

Raport o stanie miasta Suwałki

2023
2024
2025

Miasto
Suwałki

Spis treści

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA

1.1 Półożenie i najważniejsze dokumenty strategiczne	5
1.2 Struktura terenów miejskich	6
1.3 Demografia	6
1.4 Polityki, Programy, Strategie	10

II. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I BEZPIECZEŃSTWO

2.1 Ochrona zdrowia	29
2.2 Pomoc społeczna	37
2.3 Oświata	47
2.4 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	54
2.5 Promocja Miasta	62
2.6 Turystyka	66
2.7 Sport	69
2.8 Bezpieczeństwo publiczne	78

III. STREFA GOSPODARCZA

3.1 Podmioty gospodarcze	92
3.2 Rynek pracy	105
3.3 Inwestycje	107
3.4 Budżet Obywatelski	110

IV. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

4.1 Infrastruktura drogowa	112
4.2 Infrastruktura komunalna	115
4.3 Transport	126
4.4 Zasoby mieszkaniowe	129

V. PRZESTRZEŃ MIEJSKA

5.1 Środowisko przyrodnicze	134
5.2 Planowanie przestrzenne	136
5.3 Gospodarka nieruchomościami	137

VI. FINANSE MIASTA

6.1 Finanse Miasta	140
------------------------------------	-----

VII. ZARZĄDZANIE MIASTEM

7.1 Władze Suwałk	149
7.2 Urząd Miejski	154
7.3 Rady i kolegialne organy opiniotawczące – doradcze	159
7.4 Współpraca międzynarodowa	165
7.5 Współpraca miasta Suwałki z organizacjami pozarządowymi	171

VIII. WSPÓŁPRACA Z INNYMI SPOŁECZNOŚCIAMI SAMORZĄDOWYMI

8.1 Porozumienia międzygminne	175
8.2 Udział miasta w stowarzyszeniach krajowych i zagranicznych	176
8.3 Miasto w rankingach, konkursach	179

IX. WYNIKI BADAŃ, ANALIZ I KONSULTACJI

9.1 Wyniki badań, analiz i konsultacji	181
--	-----

Szanowni Państwo,

Przekazuję Państwu szesnasty już Raport o stanie miasta. Od 2019 r. w związku ze zmianą Ustawy o samorządzie gminnym wójt, burmistrz lub prezydent miasta mają obowiązek przedstawić Radnym dokument, jakim jest Raport przy okazji głosowania nad udzieleniem wotum zaufania.

Pomysł przygotowywania Raportów o stanie miasta w suwalskim samorządzie ma już swoją historię i był wdrożony znacznie wcześniej, przed wprowadzeniem obowiązku ustawowego. Pierwszy taki dokument został opublikowany w 2010 roku raportując to co wydarzyło się w Suwałkach w 2009 roku.

W tym roku Raport został po raz pierwszy opracowany zgodnie z wytycznymi Rady Miejskiej w Suwałkach, które wyrażono w Uchwale przyjętej przez organ stanowiący suwalskiego samorządu w listopadzie ubiegłego roku. Mam nadzieję, że dokument tym razem spotka się z pełną akceptacją ze strony Rady Miejskiej, gdyż opracowano go zgodnie z oczekiwaniami Radnych.

Raport pokazuje w kompleksowy, usystematyzowany i przejrzysty sposób najważniejsze dziedziny życia Suwałk: społeczną, gospodarczą, infrastrukturalną, przestrzeń miejską oraz zarządzanie miastem według stanu na koniec 2024 roku. Raport ma dostarczyć Państwu rzetelnej i niezbędnej wiedzy na temat stanu naszego miasta i pozwolić na wyrobienie własnej opinii.

Rok 2024 upłynął pod znakiem wyborów do suwalskiego samorządu. Mieszkańcy naszego miasta już po raz czwarty zaufali mi i wybrali mnie na zaszczytną funkcję Prezydenta Suwałk. Zmienił się też skład Rady Miejskiej. Dzięki ciągłości władzy od razu przystąpiliśmy do intensywnej pracy na rzecz Suwałczan. Podpisaliśmy umowy na budowę kotłowni biomasowych w PEC oraz suwalską spalarnię odpadów. Podpisano umowy na zakup autobusów elektrycznych. Realizujemy kolejne inwestycje drogowe jak przebudowa m.in. ulicy Powstańców Wielkopolskich, Reymonta czy Piaskowej. Dokończyliśmy budowę „trasy wschodniej” i drogi w rejonie strefy ekonomicznej.

Dużo działa się też wokół suwalskiej oświaty. Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 4 cieszą się z rozbudowy tej placówki, a uczniowie „dziesiątki” (i nie tylko) z nowego basenu w tej szkole. „Czwórka” dzięki inwestycji powiększyła swoją powierzchnię niemal dwukrotnie i zyskała nową, olbrzymią salę gimnastyczną, a z basenu przy SP10 mogą korzystać wszyscy Suwalczanie.

Wciąż intensywnie działamy na rzecz atrakcyjnej infrastruktury dla młodych Suwalczan. Miasto zapewnia darmowe żłobki, rozpoczęliśmy prace przygotowujące do budowy w Suwałkach czwartego żłobka miejskiego, oddany został nowy blok ZBM TBS przy ul. Rylskich czy nowatorski w skali kraju program „Działki budowlane dla młodych”.

Przed nami, jak zawsze, bardzo wiele pracy. Przygotowujemy do realizacji Mediatekę oraz warte ponad 100 mln zł projekty związane z transportem miejskim. Mam przekonanie, że kierunek przemian naszego miasta, który sukcesywnie wprowadzamy od kilku lat, jest właściwy, co potwierdzają głosy mieszkańców Suwałk wyrażane przy okazji różnych spotkań oraz wynik wyborów samorządowych.

Pragnę zrobić wszystko aby obecny czas wykorzystać jak najlepiej dla naszego miasta i Państwa – jego mieszkańców.

Z poważaniem,

Czesław Renkiewicz

Prezydent Miasta Suwałk

Miasto
Suwałki

I. Ogólna charakterystyka miasta

1.1. Położenie i najważniejsze dokumenty strategiczne

Polska, województwo, region

Suwałki leżą w północnej części województwa podlaskiego, blisko granic z Litwą, Białorusią i Rosją (Obwodem Królewieckim). To drugie co do wielkości miasto w województwie, po Białymstoku. Mieszka tu około 68,1 tysiąca ludzi na obszarze 65,5 km². Suwałki są ważnym ośrodkiem administracyjnym, z siedzibami wielu urzędów.

Atrakcyjne położenie i przyroda

Miasto znajduje się w regionie zwanym „Zielonymi Płucami Europy”, słynącym z pięknych krajobrazów. W pobliżu Suwałk rozciągają się: Puszcza Augustowska, Wigierski Park Narodowy i Suwalski Park Krajobrazowy. Przez miasto przepływa rzeka Czarna Hańcza, a niedaleko centrum znajduje się zalew „Arkadia” – popularne miejsce wypoczynku.

Suwałki – blisko granic z sąsiadami

Miasto ma dogodne położenie, jeśli chodzi o kontakty z sąsiadami zza granicy:

■ Litwa

Do przejścia granicznego w Budzisku, gdzie można przekraczać granicę samochodem osobowym lub ciężarowym, jest tylko 28 km.

Do przejścia granicznego w Ogrodnikach, przeznaczonego dla samochodów osobowych, jest 43 km.

Dodatkowo w Trakiszkach znajduje się kolejowe przejście graniczne, oddalone o 33 km.

■ Rosja (Obwód Królewiecki):

Do przejścia granicznego w Gołdapi, przeznaczonego dla samochodów osobowych, jest 68 km.

■ Białoruś:

Do przejścia granicznego w Kuźnicy Białostockiej, gdzie można przekraczać granicę samochodem osobowym lub ciężarowym oraz pociągiem, jest 125 km.

Suwałki na ważnych szlakach komunikacyjnych

Suwałki powstały w XVII wieku jako miejsce handlu na starym szlaku z Grodna do Królewca. Dziś, dzięki swojemu położeniu miasto kontynuuje tradycję bycia ważnym ośrodkiem komunikacyjnym.

Przez Miasto przebiegają ważne drogi: krajowa nr 8 (z Warszawy do granicy z Litwą) i droga ekspresowa S61 (Via Baltica). Miasto leży również na trasie linii kolejowych z Białegostoku do granicy z Litwą (Rail Baltica) oraz do Ełku. To sprawia, że Suwałki są ważnym punktem na mapie komunikacyjnej, łączącym Europę Zachodnią z krajami nadbałtyckimi.

Źródło: opracowanie Urząd Miejski w Suwałkach..

Dodatkowo należy wziąć pod uwagę, że aktualnie dla ruchu osobowego z Polską otwarte jest przejście graniczne Terespol-Brześć.

Źródło: opracowanie Urząd Miejski w Suwałkach.

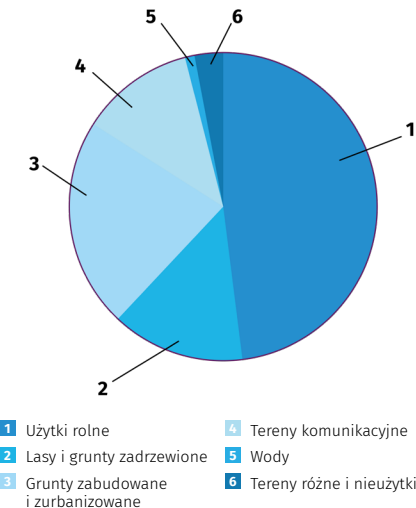
1.2 Struktura terenów miejskich

Struktura użytkowania terenów

Gmina Miasto Suwałki obejmuje obszar 6 551 ha. Wśród użytków gruntowych dominują użytki rolne - 48%, grunty zabudowane i zurbanizowane - 22%, lasy i grunty zadrzewione - 14%, tereny komunikacyjne - 12%, wody - 1%, tereny różne i nieużytki - 3%.

W roku 2024 struktura użytkowania gruntów zmieniała się. W stosunku do roku 2023 zmniejszyła się powierzchnia użytków rolnych o 11 ha, natomiast zwiększyła się powierzchnia terenów zabudowanych i zurbanizowanych o 7 ha i powierzchnia terenów komunikacyjnych o 4 ha. Powierzchnia wód, lasów, terenów różnych i nieużytków utrzymała się na takim samym poziomie.

Wykres 1.2.1 Struktura użytkowania gruntów w 2024 rok

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 1.2.1 Zmiany w strukturze użytków gruntowych w latach 2020-2024

Rodzaj gruntów	2020	2021	2022	2023	2024
Użytki rolne	3 193	3168	3163	3142	3131
Lasy i grunty zadrzewione	928	928	928	928	928
Grunty zabudowane i zurbanizowane	1 421	1434	1440	1457	1464
Tereny komunikacyjne	743	755	755	759	763
Wody	77	77	77	77	77
Tereny różne i nieużytki	189	189	188	188	188
Razem	6 551	6 551	6 551	6 551	6 551

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

1.3 Demografia

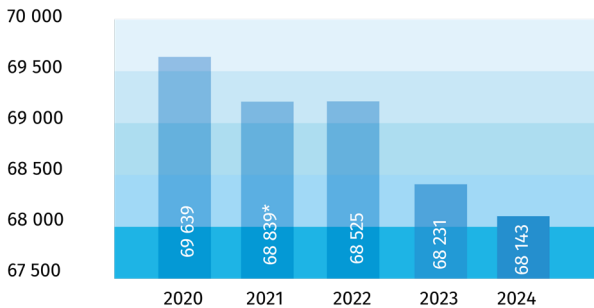
Liczba i struktura ludności miasta

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2024 r., w Suwałkach mieszkało 68 143 osób. W porównaniu do stanu na koniec 2023 roku liczba mieszkańców miasta zmniejszyła się o 88 osób. Średnia gęstość zaludnienia wynosiła 1 040 osób na km².

Zarówno w roku 2024, jak i latach wcześniejszych w Suwałkach mieszkało więcej kobiet niż mężczyzn (w 2024 roku było ich – 35 610).

Ludność Suwałk powoli lecz systematycznie starzeje się. O ile w 2020 roku 19,8% mieszkańców miasta było w wieku poprodukcyjnym, to na koniec 2024 roku, odsetek ten wynosił już 22,81%. Jednocześnie nieznacznie wzrosła liczba osób w wieku przedprodukcyjnym z 18,70% w 2020 r. do 18,77% ogółu mieszkańców miasta w 2024 r.

Wykres 1.3.1 Liczba ludności Miasta Suwałki w latach 2020 – 2024 w osobach

Źródło: opracowanie własne na podstawie Danych Głównego Urzędu Statystycznego.

*dane opracowane na bazie wyników NSP*2021.

Tabela 1.3.1. Liczba i struktura ludności miasta Suwałki w latach 2020 – 2024

Wyszczególnienie	2020	2021*	2022	2023	2024
Liczba ludności ogółem	69 639	68 839	68 525	68 231	68 143
Ludność wg płci:					
– mężczyźni	33 288	32 923	32 698	32 604	32 533
– kobiety	36 351	35 916	35 827	35 627	35 610
Liczba kobiet na 100 mężczyzn	109	109	109	109	109
Gęstość zaludnienia (liczba mieszkańców na 1 km ²)	1063	1051	1046	1042	1040
Liczba zawartych małżeństw	259	312	263	237	232
Ludność wg grup ekonomicznych:					
– wiek przedprodukcyjny	13 032	13 108	12 973	12 786	12 791
– % ogółu ludności	18,70	19,04	18,93	18,74	18,77
– wiek produkcyjny	42 802	41 623	41 001	40 368	39 811
– % ogółu ludności	61,50	60,46	59,83	59,16	58,42
– wiek poprodukcyjny	13 805	14 108	14 551	15 077	15 541
– % ogółu ludności	19,80	20,50	21,24	22,10	22,81
Ruch naturalny ludności					
– urodzenia żywe	678	674	590	533	494
– zgony	720	784	647	616	650
Przyrost naturalny	-42	-110	-57	-83	-156

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

*dane opracowane na bazie wyników NSP*2021.

Ruch naturalny ludności, migracja

W 2024 roku urodziły się w Suwałkach 494 dzieci, o 39 mniej niż w 2023 r. Liczba zgonów na koniec 2024 r. wzrosła w porównaniu do liczby zgonów na koniec roku 2023 o 34 i wynosiła 650.

W 2024 roku wystąpił ujemny przyrost naturalny i wynosił -156 osób, tj. o 73 osoby mniej niż w roku poprzednim.

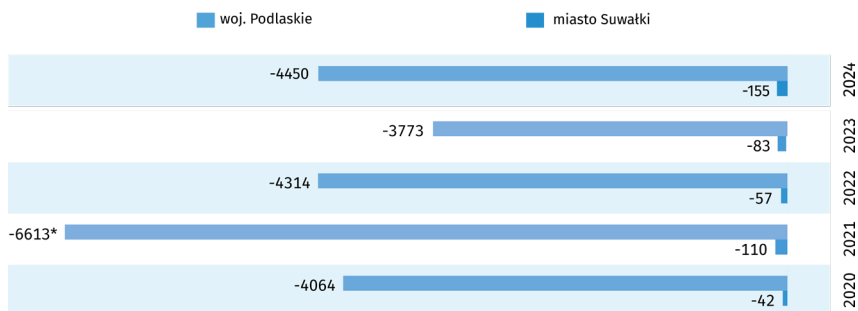
W 2024 roku zawarto 232 małżeństwa, przy czym rok wcześniej, wg stanu na 31.12.2023 r. zawarto ich 237.

Według danych GUS na dzień 31.12.2024 r. saldo migracji w Suwałkach wyniosło -214 osób.

Mali Suwałczanie, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wykres 1.3.2 Przyrost naturalny w Suwałkach na tle województwa podlaskiego w latach 2020 – 2024* (w osobach)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

*dane opracowane na bazie wyników NSP'2021.

Tabela 1.3.2. Ruch naturalny ludności w latach 2020 – 2024*

		Płeć	Stan na koniec roku				
			2020	2021**	2022	2023	2024
Małżeństwa			259	312	263	237	232
Rozwody			145	130	115	134	154
Urodzenia żywe	kobiety		331	317	317	231	229
	mężczyźni		347	357	273	302	265
	ogółem		678	674	590	533	494
Zgony	kobiety		341	390	275	297	317
	mężczyźni		379	394	372	319	333
	ogółem		720	784	647	616	650
	niemowląt ogółem		1	-	3	4	2
Przyrost naturalny	kobiety		-10	-73	42	-66	-88
	mężczyźni		-32	-37	-99	-17	-68
	ogółem		-42	-110	-57	-83	-156
Dynamika demograficzna (stosunek urodzin żywych do liczby zgonów)			0,94	0,86	0,91	0,86	0,76

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

*dane opracowane na bazie wyników NSP2021.

Tabela 1.3.3. Migracje ludności w latach 2020 - 2024

Wyszczególnienie		Płeć	Stan na koniec roku				
			2020	2021**	2022	2023	2024
Napływ		kobiety	321	380	295	303	279
		mężczyźni	266	322	249	256	260
		ogółem	587	702	544	559	539
	w tym z zagranicy	kobiety	17	17	5	14	20
		mężczyźni	10	14	11	15	19
		ogółem	27	31	16	29	39
Odpływ		kobiety	360	408	339	405	411
		mężczyźni	285	351	343	333	365
		ogółem	645	759	682	738	776
	w tym za granicę	kobiety	6	3	8	1	4
		mężczyźni	4	6	10	3	12
		ogółem	10	9	18	4	16
Saldo migracji		kobiety	-28	-28	-44	-89	-98
		mężczyźni	-13	-29	-94	-65	-116
		ogółem	-41	-57	-138	-154	-214

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

*dane opracowane na bazie wyników NSP2021.

1.4 Polityki, programy i strategie

1.4.1 Strategia Rozwoju Ponadlokalnego ZIT MOF Suwałk do roku 2030

W dniu 29.11.2023 r. Uchwałą nr LXIV/826/2023 Rady Miejskiej w Suwałkach została przyjęta „Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Suwałk 2030”. „Strategia MOF Suwałk stanowi dokument strategiczny, który pełni funkcję Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Suwałk. Dokument został opracowany dla partnerstwa, które tworzą Miasto Suwałki i Gmina Suwałki na mocy porozumienia międzygminnego zawartego 2 sierpnia 2022 roku. MOF Suwałk został wyznaczony uchwałą Zarządu Województwa Podlaskiego w marcu 2023 roku, zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego. Poprzez szczegółową diagnozę i ustalenie konkretnych celów oraz kierunków działań, strategia stanowi ramy dla współpracy tych jednostek samorządowych oraz realizacji projektów rozwojowych do roku 2030. Opracowanie dokumentu miało charakter szerokiego procesu konsultacyjnego, który zapewniał zaangażowanie różnych grup interesariuszy.

W oparciu o część diagnostyczną wyznaczone są cele strategiczne, tj. silny ośrodek gospodarczy, silni mieszkańcy w zintegrowanym MOF, czyste środowisko i funkcjonalna przestrzeń.

Dokumentem powiązaniem ze strategią jest „**Lista projektów zintegrowanych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Suwałk**” przyjęta odrębną uchwałą. Lista projektów ZIT obejmuje następujące Projekty:

- Projekty związane z cyfryzacją i innowacją;
- Projekty związane z ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem;
- Projekty związane z edukacją;
- Projekty społeczne;
- Projekty związane z rozwojem społeczno-gospodarczym i kulturalnym;
- Projekty związane z mobilnością miejską.

https://bip.um.suwalki.pl/uchwala_s/uchwala-rady-nr-lxiv8262023-z-dnia-2023-11-29.html

„Listy projektów zintegrowanych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Suwałk”

https://bip.um.suwalki.pl/uchwala_s/uchwala-rady-nr-vii722024-z-dnia-2024-10-30.html

1.4.2 Suwałki 2030. Strategia Rozwoju

W 2021 roku Rada Miejska w Suwałkach przyjęła dokument „Suwałki 2030. Strategia Rozwoju”. To kluczowy plan, który wyznacza główne kierunki rozwoju miasta do 2030 roku, z uwzględnieniem możliwości pozyskania funduszy z Unii Europejskiej.

Strategia ta jest spójna z dokumentami strategicznymi na poziomie województwa i kraju, takimi jak Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030, Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

Główne cele strategiczne:

- Silni mieszkańcy;
- Nowoczesna gospodarka;
- Wyjątkowe środowisko.

Monitorowanie postępów:

Strategia „Suwałki 2030” zawiera szczegółowe wskaźniki, które pozwalają na bieżąco monitorować postępy w realizacji celów. Dane z lat 2022 i 2023, dostępne w Bazie Danych Lokalnych GUS, są analizowane w celu oceny efektywności działań i ewentualnej korekty strategii.

W kwietniu 2025 r. w ramach ewaluacji okresowej dokumentu pt. „Suwałki 2030. Strategia rozwoju” zostały przeprowadzone badania wśród mieszkańców oraz przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie Miasta Suwałki. Celem ankiety było poznanie opinii mieszkańców lokalnych przedsiębiorców na temat zmian, jakie zaszły w Suwałkach od 2021 roku, czyli w połowie okresu realizacji Strategii Rozwoju Suwałk do 2030 roku. Zebrane opinie mają posłużyć samorządowi do lepszego dostosowania działań w poszczególnych dziedzinach, w tym tych dotyczących przedsię-

biorstw. Ankieta obejmowała szeroki zakres tematów, od wsparcia rozwoju dzieci i młodzieży, przez infrastrukturę, aż po warunki prowadzenia działalności gospodarczej.

Ogólne tendencje i kluczowe wnioski:

1. Mieszkańcy pozytywnie oceniają zmiany w wielu aspektach jakości życia w Suwałkach od 2021 roku. Dotyczy to szczególnie oferty sportowej i rekreacyjnej, oferty kulturalnej i życia kulturalnego, zieleni i czystości miasta oraz rewitalizowanych części miasta. Wysokie oceny w tych obszarach sugerują, że Suwałki stają się atrakcyjniejszym miejscem do życia, co może mieć pozytywny wpływ na przyciąganie i zatrzymywanie mieszkańców, w tym pracowników.

2. Oceny usług społecznych i infrastruktury są bardziej zróżnicowane. Aktywizacja seniorów oraz jakość opieki nad najmłodszymi i edukacji oceniane są pozytywnie. Jednakże, dostępność infrastruktury dla osób z niepełnosprawnościami oraz bezpieczeństwo publiczne otrzymują oceny bliższe neutralnym lub nawet lekko negatywne, co wskazuje na obszary wymagające dalszej uwagi. Mieszkalnictwo również nie jest oceniane zbyt pozytywnie, z wyjątkiem mieszkań deweloperskich.

3. Oceny dotyczące udziału w decydowaniu o mieście są rozbieżne, z pozytywną oceną Budżetu Obywatelskiego, ale negatywnymi ocenami innych konsultacji i kontaktu z przedstawicielami. Rozwój organizacji społecznych oceniany jest neutralnie z pewnymi pozytywnymi wyjątkami (harcerstwo, WOŚP). Rozwój usług społecznych i opiekuńczych również otrzymuje mieszane oceny.

4. Wyniki jednoznacznie wskazują na pogorszenie w dostępności wykwalifikowanych pracowników oraz brak znaczącej poprawy (a nawet lekkie pogorszenie) w ogólnym wsparciu przedsiębiorstw przez samorząd. Jest to kluczowy sygnał, który powinien skłonić do refleksji nad strategiami rozwoju gospodarczego i współpracy z lokalnym biznesem.

5. Oferta miasta skierowana do firm jest oceniana różnie. Oferta Parku Naukowo-Technologicznego jest postrzegana jako atrakcyjna, podobnie jak współpraca w ciałach doradczych. Jednak ulgi podatkowe i dostępność terenów inwestycyjnych nie są oceniane wysoko.

6. Działania promocyjne Suwałk, zwłaszcza Forum Biznesowe Pogranicza oraz inne działania promocyjne, są oceniane pozytywnie.

7. Współpraca z Państwową Uczelnią Zawodową w Suwałkach oceniana jest lepiej niż współpraca z innymi uczelniami.

8. Ogólna ocena warunków do prowadzenia działalności gospodarczej w Suwałkach jest umiarkowanie pozytywna, ale nie entuzjastyczna. Sugeruje to, że choć nie jest źle, istnieje pole do poprawy.

Szczegółowy raport z badań znajduje się pod adresem:

https://bip.um.suwalki.pl/programy_strategie_raporty_miasta/program_s/raport-z-badania-dotyczacego-zmian-w-suwalkach--ocena-srodokresowa-z-realizacji-strategii-rozwoju-suwalk-2021-2030.html

Tabela 1.4.2.1 Lista wskaźników kontekstowych wynikających ze Strategii rozwoju Suwałki 2030

Cele strategiczne/wskaźniki odpowiadające celom operacyjnym	Miara	Źródło	2021	2022	2023
SILNI MIESZKAŃCY					
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica	liczba	BDL GUS	3,54	3,66	3,97
Liczba imprez na 1000 mieszkańców https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica	liczba	BDL GUS	0,118	0,874	0,967
Liczba uczestników imprez na 1000 mieszkańców	osoba	BDL GUS	710,8	2600,9	2016,7
Lekarze na 1000 mieszkańców	liczba	BDL GUS	39,9	39,0	39,7
Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową	%	BDL GUS	32%	32,9%	35,8%
Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	%	BDL GUS	96,4%	107,6%	110,5
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców	liczba	BDL GUS	0,477	0,68	0,303
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę	m ²	BDL GUS	26,0	26,8	27,2
NOWOCZESNA GOSPODARKA					
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców	liczba	BDL GUS	81	83	85
Pracujący na 1000 osób w wieku produkcyjnym	liczba	BDL GUS	20,065	25,94	25,628
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (brutto)	zł	BDL GUS	4.966,63	5.547,59	6.329,52
Spółki z udziałem kapitału zagranicznego na 1000 mieszkańców	liczba	BDL GUS	0,106	0,110	0,109
Nakłady inwestycyjne z budżetu Miasta na jednego mieszkańca	zł	UM	869,95	839,02	1.138,69
Turyści zagraniczni na 1000 mieszkańców	liczba	BDL GUS	8,073	20,205	25,488
Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	BDL GUS	3,5	3,7	3,7
Liczba studentów i absolwentów uczelni na 1000 osób	liczba	BDL GUS	1,584	1,574	1,691
Absolwenci zasadniczych szkół zawodowych i techników w ogólnej liczbie absolwentów	%	BDL GUS	44,3	50,4	44,4

Absolwenci zasadniczych szkół zawodowych i techników w ogólnej liczbie absolwentów	%	BDL GUS	44,3	50,4	44,4
WYJĄTKOWE ŚRODOWISKO					
Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska na jednego mieszkańca (zł)	zł	UM	406,23	455,84	459,97zł
Odsetek ludności korzystającej z kanalizacji	%	BDL GUS	95%	95,1%	95,1
Udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku	%	BDL GUS	19,52%	21,86%	14,91%
Czas dojazdu samochodem do Białegostoku	minuty	Google Maps	121	121	110
Czas dojazdu samochodem do Warszawy	minuty	Google Maps	236	204	183
Czas dojazdu pociągiem do Białegostoku	minuty	Google Maps	109	115	100
Czas dojazdu pociągiem do Warszawy	minuty	Google Maps	276	270	240
Średni czas dojazdu samochodem z ośrodków gminnych powiatu suwalskiego do Suwałk	minuty	Google Maps	17	17	17
Udział parków, ziieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem	%	BDL GUS	1,8	1,7	1,8
Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	%	BDL GUS	76,5	83,5	91,3

Źródło: opracowanie własne wydziału Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych, na podstawie Bazy danych lokalnych GUS za lata 2021-2023.

Suwałki 2030: Analiza postępów i wyzwań

Analizując powyższe wskaźniki w ramach celów operacyjnych w Suwałkach, można zauważyć różnorodne trendy, które wskazują na postęp w wielu obszarach, ale także na pewne wyzwania, które wymagają dalszej uwagi.

Oto kluczowe wnioski:

■ Silni Mieszkańcy

W Suwałkach rośnie liczba organizacji społecznych i imprez, co pokazuje, że mieszkańcy są coraz bardziej aktywni. Warto jednak poprawiać nad ofertą kulturalną, by była bardziej atrakcyjna i dopasowana do odbiorców.

Miasto może poszczycić się coraz lepszym dostępem do lekarzy i oferty przedszkoli. To ważne, bo dzięki temu mieszkańcy są zdrowsi, a rodzice najmłodszych Suwałczan mają zagwarantowaną opiekę nad dziećmi, dzięki której mogą rozwijać swoją karierę zawodową.

Niestety z roku na rok w Suwałkach buduje się coraz mniej nowych mieszkań w porównaniu z innymi miastami. To problem demografii miasta, który Władze Miasta próbują rozwiązać ustanawiając takie programy jak „Od najemcy do właściciela” czy „Działki budowlane dla młodych”.

■ Nowoczesna Gospodarka

W Suwałkach obserwuje się rozwój przedsiębiorczości w kontekście tego, że coraz więcej mieszkańców decyduje się na założenie własnej działalności gospodarczej, co przekłada się na wzrost liczby firm na 1000 mieszkańców. Średnie wynagrodzenia również rosną, co świadczy o poprawie sytuacji materialnej Suwałczan. Niestety, równocześnie rośnie bezrobocie, zwłaszcza wśród osób w wieku produkcyjnym. To sygnał, że rynek pracy wymaga lepszego dopasowania oferty edukacyjnej do potrzeb pracodawców. Konieczne są inwestycje w szkolenia zawodowe i programy aktywizacji bezrobotnych.

Niepokojący jest spadek liczby absolwentów szkół zawodowych. Coraz mniej młodych ludzi wybiera ten typ kształcenia, co może prowadzić do deficytu wykwalifikowanych pracowników

w przyszłości. Konieczne jest podjęcie działań, które zmienią postrzeganie szkolnictwa zawodowego i pokażą młodym ludziom, że to atrakcyjna ścieżka kariery.

■ Wyjątkowe Środowisko

Miasto coraz więcej inwestuje w ochronę środowiska. Niestety, istnieje dość poważny problem z recyklingiem odpadów na etapie segregacji ich przez samych mieszkańców. Musimy poprawić system odzysku odpadów komunalnych. Stąd inwestycje w nowoczesną linię do segregacji czy budowa spalarni odpadów komunalnych, a także kampanie społeczne jak „Suwałczaki segregują!”

W mieście jest coraz więcej zieleni. Parki i tereny rekreacyjne systematycznie się powiększają.

Dokumentem wdrożeniowym do dokumentu „Suwałki 2030. Strategia rozwoju” jest **Dokument Implementacyjny**, który określa szczegółowe zadania, ich zakres, szacunkowe koszty, harmonogram realizacji oraz podmiot odpowiedzialny za ich realizację. Został on przyjęty Zarządzeniem Prezydenta Miasta Suwałk Nr 155/2022 z dnia 25 marca 2022 r. Proces realizacji Strategii Rozwoju jest uspołeczniony i oparty na zasadach partnerstwa, efektywności i poszanowania środowiska przyrodniczego.

1.4.3 Strategia Promocji Suwałk do roku 2027 z perspektywą do roku 2030

Nad dokumentem pracowali mieszkańcy naszego miasta, którzy na co dzień zajmują się między innymi marketingiem w suwalskich firmach lub organizacjach czy instytucjach. Prace nad dokumentem trwały kilkanaście miesięcy.

Strategia została przygotowana z myślą o realizacji kompleksowego i szeroko zakrojonego programu działań promocyjnych miasta. Dokument jest kontynuacją założeń Strategii Promocji Miasta Suwałki na lata 2016-2020. Należy podkreślić jednak, że od przyjęcia Strategii Promocji Miasta Suwałki na lata 2016-2020, w sferze komunikowania się samorządu z mieszkańcami, turystami czy inwestorami zmienił się zarówno sposób, w jaki się komunikujemy, jak

i adresaci, czyli odbiorcy i jednocześnie uczestnicy miejskiego dialogu.

Cele promocji Suwałk zostały określone w podziale na trzy cele strategiczne. Każdy z celów wiąże się z pożądanym wizerunkiem miasta w określonej grupie odbiorców. Cele strategiczne:

- Suwałki miastem otwartym na potrzeby mieszkańców;
- Suwałki znaną i lubianą bazą turystycznego odkrywania Suwalszczyzny;
- Suwałki uznanym miejskim ośrodkiem subregionalnym o dużym potencjale gospodarczym i społecznym.

https://um.suwalki.pl/storage/uzytownicy/esien-ko%40um.suwalki.pl/STRATEGIA%20PROMOCJI%20nowa/strategia_promocji_miasta_suwalki_vol_02.pdf

1.4.4 Strategia Oświaty Miasta Suwałk do 2030 roku

W dniu 26 stycznia 2022 r. uchwałą nr XLI/525/2022 Rady Miejskiej w Suwałkach została przyjęta „Strategia Oświaty Miasta Suwałk do 2030 roku”. Celem polityki oświatowej Miasta Suwałk jest stworzenie elastycznych rozwiązań w systemie edukacyjnym, umożliwiających podnoszenie jakości kształcenia, wychowania i opieki. System ten ma zapewnić wysoką jakość usług edukacyjnych przy jednoczesnym racjonalnym i optymalnym poziomie ich finansowania oraz organizowania. Miasto Suwałki realizując oświatowe zadania gminy i powiatu podejmuje wiele działań na rzecz rozwoju oferty edukacyjnej i zabezpieczenia potrzeb uczniów. Oferta edukacyjna miejskich jednostek, działania na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych, działania na rzecz podniesienia jakości kształcenia oraz inwestycje w infrastrukturę świadczą o priorytetowym traktowaniu oświaty w Mieście. Dobrej jakości edukacja stanowi czynnik rozwoju Miasta Suwałk. Jest nierozdzielnie związana z tworzeniem dobrych podstaw dla młodego pokolenia Suwałczan.

W pracach nad ww. dokumentem brał udział 36-osobowy zespół, składający się z przedstawicieli, reprezentujących instytucje oświaty, zarówno publiczne jak i niepubliczne, przedstawiciele organu prowadzącego, organu sprawującego nadzór pedagogiczny, rad rodziców, jednostek organizacyjnych miasta, młodzieży, lokalnego samorządu oraz związków zawodowych.

Cele strategiczne:

- Wzrost jakości kształcenia, wychowania oraz opieki dzieci i młodzieży;
- Podniesienie jakości, atrakcyjności oraz lepszego dostosowania kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy;
- Zwiększenie dostępności do usług edukacyjnych uczniom o specjalnych potrzebach edukacyjnych;
- Doskonalenie zarządzania oświatą.

https://bip.um.suwalki.pl/uchwala_s/uchwala-rady-nr-xli5252022-z-dnia-2022-01-26.html

1.4.5 Strategia i programy realizowane w zakresie pomocy społecznej

• **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Suwałki na lata 2016 – 2025**
przyjęta uchwałą Nr XXIII/281/2016 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 28 września 2016 r.

http://mopr.suwalki.pl/sites/default/files/2020-11/strategia_2016_2025.pdf

Strategia stanowi kluczowy dokument programowy, mający na celu zapewnienie bezpieczeństwa społecznego mieszkańców miasta, ze szczególnym uwzględnieniem grup zagrożonych wykluczeniem.

Wdrożenie założeń Strategii ma na celu:

- aktywizację lokalnego rynku pracy;
- przeciwdziałanie i zapobieganie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji;
- efektywniejsze wsparcie dla osób i rodzin dysfunkcyjnych;

- podniesienie jakości usług poprzez profesjonalizację kadr;
- doskonalenie infrastruktury socjalnej;
- zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym;
- promocję i profilaktykę zdrowotną.

W 2021 roku sporządzono Raport z monitoringu strategii, który jest dostępny do wglądu. <http://mopr.suwalki.pl/strona/nasz-mopr/453-strategia>

• Program Integracji Społecznej i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych w Suwałkach na lata 2022-2026, przyjęty uchwałą Nr XLVIII/610/2022 r. Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 27 lipca 2022 r.

<https://mopr.suwalki.pl/aktualnosc/programy-i-projekty/958-program-integracji-spoecznej-i-aktywizacji-zawodowej-osob>

Program ma na celu rozwój aktywnych form integracji społecznej i zawodowej, zgodnie z założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Suwałki na lata 2016-2025.

Obejmuje to:

- usuwanie barier psychospołecznych w integracji osób niepełnosprawnych i ich rodzin;
- wyrównywanie szans edukacyjnych i zawodowych osób niepełnosprawnych;
- likwidację barier architektonicznych, komunikacyjnych i transportowych;
- poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych, przewlekłe chorych i w podeszłym wieku;
- identyfikację i zaspokajanie potrzeb osób niepełnosprawnych.

Dotychczasowe działania w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych w Suwałkach są opisane w rocznych sprawozdaniach z realizacji Programu.

• Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Suwałkach na lata 2022 – 2026 przyjęty uchwałą Nr XLVII/592/2022 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 29 czerwca 2022 r. zmieniony uchwałą nr LXII/810/2023 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 października 2023 r.

https://bip.um.suwalki.pl/uchwala_s/uchwala-rady-nr-lxii8102023-z-dnia-2023-10-25.html

Program ma na celu ograniczenie przemocy domowej oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla osób dotkniętych przemocą w Suwałkach do 2026 roku. Realizacja celu nastąpi poprzez: Obejmuje to:

- zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia dla ofiar przemocy;
- wzrost skuteczności działań wobec sprawców przemocy;
- prowadzenie profilaktyki i edukacji społecznej;
- podniesienie jakości i dostępności usług poprzez rozwój kompetencji pracowników Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

• Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Suwałki na lata 2022-2024 przyjęty uchwałą Nr XLVII/590/2022 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 29 czerwca 2022 r.

https://bip.um.suwalki.pl/uchwala_s/uchwala-rady-nr-xlvi5902022-z-dnia-2022-06-29.html

Program ma na celu wsparcie rodzin naturalnych w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych, profilaktykę, rozwój rodzinnej pieczy zastępczej oraz pomoc wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą. Działania te są realizowane we współpracy z samorządem, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami.

Program obejmuje:

- wsparcie rodzin z trudnościami przez asystentów rodziny;
- prowadzenie placówek wsparcia dziennego;
- dostęp do specjalistycznego poradnictwa;
- szkolenia wzmacniające kompetencje wychowawcze;
- realizację programów profilaktycznych;
- stały kontakt i diagnozę potrzeb rodzin zastępczych;
- rozwój zawodowych rodzin zastępczych;
- integrację i wsparcie finansowe wychowanków opuszczających pieczę;
- zapewnienie mieszkań chronionych;
- szkolenia dla opiekunów pieczy zastępczej;
- współpracę lokalnych instytucji.

Sprawozdania z realizacji Programu zamieszczone pod linkiem:

<http://mopr.suwalki.pl/aktualnosc/programy-i-projekty/952-miejski-program-wspierania-rodziny-i-rozwoju-pieczy-zastepczej-w>

• **Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach na lata 2022-2024 został przyjęty Uchwałą nr XLIV/548/2022 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 30 marca 2022 r.**

https://bip.um.suwalki.pl/uchwala_s/uchwala-rady-nr-xliv5482022-z-dnia-2022-03-30.html

Program kompleksowo reguluje kwestie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w Suwałkach. Określa długofalowe i skoordynowane działania oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację. Kluczowymi partnerami miasta są organizacje pozarządowe oraz kościoły i związki wyznaniowe. Program opiera się na trzech komplementarnych programach realizowanych na różnych szczeblach administracji: gminnym, wojewódzkim i krajowym.

Zadania programu wynikają z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholi-

zizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Określają one zadania własne gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, a także wsparcia rodziny i pieczy zastępczej.

- zwiększenie dostępności terapii i rehabilitacji dla osób uzależnionych;
- udzielanie wsparcia psychospołecznego i prawnego rodzinom z problemami alkoholowymi, narkotykowymi lub przemocą;
- prowadzenie działań informacyjnych, edukacyjnych i szkoleniowych;
- profilaktyka uzależnień;
- przeciwdziałanie przemocy;
- ograniczanie naruszeń prawa na rynku alkoholu;
- wspieranie działań instytucji i organizacji zajmujących się problemami uzależnień i przemocy.

Raporty z realizacji Programu dostępne są na stronie :

http://mkrpa.suwalki.pl/?page_id=44

• **Program Działań na Rzecz Seniorów na lata 2021-2026 w Mieście Suwałki**

https://bip.um.suwalki.pl/uchwala_s/uchwala-rady-nr-xxx-394-2021-z-dnia-2021-03-31.html

Został przyjęty Uchwałą nr XXX/394/2021 Rady Miejskiej w Suwałkach 31 marca 2021 r. Jego celem jest promowanie aktywności seniorów, zapewnienie im poczucia bezpieczeństwa oraz dostosowanie infrastruktury do ich potrzeb. Program ma również na celu zmianę postrzegania seniorów przez społeczeństwo, szczególnie przez młodsze pokolenia.

Cele strategiczne programu to:

- rozwój promocji zdrowia i poprawa dostępu do usług zdrowotnych dla seniorów;
- rozwój usług wsparcia środowiskowego i instytucjonalnego dla niesamodzielnych seniorów;
- wspieranie uczestnictwa seniorów w życiu społecznym, kulturalnym i edukacyjnym;

- integracja międzypokoleniowa i kształtowanie pozytywnego wizerunku osób starszych.

W 2024 r. została sporządzona wewnętrzna ewaluacja, która dostępna jest pod adresem:

<https://um.suwalki.pl/mieszkaniec/program-dzialan-na-rzecz-seniorow-na-lata-2021-2026-w-miescie-suwalki,4258/program-dzialan-na-rzecz-seniorow-na-lata-2021-2026-w-miescie-suwalki,2590469>

W ramach realizacji ww. Programu w Mieście Suwałki prowadzone są w szczególności działania zmierzające do poprawy jakości życia osób w wieku emerytalnym. Miasto Suwałki w 2024 roku dofinansowało z budżetu miasta pięć Klubów Seniora, z oferty których skorzystało 432 seniorów:

- Klub Seniora przy ul. Chopina 6a
- Klub Seniora przy ul. Ciesielskiej 15
- Klub Seniora „Oratorium 60+” przy ul. Wyszynskiego 3
- Klub Seniora „Dobry Czas” przy ul. Jana Pawła II 3
- Klub Seniora „Horyzont” przy ul. Kościuszki 71

Ponadto w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie działa **Klub Senior +** będący ośrodkiem wsparcia. Realizacja zadania została dofinansowana ze środków z budżetu państwa.

Od 2015 roku działa **Suwałska Rada Seniorów**, która ma charakter konsultacyjny, doradczy i inicjatywny. Kadencja trwa trzy lata.

• **Program „Złota Rączka dla Seniora”**

oferuje drobne naprawy domowe dla mieszkańców Suwałk w wieku powyżej 70 lat, samotnie zamieszkujących, lub osób powyżej 60 lat z orzeczeniem o niepełnosprawności. W 2024 roku z programu skorzystało 215 osób, wykonano 1001 usług w ramach 310 zgłoszeń.

Tabela 1.4.5.1 Prowadzenie Klubów Seniora w Suwałkach w latach 2020-2024

Lata	Liczba organizacji pozarządowych prowadzących Kluby Seniora	Kwota środków finansowych z budżetu Miasta przeznaczona na działanie Klubów Seniora (w zł)	Liczba stałych członków Klubów Seniora
2020	2	145 809,22	111
2021	3	159 997,06	187
2022	4	187 845,21	261
2023	4	187 921,12	334
2024	5	187 999,11	432

Źródło: opracowanie własne Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 1.4.5.2 Finansowanie Klubu Seniora w Suwałkach w latach 2022-2024 w MOPR

Lata	Środki z budżetu państwa na utworzenie* /prowadzenie Klubu Senior + (zł)	Środki z budżetu Miasta na utworzenie /prowadzenie Klubu Senior + (zł)	Liczba stałych członków Klubów Senior +
2022*	200 000,00	93 818,69	-
2023	40 798,24	59 569,75	66
2024	41 266,51	104 292,29	43

Źródło: opracowanie własne Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

1.4.6 Programy realizowane w zakresie ochrony zdrowia

Nazwa programu	Wydatkowana kwota z budżetu miejskiego (zł)	Liczba osób, które skorzystały z programu
SUWALSKA AKADEMIA RODZENIA 2024 - edukacja przedporodowa dla mieszkańców Miasta Suwałk w Szkole Rodzenia przy Szpitalu Wojewódzkim im. dr. L. Rydygiera w Suwałkach „Szkoła rodzenia” przygotowuje do porodu naturalnego oraz do wypełniania nowej roli związanej z pojawieniem się dziecka. Podczas zajęć przekazywano wiedzę dotyczącą rozwoju płodu, przebiegu ciąży, porodu, połogu i podstawowych problemów dotyczących opieki nad noworodkiem i laktacji, promowano zachowania prozdrowotne w czasie ciąży.	25 440	53 ciężarne wraz z partnerami
Program polityki zdrowotnej „Kajtek” Realizowano program dofinansowania do leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców Miasta. W związku z uruchomieniem rządowego programu finansowania zapłodnienia pozaustrojowego, uchwałą nr IV/39/2024 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 31 lipca 2024 r. odstąpiono od realizacji ww. programu.	5 840	przeprowadzono 1 procedurę in vitro
Prewencyjne badania populacyjne wczesnego wykrywania cukrzycy typu 1 u dzieci w wieku 1 - 9 lat. 8 czerwca i 30 listopada w Szkole Podstawowej nr 2 odbyły się prewencyjne badania wczesnego wykrywania cukrzycy w okresie bezobjawowym	bezkosztowo	z badań skorzystało 212 dzieci
Bezpłatne badania stomatologiczne w ramach akcji „Zdrowy Ząbek” W ramach akcji dzieci szkół podstawowych w dentobusie mogły wykonać przegląd zębów oraz usunięcie złogów nazębnych, lakowanie i lakierowanie preparatem Duraphat. Możliwe było również wykonanie leczenia zębów. Rodzice otrzymali informację zwrotną dotyczącą stanu uzębienia.	bezkosztowo	z badań skorzystało 1400 dzieci
Akcja „Dziecięce uśmiechy na długie lata” Przeprowadzono działania edukacyjne i profilaktyczne w czterech przedszkolach oraz szkole podstawowej, które przyczyniły się do kształtowania u dzieci prawidłowych nawyków higienicznych i żywieniowych, takich jak zasady mycia zębów, nitkowania zębów czy zdrowe odżywianie.	5 800	w akcji udział wzięło 207 dzieci
Spotkania profilaktyczne w zakresie chorób cywilizacyjnych Spotkania edukacyjno-profilaktyczne, które odbyły się wśród mieszkańców Suwałk, przyczyniły się do poszerzenia wiedzy na temat profilaktyki chorób układu krążenia, otyłości oraz zdrowia psychicznego. W ramach działań wykonano 50 badań przesiewowych oraz przeprowadzono 30 indywidualnych konsultacji ze specjalistami.	5 080	ze spotkań skorzystało 114 osób
Akcja profilaktyczna skierowana do kobiet dotkniętych chorobą nowotworową Kobietom z rakiem piersi zaoferowano indywidualny program rehabilitacji, drenaż limfatyczny, pomoc psychologiczną, wsparcie informacyjne oraz spotkania edukacyjne w suwalskich szkołach.	40 000	w akcji udział wzięło 115 osób
Prelekcje na temat profilaktyki zdrowia psychicznego W pięciu szkołach podstawowych zorganizowano 25 prelekcji dotyczących zaburzeń depresyjnych, ich objawów oraz omówiono działania i aktywności, które mogą zapobiegać rozwojowi tej choroby.	8 875	w prelekcjach udział wzięło 475 uczniów

Źródło: opracowanie własne Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

1.4.7 Programy realizowane w zakresie edukacji i sportu

• „Aktywny Maluch” 2022-2029

Miasto Suwałki otrzymało dofinansowanie w wysokości 8 703 411,12 zł w ramach programu „Aktywny Maluch” 2022-2029 (wcześniej „MALUCH+ 2022-2029”), na utworzenie 123 dodatkowych miejsc opieki w nowej lokalizacji Żłobka Miejskiego, w budynku Szkoły Podstawowej nr 7 przy ulicy Minkiewicza 50.

W segmencie D budynku Szkoły Podstawowej nr 7 powstanie żłobek z 6 salami dla dzieci, każda z dostosowaną łazienką, szatniami, salami kuchennymi, wózkownią i nowym placem zabaw. Budynek zostanie wyposażony w windę i dostosowany do potrzeb żłobka oraz osób niepełnosprawnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W 2024 roku w Suwałkach funkcjonowało 10 żłobków niepublicznych i 2 kluby dziecięce, oferując łącznie 445 miejsc opieki dla dzieci do lat 3.

<https://www.gov.pl/web/rodzina/maluch-2022-2029>

• Szkolny Budżet Obywatelski CUMULUS

W roku szkolnym 2023/2024 w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki wdrożony został Szkolny Budżet Obywatelski CUMULUS, którego celem jest rozwijanie i promowanie samorządności uczniowskiej i szkolnej demokracji, wzrost poczucia wpływu uczniów na sprawy szkoły i lokalnego otoczenia, rozwijanie kreatywności, umiejętności dyskusji, przekonywania, promocji oraz samoorganizacji społeczności szkolnej, wspomaganie rozwoju społecznego i obywatelskiego dzieci i młodzieży, inspirowanie dzieci i młodzieży do rozwijania działalności pozaszkolnej i aktywizowania środowiska lokalnego, inne działania służące poprawie warunków pobytu w szkole.

We wszystkich szkołach podstawowych i ponadpodstawowych odbyły się głosowania uczniów na projekty, które były składane przez uczniów klas IV-VIII szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadpodstawowych.

<https://um.suwalki.pl/mieszkaniec/aktualnosci.4002/szkolny-budzet-obywatelski-cumulus.2588539>

• odLOTTOwe ferie

Podczas ferii zimowych, w terminie od 29 stycznia 2024 r. do 2 lutego 2024 r., w Szkole Podstawowej nr 7 im. św. Jana Pawła II w Suwałkach zorganizowany został obóz zimowy w ramach programu „odLOTTOwe ferie”.

Podczas obozu dzieci uczestniczyły w różnych zajęciach, w tym karaoke, tanecznych, sportowych, plastycznych, wizytach w kinie, Szkolnym Muzeum Nauki i Techniki, spotkaniu z siatkarzami drużyny Ślepsk Suwałki, wspólnym kolorowaniu kilkumetrowej kolorowanki.

Na zakończenie uczestnicy otrzymali pamiątkowe dyplomy i puchary.

• W zdrowym ciele zdrowy duch! – półkolonie letnie w suwalskich szkołach podstawowych

Podczas wakacji, w terminie od 24 czerwca 2024 r. do 31 sierpnia 2024 r., we wszystkich szkołach podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki, zostały zorganizowane półkolonie letnie dla uczniów klas I-III.

W każdej szkole zorganizowane zostały minimum dwa pięciodniowe turnusy półkolonii w godz. 7.30-15.30. Półkolonie były skierowane do dzieci z poszczególnych szkół. Wyżywienie, tj. śniadanie, drugie śniadanie i obiad, zapewniły stołówki szkolne (opłatę za wyżywienie dziecka podczas półkolonii ponosili rodzice).

Ogółem w 19 turnusach wzięło udział ok. 730 uczniów.

Podczas półkolonii dzieci uczestniczyły w różnych zajęciach, w tym również z profilaktyki uzależnień. Dzieci uczestniczyły, m.in. w zajęciach tanecznych, sportowych, kulinarnych, zajęciach o żywieniu, plastycznych, krajoznawczych, zajęciach z psychologiem. Na boiskach szkolnych i placach zabaw prowadzone były zajęcia na świeżym powietrzu. Dzieci miały również zorganizowane m.in. wyjścia do kina, Strefy Odkrywania, Wyobraźni i Aktywności

Strefy Odkrywania, Wyobraźni i Aktywności (SOWA), kręgielni, parku trampolin, suwalskich muzeów, nad Zalew Arkadia, wyjazdy do Wigierskiego Parku Narodowego.

Środki finansowe na realizację półkolonii w całości pochodziły z Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach.

<https://um.suwalki.pl/mieszkaniec/aktualnosci/4002/w-zdrowym-ciele-zdrowy-duch,2588210>

• Suwalski Starter Kariery – stypendia zamawiane

30 października 2024 r. Rada Miejska w Suwałkach przyjęła uchwałę nr VII/71/2024 w sprawie przyjęcia regulaminu w sprawie zasad, warunków i trybu przyznawania oraz wypłacania stypendium w ramach programu Suwalski Starter Kariery – stypendia zamawiane.

Suwalski Starter Kariery to program organizowany przez Miasto Suwałki i obejmujący przyszłych specjalistów branż kluczowych. O stypendium w ramach Suwalskiego Startera Kariery mogą ubiegać się studenci co najmniej studiów licencjackich/inżynierskich na kierunkach zgodnych ze zgłaszanym przez suwalskich przedsiębiorców zapotrzebowaniem i jednocześnie studenci zdecydowani na powrót do Suwałk (faktyczne miejsce zamieszkania i rozliczania podatków).

Główne założenia programu:

- wysokość stypendium 2000,00 zł/miesiąc brutto: stypendium wypłacane przez Miasto Suwałki w wysokości 1000,00 zł brutto i przedsiębiorcę – 1000,00 zł brutto;
- umowa trójstronna z Miastem Suwałki, przedsiębiorcą i stypendystą. Na podstawie umowy stypendysta zostanie zobowiązany do zamieszkania w mieście Suwałki przez okres 33 miesięcy;
- zawarcie umowy o pracę ze stypendystą na okres 33 miesięcy;

wysokość wynagrodzenia nie może być niższa od obowiązującego, w momencie podpisywania umowy o pracę, minimalnego wynagrodzenia za pracę powiększonego o 40%.

Do Programu zgłosiło się 7 pracodawców, z którymi skonsultowano zapisy regulaminu Programu. Do 41 uczelni wyższych w Polsce, które kształcą w kierunkach wskazanych przez suwalskich przedsiębiorców, zostało wysłane pismo informujące o programie, z prośbą o rozpowszechnienie informacji wśród studentów.

W 2024 r. wniosek o przyznanie stypendium w ramach Programu złożyły 2 osoby. Komisja pozytywnie zweryfikowała wnioski pod względem formalnym. Wskazani we wnioskach pracodawcy, po przeprowadzeniu rozmów kwalifikacyjnych ze studentami, zdecydowali o niepodpisywaniu umowy stypendialnej.

<https://um.suwalki.pl/mieszkaniec/suwalski-starter-kariery-stypendia-zamawiane,4256/informacje-o-programie,2588753>

• OKSA – Ośrodek Karier Suwalskich Absolwentów

W ramach realizacji zadań określonych w Programie Rozwoju Przedsiębiorczości Miasta Suwałk do 2030 r., w grudniu 2023 r. utworzony został Ośrodek Karier Suwalskich Absolwentów. OKSA realizowany jest przez Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Jest to działanie polegające m.in. na monitorowaniu karier absolwentów suwalskich szkół ponadpodstawowych, a także tworzeniu form współpracy z absolwentami, instytucjami rynku pracy i przedsiębiorcami.

Jednym z celów funkcjonowania OKSA jest zachęcenie młodych ludzi do pozostania w Suwałkach bądź powrotu do Suwałk po ukończeniu studiów.

Uczniowie zostali poproszeni o wypełnienie ankiety, na podstawie której utworzono bazę kontaktową suwalskich absolwentów. W ankiecie uczniowie zapytani zostali m.in. o plany na przyszłość oraz sugestie dot. oczekiwań ze strony Miasta w kontekście oferty dla młodych osób. Podobna ankieta pojawiła się również na stronie Urzędu Miejskiego w Suwałkach, aby także absolwenci starszych roczników mogli dotrzeć do powstałej bazy.

Miasto zwróciło się do dyrektorów suwalskich jednostek oświatowych, innych jednostek organizacyjnych Miasta, instytucji sportu, kultury, miejskich spółek, suwalskich przedsiębiorców i innych instytucji z propozycją współpracy, prośbą o informowanie o ofertach skierowanych do młodych Suwałczan.

OKSA informuje mailowo absolwentów o ważnych wydarzeniach, które odbywają się w Suwałkach, ofertach pracy oraz realizowanych w Mieście programach.

<https://um.suwalki.pl/mieszkaniec/aktualnosc/4002/2587848>

• Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025

W 2024 roku 4 szkoły i 1 przedszkole w Suwałkach otrzymały 63 750 zł na zakup książek, sprzętu do bibliotek i organizację akcji promujących czytanie. Pieniądze pochodziły z rządowego programu i budżetu miasta.

<https://www.gov.pl/web/kultura/narodowy-program-rozwoju-czytelnictwa>

• Edukacja z wojskiem

W 2024 roku 10 suwalskich szkół – 7 podstawowych i 3 średnie – wzięło udział w specjalnym programie edukacyjno-obronnym. Program był przygotowany wspólnie przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Ministerstwo Obrony Narodowej.

Żołnierze przeprowadzili dla uczniów 3-lekcyjne szkolenia, podczas których omawiali ważne zagadnienia związane z wojskowością, obronnością, bezpieczeństwem, pierwszą pomocą medyczną oraz obroną cywilną. Uczniowie

wie dowiedzieli się między innymi:

- Jak reagować na sygnały alarmowe.
- Jak i gdzie szukać pomocy w razie niebezpieczeństwa.
- Jak prawidłowo przeprowadzić ewakuację i gdzie szukać schronienia.
- Jak udzielić pierwszej pomocy rannym osobom.

Celem tych zajęć było przekazanie uczniom praktycznej wiedzy i umiejętności, które mogą okazać się przydatne w sytuacjach kryzysowych, takich jak wojna, katastrofy naturalne czy inne zagrożenia.

<https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/edukacja-z-wojskiem>

• Program Aktywny Suwałczanin

W pierwszym półroczu 2024 roku zorganizowano 512 godzin zajęć sportowo-rekreacyjnych dla 572 uczniów klas I-II. Równolegle, przez 10 tygodni, prowadzono zajęcia profilaktyczne w szkołach, obejmujące 1829 godzin pozalekcyjnych dla 2286 uczniów.

<https://um.suwalki.pl/mieszkaniec/aktualnosc/64192/program-aktywny-suwalczanin,2590676>

• Program Powszechnej Nauki Pływania „Umiem pływać”

W 2024 roku, na podstawie Uchwał Rady Miejskiej w Suwałkach, przyznano stypendia i nagrody dla uzdolnionych uczniów szkół podstawowych i średnich za wybitne osiągnięcia w nauce oraz stypendia, nagrody i wyróżnienia dla uzdolnionych uczniów szkół podstawowych za wybitne osiągnięcia w sporcie w ramach programu „Zdolny Suwałczanin”, który ma na celu wspieranie rozwoju zdolnych uczniów.

Aby otrzymać stypendium lub nagrodę, uczniowie musieli spełnić określone warunki, które opisane są w specjalnym regulaminie.

W sumie nagrodzono 52 uczniów za ich wybitne osiągnięcia w nauce oraz 106 uczniów za wybitne osiągnięcia w sporcie w roku szkolnym 2023/2024

- 116 uczniów ze szkół podstawowych,
- 42 uczniów ze szkół średnich.

Łącznie na stypendia i nagrody w nauce przeznaczono 91 000 złotych, a także na stypendia, nagrody i wyróżnienia w sporcie przeznaczono 95 500 zł.

<https://um.suwalki.pl/mieszkaniec/aktualnosci-64192/program-powszechnej-nauki-plywania-umiem-plywac.2590677>

• **Program Lekkoatletyka dla każdego!**

<https://www.lekkoatletykadlakazdego.pl/o-programie/zalozenia/o-nas>

• **Program Narodowy Projekt Rozwoju Kolarstwa**

<https://szkolnikolarskie.pl>

• **Program Siatkarski Ośrodek Szkolny**

https://www.mlodzielowiasiatkowka.pl/publikacje/uroczyste-otwarcie-siatkarskiego-osrodka-szkolnego-w-suwalkach_91,2970.html

• **Program Aktywna Szkoła**

<https://www.aktywnaszkoła.pl/>

• **Program Mały Mistrz**

<https://pwsz.bialystok.pl/program-maly-mistrz/>

Łącznie w tych programach wzięło udział ponad 400 dzieci w Suwałkach.

1.4.8 Programy realizowane w zakresie ochrony środowiska

• **Plan Adaptacji do Zmian Klimatu**

W 2024 roku opracowany został i przyjęty do realizacji Uchwałą Nr VII/73/2024 z dnia 30 października 2024 r. Rady Miejskiej w Suwałkach „Plan adaptacji do zmian klimatu Gminy Miasta Suwałki do roku 2030” (MPA). MPA jest dokumentem sporządzonym w odpowiedzi na zmiany klimatu i potrzebę adaptacji do skutków tych zmian.

Celem głównym Planu jest podnoszenie jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców oraz

efektywnego funkcjonowania miasta w warunkach zmian klimatu. Cel ten będzie realizowany poprzez cele szczegółowe określone w MPA:

- ograniczenie skutków zagrożeń klimatycznych dla zdrowia i warunków życia mieszkańców miasta oraz jego użytkowników
- wykorzystanie funkcji zieleni miejskiej w łagodzeniu skutków zmian klimatu
- zapewnienie sprawnego funkcjonowania infrastruktury w warunkach zmian klimatu
- poprawa funkcjonowania obiektów użyteczności publicznej i budynków komunalnych w warunkach zmieniającego się klimatu
- włączanie adaptacji do zmian klimatu w politykę rozwoju miasta oraz podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie adaptacji

Każdy z tych celów posiada określone działania adaptacyjne.

Na potrzeby opracowania MPA przygotowano analizę zjawisk klimatycznych, ocenę wrażliwości miasta na zmiany klimatu, analizę ryzyka, analizę ekonomiczną oraz analizę kosztów.

Szacunkowe koszty działań do roku 2030, w wysokości łącznej około 210 mln. zł przedstawiono w tabeli nr 6. (MPA).

Do kalkulacji kosztów wykorzystano dane pozyskane na postawie rozeznania rynku, konsultacji eksperckich, dane Głównego Urzędu Statystycznego oraz wytyczne dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych publikowane przez Ministerstwo Finansów.

<https://um.suwalki.pl/mieszkaniec/ochrona-srodowiska.3568/plan-adaptacji-do-zmian-klimatu-dla-gminy-miasta-suwalki.2588076>

• **Program „Ograniczenia niskiej emisji na terenie Suwałk”**

Rok 2024 był dziewiątym rokiem realizacji programu „Ograniczenia niskiej emisji na terenie Suwałk”, polegającym na dofinansowaniu z budżetu Miasta wymiany przez mieszkańców, nieekologicznych źródeł ciepła.

W latach 2016-2024 w ramach programu wsparto wymianę źródeł ciepła w **529 budynkach**, a łączna kwota dotacji z budżetu miasta wyniosła **1 911 441,46 zł**.

https://bip.um.suwalki.pl/uchwala_s/uchwala-rady--nr-lxvi8642024-z-dnia-2024-01-31.html

Tabela 1.4.8.1 Realizacja programu „Ograniczanie niskiej emisji na terenie Suwałk” w latach 2020-2024

Zadanie	2020		2021		2022		2023		2024	
	Umowy	Kwota dotacji (zł)	Umowy	Kwota dotacji (zł)	Umowy	Kwota dotacji (zł)	Umowy	Kwota dotacji (zł)	Umowy	Kwota dotacji (zł)
Wymiana kotła	0	0	3	10 000	24	15 573,77	13	51 000	7	33 000
Podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej	16	66 213,80	8	35 963,27	2	102 000	0	0	2	6 000
Podłączenie do sieci gazowej	35	121 000	41	150 000	25	102 000	35	129 000	27	102 000
Razem	51	187 213,80	52	195 963,30	51	219 573,77	48	180 000	36	141 000

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

• Program Ochrony Środowiska dla Miasta Suwałki na lata 2021-2024

Obszary interwencji Programu od 2021 roku obejmują:

- Poprawę jakości powietrza i obniżenie poziomu substancji szkodliwych w powietrzu, adaptację do zmian klimatu;
- Minimalizację zagrożenia mieszkańców spowodowanego ponadnormatywnym hałasem;
- Ochronę przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym;
- Poprawę jakości wód oraz ochronę ich zasobów i jakości;
- Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Suwałki na lata 2021-2024 przywiązuje duże znaczenie do edukacji ekologicznej. Zapewnienie odpowiednich regulacji prawnych oraz nie-

zbędnej infrastruktury nie przyniesie oczekiwanych efektów bez ukształtowania pożądanych postaw mieszkańców, takich jak:

- Poprawa jakości i ochrona wód powierzchniowych i podziemnych,
- Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi,
- Realizacja polityki edukacyjnej z zakresu właściwej gospodarki odpadami,
- Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii dla ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego, działalności gospodarczej;
- Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii dla ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego, działalności gospodarczej;
- Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów z uwzględnieniem turystycznego.

Wymienione cele osiągnięte były poprzez działania o charakterze inwestycyjnym i pozainwestycyjnym. Część działań, jest podejmowana przez władze miasta, bądź przez nie koordynowana. Inne zadania są realizowane przez podmioty gospodarcze, właścicieli terenu, odpowiedzialne instytucje i organizacje.

• Program „Ciepłe Mieszkanie”

Program priorytetowy „Ciepłe Mieszkanie” ma na celu poprawę jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych w tym budynkach, w których powstała wspólnota mieszkaniowa obejmująca od 3 do 7 lokali mieszkalnych na terenie Miasta Suwałk.

Dofinansowanie w ramach Programu może zostać przeznaczone na przedsięwzięcia u dot. wymiany źródeł ciepła na paliwa stałe służących do ogrzewania lokalu mieszkalnego na efektywne źródła ciepła lub podłączenie do efektywnego źródła ciepła w budynku.

W wyniku ogłoszonego naboru do realizacji przyjęto 11 wniosków, w tym 6 wniosków wpłynęło od Wspólnot Mieszkaniowych.

https://bip.um.suwalki.pl/zarzadzenie_s/zarzadzenie-nr-1-2024-w-sprawie-wprowadzenia-regulaminu-naboru-wnioskow-w-ramach-programu-ciepłe-mieszkanie-na-terenie-gminy-miasta-suwalki.html

• Program „Czyste powietrze”

Program Czyste Powietrze realizowany jest przez Miasto Suwałki od 2021 r. kiedy to zawarto porozumienie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska w Białymstoku w sprawie współpracy w ramach tego programu i uruchomiono punkt konsultacyjno-informacyjny w PNT Polska Wschód w Suwałkach. W okresie 2021-2024 zaakceptowano wnioski o dofinansowanie na sumę 15 865 304 zł. W ramach tego programu mieszkańcy Suwałk złożyli 1215 wniosków o dofinansowanie, a zakończonych zostało 625 przedsięwzięć.

<https://um.suwalki.pl/mieszkaniec/ochrona-srodowiska.3568/program-czyste-powietrze-informacje.2585845>

1.4.9 Inne programy realizowane przez Miasto Suwałki

• Program Suwalska Karta Mieszkańca

Funkcjonujący od 1 września 2018 roku, ma na celu poprawę warunków życia mieszkańców miasta. Jego głównym założeniem jest zwiększenie dostępności do dóbr kultury, sportu i rekreacji dla wszystkich mieszkańców Suwałk, niezależnie od ich sytuacji materialnej i rodzinnej.

Program dąży również do:

- zmniejszenia obciążeń finansowych, szczególnie dla rodzin wielodzietnych, osób niepełnosprawnych i seniorów;
- wzmocnienia poczucia tożsamości lokalnej;
- promocji korzystania z komunikacji miejskiej.

Realizacja programu ma także na celu zachęcenie do osiedlania się w Suwałkach.

Program oferuje bezpłatne przejazdy komunikacją miejską dla dzieci, młodzieży, studentów oraz osób niepełnosprawnych posiadających Suwalską Kartę Mieszkańca. Posiadacze karty otrzymują także zniżki na korzystanie z obiektów, takich jak Strefa SOWA i Aquapark. Do programu dołączyło 38 prywatnych przedsiębiorców, oferując zniżki na swoje produkty i usługi.

Suwalska Karta Mieszkańca jest przyznawana mieszkańcom Suwałk, którzy w deklaracji podatkowej wskazali miasto jako miejsce zamieszkania. Pozostali mieszkańcy mogą otrzymać kartę po spełnieniu określonych warunków. Karta jest również dostępna dla obywateli Ukrainy mieszkających w Suwałkach, zgodnie z ustawą o pomocy obywatelom Ukrainy.

Dostępne są cztery rodzaje kart: zwykła, dla rodzin wielodzietnych, dla osób niepełnosprawnych i dla seniorów. Karty są wydawane na maksymalnie 4 lata, z wyjątkiem kart dla seniorów, które są bezterminowe. Mieszkańcy mogą korzystać z kart zbliżeniowych, aplikacji mobilnej oraz składać wnioski online na stro-

nie skm.suwalki.eu.

Do 31.12.2024 r. wydano 26 312 nowych, zbliżeniowych Suwalskich Kart Mieszkańca.

<https://um.suwalki.pl/mieszkaniec/dla-mieszkanca,57/suwalka-karta-mieszkanca,2574003>

• Nieodpłatna Pomoc Prawna

Finansowana z budżetu państwa, obejmuje trzy punkty w Suwałkach:

■ Dwa punkty przy ulicy Kościuszki 71, prowadzone przez Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT.

■ Punkt przy ulicy Filipowskiej 20 B, prowadzony przez radców prawnych i adwokatów.

Nieodpłatne porady prawne i obywatelskie są udzielane 5 dni w tygodniu, 4 godziny dziennie w każdym punkcie. Usługa jest dostępna dla osób, które nie mogą ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej. W 2024 roku udzielono łącznie 1081 porad.

<https://um.suwalki.pl/mieszkaniec/dla-mieszkanca,57/bezplatna-pomoc-prawna,125670>

• Gminny Program Rewitalizacji Miasta Suwałk

Rada Miejska w Suwałkach uchwałą Nr LXII/813/2023 z dnia 25 października 2023 r., przyjęła Gminny Program Rewitalizacji Miasta Suwałk do roku 2030.

Gminny Program Rewitalizacji stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia rewitalizacji, zapewniające kompleksowość działań we współpracy ze społecznością lokalną.

Ponadto, miasto poprzez lokalne działania wspiera właścicieli zabytków, dając im z jednej strony możliwość uzyskania dotacji na prace projektowe lub wykonanie remontów zabytków, z drugiej możliwość skorzystania z ulg podatkowych, gdy obiekt jest utrzymywany w należytym stanie technicznym.

W tym celu Rada Miejska w Suwałkach podjęła następujące uchwały:

1) Nr LXIV/840/2023 z dnia 29 listopada 2023 r. w sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru lub znajdujących się w gminnej ewidencji

zabytków, położonych w Suwałkach, (zasady w niej ustalone obowiązywały w 2024 r.), zmienioną uchwałą Nr VIII/98/2024 z dnia 27 listopada 2024 r., dającą w każdym roku budżetowym możliwość ubiegania się o pomoc finansową przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków i znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków (dotacjami mogą być objęte: remont elewacji, remont lub całkowite odtworzenie stolarki okiennej i drzwiowej, remont lub całkowite odtworzenie dachu oraz wykonanie projektu budowlanego remontu ww., na zasadach określonych w ww. uchwale),

2) Nr LXVI/875/2024 z dnia 31 stycznia 2024 r. w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości budynków lub ich części, w których wykonano remont elewacji, dającą możliwość zwolnienia od podatku od nieruchomości, w przypadku gdy wykonano remont elewacji budynku zabytkowego, zgodnie z wydanym pozwoleniem na podstawie ustawy prawo budowlane, na zasadach określonych w ww. uchwale.

https://bip.um.suwalki.pl/uchwala_s/uchwala-rady-nr-lxii8132023-z-dnia-2023-10-25.html

• Wieloletni program gospodarowania zasobem mieszkaniowym na lata 2021-2025

Program priorytetowy „Ciepłe Mieszkanie” ma na celu poprawę jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych w tym budynkach, w których powstała wspólnota mieszkaniowa obejmująca od 3 do 7 lokali mieszkalnych na terenie Miasta Suwałk.

Dofinansowanie w ramach Programu może zostać przeznaczone na przedsięwzięcia u dot. wymiany źródeł ciepła na paliwa stałe służących do ogrzewania lokalu mieszkalnego na efektywne źródła ciepła lub podłączenie do efektywnego źródła ciepła w budynku.

W wyniku ogłoszonego naboru do realizacji przyjęto 11 wniosków, w tym 6 wniosków wpłynęło od Wspólnot Mieszkaniowych.

https://bip.um.suwalki.pl/uchwala_s/uchwala-rady-nr-xxvii-357-2020-z-dnia-2020-12-23.html

https://bip.um.suwalki.pl/uchwala_s/uchwala-rady-nr-lix7812023-z-dnia-2023-07-26.html

II. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

2.1 Ochrona zdrowia

Charakterystyka systemu ochrony zdrowia w Suwałkach

W 2024 roku na terenie Miasta Suwałk działało 76 podmiotów, świadczących usługi zdrowotne w różnym zakresie w ramach kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Liczba poszczególnych świadczeniodawców przedstawiała się następująco:

Tabela 2.1.1 Liczba świadczeniodawców usług zdrowotnych w Suwałkach w 2024 roku

Usługi zdrowotne	Liczba świadczeniodawców
leczenie stomatologiczne	15
ambulatoryjna opieka specjalistyczna	15
podstawowa opieka zdrowotna	15
opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień	2
rehabilitacja lecznicza	3
świadczenia zdrowotne kontraktowanie odrębne	2
leczenie szpitalne	2
profilaktyczne programy zdrowotne	1
opieka paliatywna i hospicyjna	1
świadczenia pielęgnacyjno-opiekuńcze	1
zaopatrzenie w wyroby medyczne	9
pomoc doraźna i transport sanitarny	1
programy pilotażowe	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informatora o zawartych umowach Narodowego Funduszu Zdrowia.

Na terenie Suwałk działało również 28 ogólnodostępnych aptek. W 2024 r., od 1 marca, dwie apteki, pełniły w wyznaczone dni, dyżury od godziny 22.00 do godziny 1.00 dnia następnego, zapewniając mieszkańcom Suwałk dostęp do leków, przez cały tydzień, w godzinach nocnych. Dyżury były pełnione przez „Aptekę z Różą” zlokalizowaną na ul. Klonowej 40 oraz

aptekę mieszczącą się przy ul. Putry 9. Funkcjonowanie aptek w godzinach nocnych było finansowane ze środków pochodzących z budżetu Miasta Suwałk.

W 2024 roku w Suwałkach funkcjonowały trzy publiczne szpitale: Szpital Wojewódzki im. dr L. Rydygiera, Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej i Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacji. Łącznie w szpitalach publicznych, na umowach, zatrudnionych było 234 lekarzy różnych specjalności oraz 612 pielęgniarek i położnych.

Tabela 2.1.2 Szpitale w Suwałkach w 2024 roku

Rodzaj placówek	Liczba	
	placówek	łóżek
Szpitale ogółem	5	723
Szpitale publiczne, w tym:	3	694
– ogólne	2	482
– specjalistyczne	0	0
– resortowe	0	0
– psychiatryczne	1	212
Szpital niepubliczny	2	29

Źródło: opracowanie na podstawie danych Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

W roku 2024 najwięcej dzieci chorowało na alergie (701 osób), zniekształcenia kręgosłupa (510 osób) oraz zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (372 osoby). Pacjentów z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej zanotowano 1798. Wśród osób w wieku 0-18 lat, u których stwierdzono schorzenia po raz pierwszy, dominowały alergie (107 osób), zniekształcenia kręgosłupa (93 osoby) oraz zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (66 osób).

Tabela 2.1.3 Świadczenia opieki zdrowotnej w rodzaju: opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień w 2024 roku

Świadczeniodawca	Rodzaj świadczeń – zakres
NZOZ Ośrodek Profilaktyki Terapii Uzależnień i Współuzależnienia Stowarzyszenia Wybór w Suwałkach	świadczenia dzienne terapii uzależnienia od alkoholu
Specjalistyczny Psychiatryczny SP ZOZ w Suwałkach	świadczenia w izbie przyjęć szpitala
	świadczenie terapii dla uzależnionych od alkoholu ze współistniejącymi innymi zaburzeniami psychicznymi
	Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej Dla Dzieci i Młodzieży
	leczenie zaburzeń nerwicowych dla dorosłych
	świadczenia psychiatryczne dla chorych somatycznie
	świadczenia psychogeriatryczne
	leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja)
	świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu stacjonarne
	świadczenia pielęgnacyjno-opiekuńcze psychiatryczne dla dorosłych
	świadczenia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu
	świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol
	świadczenia dzienne psychiatryczne geriatryczne
	świadczenia dzienne leczenia zaburzeń nerwicowych
	Centrum Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Funduszu Zdrowia

<https://aplikacje.nfz.gov.pl/umowy/Provider/SearchResults?Year=2024&Branch=10&ServiceType=04&Code=&Name=&City=Suwa%C5%82ki&Nip=&Regon=&Product=>

19.02.2025 r.

Tabela 2.1.4 Opieka paliatywna, hospitacyjna, świadczenia pielęgniarские i opiekuńcze

Świadczeniodawca	Rodzaj świadczeń – zakres
Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Paliatywnej im. Jana Pawła II w Suwałkach	świadczenia w hospicjum domowym
	świadczenia w hospicjum domowym dla dzieci
	świadczenia w oddziale medycyny paliatywnej/hospicjum stacjonarnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Funduszu Zdrowia.

<https://aplikacje.nfz.gov.pl/umowy/AgreementPlans/GetAgreementPlans?Year=2024&ServiceType=15&Code=100000066&Branch=10&City=Suwałki&Guid=4fb4abc9-5326-8d22-0508-0023cc58b5b2>

19.02.2025 r.

Tabela 2.1.5 Stan zdrowia dzieci i młodzieży miasta Suwałki w wieku 0–18 lat będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2023–2024

Rozpoznanie	Osoby, u których stwierdzono schorzenia ogółem (chorobowość)		Osoby, u których stwierdzono schorzenia po raz pierwszy (zachorowalność)	
	2023	2024	2023	2024
Nowotwory	84	53	16	8
Niedokrwistość	101	156	28	26
Choroby tarczycy	143	139	29	26
Cukrzyca	42	71	7	10
Niedożywienie	2	3	0	0
Otyłość	181	212	29	40
Zaburzenia odżywiania	9	19	3	5
Upośledzenie umysłowe	41	53	6	4
Padaczka	70	72	9	9
Mózgowe porażenie dziecięce	38	30	1	2
Zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	384	372	45	66
Choroba nadciśnieniowa	31	31	8	6
Alergie w tym:	809	701	150	107
- astma oskrzelowa	-	387	-	42
- alergiczne pokarmowe zapalenie żołądka, jelita cienkiego i okrężnicy	-	113	-	15
- zapalenia skóry wywołane przez spożyte pokarmy	-	201	-	50
Zniekształcenia kręgosłupa	620	510	220	93
Choroby układu moczowego	36	40	6	7
Wady rozwojowe, w tym:	166	169	28	11
- układu nerwowego	12	14	0	1
- układu krążenia	104	92	17	7
- narządów płciowych	12	12	0	0
- aberracje chromosomowe	15	15	5	1
- inne	23	36	6	2
Brak oczekiwanego prawidłowego rozwoju fizjologicznego, w tym:	99	211	20	31
- inne braki w porównaniu do oczekiwanego prawidłowego rozwoju fizjologicznego	26	42	5	15
- opóźnienie etapów rozwoju fizjologicznego	72	26	14	5
Utrudnienie poruszania się niesklasyfikowane gdzie indziej	17	21	4	2
Pacjenci z innymi (niż wymienione powyżej) schorzeniami wymagający opieki czynnej	1384	1798	185	193

Źródło: Na podstawie sprawozdań MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w latach 2023 i 2024.

Stan zdrowia mieszkańców uzależniony jest od warunków społeczno-ekonomicznych, stylu życia mieszkańców, jakości środowiska w miejscu zamieszkania i pracy, poziomu zabezpieczenia potrzeb zdrowotnych i społecznych. W roku 2024 najwięcej osób dorosłych chorowało na choroby układu krążenia (19 442 osoby), choroby układu mięśniowo - kostnego i tkanki łącznej (12 215 osób), przewlekłą chorobę układu trawiennego (5 369 osoby), choroby

obwodowego układu nerwowego (5 336 osób), choroby tarczycy (3 949 osób) i cukrzycę (3 924 osoby).

W zachorowalności dominowały takie choroby jak: choroby układu krążenia (1 567 osób), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (780 osób), przewlekła choroba układu trawiennego (472 osoby), choroby tarczycy (444 osoby), choroby obwodowego układu nerwowego (377 osób), oraz cukrzyca (353 osoby).

Tabela 2.1.6 Stan zdrowia mieszkańców miasta Suwałki w wieku 19 lat i więcej będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2023-2024

Rozpoznanie	Osoby, u których stwierdzono schorzenia ogółem (chorobowość)		Osoby, u których stwierdzono schorzenia po raz pierwszy (zachorowalność)	
	2023	2024	2023	2024
Gruźlica	103	10	11	0
Nowotwory	1 568	1 694	195	272
Choroby tarczycy	3 016	3 949	277	444
Cukrzyca, w tym:	2 940	3 924	266	353
- leczenia insuliną	899	913	74	89
Niedożywienie	-	1	-	0
Zaburzenia odżywiania	-	8	-	1
Otyłość	-	1 597	-	240
Niedokrwistość	1 443	676	257	79
Choroby obwodowego układu nerwowego	5 000	5 336	435	377
Choroby układu krążenia, w tym:	16 038	19 442	1 376	1 567
✓ przewlekła choroba reumatyczna	39	103	4	5
✓ choroba nadciśnieniowa	11 272	15 200	869	1167
✓ choroba naczyń mózgowych	489	514	74	73
✓ niedokrwienność choroby serca	2 057	1 667	205	171
Przebyty zawał serca (z niedokrwiennej choroby serca)	394	266	49	37
Przewlekłe choroby dolnych dróg oddechowych	1 854	2 490	177	210
Przewlekłe choroby układu trawiennego	4 344	5 369	333	472
Choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	10 786	12 215	706	780
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej	5 608	10 024	666	718

Źródło: Na podstawie sprawozdań MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w latach 2023 i 2024.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii

Od wielu lat szczególną uwagę zwraca się na problemy związane z funkcjonowaniem rodziny osoby uzależnionej oraz na problemy i potrzeby dzieci i młodzieży w tych rodzinach. W związku z tym najwięcej środków finansowych przekazuje się na:

- pomoc udzielaną członkom rodzin, w których występuje problem alkoholowy i przemocy domowej,
- prowadzenie placówek wsparcia dziennego,
- organizację pozalekcyjnych zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno - społeczne w tym pozalekcyjne zajęcia sportowo - rekreacyjne dla uczniów z suwalskich jednostek oświatowych,
- kolonie, półkolonie dla dzieci wywodzących się z rodzin z problemem alkoholowym,
- realizację programów/projektów profilaktycznych w jednostkach oświatowych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przeciwdziałaniu przemocy,
- realizację szkoleń pedagogów, psychologów, nauczycieli i konsultantów z rekomendowanych programów profilaktycznych.

Tabela 2.1.7 Liczba wniosków kierowanych o wszczęcie postępowania, wszczęte wnioski, odmowy wszczęcia, wnioski skierowane do innych gmin, wnioski do sądu oraz umorzenia w latach 2020-2024

Lata	Wnioski skierowane do MKRPA o wszczęcie postępowania	Wnioski wszczęte przez MKRPA	Odmowy wszczęcia	Skierowane wnioski do innej gminy	Wnioski skierowane do sądu	Umorzenia
2020	166	160	5	1	64	55
2021	127	119	7	1	74	68
2022	145	142	3	0	71	44
2023	172	158	12	2	62	78
2024	119	116	2	1	93	74

Źródło: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach.

Z analizy danych statystycznych dotyczących liczby kierowanych wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach o zobowiązanie do leczenia odwykowego zauważalna jest rotacyjna zmienność, która może odzwierciedlać zarówno realne zmiany w zapotrzebowaniu na leczenie, jak i zmiany w systemie zgłaszania i kierowania na leczenie. W roku 2024 odnotowano spadek o ok. 31% w stosunku do roku 2023 wniosków kierowanych do MKRPA. Podczas gdy w roku 2024 nastąpił wzrost o ponad 33% w stosunku do roku 2023 r. wniosków skierowanych do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

Na podobnym poziomie utrzymuje się liczba umarzanych postępowań.

Zapewniono kompleksową pomoc członkom rodzin dotkniętym problemem przemocy domowej poprzez prowadzenie:

- procedury „Niebieskiej Karty” w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego „Niebieska Karta” to procedura, która ma na celu przeciwdziałanie przemocy domowej. Stanowi część działań podejmowanych przez policję, służby socjalne oraz inne instytucje w celu ochrony osób doświadczających przemocy domowej. W stosunku do roku 2020 zauważalny jest spadek o ok. 30% złożonych „Niebieskich Kart” w porównaniu do roku 2024.

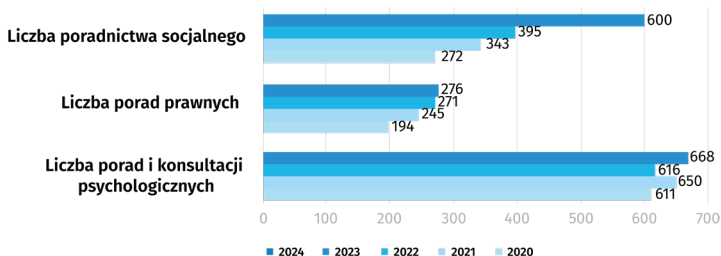
Tabela 2.1.8 Liczba założonych „Niebieskich Kart” w latach 2020-2024

Podmioty	Ilość założonych Kart				
	2020	2021	2022	2023	2024
Pomoc społeczna	15	13	7	14	9
Komenda Miejska Policji	256	193	167	202	175
Oświata	3	4	8	4	8
Śłużba zdrowia	1	2	1	2	0
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	4	3	4	2	5
RAZEM	279	215	187	224	197

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach.

- poradnictwa specjalistycznego dla osób doświadczających przemocy domowej w ramach którego udzielono:

Wykres 2.1.1 Liczba poradnictwa socjalnego, porad prawnych oraz porad i konsultacji psychologicznych w latach 2020-2024

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach.

Proponowane poradnictwo kierowane jest do osób, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej, społecznej lub materialnej. Jego celem jest pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z funkcjonowaniem w społeczeństwie, dostępem do świadczeń socjalnych czy poprawy życia jak również radzeniu z problemami emocjonalnymi, stresem, czy trudnościami w relacjach. Od 2020 r. osoby zgłaszające się po wsparcie najczęściej korzystają z porad i konsultacji psychologicznych, następnie z poradnictwa socjalnego i prawnego.

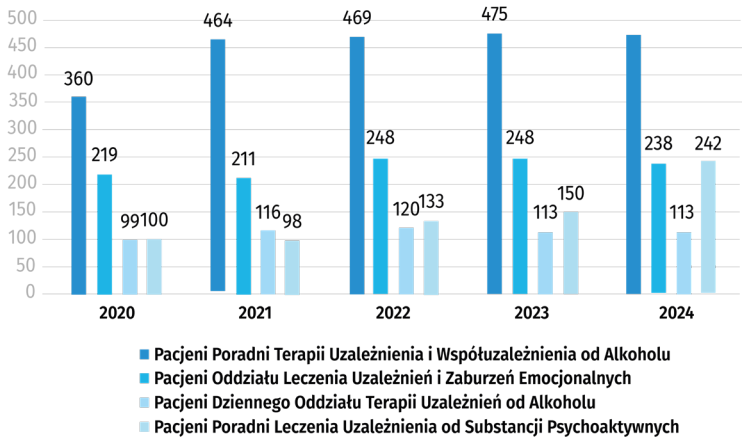
Całodobowe schronienie zapewnia bezpieczeństwo, wsparcie i pomoc osobom w trudnej sytuacji kryzysowej bądź osobom doznającym przemocy domowej. Z powyższej tabeli wynika, że w każdym roku potrzebne jest wsparcie w postaci schronienia.

Tabela 2.1.9 Schronienie w Dziale Pomocy Kryzysowej przy MOPR w Suwałkach

Rok	Liczba osobodni	Liczba rodzin	Liczba osób
2020	134	12	22
2021	9	3	4
2022	3	1	3
2023	99	5	8
2024	87	3	10

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach.

Wykres 2.1.2 Liczba (dotyczy nie tylko mieszkańców Suwałk) osób podejmujących działania terapeutyczno-lecznicze w Suwałkach w latach 2020-2024

Źródło: Specjalistyczny Psychiatryczny SP ZOZ w Suwałkach, NZOZ Ośrodek Profilaktyki Terapii Uzależnień i Współuzależnienia Stowarzyszenia „Wybór” w Suwałkach.

W Poradni i Oddziałach prowadzone są działania profilaktyczne i lecznicze, udzielana jest pomoc osobom uzależnionym i członkom ich rodzin. Głównym zakresem ich działania jest:

- diagnozowanie pacjentów uzależnionych od alkoholu,
- konstruowanie osobistych programów terapii,
- leczenie i rehabilitacja,
- prowadzenie psychoterapii indywidualnej i grupowej,

- kontaktowanie się w razie potrzeby z rodzinami pacjentów,
- współpraca z kuratorami sądowymi pacjentów Poradni i Oddziałów.

Z powyższych danych statystycznych zauważalna jest utrzymująca się na podobnym poziomie liczba pacjentów korzystających z Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu, pacjentów Oddziału Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Emocjonalnych i pacjentów Dziennego Oddziału Terapii Uzależnień od Alkoholu. Natomiast systematycznie od 2021 r. wzrasta liczba pacjentów Poradni Leczenia Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych w 2024 r. wzrost nastąpił o ponad 61%. Z analizy Poradni wynika, że wiodącą substancją psychoaktywną jest amfetamina. W Poradni systematycznie odbywają się zajęcia psychoedukacyjne dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych jak i edukacyjne dla rodzin tych osób.

Tabela 2.1.11 Dochody miasta z tytułu korzystania przez przedsiębiorców z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w latach 2020-2024 (w zł)

Rok	Wysokość dochodu
2020	2 364.741,89
2021	2 071.504,67
2022	2 339.613,62
2023	3 476.130,02
2024	3 988.942,52

Źródło: Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 2.1.10 Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie miasta w latach 2020-2024

Rok	Ilość punktów	Sprzedaż detaliczna	Sprzedaż gastronomiczna
2020	174	124	50
2021	178	125	53
2022	180	127	53
2023	176	128	48
2024	167	120	47

Źródło: Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Zauważalny jest spadek liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Może mieć to wpływ ze względu na większe sieci handlowe, które mogą wypierać mniejsze, niezależne sklepy, prowadząc do zmniejszenia liczby punktów sprzedaży. W 2024 r. w stosunku do 2023 r. liczba punktów zmniejszyła się o 5%.

Ponadto od 2021 r. z Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy wpływają środki finansowe z tytułu wprowadzenia dodatkowych opłat dla hurtowników zaopatrujących przedsiębiorców, posiadających zezwolenia na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych, w napoje alkoholowe w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml (tzw. podatek od „małpek”). Środki te przeznaczone

są na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu, tj. na funkcjonowanie Ogrzewalni dla osób bezdomnych i nietrzeźwych.

Tabela 2.1.12 Środki finansowe na funkcjonowanie Ogrzewalni w latach 2021-2024 (w zł)

Rok	Wysokość środków
2021	212 536,00
2022	928 810,31
2023	885 417,90
2024	880 982,91

Źródło: Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

2.2 Pomoc społeczna

Charakterystyka systemu pomocy społecznej

System zabezpieczenia społecznego na terenie miasta tworzą:

- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach;
- Kluby Seniora – 95 miejsc (Klub Senior+ w Suwałkach – 20 miejsc, „Oratorium 60+” – Parafia Rzymskokatolicka p.w. Matki Bożej Miłosierdzia – 15 miejsc, Klub Seniora „Horyzont” - Stowarzyszenie Seniorzy z Pasją „Horyzont” – 15 miejsc, „Klub Seniora na Chopina 6a” – Stowarzyszenie Pełnia – 15 miejsc, „Klub Seniora Ciesielska 15” – Uniwersytet Trzeciego Wieku – 15 miejsc, „Dobry czas” – Stowarzyszenie im. ks. Jerzego Popiełuszki – 15 miejsc);
- Środowiskowe domy samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 2 placówki o łącznej liczbie 72 miejsc;
- Ogrzewalnia dla osób bezdomnych i nietrzeźwych – 40 miejsc;
- Dom Pomocy Społecznej „Kalina” w Suwałkach – 194 miejsca;
- Hostel przy MOPR w Suwałkach – 10 miejsc;
- Dom Dziennego Pobytu „Kalinka” – 15 miejsc;
- Mieszkanie wspomagane – 1 (3 miejsca);
- Mieszkania treningowe – 2 (7 miejsc);
- Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze – 2 (28 miejsc);
- Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego - 5 (190 miejsc).

Tabela 2.2.1 Wydatki na zadania realizowane przez jednostki pomocy społecznej w Suwałkach w latach 2020-2024 (w zł)

Rodzaj wydatków	2020	2021	2022	2023	2024
Łącznie wydatki MOPR, w tym:	135 260 209	136 946 258	113 881 319,87	76 886 999,04	90.252.033,61
Pomoc społeczna	19 842 675	20 731 050	27 365 261,61	27 153 979,11	32.701.086,30
Rodzina	110 508 533	111 132 327	67 332 675,83	39 699 565,90	47.834.409,38
Ochrona zdrowia	429 189	511 607	532 336,21	614 391,13	973.365,29
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1 110 236	1 170 093	1 186 557,81	1 599 143,08	1.622.856,42
Fundusz celowy PFRON	2 535 103	2 636 385	3 144 425,45	3 898 558,93	4.689.636,18
Środki EFS	662 202	409 829	256 413,56	0,00	0,00
Fundusz Solidarnościowy	172 271	252 366	685 423,67	951 416,24	1.091.352,55
Fundusz Przeciwdziałania Covid-19	X	102 600	8 994 362,13	236 206,17	46.745,37
Fundusz Pomocy	X	X	4 383 863,60	2 579 759,03	287.774,20
Fundusz Pracy	X	X	X	153 979,45	135.260.209
Dom Pomocy Społecznej	9 640 355 100 844 *	8 839 354 135 424*	10 021 363 182 644*	12 300 575 209 055*	13.918.630,71
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza	1 737 578	1 843 395	2 212 402,44	2 494 547,42	3.294.145,25
Dom nr 1	X	834 354	1 055 426,50	1 291 806,00	1.698.922,94
Dom nr 2	X	1 009 041	1 156 975,94	1 202 741,42	1.595.222,31
Środowiskowe Domy Samopomocy	1 537 060	1 770 605	1 913 704	2 111 940	2 386 445,98
Dofinansowanie organizacji pozarządowych realizujących zadania pomocy społecznej (bez uwzględnienia ŚDS prowadzonego przez stowarzyszenie)	1 939 105,12	2 483 425,45	1 504 174,67	872 321,12	979 999,11
Razem	150 215 151,12	152 018 461,45	129 715 607,98	94 875 437,58	111 084 215,97

*koszt ośrodka wsparcia (Dom Dziennego Pobytu „Kalinka”) w Suwałkach
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

W 2022 roku odnotowano znaczny spadek wydatków w ramach zadania „Rodzina”, co wynika z przejęcia wypłat świadczeń „800+” przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Natomiast w roku 2024 obserwuje się wzrost wydatków w zadaniach „Pomoc społeczna” oraz „Rodzina”, pomimo zmniejszenia liczby beneficjentów. Wzrost wydatków w obszarze pomocy społecznej jest związany z rozwojem infrastruktury, w tym z funkcjonowaniem ogrzewalni i klubów „Senior+”, a także ze zwiększeniem kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej, podwyższeniem wysokości zasiłków stałych oraz realizacją programów rządowych i samorządowych.

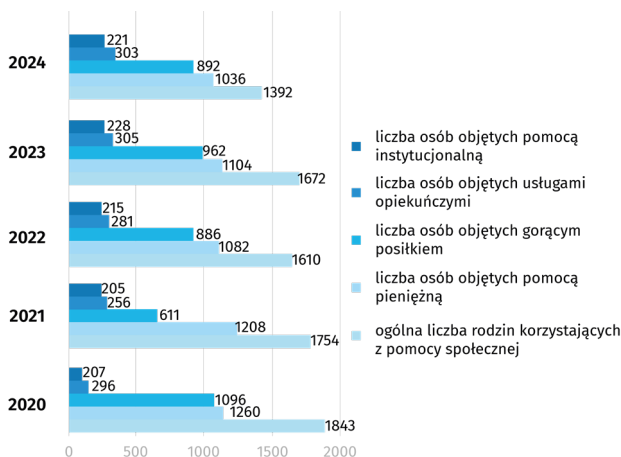
W zadaniu „Rodzina” wzrost wydatków wynika z większej liczby osób otrzymujących świadczenia pielęgnacyjne (których wysokość rów-

nież wzrosła), wzrostu liczby dzieci w pieczy zastępczej oraz podwyższenia świadczeń na ich utrzymanie, a także z pokrywania kosztów pobytu dzieci w zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych.

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach wskazują na spadek liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (z 1843 w 2020 r. do 1392 w 2024 r.). Przekłada się to na zmniejszenie liczby rodzin objętych wsparciem.

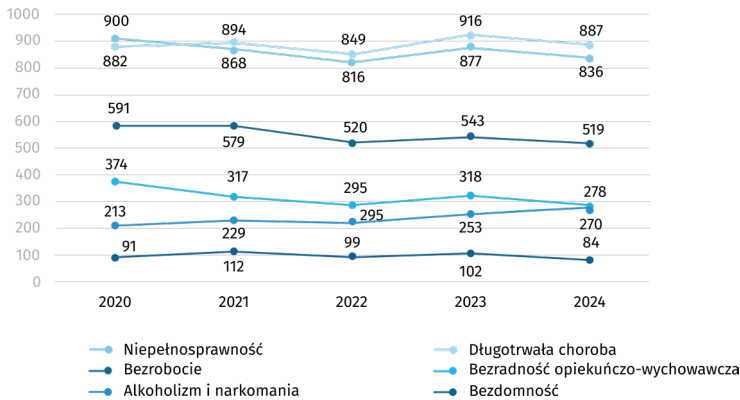
Główną formą pomocy pozostaje wsparcie finansowe i gorące posiłki dla rodzin o najniższych dochodach. Wzrasta odsetek osób korzystających z pomocy instytucjonalnej i usług opiekuńczych (z 27% w 2020 r. do 38% w 2024 r.). Zmiany demograficzne wymuszają rozwój pomocy dla osób niesamodzielných.

Wykres 2.2.1 Liczba osób korzystających z niektórych form pomocy społecznej w latach 2020-2024

Źródło: dane MOPR w Suwałkach.

Wykres 2.2.2 Powody udzielania pomocy

Źródło: dane MOPR w Suwałkach.

Kryteria udzielania pomocy społecznej są różnorodne i obejmują m.in. problemy zdrowotne, bezrobocie, trudności opiekuńczo-wychowawcze, problemy z integracją społeczną oraz uzależnienia. Dane statystyczne wskazują, że główną przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest długotrwała choroba i niepełnosprawność. Od 2020 roku obserwuje się niewielki spadek liczby osób korzystających z pomocy, co jest związane z ogólnym zmniejszeniem się liczby beneficjentów. Choroby, bezrobocie, patologie i uzależnienia generują problemy finansowe, życiowe i emocjonalne, które nasilają potrzebę wsparcia.

Z powyższych danych wynika, iż uczestnikami ośrodków wsparcia jest raczej stała liczba uczestników. Wzrost w ostatnich 2 latach spowodowany jest uruchomieniem Klubu Senior+ w Suwałkach. Mieszkańcy mają dość szeroki wybór placówek, w których przy udziale wykwalifikowanego personelu, mimo utraty pełnej samodzielności, mogą w dalszym ciągu funkcjonować w dotychczasowym środowisku, co sprzyja utrzymaniu odpowiedniej jakości życia i opóźnia potrzebę korzystania z pomocy instytucjonalnej.

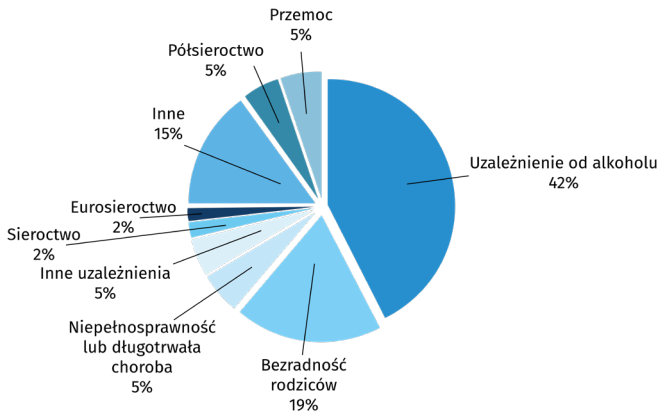
Tabela 2.2.2 Mieszkańcy Suwałk w ośrodkach wsparcia w latach 2020-2024

Rodzaj ośrodka	Liczba miejsc	Liczba uczestników w latach				
		2020	2021	2022	2023	2024
ŚDS w Suwałkach , ul. Filipowska 20D	38	41	45	40	38	44
w tym mieszkańcy Suwałk	34	40	44	39	40	43
ŚDS przy Stowarzyszeniu „Aktywni Tak samo” w Suwałkach	44	36	37	39	38	35
w tym mieszkańcy Suwałk		30	32	35	31	31
ŚDS w Białej Wodzie	44	54	53	52	51	54
w tym mieszkańcy Suwałk		23	18	21	20	20
ŚDS w Lipniaku	60	60	60	68	68	69
w tym mieszkańcy Suwałk		31	30	33	31	34
Dom Dziennego Pobytu „Kalinka” w Suwałkach	15	13	13	16	14	17
Klub Senior+ w Suwałkach	20	X	X	X	66	44
Łączna liczba mieszkańców Suwałk w ośrodkach wsparcia		137	137	144	202	189

Źródło: opracowanie własne MOPR w Suwałkach.

Pieczna zastępcza

Wykres 2.2.3 Przyczyny umieszczania dzieci w pieczy zastępczej

Źródło: opracowanie własne MOPR w Suwałkach na podstawie sprawozdania rzeczowo – finansowego.

Tabela 2.2.3 Liczba rodzin zastępczych i ich rodzaje na terenie Miasta Suwałki w latach 2020-2024

Rodzaje rodzin	Liczba rodzin				
	2020	2021	2022	2023	2024
Rodziny spokrewnione z dzieckiem	91	95	91	93	100
Rodziny niezawodowe	28	31	40	40	31
Rodziny zawodowe	9	10	9	10	9
Rodzinny dom dziecka	1	1	1	1	1
RAZEM	130	137	141	144	141

Źródło: opracowanie własne MOPR w Suwałkach.

Spośród rodziców wobec których ograniczono władzę rodzicielską najliczniejszą grupę stanowią osoby z uzależnieniami, a zwłaszcza ze skłonnościami do nadużywania alkoholu (42%), od substancji psychoaktywnych (ok. 5%) i bezradnością opiekuńczo-wychowawczą (19%), wynikającą z nieporadności życiowej rodziców, braku odpowiedzialności życiowej za los swoich dzieci oraz niskich kompetencji wychowawczych.

Zapewnienie potrzebującym dzieciom bezpiecznej przestrzeni do życia jest ogromnym wyzwaniem, a to z kolei wiąże się z brakiem chętnych do podejmowania się tak odpowiedzialnej funkcji. W m. Suwałki w latach 2020-2024 ogólna liczba rodzin kształtuje się na zbliżonym poziomie z niewielką tendencją wzrostową wśród rodzin spokrewnionych, które w 71% zabezpieczają opiekę w rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela 2.2.4 Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2020-2024

Lata	Liczba dzieci z m. Suwałk przebywających					
	w rodzinnej pieczy zastępczej /umieszczonych w danym roku			w instytucjonalnej pieczy zastępczej /umieszczonych w danym roku		
	na terenie m. Suwałki	na terenie innych powiatów	Razem	na terenie m. Suwałki	na terenie innych powiatów	Razem
2020	179/31	44/6	223/37	27/11	11/1	38/12
2021	185/33	51/9	236/42	36/11	11/0	47/11
2022	189/22	52/6	241/28	31/6	9/1	40/7
2023	188/22	63/6	250/28	36/8	5/0	41/8
2024	195/25	73/12	268/37	32/10	5/0	37/10

Źródło: opracowanie własne MOPR w Suwałkach.

Tabela 2.2.5 Inne formy pomocy realizowane przez MOPR w Suwałkach

Lata	Świadczenia Rodzinne (liczba dzieci)	Fundusz alimentacyjny (liczba uprawnionych)	Dodatki mieszkaniowe (liczba gospodarstw)	Dofinansowanie ze środków PFRON (liczba osób)
2020	4 373	769	1 137	722
2021	3 844	773	1 092	647
2022	3 488	703	1 276	543
2023	2 735	629	1 464	963
2024	2 137	588	1 464	1 097

Źródło: opracowanie własne MOPR w Suwałkach.

Prezentowane dane wskazują, że coraz więcej dzieci, w tym liczne rodzeństwa trafiają do pieczy zastępczej. Coraz mniej wychowanków opuszcza rodziny zastępcze ponieważ pełnoletni wychowankowie decydują się na pozostanie w dotychczasowych rodzinach do czasu ukończenia nauki.

Orzecznictwo poza rentowe

Poziom funkcjonowania człowieka bywa obniżony na skutek stanu zdrowia, wady wrodzonej, choroby, urazu lub zmian starczych, co odzwierciedlane jest w orzecznictwie ds. orzekania o niepełnosprawności.

W świadczeniach rodzinnych i funduszu alimentacyjnym od lat obserwujemy sukcesywny spadek świadczeniobiorców, co wynika z niskich kryteriów dochodowych uprawniających do tych świadczeń. Społeczeństwo zainteresowane jest różnego rodzaju dofinansowaniami zmniejszającymi koszty utrzymania co zauważamy m.in. w dodatkach mieszkaniowych i innych programach rządowych i samorządowych.

Od 2020 r. zauważamy wzrost wydawanych orzeczeń. Wśród orzekanych osób dorosłych w 41 % dominują osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, natomiast dzieci stanowią 14% ogólnej liczby orzekanych.

Tabela 2.2.6 Liczba wydanych orzeczeń mieszkańcom Suwałk w latach 2020-2024

Rodzaje orzeczeń	Liczba orzeczeń o niepełnosprawności, w latach				
	2020	2021	2022	2023	2024
o niepełnosprawności (dzieci do 16 roku życia)	195	231	294	298	315
o znacznym stopniu niepełnosprawności	523	506	598	641	674
o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	831	823	853	885	939
o lekkim stopniu niepełnosprawności	271	258	341	329	358
RAZEM	1805	1818	2086	2153	2286

Źródło: Sprawozdawczość Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach.

Fot. z archiwum POW w Suwałkach.

Działalność innych placówek pomocy społecznej

■ Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze „Dom nr 1” i „Dom nr 2” w Suwałkach

to publiczne placówki socjalizacyjno-interwencyjne, stanowiące instytucjonalną formę pieczy zastępczej. Każda placówka dysponuje 14 miejscami, w tym 11 socjalizacyjnymi i 3 interwencyjnymi. W 2024 roku w „Domu nr 1” przebywało 14 wychowanków, natomiast w „Domu nr 2” łącznie 23.

W 2024 roku do „Domu nr 2” przyjęto 7 nowych wychowanków na mocy postanowień sądu i skierowań Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, a także 3 wychowanków na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Przyczyną umieszczenia dzieci w placówce była głównie niewydolność środowiska rodzinnego, brak kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, przemoc oraz rozwiązywanie rodzin zastępczych. Placówkę opuściło 6 wychowanków: 2 powróciło do rodzin biologicznych, a 4 zostało umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

Placówki zapewniały wychowankom całodobową opiekę, zaspokajały ich potrzeby bytowe, emocjonalne, rozwojowe, społeczne, zdrowotne i religijne, umożliwiały kontakt z rodzinami, wspierały powrót do rodzin, zapewniały edukację i wsparcie psychologiczno-pedagogiczne.

W 2024 roku organizowano różnorodne zajęcia, w tym terapeutyczny ogród sensoryczny, wydarzenia kulturalne i rekreacyjne, a także realizowano „Projekt wczesnej profilaktyki przeciwdziałania uzależnieniom”.

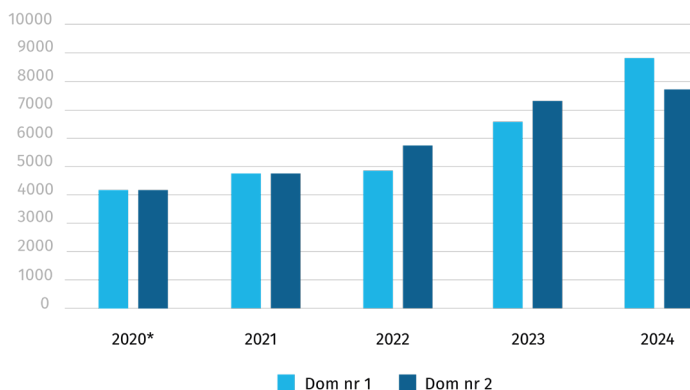
W celu poprawy warunków bytowych przeprowadzono remont sali komputerowej, terapeutycznej i siłowni, a także wyposażono gabinet pedagoga w meble. Wychowankowie uczestniczyli w treningach umiejętności społecznych, muzykoterapii, arteterapii i warsztatach psychospołecznych, a także w wyjazdach integracyjnych.

Miesięczny koszt pobytu jednego dziecka wynosił 9 344,81 zł w „Domu nr 1” i 8 146,40 zł w „Domu nr 2”.

Fot. z archiwum POW w Suwałkach.

Wykres 2.2.4 Koszty utrzymania Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w latach 2020-2024 (w zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych POW w Suwałkach.

* od dnia 1.01.2021 r. POW w Suwałkach została rozdzielona na POW w Suwałkach "Dom nr 1" oraz POW w Suwałkach "Dom nr 2" na podstawie decyzji Wojewody Podlaskiego nr PS-VIII.9423.10.2020.ECz z dnia 4.01.2021 r. o udzieleniu zezwolenia Miastu Suwałki na prowadzenie POW w Suwałkach na czas nieokreślony oraz na podstawie decyzji Wojewody Podlaskiego nr PS-VIII.9423.14.2023.KM z dnia 22.06.2023 r. w sprawie określenia liczby miejsc w POW w Suwałkach, łączącej zadania placówki socjalizacyjnej i interwencyjnej.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Suwałkach finansowany z budżetu państwa, funkcjonuje od grudnia 2005 roku. Od 1 stycznia 2020 roku stanowi odrębną jednostkę organizacyjną Miasta Suwałki.

Dom zapewnia wsparcie społeczne, umożliwiające uczestnikom zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem. Dzieli się na typy:

- A - dla osób przewlekłe psychicznie chorych,
- B - dla osób z niepełnosprawnością intelektualną,
- C - dla osób z innymi przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi.

W typach B i C uczestniczą również osoby z niepełnosprawnością sprzężoną.

Dom oferuje wsparcie dla 38 osób i jest czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 7:30-15:30. W 2024 roku z usług domu skorzystały 44 osoby, w tym 7 z niepełnosprawnością sprzężoną.

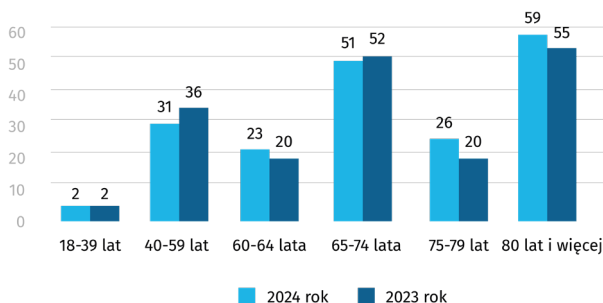
Zajęcia terapeutyczne prowadzone są w 7 pracowniach: muzycznej, plastyczno-technicznej, terapii ruchowej, komputerowej, życia codziennego, rękodzieła i ceramicznej. Oferowane są różnorodne formy terapii, w tym rękodzieło, malarstwo, ceramika, muzykoterapia i ćwiczenia ogólnousprawniające. Uczestnicy biorą udział w zajęciach rekreacyjnych, sportowych, konkursach i przeglądach artystycznych. Dom zapewnia poradnictwo psychologiczne, pracę socjalną, opiekę pielęgniarstwa oraz gorące posiłki. Zajęcia dydaktyczne i reedukacyjne prowadzi pedagog.

Dom Pomocy Społecznej „Kalina” ma zasięg ponad lokalny i specjalizuje się w opiece nad osobami przewlekle somatycznie chorymi, świadcząc usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające na poziomie obowiązującego standardu. Dom dysponuje 194 miejscami.

Fot. z archiwum DPS „Kalina”.

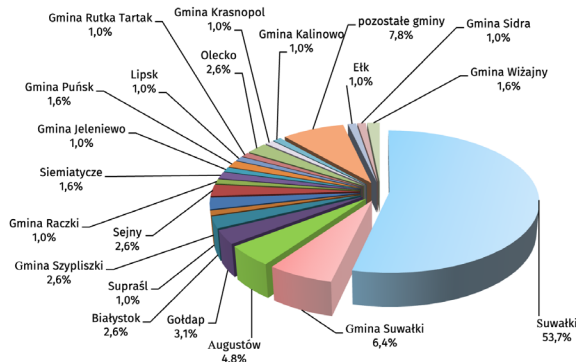
Wykres 2.2.5 Struktura mieszkańców DPS „Kalina” według grup wiekowych w latach 2023 i 2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych DPS „Kalina” w Suwałkach.

W 2024 roku mieszkańcy Domu stanowili bardzo zróżnicowaną grupę społeczną pod względem społecznym, kulturowym i środowiskowym. Najmniej liczną grupę mieszkańców DPS „Kalina” stanowiły osoby w wieku 18-39 lat, natomiast dominowały osoby w wieku 80 lat i więcej. Sytuację tej grupy osób determinowała niepełnosprawność i wielochorobowość.

Wykres 2.2.6 Struktura procentowego wykorzystania miejsc w DPS „Kalina” w Suwałkach przez poszczególne gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych DPS „Kalina” w Suwałkach.

W 2024 roku w DPS „Kalina” przebywały osoby z 35 gmin z północno-wschodniej Polski.

Tabela 2.2.7 Koszt utrzymania mieszkańca w DPS „Kalina” w Suwałkach

Rok	Koszt utrzymania mieszkańca w DPS "Kalina" w Suwałkach (w zł)
2020	3 632,00
2021	3 913,00
2022	4 162,00
2023	4 990,00
2024	5 954,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych DPS „Kalina” w Suwałkach.

W ramach struktury organizacyjnej Domu Pomocy Społecznej „Kalina” od 2018 roku działa Dom Dziennego Pobytu „Kalinka”. Jest to miejsce, przeznaczone dla 15 nieaktywnych zawodowo mieszkańców Suwałk w wieku powyżej 60 lat, którzy ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. Uczestnikom Domu Dziennego Pobytu „Kalinka” zapewnia się w szczególności opiekę, terapię zajęciową, zajęcia ogólnousprawniające oraz dostęp do kultury i rekreacji, a także dwa posiłki dziennie (w tym jeden gorący).

■ **Żłobek Miejski**

Żłobek Miejski w Suwałkach funkcjonuje w trzech lokalizacjach: przy ulicach Kamedulskiej 3, Andersa 10 oraz Kościuszki 6. W każdej z tych placówek znajdują się grupy dla dzieci młodszych (od 20 tygodnia do 12 miesiąca życia) oraz starszych.

Żłobek zapewnia opiekę w warunkach zbliżonych do domowych, gwarantując dzieciom opiekę pielęgnacyjną i edukacyjną. Opiekę sprawują wykwalifikowane opiekunki oraz pielęgniarki. Psycholog prowadzi obserwacje dzieci w celu wczesnej diagnozy. Placówka dysponuje przestronnymi, kolorowymi salami, łazienkami, szatniami, salami zabaw oraz placami

zabaw dostosowanymi do wieku dzieci. Posiłki przygotowywane są w nowoczesnej kuchni przy ulicy Andersa 10, zgodnie z normami żywienia.

W 2024 roku żłobek oferował 327 miejsc opieki dla dzieci do 3 lat. Zatrudnionych było 90 pracowników, w tym 55 opiekunek.

Wydatki żłobka w 2024 roku wyniosły 8 813 650,18 zł, co stanowi 98,98% rocznego planu. Na wynagrodzenia wydano 7 157 730,44 zł (99,17% planu). Wśród wydatków pozapłacowych dominują:

- opłaty za media (energia, ciepło, woda) – 315 721,44 zł (91,49% planu);
- odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych – 205 360,00 zł (100% planu).

2.3 Oświata

Organizacja przedszkoli, szkół i placówek oświatowych

W roku szkolnym 2024/2025 Miasto Suwałki było organem prowadzącym dla 26 jednostek oświatowych:

Żłobek Miejski przy ul. Kościuszki 6 w Suwałkach.
fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 2.3.1 Jednostki oświatowe Miasta Suwałki w roku szkolnym 2024/2025

Typ jednostki oświatowej	Liczba jednostek oświatowych	Dodatkowe informacje
przedszkole	9	
szkoła podstawowa	8	7 samodzielnych, 1 funkcjonująca w zespole szkół
szkoły ponadpodstawowe		
liceum	3	1 samodzielne i 2 funkcjonujące w zespołach
technikum	3	funkcjonujące w zespołach
branżowa szkoła I stopnia	3	funkcjonujące w zespołach
specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy	1	jednostki wchodzące w skład sosw: przedszkole szkoła podstawowa branżowa szkoła I stopnia szkoła przysposabiająca do pracy internat
poradnia psychologiczno-pedagogiczna	1	
bursa szkolna	1	przy Zespole Szkół nr 4 w Suwałkach
ośrodek doskonalenia nauczycieli	1	

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2024 r.

Ponadto Miasto Suwałki jest organem prowadzącym dla samorządowej jednostki organizacyjnej – Centrum Usług Wspólnych w Suwałkach, prowadzącej obsługę finansowo – księgową, kadrową oraz prawną dla jednostek oświatowych.

Tabela 2.3.2 Jednostki oświatowe niepubliczne w Mieście Suwałki w roku szkolnym 2024/2025

Typ jednostki	Liczba jednostek
przedszkola	25 (w tym jeden oddział przedszkolny w szkole podstawowej specjalnej oraz 1 przedszkole z oddziałami integracyjnymi)
punkt przedszkolny	1
szkoły podstawowe	7
szkoły ponadpodstawowe	5
szkoły dla dorosłych	8
placówki oświatowe	16
Razem	62

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2024 r.

Tabela 2.3.3 Liczba oddziałów i uczniów w przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki

Typ jednostki	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
przedszkola i oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	78 w tym 8 oddziałów integracyjnych	1832
szkoły podstawowe	262 w tym 23 oddziały integracyjne	5863
szkoły ponadpodstawowe	152	4048
specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy	49	227
Razem	541	11 970

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2024 r.

W roku szkolnym 2024/2025 w Bursie Szkolnej zakwaterowanych było 104 wychowanków (wg stanu na dzień 30.09.2024 r.). W roku szkolnym 2024/2025 Poradnia Psychologiczno-Pe-

dagogiczna w Suwałkach objęła swoim działaniem łącznie 21 324 dzieci i młodzieży z miasta i z terenu powiatu.

Tabela 2.3.4 Oddziały sportowe, mistrzostwa sportowego i z rozszerzonym programem wychowania fizycznego oraz z rozszerzoną ofertą edukacyjną

Szkoła	Liczba oddziałów sportowych	Liczba oddziałów z rozszerzonym programem wychowania fizycznego	Liczba oddziałów mistrzostwa sportowego	Liczba oddziałów z nauką języka niemieckiego
SP10	6	1	-	-
SP11	5	-	-	-
SP4	-	3	-	-
SP5	-	2	-	-
SP7	-	3	-	12
ZS2	-	-	1,5	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego

Tabela 2.3.5 Zajęcia organizowane w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w jednostkach oświatowych

Jednostka	Liczba dzieci objętych wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka	Liczba godzin
Przedszkole nr 8	54	92
Szkoła Podstawowa nr 2	5	8
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1	91	137,5
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	2	4
Razem	152	241,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

W roku szkolnym 2024/2025 do przedszkoli, szkół i SOSW1 uczęszcza **361 uczniów – obco-krajowców**: Białoruś (27), Ukraina (324), Mołdawia (5) i Litwa (5).

Uczniowie z Ukrainy uczęszczali do:

- przedszkoli – 30 osób;
- szkół podstawowych – 233 osoby;
- szkół ponadpodstawowych – 61 osób.

Tabela 2.3.6 Liczba uczniów i etatów nauczycieli w latach 2020–2024

	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Etaty nauczycieli	1171,29	1162,08	1160,82	1172,33	1187,64
Uczniowie	11759	11704	11954	12007	11970

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2020 r. – 2024 r.

Tabela 2.3.7 Liczba etatów kadry zatrudnianej do uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w latach 2020 – 2024

	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Nauczyciele współorganizujący kształcenie	38,45	42,6	41,603	47,58	55,6
Pomoce nauczyciela	37,155	45,1	54	70,855	74,925

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2020 r. – 2024 r.

Kadra pedagogiczna

Tabela 2.3.8 Struktura kadry pedagogicznej w jednostkach oświatowych z podziałem na stopnie awansu zawodowego oraz wymiar zatrudnienia

Stopień zawodowy	Liczba nauczycieli ogółem	2024/2025	
		pełnozatrudnieni	niepełnozatrudnieni
		1126	114
		1240	
		% nauczycieli ogółem	
początkujący	212	17,1	
mianowani	195	15,72	
dypłomowani	833	67,18	

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2024 r.

Egzaminy zewnętrzne w 2024 r.

Analiza oraz szczegółowe wyniki egzaminów zewnętrznych w roku szkolnym 2023/2024 znajdują się w „Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych w Mieście Suwałki za rok szkolny 2023/2024”, udostępnionej na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Suwałkach:

https://bip.um.suwalki.pl/Menu_tematyczne/Oswiata_i_sport/informacja_o_realizacji_zadan_owiatowych/informacja-o-realizacji-zadan-oswiatowych-na-rok-szkolny-20232024.html

Miejska inauguracja roku szkolnego 2024/2025, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Finansowanie oświaty

W 2024 r. dochody „oświaty” (dział 750, 758, 801 i 854) osiągnęły poziom **257.799.761 zł**, co stanowiło 35,06 % ogólnych dochodów budżetu miasta, w tym część oświatowa subwencji ogólnej wyniosła **193.937.484 zł**.

Tabela 2.3.9 Wydatki miasta na oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą w latach 2022-2024 (w tys. zł) wraz z wydatkami majątkowymi oraz przyznania subwencji oświatowych

	2022		2023		2024	
	(tys. zł)	(%)	tys. zł)	(%)	(tys. zł)	(%)
Wydatki budżetu miasta Suwałki, w tym:	559 427	100	539 141	100	729 041	100
wydatki na oświatę	221 439	39,59	256 897	43,31	331 042	45,41
i wychowanie ¹						
w tym:						
wydatki bieżące	202 961	36,28	235 080	39,63	295 359	40,51
wydatki majątkowe	18 479	3,31	21 817	3,68	35 683	4,9
subwencje oświatowe	120 123	21,48	139 249	18,42	193 937	26,6
Wskaźnik % pokrycia wydatków bieżących subwencji oświatowych	59,19	X	59,24	X	65,66	X

¹Suma wydatków ujętych w działach: 801 (Oświata i wychowanie) i 854 (Edukacyjna i opieka wychowawcza) oraz 750 (Administracja publiczna dot. Centrum Usług Wspólnych od 2021 r.)

Tabela 2.3.10 Wydatki w poszczególnych typach jednostek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki w 2024 r.

Rok budżetowy	2024	
	Wysokość wydatków w zł / %	
	zł	%
Wydatki na oświatę i wychowanie ogółem, z tego:	331 041 504	100%
Przedszkola	34 755 237	10,50%
szkoły podstawowe	103 453 967	31,25%
szkoły ponadpodstawowe	66 862 296	20,20%
szkoły i placówki specjalne	20 301 404	6,13%
poradnia psychologiczno – pedagogiczna	3 446 463	1,04%
placówka doskonalenia nauczycieli	1 743 267	0,53%
Centrum Usług Wspólnych	5 224 362	1,58%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego

Tabela 2.3.11 Wydatki na dotacje dla niepublicznych przedszkoli, szkół i placówek w latach 2020-2024

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
Kwota dotacji	25 140 843	27 620 217	34 081 194	44 492 585	58 450 360

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego

Wydatki Wydziału Oświaty i Wychowania w 2024 r. wyniosły **59.946.877 zł** (łącznie z dotacjami udzielonymi niepublicznym jednostkom oświatowym nieprowadzonym przez Miasto Suwałki), co stanowiło 18,11% wydatków miasta na oświatę, a inne wydatki (Wydziału Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych, Wydziału Inwestycji, OSiR) wyniosły 35.307.632 zł (10,66%).

W 2024 roku samorząd Suwałk przeznaczył ponad 1,2 miliona złotych na pomoc materialną dla uczniów. Pieniądze otrzymało prawie 7 tysięcy dzieci. W ramach tej kwoty:

- Ponad 370 tysięcy złotych trafiło do 488 uczniów w formie stypendiów i zasiłków szkolnych, w tym dla 28 dzieci z Ukrainy.

- Prawie 50 tysięcy złotych przeznaczono na dofinansowanie zakupu podręczników dla 138 uczniów z niepełnosprawnościami.
- Ponad 847 tysięcy złotych przeznaczono na dofinansowanie zakupu podręczników i materiałów ćwiczeniowych dla 6332 uczniów.

W 2024 r. w 4 suwalskich szkołach ponadpodstawowych (ILO, ZS1, ZS6, ZST) realizowane były projekty dotyczące międzynarodowej wymiany młodzieży w ramach Programu Erasmus+ na łączną kwotę 728 367,15 zł. Realizacja projektów w całości została sfinansowana ze środków Unii Europejskiej.

Tabela 2.3.12 Średnie roczne wydatki na nauczanie jednego ucznia w jednostkach oświatowych (bez wydatków majątkowych), dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki w 2024 r.

Typ jednostki oświatowej	Średni wydatek na nauczanie jednego ucznia w 2024 roku w jednostkach oświatowych publicznych (w zł)
przedszkola (ze stołówkami i kształceniem specjalnym)	24 638
szkoły podstawowe (z oddziałami przedszkolnymi, świetlicami, stołówkami i kształceniem specjalnym)	16 416
licea ogólnokształcące (z kształceniem specjalnym)	15 329
szkoły zawodowe wraz z centrami kształcenia ustawicznego i praktycznego (z kształceniem specjalnym)	17 469
SOSW nr 1 (przedszkole i szkoły wchodzące w skład ośrodka)	87 474

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Zajęcia przygotowujące do egzaminów zewnętrznych

Prezydent Suwałk zorganizował dodatkowe lekcje dla uczniów klas ósmych i maturalnych, aby pomóc im lepiej przygotować się do egzaminów.

W sumie odbyło się:

- 432 godziny lekcji dla ósmoklasistów,
- 672 godziny lekcji dla maturzystów.

Zajęcia te miały na celu uzupełnienie wiedzy uczniów i zwiększenie ich szans na lepsze wyniki na egzaminach.

Szkolnictwo wyższe w Suwałkach

- **Państwowa Uczelnia Zawodowa im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach w Suwałkach – 20 lat kształcenia**

Państwowa Uczelnia Zawodowa (PUZ) w Suwałkach istnieje od 2005 roku. Zaczynała od 500 studentów, a dziś kształci ponad 1500 osób na 4 wydziałach i ponad 20 kierunkach.

Uczelnia oferuje nowoczesne warunki do nauki, w tym specjalistyczne laboratoria i centra, takie jak Centrum Mechatroniczne i Centrum

Symulacji Medycznej. PUZ prowadzi również studia podyplomowe i organizuje wiele wydarzeń dla mieszkańców Suwałk, m.in.:

- Uniwersytet Dziecięcy – zajęcia dla dzieci.
- Pogotowie Maturalne – pomoc dla maturzystów.
- Juwenalia Suwalskie – konferencje i kursy.

Przez 20 lat uczelnię ukończyło ponad 8 tysięcy studentów, a jej patronem jest profesor Edward Franciszek Szczepanik.

Od 1 września 2024 roku Rektorem PUZ jest dr n. o zdr. Małgorzata Andryszczyk, prof. PUZ w Suwałkach.

fot. z archiwum PUZ im. prof. E. F. Szczepanika w Suwałkach.

2.4 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Miasto Suwałki prowadzi następujące instytucje kultury: Suwalski Ośrodek Kultury, Bibliotekę Publiczną im. Marii Konopnickiej, Muzeum Okręgowe. Wspiera też stowarzyszenia i fundacje, które realizują przedsięwzięcia kulturalne stanowiące uzupełnienie pakietu ofert i usług kulturalno-artystycznych skierowanych do mieszkańców miasta, regionu i turystów.

Działalność instytucji kultury

■ Suwalski Ośrodek Kultury

Suwalski Ośrodek Kultury (SOK) to kluczowe miejsce kultury w Suwałkach. Organizuje wiele wydarzeń, lekcji i warsztatów z muzyki, tańca, sztuki i teatru.

W 2024 roku w galeriach SOK można było zobaczyć 48 wystaw.

SOK jest organizatorem kluczowych wydarzeń kulturalnych i artystycznych o zasięgu międzynarodowym oraz ogólnopolskim. Wśród nich znajdują się: Suwałki Blues Festival, Festiwal Filmowy Wajda Na Nowo, Soulwałki Gospel Workshop, Międzynarodowy Festiwal Piosenki i Tańca „Muszelki Wigier” oraz Międzynarodowy Festiwal Teatrów Dziecięcych „Wigraszek”.

W ramach ubiegłorocznej edycji festiwalu bluesowego odbyło się 67 koncertów, które zgromadziły licznych uczestników. Czwarta edycja Festiwalu Filmowego Wajda na Nowo gościła wybitnych przedstawicieli świata filmu, w tym Krzysztofa Zanussiego, Andrzeja Seweryna, Zbigniewa Zamachowskiego oraz Gabriellę Muskagę. Konkurs filmów krótkometrażowych, skierowany do studentów i absolwentów szkół filmowych, odnotował rekordową liczbę 76 zgłoszeń.

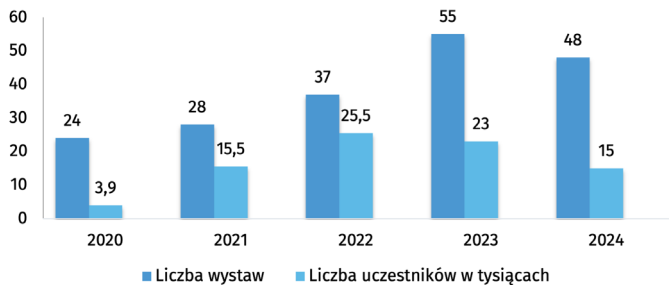
Jubileusz 20-lecia obchodziło Studio Piosenki „Świetlik”, działające w SOK pod kierownictwem Emila Kulbackiego. Po dziewięcioletniej przerwie wznowiono „XI Suwalskie Teatr-Akcje”, w ramach których SOK zaprezentował dwie premierowe produkcje teatralne.

W 2024 roku SOK kontynuował organizację cykli koncertowych skierowanych do zróżnicowanej publiczności. Wśród nich znalazły się: Filharmonia Suwałk z Suwalską Orkiestrą Kameralną, plenerowe wydarzenia „Na Dywaniku u Marii”, „Szanty przy Starej łaźni” oraz „Muzyka Młodej Generacji”.

Ponadto SOK realizował wydarzenia poświęcone tradycjom regionu, takie jak: Kaziuk Suwalski, Suwalski Jarmark Folkloru i Smaku, Dni Suwałk, zimowy Jarmark Świąteczny, a także spektakle kierowane do najmłodszego odbiorcy w cyklu Spotkania Teatralne „Za Kurtynką”.

Wprowadzono nowe cykle filmowe: projekcje filmów Krzysztofa Kieślowskiego w ramach projektu „W drodze do filmówki” oraz projekcje edukacyjne dla dzieci i młodzieży w ramach projektu „Edukacja. Młode horyzonty”.

Wykres 2.4.1 Wystawiennictwo w Suwalskim Ośrodku Kultury w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 2.4.1 Liczba uczestników wybranych festiwałów, konkursów, przeglądów organizowanych przez SOK w latach 2020 - 2024

Impreza	Liczba uczestników				
	2020	2021	2022	2023	2024
Kaziuk Suwalski	2 000	-	1 000	5 000	5 000
Międzynarodowy Festiwal Teatrów Dzieci i Młodzieży Wigraszek	-	3 500	6 700	-	1000
Suwałki Blues Festival	-	5 000	30 000	30 000	15 000
Festiwal Filmowy Wajda Na Nowo	-	1 000	2000	1 700	3 500
Suwalski Maraton Szantowo-Folkowy (Szanty przy Starej łaźni od 2020 r.)	4 000	2 500	3 700	1 600	800
Ogólnopolskie Spotkania z Monodramem O Złotą Podkowę Pegaza	-	1 000	1 750	310	1 000
Jarmark Kamedulski / Dni Miasta	1 500	5 000	6 000	10 000	15 000
Suwalski Jarmark Folkloru i Smaku (do 2022 r. Suwalski Jarmark Folkloru)	-	5 000	5 000	5 000	2 500
Międzynarodowy Festiwal Piosenki i Tańca Muszelki Wigier	300	250	1 200	1500	500
Na Dywaniku u Marii (cykl plenerowych koncertów)	1 450	570	330	200	400
Filharmonia Suwałk z Suwalską Orkiestrą Kameralną	1 257	2 401	2 421	4 486	4 500
Razem	10 507*	25 221	58 701	34 086	49 200

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.
* dodatkowo imprezy udostępniono w sieci na kanale YouTube SOK oraz na kanale FB SOK – łącznie: 111 produkcji, 118 438 wyświetleń (w tym: YT – 9 113, FB – 109 325).

SOK prowadzi działalność edukacyjną i artystyczną, oferując zajęcia w zespołach amatorskich, klubach i grupach zainteresowań. W 2024 roku w SOK działało łącznie 78 zespołów, klubów i grup, z podziałem na następujące dziedziny:

- Teatr: 11 grup w 3 pracowniach,
- Sztuki plastyczne: 14 grup w 4 pracowniach,
- Muzyka i śpiew: 23 grupy w 6 pracowniach,
- Taniec: 15 grup w 6 pracowniach,
- Rękodzieło i dziedzictwo kulturowe: 12 grup w 3 pracowniach,
- Film: 1 grupa w 1 pracowni.

W zajęciach prowadzonych przez SOK w 2024 roku uczestniczyły łącznie 1 174 osoby.

W SOK działają Suwalska Orkiestra Kameralna, Miejska Orkiestra Dęta oraz Zespół Pieśni i Tańca Suwalszczyzna.

Suwalska Orkiestra Kameralna, pod dyрекcją Kazimierza Dąbrowskiego, zrealizowała 11 koncertów cyklu „Filharmonia Suwałk” dla ponad 4 tysięcy słuchaczy oraz 7 audycji edukacyjnych dla ponad 3 tysięcy dzieci.

Miejska Orkiestra Dęta, kierowana przez Monikę Brezgieł, dwukrotnie zaprezentowała „Dęciakowe Kołędowanie” oraz zapewniała oprawę muzyczną obchodów świąt patriotycznych.

Zespół Pieśni i Tańca Suwalszczyzna reprezentował Polskę na Międzynarodowym Festiwalu „Oppoja Vallezon” w Kosowie, zdobywając nagrodę za najlepszą choreografię.

Muzeum Okręgowe

Muzeum Okręgowe w Suwałkach koncentruje się na gromadzeniu i prezentacji dóbr kultury materialnej. Prowadzi prace badawcze w dziedzinach archeologii, etnografii, historii, sztuki i literatury, a także działalność wystawienniczą i edukacyjną i wydawniczą. W ramach edukacji organizowane są lekcje muzealne oraz konferencje naukowe i popularnonaukowe. Oddziałem Muzeum jest Muzeum im. Marii Konopnickiej.

W 2024 roku, ogłoszonym Rokiem Alfreda Wierusza-Kowalskiego z okazji 175. rocz-

nicy jego urodzin, Muzeum zrealizowało:

- 3 wystawy czasowe: „Alfred Wierusz-Kowalski w świetle archiwaliów”, „Alfred Wierusz-Kowalski i wilki” oraz „Portrety przedstawicieli rodu Wierusz-Kowalskich”;

- II Światowy Zjazd Rodzin Wierusz-Kowalskich;
- publikację upamiętniającą I zjazd rodziny Wieruszków-Kowalskich z 2019 roku;
- pamiątkowy medal Alfreda Wierusza-Kowalskiego;

- cykl niedzielnych warsztatów rodzinnych, popularyzujących twórczość malarza;
- cykl spotkań autorskich, poświęconych Alfredowi Wieruszowi-Kowalskiemu i jego epoce;
- wykonanie reprodukcji obrazów Alfreda Wierusza-Kowalskiego w technice aplikacji, we współpracy z Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Suwałkach.

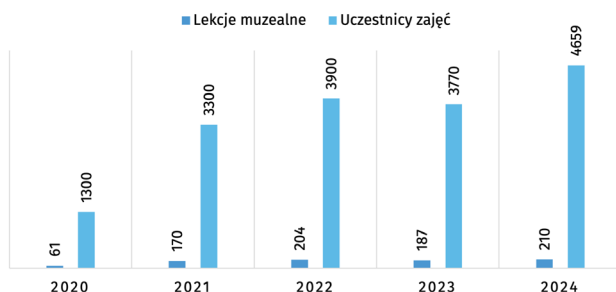
W 2024 roku zbiory muzeum wzbogaciły się o 13 eksponatów i 5 007 depozytów w Działach Archeologii, Sztuki i Historii. Pozyskano m.in. obrazy Mariana Murawskiego i Czesława Wierusza-Kowalskiego.

Muzeum opublikowało blisko 100 materiałów popularyzujących działalność instytucji. Informacje o wydarzeniach muzeum były prezentowane w ogólnopolskich programach radiowych, promujących Suwałki.

W lipcu 2024 roku przeprowadzono badania wykopaliskowe na cmentarzysku jaćwieskim w Krukówku, pozyskując 131 zabytków wydzielonych oraz ponad 2 000 zabytków masowych.

Muzeum Okręgowe w Suwałkach zrealizowało 210 lekcji muzealnych, w których uczestniczyło 4 659 osób (3 140 w Muzeum Okręgowym i 1 519 w Muzeum im. M. Konopnickiej).

Wykres 2.4.2 Liczba lekcji muzealnych i ich uczestników w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wystawiennictwo

W 2024 roku Muzeum Okręgowe w Suwałkach oraz Muzeum im. Marii Konopnickiej zaprezentowały łącznie 20 wystaw stałych i czasowych. Wystawa „Jaćwieskie eldorado” była ekspozycja w czterech muzeach w Polsce. Prace ze zbiorów muzeum były prezentowane w Galerii Sztuki Stara Łąźnia i Parku Naukowo-Technologicznym w Suwałkach. Na suwalskich bulwarach można podziwiać rzeźbę Marty Pszonak „Samolot”, a wystawę „Z przeszłości geologicznej Suwalszczyzny” w Muzeum Wigierskiego Parku Narodowego w Krzywem. Ekspozaty muzeum były również prezentowane w wielu miejscowościach w Polsce.

Roczna frekwencja w obiektach Muzeum wyniosła 31 034 osoby, z czego 12 073 osoby odwiedziły główną siedzibę, a 18 961 osób Muzeum im. M. Konopnickiej.

W 2024 roku Muzeum zorganizowało cykliczne imprezy: XXIII Piknik Kawalerski – Dni Kawalerskie w Suwałkach oraz XX Jaćwieski Festyn Archeologiczny. Podczas Pikniku, w kościele pw. św. Piotra i Pawła w Suwałkach odsłonięto tablicę pamiątkową poświęconą oddziałom wojskowym Garnizonu Suwałki z lat 1919-1939. Dwudniowy Festyn Archeologiczny odbył się w rejonie Cmentarzyska Jaćwingów w Szajcarii.

W 2024 roku Muzeum Okręgowe w Suwałkach zorganizowało szereg wydarzeń kulturalnych uzupełniających stałą ofertę. W ramach Nocy Muzeów 2024 w Muzeum im. M. Konopnickiej zaprezentowano film „Z raju bolszewickiego” z 1928 roku, zawierający sceny kręcone w regionie.

Muzeum prowadziło cykle spotkań i wykładów: „Działo się w Suwałkach”, „Mała Akademia – warsztaty edukacyjne dla dzieci” oraz „Przystanek Historia” we współpracy z IPN Oddział w Białymstoku.

W ramach projektu „Transgraniczna droga do nieskończoności wspomnień”, we współpracy z muzeami z Litwy, zorganizowano „Modowy Weekend”.

W ramach zadań publicznych zrealizowano wystawy: „Sztuka Ludowa Suwalszczyzny” i „Tradycyjna sztuka Suwalszczyzny”, konferencje naukowe oraz publikację „Ludowe tradycje Suwalszczyzny. Źródła i Inspiracje”, poprzedzone inwentaryzacją zasobów kulturowych regionu.

W imprezach organizowanych przez suwalskie muzeum w 2024 r. udział wzięło ponad **11 800 osób**. łącznie z oferty Muzeum Okręgowego w Suwałkach skorzystało blisko **48 000 osób**.

■ Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach

Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach gromadzi i udostępnia zasoby biblioteczne, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów o regionie. Popularyzuje czytelnictwo i kulturę, wydaje „DwuTygodnik Suwalski”. W 2024 roku biblioteka miała 11 386 zarejestrowanych użytkowników.

Z zasobów biblioteki można korzystać w Wypożyczalni dla Dorosłych, Oddziale dla Dzieci, Zbiorach Specjalnych, Czytelnicy, Pracowni Digitalizacji, filiach miejskich, Midicentrum i punkcie bibliotecznym w Domu Opieki Społecznej Kalina.

Biblioteka wspiera placówki biblioteczne w powiecie, organizuje lekcje biblioteczne i spotkania autorskie. Prowadzi działalność wystawienniczą, uczestniczy w akcjach ogólnopolskich i organizuje konkursy oraz imprezy integracyjne.

W 2024 roku Biblioteka zorganizowała m.in.:

- Wakacje 2024 w Bibliotece: cykl zajęć dla dzieci i młodzieży, inspirowanych literaturą i nauką.
- Noc Bibliotek 2024: wydarzenie kulturalne, w ramach którego organizowane są spotkania z autorami, warsztaty i wystawy.
- Akcję sprzątania kompleksu cmentarzy siedmiu wyznań: inicjatywa ma na celu upamiętnienie lokalnej historii poprzez porządkowanie zabytkowych nagrobków.

Księgozbiór Biblioteki na koniec 2024 r. obejmował: 181 239 wydawnictw zwartych, tomy prasy opinijnej – 2 324 wol., 17 866 jednostek zbiorów specjalnych i 34 tytuły prasy bieżącej. W 2024 r. księgozbiór wzbogacony został o 5 536 woluminy (2 632 z zakupów, 2 810 z darów).

■ Czytelnictwo i udostępnianie księgozbioru

W 2024 roku z usług Biblioteki skorzystało 133 159 osób. Wypożyczono 205 155 książek, udostępniono 10 441 zbiorów specjalnych i 735 pozycji książkowych na miejscu. Czytelnicy skorzystali z 12 574 drukowanych czasopism i 479 kodów do Legimi, wypożyczając 5 516 e-booków.

Biblioteka zrealizowała 14 wystaw czasowych, 12 spotkań autorskich i 4 koncerty. Organizowano konkursy literackie i piosenkarskie.

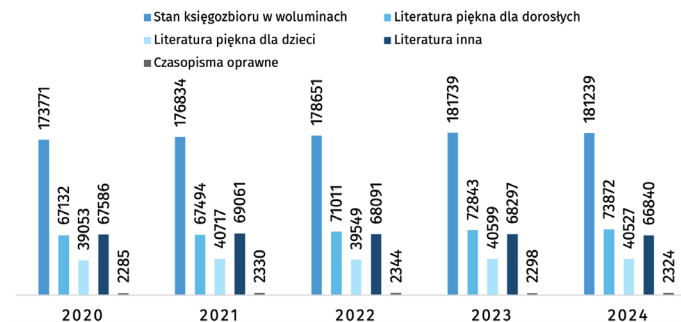
W Pracowni Digitalizacji zdigitalizowano setki zdjęć, kronikę Społecznego Ogniska Muzycznego i zarejestrowano wspomnienia 29 osób.

Z funduszy pozabudżetowych zrealizowano takie projekty, jak m.in.: „Szlak książek zatrzymanego czasu” z grą mobilną i remontem grobu Jadwigi Towarnickiej.

Wydano 25 numerów „DwuTygodnika Suwalskiego” i publikację „Suwalski cmentarz – księgi zatrzymanego czasu”.

W 2024 r. Biblioteka przeprowadziła konsultacje społeczne w sprawie budowy Mediateki – Kreatywnego Centrum Książki, Nauki, Edukacji i Technologii w Suwałkach. Zorganizowano m.in. konferencję prasową w Bibliotece Publicznej im. Marii Konopnickiej, spotkania z mieszkańcami w Aquaparku, Szkole Podstawowej nr 11, Szkole Podstawowej nr 4 oraz w Ekologicznej Oazie Gaj. Ankiety wypełniło 1 586 osób (1 093 w formie papierowej i 493 w wersji elektronicznej). 86,9% ankietowanych opowiedziało się za powstaniem takiego obiektu w Suwałkach. Działania kulturalne prowadziły również Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia w Suwałkach oraz organizacje pozarządowe.

Wykres 2.4.3 Księgozbiór Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej w latach 2020-2024 (w tys. egzemplarzy)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Finansowanie kultury

Narzędziami wspierającymi lokalne środowisko twórcze są przyznawane przez Prezydenta Miasta Suwałk ze środków budżetu miejskiego stypendia w dziedzinie kultury oraz doroczne i jubileuszowe nagrody Miasta Suwałki w dziedzinie kultury.

Stypendia Miasta Suwałki na realizację przedsięwzięcia kulturalnego w dziedzinie twórczości artystycznej, tworzenia i upowszechniania kultury oraz opieki nad zabytkami otrzymały 3 osoby: Joanna Sztelmer-Stabińska na napisanie książki pt. „Straszne Suwałki, czyli przewodnik grozy po mieście i okolicy”, Aleksandra Radziwonowicz na realizację filmu krótkometrażowego pt. „Andrzej Strumiłło – Pożegnanie” oraz Barbara Strzywińska-Zdanewicz na projekt pn. „Suwałki nocą – prace malarskie, karty i znaczki pocztowe”.

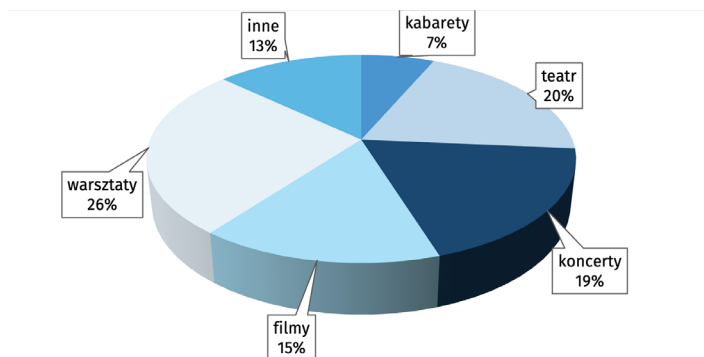
Stypendia artystyczne Prezydenta Miasta Suwałk dla dzieci i młodzieży uzdolnionej artystycznie na 2024 rok otrzymało 9 młodych suwałczan. Przyznano także 23 nagrody Miasta Suwałki w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury oraz opieki nad zabytkami, w tym 19 dorocznych i 4 jubileuszowe.

Uroczysta Gala wręczenia Nagród i Stypendiów w dziedzinie kultury wraz z recitalem fortepianowym Kamili Sacharzewskiej odbyła się 22 lutego 2024 r.

W 2024 roku Miasto Suwałki udzieliło organizacjom pożytku publicznego i innym podmiotom prowadzącym działalność w zakresie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie dotację w wysokości 120 390 zł. Zrealizowano 20 zadań publicznych z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.

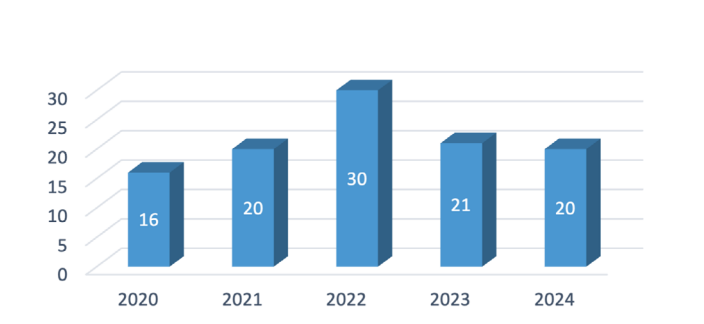
W ramach zadań zorganizowano 85 różnych działań kulturalnych (spotkania kabaretowe, spektakle teatralne, pokazy filmowe, koncerty muzyczne, wystawy, wydawnictwa i inne, np. spotkania i warsztaty edukacyjne, spotkania autorskie). Najczęściej były to spektakle teatralne i koncerty muzyczne.

Wykres 2.4.4 Imprezy kulturalne organizowane w ramach zadań publicznych w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wykres 2.4.5 Liczba realizowanych zadań publicznych w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

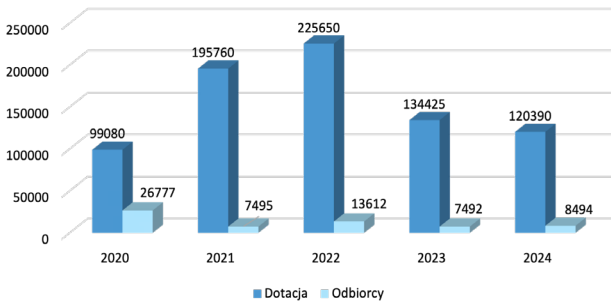
W 2024 roku dofinansowano liczne wydarzenia kulturalne, w tym:

- spotkania kabaretowe,
- koncerty muzyki klasycznej i bluesowej,
- spektakle teatralne i obrzędowe,
- festiwale filmowe,
- wydawnictwa i spotkania autorskie,
- warsztaty edukacyjne i potańcówki.

Zrealizowano także dwa pikniki rodzinne w ramach Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego.

Liczba zrealizowanych zadań publicznych była porównywalna do poprzednich lat. W wydarzeniach kulturalnych uczestniczyło 8 494 mieszkańców.

Wykres 2.4.6 Wysokość wykorzystanej dotacji i liczba odbiorców zadań publicznych w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 2.4.2 Wydatki miasta na kulturę w latach 2020-2024 (w zł)

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
1.	Budżet Miasta – wydatki ogółem	516 790 106	526 488 296	559 426 544	593 140 612	729 041 038
2.	Nakłady na kulturę ogółem	14 159 681	14 390 342	16 455 295	17 653 133	21 531 700
	w tym nakłady inwestycyjne	505 229	370 845	759 665	522 950	744 229
a	Dotacja SOK	6 947 404	7 494 239	8 441 834	9 899 628	10 873 823
	w tym nakłady wyłącznie na inwestycje	45 492,04	-	111 454	129 091	-
b	Dotacja Muzeum Okręgowego	3 405 945	3 460 591	3 681 569	3 504 012	4 642 861
	w tym nakłady wyłącznie na inwestycje	129 737	370 845	459 567	-	18 000
c	Dotacja Biblioteki Publicznej	3 363 798	2 996 530	3 621 159	3 905 958	4 719 418
	w tym nakłady wyłącznie na inwestycje	330 000	-	-	-	-
d	Nakłady na zadania w zakresie kultury (pozostałe):	342 533	393 482	633 644	833 571	364 527
	w tym nagrody i stypendia	104 000	122 500	144 570	135.134	139 000
	w tym dotacje dla organizacji prowadzących działalność pożytku publicznego	99 111	199 882	225 900	134.747	120 390
	Wydatki na zadania z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami	100 000	45 500	77 088	100 000	199 606
3.	Procentowy udział nakładów na kulturę w strukturze wydatków budżetowych (2:1)	2,74%	2,73%	2,94%	3,06%	2,95%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wybrane wiodące wydarzenia i inicjatywy

Suwałki Blues Festival

W dniach 11-13 lipca 2024 roku odbyła się XVII edycja Suwałki Blues Festival – największego plenerowego festiwalu bluesowego w Polsce. Wśród muzycznych gwiazd imprezy znaleźli się: Krzysztof Zalewski, Ana Popovic Band, Bernard Allison oraz zespół Voo Voo.

Suwałki Street Festiwal

W dniach 7-8 czerwca 2024 r. odbył się festiwal sportów ulicznych promujący szereg aktywności fizycznych, bezpieczną przestrzeń publiczną oraz zdrowy styl życia. Częścią wydarzenia był koncert hip-hopowy, zorganizowany we współpracy z Młodzieżową Radą Miasta Suwałki – na scenie Suwałki Arena wystąpili topowi polscy raperzy: Guzior i Otsochodzi.

■ Dni Suwałk

W dniach 9-11 sierpnia 2024 r. Miasto Suwałki obchodziło swoje święto – Dni Suwałk. W wypełnionym atrakcjami programie wydarzenia były koncerty znanych polskich wykonawców (gwiazdą wieczoru był Smolasty), występy lokalnych zespołów, specjalna strefa rodzinna, potańcówka, Festiwal Sity i Puchar Polski Strongman oraz parada miejska.

■ XI Międzynarodowy Konkurs Kulinarny „Sąsiedzi przy stole”

Konkurs odbył się w ramach Suwalskiego Jarmarku Folkloru i Smaku w dniu 28 lipca 2024 r. Tematem kulinarnym były dania z dziczyzny. Udział wzięło 6 drużyn kucharskich i 3 Koła Gospodyń Wiejskich. Wydarzeniu towarzyszyły pokazy kulinarne oraz warsztaty kulinarne z udziałem uczniów suwalskich szkół o profilu gastronomicznym.

■ 4. Festiwal Filmowy Wajda na Nowo

W ubiegłorocznej edycji Festiwal Filmowy Wajda na Nowo gościł wielkie nazwiska świata kina. O aktualności twórczości Andrzeja Wajdy rozmawiali z suwalczanami: Krzysztof Zanussi, Andrzej Seweryn, Zbigniew Zamachowski i Gabriela Muskata. W programie znalazły się: pokazy filmów mistrzów polskiego filmu, kino plenerowe, prezentacje filmowe Wajda School, konkurs filmów krótkometrażowych z pulą nagród 15.000 zł, wystawy plakatów filmowych Andrzeja Pągowskiego „Morgenstern na Nowo” oraz spotkania z gwiazdami polskiego filmu.

2.5 Promocja Miasta

Działania promocyjne w 2024 rozpoczęły się od serii prac związanych z Systemem Identyfikacji Wizualnej oraz Księgą Znaku. Ostatecznie w konsultacjach społecznych mieszkańcy zdecydowali o aktualnym wyglądzie Systemu Identyfikacji Wizualnej po czym opracowane zostały materiały techniczne określone w Księdze Znaku. Komplet dokumentów znajduje się dziś na stronie Urzędu Miejskiego w Suwałkach mieszkańców miasta, regionu i turystów.

<https://um.suwalki.pl/mieszkaniac/dla-mieszkanca/57/pogodne-suwalki,2609>

Przygotowany został kalendarz wydarzeń miejskich, który w formie cyfrowej oraz drukowanej pojawił się w przestrzeni miejskiej. Zbiór najważniejszych wydarzeń odbywających się od maja do września w Suwałkach był eksponowany za pomocą ulotek, banerów oraz w postaci materiałów cyfrowych. Było to kolejne po przygotowanej prezentacji kalendarza wydarzeń, działanie promujące i zachęcające mieszkańców do aktywnego uczestniczenia w organizowanych wydarzeniach.

Przeprowadzono postępowanie przetargowe związane z Promocją Miasta przez Sport. Zagadnienie Promocji Miasta przez Sport zostało podzielone na trzy części: promocji przez piłkę siatkową, promocji przez piłkę nożną oraz promocji przez badminton. W postępowaniu udało się wyłonić dwóch wykonawców, którzy prowadzą działania w sezonie 2024/ 2025. Łączna kwota przeznaczona na postępowanie przetargowe związane z Promocją Miasta przez Sport w 2024 to 1 357 842,51 zł.

W ramach działań promocyjnych zgłoszono Odlotowe Suwałki AIR SHOW do plebiscytu na Podlaską Markę Roku. W głosowaniu internetowym wydarzenie zdobyło tytuł Marki Konsumentów.

Przeprowadzono kampanię reklamową skierowaną do turystów zgodnie z założeniami Strategii Promocji Suwałk. Kampanie skierowane były do grup docelowych takich jak „rodzinny turysta” oraz „rowerowy turysta”. Działania zostały przeprowadzone we współpracy z ogólnopolskim wydawnictwem Polska Press, w którym zamieszczone zostały artykuły sponsorowane na terenie Miasta Gdańska, Miasta Białostok, Miasta Warszawy oraz w ogólnopolskim portalu i.pl. Dodatkowo opublikowane zostały artykuły we współpracy z Media Operator w sekcji Czas Wolny, powołanej na 11 największych śląskich lokalnych portalach informacyjnych oraz powiązanych z nimi portalami społecznościowymi.

Kolejnym działaniem skierowanym do określonej powyżej grupy docelowej była kampania reklamowa w kinach w północno-wschodniej Polsce. W Białymstoku, Ełku, Augustowie przed sezonem letnim wyświetlane były spoty reklamowe zachęcające do spędzania czasu wolnego w Suwałkach i na Suwalszczyźnie.

Powyższa kampania wspierana była emisją spotu promocyjnego w rozgłośni radiowej RMF MAXX Białystok.

Pracując z aktualnymi trendami dotyczącymi kanałów promocyjnych zdecydowano się na kontynuację promocji w mediach społecznościowych. Nawiązano współpracę z influencerami tworząc materiały na największych platformach - YouTube, Instagram i Facebook. W ramach współpracy gościliśmy **Check In - Klaudia i Michał** oraz jakknajwiec.pl

Kontynuowano przyjętą politykę aktywnego prowadzenia kanałów społecznościowych. W ramach działań przeprowadzono kampanię spotów promocyjnych, których grupą docelową byli mieszkańcy Miasta, jak również północno-wschodniej Polski.

W 2024 roku przeprowadzono kampanie skierowane bezpośrednio do mieszkańców Miasta Suwałki. Kampanie promowały Suwalską Kartę Mieszkańca, Suwalski Budżet Obywatelski oraz selektywną zbiórkę odpadów. Opracowane zostały materiały promujące program Suwalski Starter Kariery.

W ramach działań skierowanych do mieszkańców zorganizowane zostały konkursy mające na celu aktywizację mieszkańców – loteria związana z udziałem w Paradzie Miejskiej oraz Konkurs „Jest taki świąteczny czas”.

W ramach działań związanych z obchodami 20. lecia Polski w Unii Europejskiej, przygotowany został album wraz z najważniejszymi projektami zrealizowanym na terenie Miasta Suwałki w trakcie członkostwa. Przygotowana została wystawa 20-tu najważniejszych projektów, które zostały wyeksponowane na ul. Andrzeja Wajdy oraz został wydany kalendarz na 2024 rok.

tów, które zostały wyeksponowane na ul. Andrzeja Wajdy oraz został wydany kalendarz na 2024 rok.

Działania promocyjne przeprowadzone w 2024 w bardzo dużej mierze dotyczyły również wydarzeń organizowanych na terenie Suwałk w 2024 roku, w tym przeprowadzenia całej akcji promocyjnej i brandingu wydarzenia Odlotowe Suwałki AIR SHOW. Szczegółowe informacje o wydarzeniach znajdują się w kolejnych etapach raportu.

Uwzględniając kwotę postępowania przetargowego łączne środki przeznaczone na działania promocyjne w 2024 roku wyniosły 1 669 842,51 zł

Najważniejsze wydarzenia promujące Miasto Suwałki

W zakresie kultury:

- Suwałki Blues Festival

Suwałki Blues Festival, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

- Festiwal Filmowy Wajda na Nowo

Festiwal Filmowy Wajda na Nowo, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

- Suwalski Jarmark Folkloru i Smaku

Suwalski Jarmark Folkloru i Smaku, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

W zakresie sportu:

- Malow Yonex Festiwal Badmintona

Malow Yonex Festiwal, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

- Rozbiegane Suwałki

Rozbiegane Suwałki, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

W zakresie gospodarki:

■ Forum Biznesowe Pogranicza

VIII Forum Biznesowe Pogranicza, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Inne:

■ Odlotowe Suwałki Air Show

- to bez wątpienia największe wydarzenie w rejonie północno-wschodniej Polski w kategorii widowisk lotniczych, które w 2024 r. przyciągnęło około 30.000 widzów. Przy okazji organizacji Air Show Odlotowe Suwałki odbyła się uroczystość nadania nazwy: „Lotnisko Suwałki imienia gen. bryg. pil. Witolda Urbanowicza”. Partnerem wydarzenia było województwo podlaskie. Edycja 2023 Odlotowe Suwałki AIR SHOW zdobyła w 2024 r. Podlaską Markę Konsumentów:

<https://um.suwalki.pl/mieszkaniec/aktualnosci/4002/odlotowe-suwalki-air-show-podlaska-marka-konsumentow.2588037>

Odlotowe Suwałki Air Show, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

■ Stacja Pogodne Suwałki

Stacja Pogodne Suwałki, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

■ Suwałki Street Festival

Suwałki Street Festival, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

■ Nagroda „Włócznia Jaćwingów”

- doroczna nagroda Prezydenta Miasta Suwałk przyznawana za wybitne zasługi dla miasta we wszystkich dziedzinach życia publicznego. Wyróżnienie jest indywidualne lub zespołowe, przyznawane osobom fizycznym, prawnym i innym podmiotom. Plebiscyt jest organizowany od 2003 roku. Prestiżowe wyróżnienia za 2024 r. trafiły do:

- Domu Pomocy Społecznej „Kalina” w Suwałkach;
- Przedsiębiorstwa Drogowo-Mostowego S.A.
- Andrzeja Koncewicz;
- Magdaleny Wotowskiej-Rusińskiej;
- Romana Kalety.

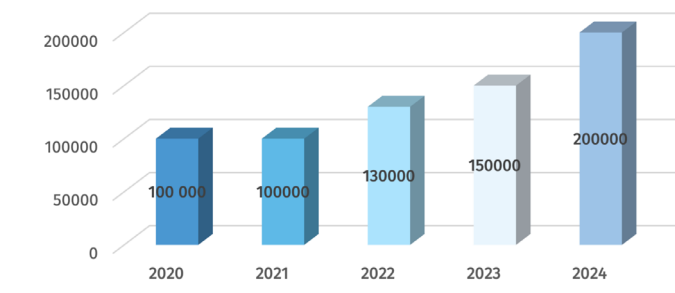

Gala Wręczenia Nagród Prezydenta Miasta Suwałk „Włóczęga Jędrzejowski”, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

2.6 Turystyka

Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach było prowadzone przez Stowarzyszenie Kulturalne KOSTROMA w Suwałkach na podstawie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert na powierzenie lub wsparcie realizacji zadania publicznego na rzecz mieszkańców Suwałk w zakresie turystyki i krajoznawstwa. Miasto Suwałki na realizację zadania publicznego pn. „CIT Suwałki” w 2024 roku przeznaczyło kwotę dotacji w wysokości 200 000 zł.

Wykres 2.6.1 Dotacje na prowadzenie Centrum Informacji Turystycznej w latach 2020-2024 (w zł)

Źródło: opracowanie Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach, posiadające certyfikat Polskiego Systemu Informacji Turystycznej w kategorii ***, pełniło w 2024 r. rolę wiodącego punktu informacyjnego dla turystów i gości odwiedzających Suwałki i Suwalszczyznę.

Turystom odwiedzającym Centrum Informacji Turystycznej w 2024 r. udzielono ponad 30 tys. informacji w formie bezpośredniej, piśmennie i telefonicznie oraz z wykorzystaniem strony internetowej www.pogodnesuwalki.pl i mediów społecznościowych (platforma X, facebook i Instagram). Jest to wzrost o 50% w stosunku do ubiegłego roku. Turystom, gościom i mieszkańcom Suwałk przekazano ponad 60

tys. bezpłatnych wydawnictw turystycznych w języku polskim i językach obcych – o 20% więcej w stosunku do ubiegłego roku.

Dużym zainteresowaniem wśród odwiedzających CIT cieszyła się oferta wyrobów rękodziela ludowego, regionalnych produktów spożywczych, pamiątek, gadżetów z logo „Pogodne Suwałki”, książek, wydawnictw albumowych, przewodników i informatorów turystycznych oraz wydawnictw kartograficznych: planów map. W roku 2024 przeprowadzono 9 277 transakcji i sprzedano 18 336 szt. produktów.

Z usług suwalskiego CIT-u w 2024 r. skorzystały 25 822 osoby. W porównaniu do 2023 r. liczba klientów CIT zmniejszyła się nieznacznie, bo

o 0,8 %. Największe nasilenie ruchu turystycznego odnotowywane było w okresie maj-wrzesień (około 75% ogółu odwiedzin).

W okresie wzmożonego ruchu turystycznego w lipcu i sierpniu 2024 r. informacji turystycznej udzielono 10 082 osobom, tj. o 5,7 % mniej niż w analogicznym okresie 2023 r. Podobnie jak w ubiegłym roku z informacji turystycznej korzystali przede wszystkim turyści krajowi, re-

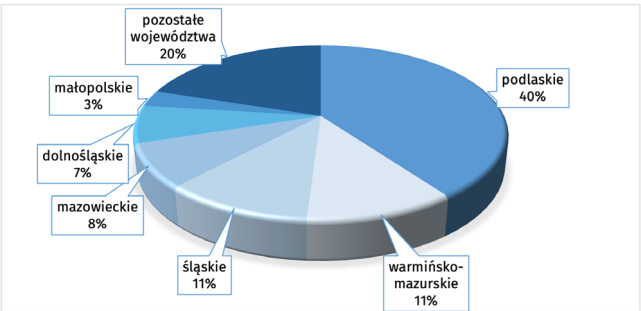
prezentując wszystkie województwa, z przewagą województwa podlaskiego (40%). Turystów z pozostałych województw było kilkakrotnie mniej – mieszkańcy województwa warmińsko-mazurskiego i śląskiego stanowili po 11%, województwa mazowieckiego 8% , a dolnośląskiego 7% ogółu turystów. 1% osób korzystających z usług Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach stanowili turyści zagraniczni z Niemiec, Francji, Norwegii, Estonii, Stanów Zjednoczonych, Brazylii i innych krajów.

Tabela 2.6.1 Liczba osób korzystających z usług Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach w latach 2020-2024

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba osób korzystających	24 359	23 562	26 026	26 298	25 822

Źródło: dane CIT z elektronicznego licznika odwiedzin systemu K2 on line.

Wykres 2.6.2 Turyści krajowi korzystający z usług CIT w 2024 r. wg. miejsca zamieszkania

Źródło: dane Centrum Informacji Turystycznej pozyskane z ankiet i rozmów z klientami.

Tabela 2.6.2 Baza noclegowa w Suwałkach w 2024 roku

Nazwa obiektu	Dane adresowe	Liczba miejsc noclegowych
Obiekty skategoryzowane świadczące usługi noclegowe		
Hotel LOFT 1898****	ul. Pułaskiego 24 K	123
Hotel Akvilon***	ul. T. Kościuszki 4	22
Hotel Velvet***	ul. T. Kościuszki 128	64
Hotel Szyszko***	ul. Innowacyjna 3	140
Hotel Villa Eden***	ul. Noniewicza 37	69
Hotel Logos**	ul. T. Kościuszki 120	66
Razem liczba miejsc		484
Obiekty świadczące usługi hotelarskie		
Hostel „Wigry”	ul. Zarzecze 26	54
Ośrodek „Dąbrówka”	ul. Dąbrówka 10	40
Zajazd Swiss Bar	ul. Szwajcaria 36	18
Zajazd „Private’	ul. Polna 9	15
Miejsca noclegowe PKS Nova	ul. Wojska Polskiego 100	39
Apartamenty Europejska	ul. Wojska Polskiego 102	56
Apartament Perła Południa	ul. Poznańska 7	6
Apartament Nad Suwalskim Bulwarem	ul. Staszica 3	4
Razem liczba miejsc		232
Pola campingowe		
Eurocamping OSiR nr 133	ul. Zarzecze 26	42
Razem wszystkie obiekty		758

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych od przedsiębiorców prowadzących hotele i obiekty noclegowe.

Tabela 2.6.3 Najważniejsze wydarzenia turystyczne 2024 roku współfinansowane przez Miasto Suwałki

Data	Wydarzenie
17-19 maja	Sudovia Gravel
18 maja	Noc Muzeów w Suwałkach
16 czerwca	Rajd Rowerowy „Wigrami dookoła Wigier”
21 czerwca	Noc świętojańska w Turtulu
29 czerwca	Odlotowe Suwałki AIR SHOW
5-6 lipca	Festiwal Wigrosfera
27-28 lipca	Suwalski Jarmark Folkloru i Smaku
27-28 lipca	Historyczny Festiwal Jaćwieski Pera Sudinoi
14-17 sierpnia	Festiwal Literacki „Patrząc na Wschód”
15-17 sierpnia	Jarmark Wigierski
24 sierpnia	Maraton Wigry
1 września	68. Regaty „O Błękitną Wstęgę Jeziora Wigry”
7-8 września	XX Jaćwieski Festyn Archeologiczny Szwajcaria
14 września	Święto Siei

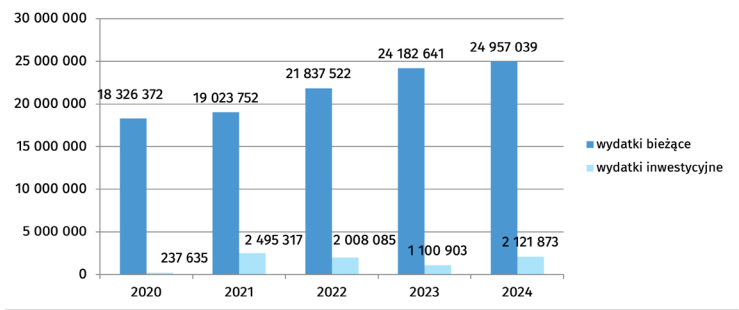
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

2.7 Sport

Bieżące wydatki miasta Suwałk na kulturę fizyczną w 2024 r. wyniosły **24.957.039 zł**, z czego 20.848.109 zł przeznaczono na funkcjonowanie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach.

W 2024 r. głównym wydatkiem inwestycyjnym w zakresie kultury fizycznej były inwestycje z Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego, tj. mobilne boisko piłkarskie, Strefa sportu i zabawy osiedla Hańcza (Street Workout, plac zabaw i linarium).

Wykres 2.7.1 Wydatki Miasta na kulturę fizyczną w latach 2020-2024 w zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 2.7.1 Wydatki miasta na kulturę fizyczną w latach 2020-2024 w zł

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
1	Budżet Miasta – wydatki ogółem	516 790 106	526 488 297	576 132 001	593 140 612	729 041 039
2	926 – Nakłady na kulturę fizyczną *	18 564 007	21 519 069	23 845 607	25 283 544	27 078 912
*	w tym Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach	13 667 241	14 257 990	17 053 085	20 322 819	21 326 532
a	92601 – Obiekty sportowe	5 465 381	5 545 136	7 810 658	9 864 278	9 571 678
b	92604 – Instytucje kultury fizycznej	8 435 499	11 222 265	11 218 631	10 798 163	13 401 351
c	92605 – Zadania w zakresie kultury fizycznej	2 757 669	3 132 496	3 028 248	2 729 197	1 973 508
d	92695 – Pozostała działalność	1 905 458	1 619 172	1 788 071	1 891 905	2 397 007
3	Procentowy udział nakładów na kulturę fizyczną i sport w strukturze wydatków budżetowych (2:1)	3,59%	4,08%	4,13%	4,26%	3,72%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

W 2024 r. suwalskim dzieciom i młodzieży udało się zdobyć 636,16 punktu w Systemie Sportu Młodzieżowego, klasyfikacji prowadzonej przez Zespół Metodyczny Instytut Sportu w Warszawie, co zapewniło Suwałkom 54. lokatę wśród 366 powiatów i 44. miejsce wśród 922 gmin. Najwięcej punktów zdobyły: Suwalski Klub Badmintonu, Lekkoatletyczny Uczniowski Klub Sportowy „Hańcza” oraz Klub Szachowy „Hańcza” Suwałki.

W 2024 roku, podczas Igrzysk Olimpijskich i Paraliimpijskich w Paryżu, suwalscy sportowcy odnieśli znaczące sukcesy. Joanna Mendak zajęła 7. miejsce w pływaniu na dystansie 100 m stylem motylkowym w kategorii S13 w XVII Letnich Igrzyskach Paraliimpijskich, a Maria Magdalena Andrejczyk uplasowała się na 8. pozycji w rzucie oszczepem kobiet, osiągając odległość 62,44 m w XXIII Letnich Igrzyskach Olimpijskich. Zawodnicy z Suwałk zdobyli łącznie 7 meda-

li w zawodach międzynarodowych. Wśród nich znalazły się:

- srebrny medal w Mistrzostwach Świata Juniorów Niewidomych i Słabowidzących w szachach klasycznych w Indiach,
- brązowy medal w Mistrzostwach Europy Kadetów, Młodzieżowców i Seniorów Open w karate kyokushin we Wrocławiu,
- brązowy medal w badmintonie w Drużynowych Mistrzostwach Europy Juniorów w Hiszpanii,
- brązowy medal w Mistrzostwach Europy U15 w sumo w Kwidzynie,
- dwa srebrne medale w Mistrzostwach Europy w Narciarstwie Wodnym za wyciągiem w Sosnowcu i Augustowie,
- złoty medal drużynowo w Mistrzostwach Europy Modeli Swobodnie Latających dla Seniorów w klasach F1A, F1B, F1P w Rumunii.

XVII Letnie Igrzyska Paralimpijskie w Paryżu; fot. prywatne archiwum Edwarda Deca.

Tabela 2.7.2 Wyniki uzyskane przez młodzież w klasyfikacji sportu młodzieżowego 2024 roku

Lp.	Suwalskie kluby	Punkty
		w Systemie Sportu Młodzieżowego
1.	SKB Suwałki	204,25
2.	LUKS „Hańcza” Suwałki	95
3.	Klub Szachowy Hańcza Suwałki	64
4.	LMUKS Olimpik Suwałki	59,89
5.	UKS Taekwondo Huzar Suwałki	48
6.	OSiR Suwałki	39
7.	SUKSS Suwałki	38
8.	UKŻ Grot Suwałki	37
9.	Alpha Fight Club	22
10.	Fundacja „Klub Sportowy Jaćwież Suwałki”	20,5
11.	Wigry Suwałki S.A.	8,52
Razem		636,16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

W zmaganiach ogólnopolskich suwalscy sportowcy wywalczyli ponad 40 medali w różnorodnych dyscyplinach, takich jak: badminton, boks, bowling, grappling, kickboxing, lekkoatletyka, modelarstwo lotnicze, sumo, szachy, taekwondo olimpijskie, zapasy i żeglarsstwo.

W sezonach 2023/2024 i 2024/2025 Suwałki gościły rozgrywki Lotto Ekstraligi Badmintona, z udziałem drużyny SKB Litpol-Malow Suwałki oraz PlusLigi Piłki Siatkowej Mężczyzn z udziałem MKS Ślepsk Malow Suwałki. Suwalski Klub Badmintona zdobył 20. tytuł mistrza Polski w rozgrywkach Lotto Ekstraligi Badmintona, a MKS Ślepsk Malow Suwałki zajął 11. miejsce w rozgrywkach PlusLigi Piłki Siatkowej Mężczyzn. Klub Wigry Suwałki awansował do III ligi piłki nożnej, zajmując 1. miejsce w IV Lidze Grupy Podlaskiej Piłki Nożnej Mężczyzn, a po rundzie jesiennej uplasował się na wysokim 3. miejscu.

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach (OSiR) w 2024 roku aktywnie promował kulturę fizyczną, sport wyczynowy i rekreację, organizując liczne wydarzenia sportowe. Z usług Ośrodka skorzystało 474 428 mieszkańców Suwałk.

We wrześniu 2024 roku Hostel „Wigry” został przekształcony w bursę szkolną, zapewniając zakwaterowanie dla 50 uczniów. Budynek przeszedł gruntowny remont, obejmujący modernizację oświetlenia, wyposażenie pokoi w biurka do nauki oraz aranżację sali rekreacyjnej. Zmiany zapewniły uczniom komfortowe warunki do nauki i wypoczynku.

Tabela 2.7.3 Wybrane wydarzenia sportowe zorganizowane w Suwałkach w 2024 roku

Data	Nazwa imprezy
styczeń - marzec	Top Liga Masters – amatorska liga halowej piłki nożnej
styczeń - kwiecień	Top Liga SALS – amatorska liga piłki siatkowej
13-01	XXI Mikołajkowy Turniej Piłki Nożnej im. Tomka Godlewskiego
13-14.01	Stacja Pogodne Suwałki 2024
10-03	Suwałki Miss Run & Suwalski Bieg z Wąsem
15-17.03	Malow Yonex Festiwal Badmintona
13-14.04	Mistrzostwa Polski Młodzików i Młodziczek w Sumo
	Puchar Europy Seniorów i Seniorek w Sumo

20-04	Panzer Kickboxing Night 6 – Gala Mieszanych Sportów Walki
27-04	Ground Game Cup IV – Międzynarodowy Turniej Brazylijskiego Jiu-Jitsu
28-04	OSiR On Tour – w poszukiwaniu źródeł Czarnej Hańczy
11-05	Suwałki Bike Challenge – przejazd na czas!
18-05	OSiR On Tour – Wigierski Park Narodowy
26-05	ELEKTROMILA – rodzinne zawody biegowe
maj - lipiec	Turniej Trzech Boisk
czerwiec	Rywalizacja o Puchar Rowerowej Stolicy Polski
7-08	Suwałki Street Festiwal 2024
11-08	Międzynarodowy Puchar Polski Strongman
24-25.08	Recman Cup – VIII Turniej Tenisowy
26-27.08	XI Turniej Piłkarski im. Grzegorza Wołągiewicza
30.08 – 01.09	Rozbiegane Suwałki – Miejskie Święto Biegania
6-09	XV Memoriał Józefa Gajewskiego
11-14.09	Mistrzostwa Europy do lat 15 w Badmintonie
15-09	Europejski Dzień Bez Samochodu – podsumowanie RSP 2024
26-10	Ground Game Cup V – Międzynarodowy Turniej Brazylijskiego Jiu-Jitsu
16-23.11	Indywidualne Mistrzostwa Polski do lat 20 w Szachach
10-11	Suwałski Bieg Niepodległości
29.11 – 1.12	Zimowe Mistrzostwa Polski Masters w Pływaniu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 2.7.3 Frekwencja na obiektach OSiR w Suwałkach (liczba osób)

Miejsce	2020	2021	2022	2023	2024
AQUAPARK (suma)	112 736	125 148	186 609	213 161	211 023
PEŁYWALNIA przy ul. Wojska Polskiego	9 790	7 554	11 974	zamknięta	zamknięta
SIŁOWNIA	22 560	14 551	28 158	32 000	34 780
HALA duża i mała	81 500	82 000	98 500	120 300	110 400
STADION ŁA	18 217	14 500	21 800	11 200	21 060
ŚCIANKA	1 831	1 175	3 039	3 360	3 670
SOLARIUM	57	24	25	nieczynne	nieczynne
ROWERY	380	172	157	138	221
KORTY TRAWIASTE	2 882	2 362	3 010	2 896	2 560
KORTY CEGLANE	2 598	2 640	1 406	1 580	3 210
SUWAŁKI ARENA	38 300	32 940	47 900	26 500	66 000
HOSTEL WIGRY (w osobonoclegach)	9 071	10 517	16 061	10 578	6 220
STADION MIEJSKI	2 803	10 940	8 200	9 000	16 000
EUROCAMING (w osobonoclegach)	1 332	1 738	2 450	3 526	4 172

Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach w latach 2020 – 2024 r.

Tabela 2.7.4 Liczba wydarzeń sportowych i rekreacyjnych organizowanych przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach w rozbiciu na lata

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba wydarzeń	78	64	88	84	113

Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach w latach 2020 – 2024 r.

Tabela 2.7.5 Liczba wydarzeń sportowych i rekreacyjnych organizowanych/współorganizowanych przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach odbywających się w HSW Suwałki Arena

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba wydarzeń sportowych	27	23	24	14	51
Liczba imprez estradowych	3	4	2	13	7
Wynajem małej hali (godz.)	240	354	550	800	950

Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach w latach 2020 – 2024 r.

Tabela 2.7.6 Liczba meczów (treningów) na Miejskim Stadionie Piłkarskim

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
Boisko główne	15 (21)	22 (29)	15 (18)	21 (16)	29 (27)
Boisko boczne	29 (309)	18 (290)	50 (176)	52 (160)	56 (431)

Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach w latach 2020 – 2024 r.

Pływalnia ul. Antoniewicza

We wrześniu 2024 roku OSiR rozszerzył swoją ofertę o nowoczesną pływalnię przy Szkole Podstawowej nr 10. Obiekt ten został zaprojektowany z myślą o klientach indywidualnych oraz grupach szkolnych, które mogą korzystać z nauki i doskonalenia pływania pod okiem doświadczonych instruktorów.

Nowa pływalnia to 25-metrowy basen z czterema torami pływackimi oraz strefa dla początkujących. Dodatkowo, do dyspozycji odwiedzających jest widownia z 170 miejscami siedzącymi. Nad bezpieczeństwem czuwają

wykwalfikowani ratownicy. Obiekt jest w pełni przystosowany do potrzeb osób z niepełnościami, co zapewnia komfort i dostępność wszystkim użytkownikom.

Tabela 2.7.7 Frekwencja na Pływalni OSiR przy Szkole Podstawowej nr 10 w Suwałkach (wrzesień – grudzień 2024)

Lp.	Okres	IX	X	XI	XII	Razem
1.	Wejścia płatne	241	597	610	641	2089
2.	Wejścia nieodpłatne	829	1908	1844	1495	6079
Razem						8168

Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach w latach 2020 – 2024 r.

W 2024 roku OSiR, we współpracy z Miastem Suwałki i Podlaskim Wojewódzkim Szkolnym Związkiem Sportowym, zrealizował program „Umiem pływać”. W zajęciach uczestniczyło 595 uczniów klas III ze szkół podstawowych prowadzonych przez miasto.

OSiR prowadzi dwie sekcje sportowe: modelarstwa lotniczego i bokserską. W sekcji modelarstwa lotniczego trenowało 29 zawodników w trzech grupach. Suwalscy modelarze osiągnęli 5. miejsce w Mistrzostwach Europy i 6. miejsce w Mistrzostwach Świata Juniorów, a także zdobyli liczne tytuły Mistrza Polski.

Sekcja bokserska szkolila 47 zawodników, w tym 12 kobiet, w dwóch grupach. Zawodnicy OSiR, będący członkami kadry wojewódzkiej, zdobyli 7 złotych, 4 srebrne i 4 brązowe medale w Mistrzostwach Polski.

Miejska Rywalizacja Sportowa 2023/2024

We wrześniu 2024 roku, podczas Gali Ucznia Zdolnego, podsumowano Miejskie Igrzyska Sportowe 2023/2024. Uczniowie suwalskich szkół rywalizowali w trzech kategoriach wiekowych: Igrzyska Dzieci (klasy I-VI), Igrzyska Młodzieży Szkolnej (klasy VII-VIII) i Licealiada (szkoły ponadpodstawowe).

W poszczególnych kategoriach najlepsze wyniki osiągnęły następujące szkoły:

- Igrzyska Dzieci:
 - o Szkoła Podstawowa nr 4 im. Kazimierza Aleksandra Hamerszmity
 - o Szkoła Podstawowa nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi im. gen. bryg. pil. Witolda Urbanowicza
 - o Szkoła Podstawowa nr 5 im. Alfreda Wierusza-Kowalskiego
 - Igrzyska Młodzieży Szkolnej:
 - o Szkoła Podstawowa nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi im. gen. bryg. pil. Witolda Urbanowicza
 - o Szkoła Podstawowa nr 6 im. Aleksandry Kujatowicz
 - o Szkoła Podstawowa nr 4 im. Kazimierza Aleksandra Hamerszmity.
 - Licealiada:
 - o Zespół Szkół nr 1 w Suwałkach III Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Alfreda Lityńskiego
 - o Zespół Szkół Technicznych w Suwałkach
 - o I Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Marii Konopnickiej.
- Podczas Gali nagrodzono najlepszych uczniów za osiągnięcia w sporcie szkolnym i klubowym. Wręczono 18 stypendiów, 33 nagrody i 55 wyróżnień.

Podsumowanie Miejskiej Rywalizacji Sportowej 2023/2024 podczas Gali Ucznia Zdolnego; fot. Dwutygodnik Suwalski.

Stypendia, nagrody i wyróżnienia

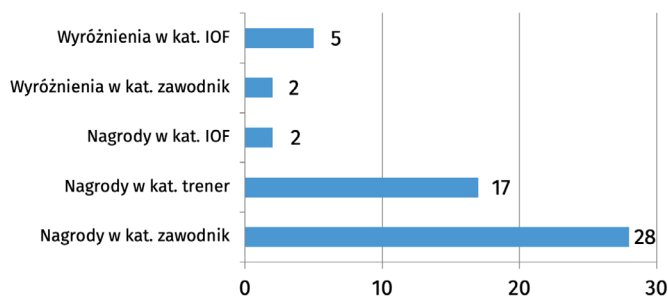
W 2024 r. za osiągnięcia sportowe suwalskich zawodników oraz szczególną działalność na rzecz rozwoju sportu w Suwałkach przyznano 47 nagród w 3 kategoriach: zawodnik (28), trener (17) i inna osoba fizyczna (2). Ponadto przyznano 7 wyróżnień w kategorii zawodnik (2) i inna osoba fizyczna (5).

Wręczenie stypendiów, nagród i wyróżnień sportowych Miasta Suwałki za wyniki sportowe i działalność sportową w 2023 roku; fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

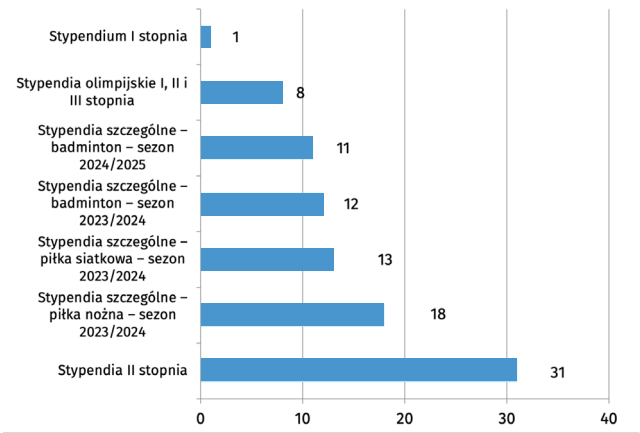
Przyznano i wypłacono także 94 stypendia sportowe zawodnikom i trenerom, w tym stypendia olimpijskie I, II i III stopnia oraz stypendia szczególne zawodnikom i trenerom w zakresie piłki nożnej, piłki siatkowej i badmintona na sezon 2023/2024 oraz w zakresie badmintona na sezon 2024/2025.

Wykres 2.7.2 Nagrody i wyróżnienia w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wykres 2.7.3 Stypendia sportowe w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 2.7.8 Wartość stypendiów i nagród w dziedzinie sportu przyznanych i wypłaconych przez Miasto Suwałki w latach 2020-2024

Rok	Nagrody (w zł)	Stypendia (w zł)
2020	65 400	2 689 219
2021	74 400	3 049 096
2022	52 800	2 975 448
2023	63 800	2 665 397
2024	64 000	1 899 788

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

2.8 Bezpieczeństwo publiczne

Poczucie bezpieczeństwa przesądza o jakości życia i rozwoju społeczeństwa. Zadanie związane z ochroną bezpieczeństwa i porządku publicznego to jedno z podstawowych zadań

jednostek samorządu terytorialnego. Nad bezpieczeństwem publicznym mieszkańców Suwałk czuwają m. in. Komenda Miejska Policji, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej oraz Straż Miejska.

Działalność Komendy Miejskiej Policji

Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego

Na ulicach Suwałk, tak jak rok wcześniej, zaistniało 13 wypadków drogowych, wzrosła natomiast liczba odnotowanych kolizji drogowych – z 747 w 2023 r. do 878 w roku 2024.

Tabela 2.8.1 Dane statystyczne WRD KMP Suwałki – lata 2023 - 2024

	2023			2024		
	Miasto Suwałki	Powiat Suwański	Ogółem	Miasto Suwałki	Powiat Suwański	Ogółem
Przestępstwa drogowe	104	95	199	113	74	187
Wypadki drogowe	13	9	22	13	8	21
Kolizje drogowe	747	366	1113	878	350	1228
Ofiary śmiertelne	1	3	4	0	2	3
Nietrzeźwi uczestnicy wypadków drogowych	0	2	2	2	1	3
Nietrzeźwi uczestnicy kolizji drogowych	19	12	31	24	12	36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

Wykroczenia

Liczba ujawnionych na terenie powiatu suwalskiego wykroczeń w 2024 roku zmalała w porównaniu do roku poprzedniego o 2033 i wyniosła 37015.

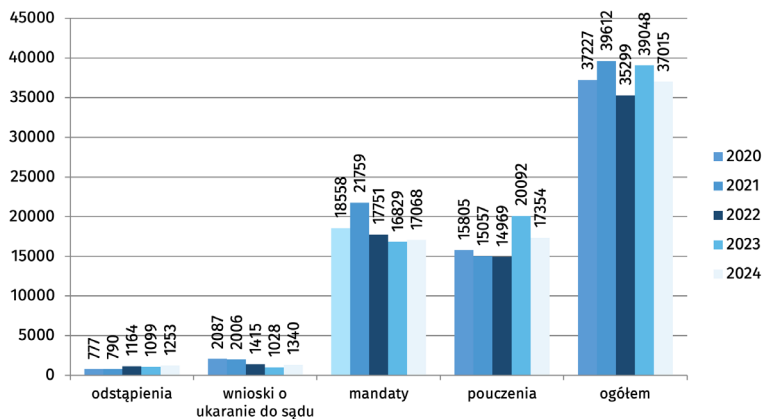
W porównaniu z 2023 rokiem:

- ujawniono o 2033 wykroczeń mniej;
- nałożono o 239 mandatów karnych więcej;
- zastosowano o 2738 mniej pouczeń;
- skierowano o 312 więcej wniosków o ukaranie do sądu;
- złożono o 154 więcej wniosków o odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie do sądu.

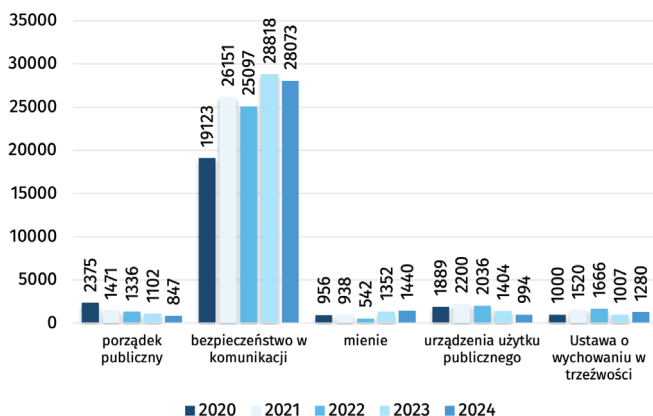
fot. z archiwum Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

Wykres 2.8.2 Liczba zastosowanych środków wobec sprawców wykroczeń w latach 2020 - 2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

Wykres 2.8.3 Kategorie najczęściej popełnianych wykroczeń w latach 2020 – 2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

Przestępczość stwierdzona

W 2024 roku w wyniku przeprowadzonych postępowań przygotowawczych stwierdzono

popełnienie 1559 przestępstw. W porównaniu z 2023 rokiem nastąpił spadek o 74 czyny. Użytko wskaźnik dynamiki przestępstw stwierdzonych na poziomie 95,5%.

Tabela 2.8.2 Liczba przestępstw stwierdzonych w wybranych kategoriach – porównanie lat 2023-2024

Kategoria	Stwierdzone		
	2023	2024	Dynamika
Ogółem	1633	1559	95,50%
Przestępstwa kryminalne	847	803	94,80%
Przestępstwa rozbójnicze	9	10	111,10%
Bójka i pobicie	3	7	233,30%
Uszczerbek na zdrowiu	15	16	106,70%
Kradzież z włamaniem	107	76	71,00%
Kradzież	209	188	90,00%
Kradzież samochodu	5	4	80,00%
Uszkodzenie mienia	67	64	95,50%
Przestępstwa narkotykowe	121	113	93,40%
Przestępstwa gospodarcze	627	558	89,00%
Przestępstwa korupcyjne	2	73	3650,00%
Przestępstwa drogowe	104	113	108,70%
Nietrzeźwi kierujący	92	99	107,60%
7 kategorii przestępstw	410	361	88,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

Tabela 2.8.3 Wykrywalność sprawców przestępstw w poszczególnych kategoriach – porównanie lat 2023-2024

Kategoria	Wykrywalność(%)		
	2023	2024	+/-
Ogółem	84,6	83,3	-1,3
Przestępstwa kryminalne	77,9	80	2,1
Przestępstwa rozbójnicze	100	100	0
Bójka i pobicie	100	100	0
Uszczerbek na zdrowiu	100	87,5	-12,5
Kradzież z włamaniem	57,4	61,3	3,9
Kradzież	71,4	72,9	1,5
Kradzież samochodu	0	100	100
Uszkodzenie mienia	32,4	49,2	16,8
Przestępstwa narkotykowe	100	100	0
Przestępstwa gospodarcze	90	85,7	-4,3
Przestępstwa korupcyjne	100	100	0
Przestępstwa drogowe	100	99,1	-0,9
Nietrzeźwi kierujący	100	100	0
7 kategorii przestępstw	63,3	68	4,7

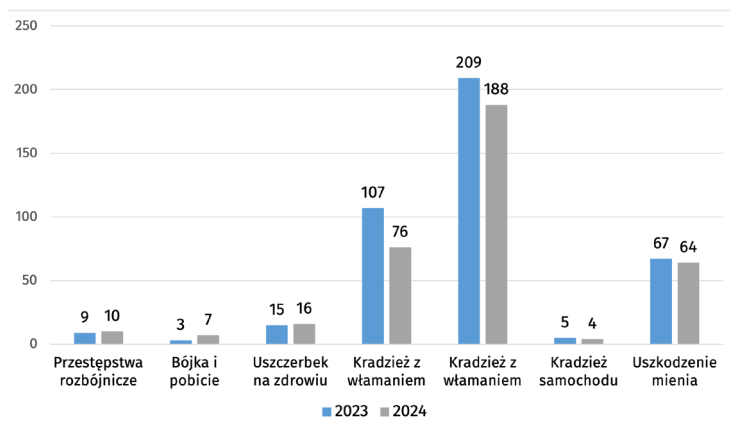
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

Wykres 2.8.4 Struktura przestępczości stwierdzonej w latach 2023-2024 na terenie miasta Suwałk

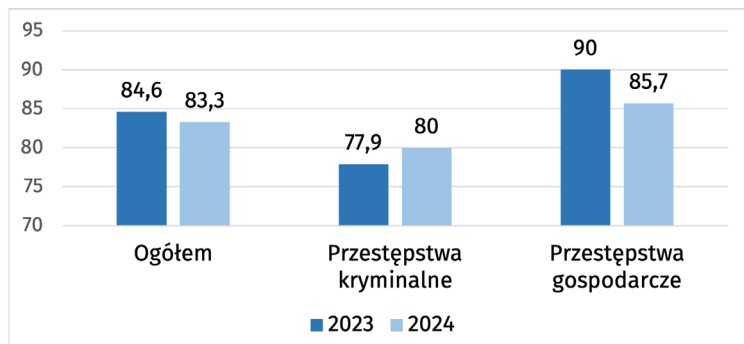
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

Wykres 2.8.5 Przestępstwa stwierdzone w 7 kategoriach przestępczości w latach 2023-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

Wykres 2.8.6 Wykrywalność przestępstw w kategoriach głównych w latach 2023-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

Poziom ogólnej wykrywalności sprawców przestępstw w 2024 roku wyniósł 83,3% i był niższy od efektów osiągniętych rok wcześniej o 1,3%. Skuteczność w ściganiu sprawców przestępstw kryminalnych sięgnęła 80,0% (2023 r. – 77,9%) natomiast przestępstw gospodarczych 85,7% (2023 r. – 90,0%).

Realizacja programów i działań profilaktycznych

W 2024 roku zrealizowano szereg działań edukacyjno-informacyjnych, mających na celu poprawę bezpieczeństwa mieszkańców Suwałk. Obejmowały one:

- „Bezpieczne Ferie i Bezpieczne Wakacje”: kampanie informujące o zagrożeniach w czasie wolnym.
- „Kręci mnie bezpieczeństwo na stoku” i „Kręci mnie bezpieczeństwo nad wodą”: akcje prewencyjne na stokach narciarskich i terenach wodnych.
- „Bezpieczna droga do szkoły”: działania edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
- „Nie ufaj bezgranicznie”: kampania przeciwko handlowi ludźmi i niebezpiecznej pracy za granicą.

• „Cyberświadomi, cyberbezpieczni”: program o bezpiecznym korzystaniu z internetu.

• „Mam wybór... wybieram rozsądek”: program profilaktyczny przeciwko uzależnieniom.

• „Tydzień pomocy osobom pokrzywdzonym”: akcja informująca o prawach ofiar przestępstw.

• „Nie bądźmy obojętni”: działania pomocowe dla osób bezdomnych i samotnych.

• „poMOC a nie przeMOC”: program przeciwko przemocy wobec seniorów i osób niepełnosprawnych.

• „Świadomy Senior = Bezpieczny Senior”: program edukacyjny dla seniorów.

• XI edycja konkursu filmowego „Prosto ze szkoły”: konkurs promujący bezpieczne zachowania wśród młodzieży.

Działania te miały na celu zwiększenie świadomości społecznej i poprawę bezpieczeństwa w różnych obszarach życia.

Działalność Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej

Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej (KM PSP) w Suwałkach zapewnia bezpieczeństwo operacyjne miasta, dysponując dwiema jednostkami ratowniczo-gaśniczymi, 12 jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP) w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym (KSRG) oraz 22 pozostałymi jednostkami OSP z samochodami pożarniczymi.

W 2024 roku jednostki ochrony przeciwpożarowej interweniowały średnio co 7,8 godziny. Łącznie odnotowano 1131 zdarzeń, w tym:

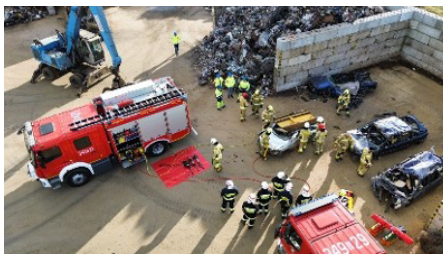
- 220 pożarów (19,63% wszystkich interwencji),
- 798 miejscowych zagrożeń (70,56%),
- 113 fałszywych alarmów (9,9%).

KM PSP w Suwałkach utrzymuje gotowość operacyjną, aby skutecznie reagować na różnorodne zagrożenia w regionie.

• „Tydzień pomocy osobom pokrzywdzonym”: akcja informująca o prawach ofiar przestępstw.

• „Nie bądźmy obojętni”: działania pomocowe dla osób bezdomnych i samotnych.

• „poMOC a nie przeMOC”: program przeciwko przemocy wobec seniorów i osób niepełnosprawnych.

Fot. z archiwum Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej.

Tabela 2.8.4 Ilość interwencji w latach 2023 – 2024

Rodzaj interwencji	2023			2024		
	Miasto Suwałki	Powiat suwalski	Razem	Miasto Suwałki	Powiat suwalski	Razem
Pożary	119	137	256	112	108	220
Miejscowe zagrożenia	321	459	780	347	451	798
Alarmy fałszywe	99	22	121	90	23	113
Razem	539	618	1157	549	582	1131

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej

Analiza pożarów wykazuje, że 95,91% z nich to pożary małe, o powierzchni do 70 m² lub kubaturze do 350 m³, co świadczy o szybkiej reakcji służb.

Najczęstsze miejsca pożarów w 2024 roku, z wyszczególnieniem zdarzeń na terenie miasta, to:

- obiekty mieszkalne (90 pożarów, w tym 45 na terenie miasta),
- nieużytki rolne (47 pożarów, w tym 17 na terenie miasta),
- altany śmietnikowe i kontenery (15 pożarów, wszystkie na terenie miasta),
- środki transportu (21 pożarów),
- budynki użyteczności publicznej (3 pożary),
- budynki produkcyjno-magazynowe (12 pożarów),
- budynki inwestycyjne (4 pożary).

Główne przyczyny pożarów to:

- podpalenia (55 zdarzeń),
- wadliwe urządzenia grzewcze (51 pożarów),
- zaproszenie ognia (41 pożarów),
- awarie instalacji elektrycznych (13 zdarzeń).

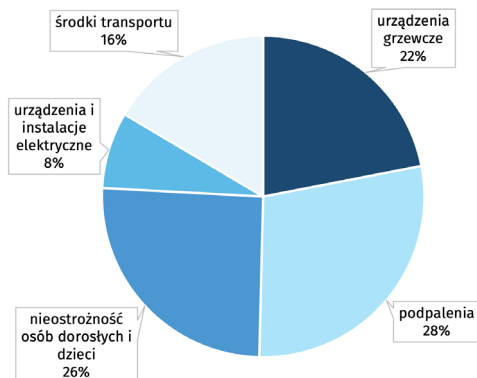
W obiektach mieszkalnych pożary występowały średnio dwa razy w tygodniu, głównie z powodu nieprawidłowej eksploatacji urządzeń grzewczych i zaniedbania czyszczenia kominów.

W 2024 roku w Suwałkach odnotowano 798 miejscowych zagrożeń, czyli zdarzeń innych niż pożary i klęski żywiołowe, stanowiących zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska. Najczęściej interweniowano w budynkach mieszkalnych, na drogach i w obiektach użyteczności publicznej.

Na drogach miasta straż pożarna interweniowała 115 razy. W dwóch przypadkach niestety 2 osoby zginęły, a 58 zostało rannych. Główną przyczyną wypadków było łamanie przepisów i niedostosowanie prędkości.

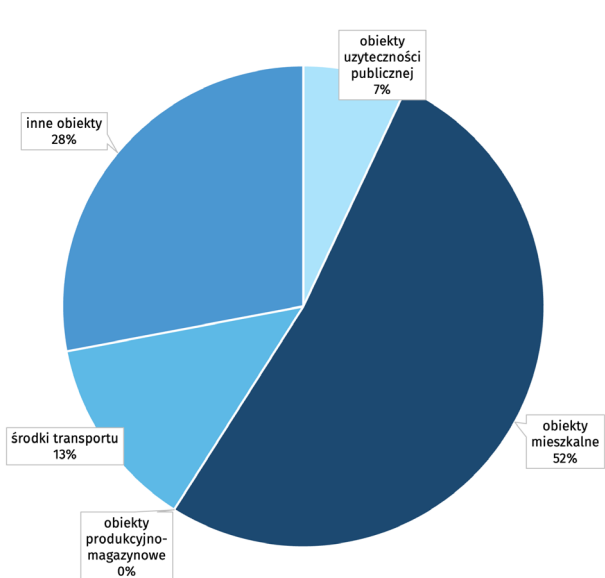
Silne wiatry i opady atmosferyczne wymagały 243 interwencji strażaków na terenie miasta.

Wykres 2.8.8 Główne przyczyny pożarów w roku 2024 na terenie powiatu grodzkiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach.

Wykres 2.8.9 Rodzaj miejscowych zagrożeń wg grupy obiektów w 2024 r. na terenie miasta Suwałki

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach.

Tabela 2.8.5 Ilość interwencji w latach 2023-2024

Rodzaj interwencji	2023			2024		
	Miasto Suwałki	Powiat suwalski	Razem	Miasto Suwałki	Powiat suwalski	Razem
Pożary	119	137	256	112	108	220
Miejscowe Zagrożenia	321	459	780	347	451	798
Alarmy Fałszywe	99	22	121	90	23	113
Razem	539	618	1157	549	582	1131

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach.

Działalność Straży Miejskiej

Straż Miejska w Suwałkach działa na podstawie ustawy o strażach gminnych, której celem jest ochrona porządku publicznego i służba lokalnej społeczności.

Straż Miejska realizuje zadania związane z ochroną porządku i spokoju w miejscach publicznych. Współpracuje z policją, strażą pożarną i pogotowiem ratunkowym w celu zapewnienia bezpieczeństwa obywateli.

W 2024 roku Straż Miejska koncentrowała się na utrzymaniu porządku i czystości w mieście, bezpieczeństwie w komunikacji oraz ochronie środowiska.

W 2024 r. do Straży Miejskiej w Suwałkach wpłynęło 2615 zgłoszeń.

Z urzędzenia alkomat znajdującego się w siedzibie Straży Miejskiej skorzystało 368 osób.

Patrol rowerowy Straży Miejskiej, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 2.8.6 Szczegółowa struktura zgłoszeń do dyżurnego Straży Miejskiej w Suwałkach w latach 2021-2024

Lp.	Kategoria zgłoszeń	W latach		
		2022	2023	2024
1.	Zakłócenia porządku publicznego	150	159	156
2.	Zagrożenia w ruchu drogowym	14	11	10
3.	Ochrony środowiska i gospodarki odpadami	187	164	144
4.	Zagrożenia życia i zdrowia	91	54	83
5.	Zagrożenia pożarowych (katastrofy)	1	4	0
6.	Awarii technicznych	104	82	105
7.	Zwierząt	341	355	412
8.	Nieprawidłowe parkowanie:	771	812	902
	- na chodniku	165	97	146
	- za znakiem zakazu	162	204	231
	- w strefie zamieszkania, ruchu	257	374	400
	- blokowanie bram, wjazdów altan śmietnikowych	97	137	125
	- na zieleńcu	89	86	89
9.	Pomoc przy uruchomieniu pojazdu	82	87	96
10.	Inne zgłoszenia	486	541	618
Razem		2227	2355	2615

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Straży Miejskiej w Suwałkach.

Tabela 2.8.7 Struktura zastosowanych środków prawnych przez Straż Miejską w latach 2022-2024

Zastosowane środki prawne								
Pouczenia			Mandaty karne			Wnioski o ukaranie		
2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
1084	1865	2294	163	244	493	33	45	74

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Straży Miejskiej w Suwałkach.

Poprawa bezpieczeństwa dzieci i młodzieży

W 2024 roku kontynuowano program „Straż Miejska dzieciom – bądź bezpieczny”, realizowany w suwalskich przedszkolach. Działania obejmowały również organizację wydarzeń takich jak „Dzień Dziecka”, „Europejski dzień bez samochodu” oraz współorganizację turnieju „Bezpieczeństwo w Ruchu Drogowym 2024”.

Strażnicy przeprowadzili 1669 patroli w okolicach szkół, mających na celu poprawę bezpieczeństwa. Do ich zadań należało eliminowanie zagrożeń, zapobieganie przestępczości nieletnich, przeciwdziałanie narkomanii i alkoholizmowi, a także reagowanie na uchylenie się od obowiązku szkolnego.

Współpraca Straży Miejskiej z Policją

Współpraca z Komendą Miejską Policji w Suwałkach odbywała się na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Kontynuowano działania w ramach „Bezpiecznego osiedla” oraz reagowano na zgłoszenia z Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa. Przeprowadzono 19 wspólnych akcji z udziałem 40 strażników i policjantów.

Współpraca Straży Miejskiej z innymi instytucjami

Straż Miejska współpracowała z wieloma instytucjami, m.in. Zarządem Dróg i Zieleni, Strażą Ochrony Kolei, przedsiębiorstwami komunalnymi, administracjami spółdzielni mieszkaniowych, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego, Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Powiatową Stacją Sanitarно-Epidemiologiczną oraz Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego. Celem współpracy było minimalizowanie zagrożeń i zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców.

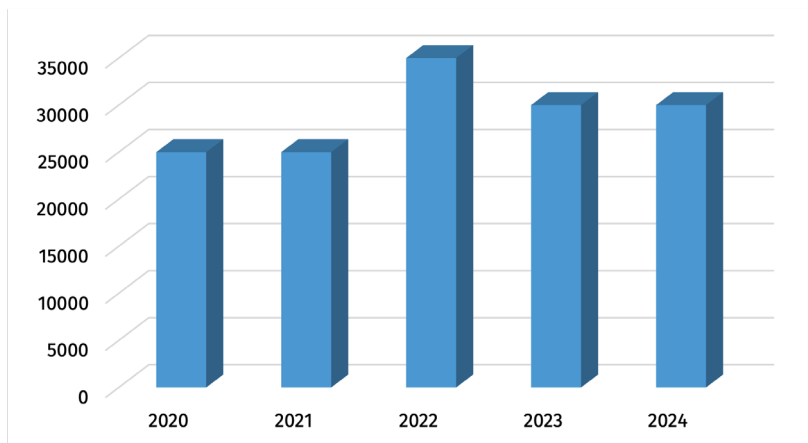
Ratownictwo i ochrona ludności

W 2024 roku Miasto Suwałki udzieliło Suwalskiemu Wodnemu Ochotniczemu Pogotowiu Ratunkowemu dotację w wysokości 30 tys. zł na realizację zadań w zakresie ratownictwa wodnego oraz profilaktyki bezpiecznego wypoczynku nad wodą.

W ramach zadania Suwalskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe przeprowadziło w 2024 r. kilkanaście działań prewencyjno-szkoleniowych na terenie zalewu Arkadia w Suwałkach oraz w suwalskich placówkach oświatowych w wymiarze 65 godzin. W działaniach wykorzystano materiały promocyjno-reklamowe (ulotki, nalepki, gadżety). Działaniami objęto około 1 500 uczniów suwalskich szkół i mieszkańców Suwałk.

W okresie od sierpnia do września 2024 r. dyżurny ratownik Suwalskiego Wodnego Ochotniczego Pogotowie Ratunkowe przeprowadził 50 patroli prewencyjnych na terenie zalewu Arkadia. Ponadto utrzymywano w pełnej sprawności i gotowości sprzęt do działań ratowniczych.

Wykres 2.8.10 Dotacje przeznaczone na ratownictwo wodne w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

III. Strefa gospodarcza

3.1 Struktura podmiotów gospodarczych

Na koniec grudnia 2024 r. na terenie Suwałk zarejestrowanych było 7 746 podmiotów gospodarczych, z czego prawie 96,1% (7 442 podmiotów) działało w sektorze prywatnym. W stosunku do roku 2023 liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych zwiększyła się o 74. Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych – 5 816 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Do największych suwalskich przedsiębiorstw należą m.in.: ANIMEX Grupa Drobiarska S. A. (branża spożywcza), „Padma Art” (branża wyposażenia wnętrz), Fabryki Mebli Forte S.A. i Tanne Sp. z o. o. (branża meblarska i drzewna), PORTA KMI Poland Sp. z o. o., STOLLAR Sp. j. (branża drzewna i stolarka otworowa), PPHU „Laktopol”, MLEKPOL (branża spożywcza), Malow Sp. z o.o., AQUAEL Sp. z o.o. (mechanika precyzyjna, sprzęt akwarystyczny), Fabryka Przewodów i Kabli ELPAR II Sp. z o. o. (branża elektryczna), SALAG Sp. z o. o. S. K. (branża tworzyw sztucznych).

W 2024 r. Miasto zawarło 3 umowy z podmiotami realizującymi inwestycje niedrogowe (typu budowa budynków usługowych i mieszkalnych) dotyczące przebudowy/budowy dróg publicznych w ramach danego procesu inwestycyjnego. łączna wartość robót budowlanych do wykonania przez inwestorów na dzień 31 grudnia 2024 r. wynosiła ok. 6,5 mln zł.

Wspieranie przedsiębiorczości

„Program Rozwoju Przedsiębiorczości do 2030 roku” został przyjęty 30 listopada 2022 r. uchwałą Rady Miejskiej w Suwałkach nr LI/672/2022. Dokument poświęcony rozwojowi przedsiębiorczości w perspektywie do roku 2030 jest kompatybilny m.in. ze „Strategią Rozwoju – Suwałki 2030”. Pierwszy raport z monitorowania Programu za ostatnie 2 lata zostanie przeprowadzony w I połowie 2025 r.

Pomoc de minimis

Miasto Suwałki od kilku lat wspiera rozwój przedsiębiorczości w mieście poprzez stosowanie zwolnień podatkowych w podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie miasta pod warunkiem zrealizowania na terenie miasta Suwałk inwestycji początkowej (budowa, odbudowa, rozbudowa, nadbudowa budynków i budowli lub ich części) oraz zatrudnienia określonej liczby osób.

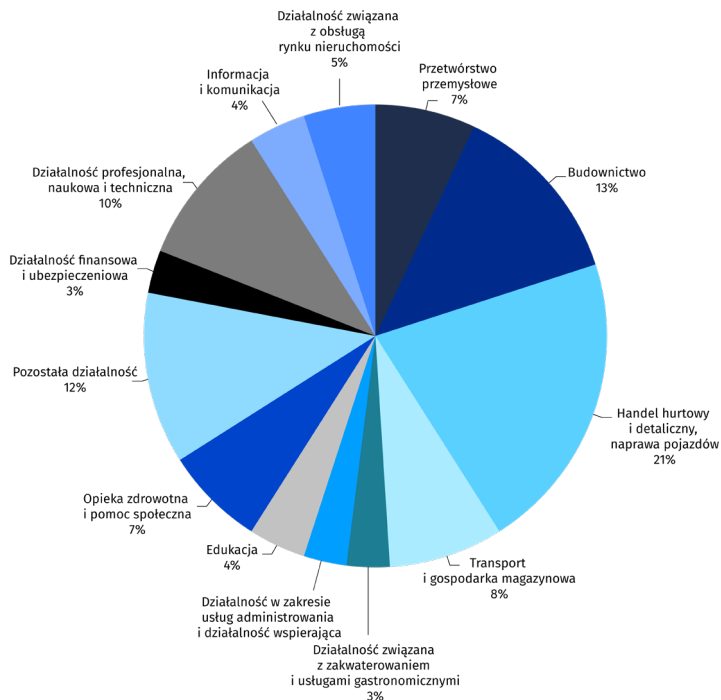
W poprzednich latach wsparcie przedsiębiorców za pomocą tego instrumentu prezentowało się w następujący sposób:

Tabela 3.1.1 Pomoc de minimis w Suwałkach w latach 2020-2024

Lata	Liczba podmiotów	Wartość
2020	3	225 883,00 zł
2021	1	8 924,00 zł
2022	1	9 345,00 zł
2023	1	941 780,00 zł
2024	0	0,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wykres 3.1.1 Struktura podmiotów gospodarczych wg sekcji w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Białymstoku.

fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Lotnisko w Suwałkach

Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach to nie tylko ulice, chodniki, zieleń, ale także droga startowa, a dokładnie 1320 metrowy utwardzony pas startowy w pełni dostosowany do najnowszych wymagań i kryteriów General Aviation. W czerwcu 2020 r. Rada Miejska w Suwałkach ustanowiła Zarządcą Lotniska Suwałki Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach, a już w sierpniu 2020 nastąpiło oddanie i uroczyste otwarcie Lotniska. Obiekt jest wpisany do rejestru lotnisk Urzędu Lotnictwa Cywilnego wraz z pasem do zawracania, płytą postojową, drogą kołowania oraz infrastrukturą techniczną.

Na lotnisku w Suwałkach w 2024 roku wykonano około 3 500 operacji lotniczych. Statki Powietrzne uczestniczące w „suwalskim” ruchu powietrznym to małe jednostki o maksymalnej masie startowej do 10000 kg, ale wraz z rosnącym zapotrzebowaniem ruch ten może być powiększony o większe jednostki jak np. ATR 42 dysponujący 18 600 kg MTOW i 50 miejscami pasażerskimi

Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach ustanowiony administratorem Lotniska Suwałki na podstawie decyzji Rady Miejskiej w Suwałkach kontynuuje i realizuje cele, do których został powołany.

Pod koniec 2023 roku lotnisko zmieniło status z lotniska użytku wyłącznego na lotnisko użytku publicznego nie podlegającego certyfikacji, zapewni to lepszy dostęp do finansowania ze środków zewnętrznych, a przede

wszystkim podniosło status lotniska, co w rezultacie zachęci użytkowników, a może nawet przyszłych inwestorów do skorzystania z oferty inwestycyjnej Miasta Suwałki. W 2023 roku oddano do użytkowania stację tankowania samolotów, punkt prowadzi firma Warter Aviation. Stacja wyposażona jest w trzy dystrybutory oferując paliwa: benzyna lotnicza Avgas 100LL, benzyna lotnicza UL-91 oraz paliwo lotnicze JET A-1. Tankowanie na stacji jest możliwe w systemie 24/7 dla osób posiadających karty flotowe Warter Aviation, a dla pozostałych klientów po wcześniejszym kontakcie z obsługą stacji.

Suwalskie Lotnisko jest również wykorzystywane przez służby państwowe w tym przez wojsko do szkolenia żołnierzy. W 2024 aż dwukrotnie mieliśmy okazję obserwować ćwiczenia komandosów z elitarnej jednostki „Grom”, którzy przylecieli na samolotach typu CASA 295M oraz śmigłowcach typu Mi-17. Ze względu na strategiczne położenie, również rządowe statki powietrzne dość chętnie wykonują operacje lotnicze do i z naszego lotniska.

Park Naukowo – Technologiczny Polska – Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.

Park Naukowo – Technologiczny Polska – Wschód w Suwałkach sp. z o.o. powstał 4 czerwca 2004 roku. Celem strategicznym Parku jest stworzenie w Suwałkach atrakcyjnego miejsca wzajemnych powiązań pomiędzy nauką z biznesem, umożliwiającego transfer technologii i prowadzenie innowacyjnych form działalności gospodarczej i inwestowania, a także budowania postaw pro-przedsiębiorczych oraz pro-innowacyjnych wśród dzieci i młodzieży regionu pogranicza. Oferta Parku kierowana jest w pierwszej kolejności do podmiotów z branż wysoko zaawansowanych, takich jak IT, elektronika, technologia inżynierii materiałowej, energetyka, ochrona zdrowia i inżynieria medyczna oraz technologie związane z ochroną środowiska.

W 2024 roku powierzchnia inkubatora tech-

nologicznego była wykorzystana w 82,80% laboratoria – 75,60% i hala procesów technologicznych – 28,65%. Na terenie Parku Naukowo Technologicznego Polska-Wschód w Suwałkach funkcjonuje ponad 54 podmiotów gospodarczych łącznie zatrudniających około 150 osób z czego ok. 50% firm działa w branży IT/ICT. Dodatkowo Park świadczy 65 podmiotom tzw. usługę wirtualnego biura.

Park to również:

Inicjator Akademii Parku, której celem jest promowanie i rozwijanie postaw przedsiębiorczości w ramach prowadzonych szkoleń zawodowych i biznesowych. To również działalność edukacyjna, której celem jest wzrost zainteresowania i wiedzy wśród dzieci i młodzieży z zakresu przedsiębiorczości, robotyki, programowania oraz pierwszej pomocy przedmedycznej.

Ponadto, rok 2024 to dla Parku czas wielu wydarzeń i aktywności m.in.:

■ **Projekt „Platforma startowa dla nowych pomysłów - Hub of Talents 3”**

– 1 maja 2024 r. rozpoczęto realizację projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027. Priorytet FEPW.01 Przedsiębiorczość i Innowacje. Działanie FEPW.01.01 Platformy startowe dla nowych pomysłów. Komponent I Inkubacja – rozwój nowego pomysłu biznesowego. Celem projektu jest stworzenie korzystnych warunków dla powstawania i rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw, poprzez realizację profesjonalnego programu inkubacji startupów. W ramach projektu startupy przejdą szyte na miarę programy inkubacji trwające około 6 miesięcy. Planowane jest 6 cykli inkubacji. Po zakończeniu inkubacji maksymalnie 70% startupów otrzyma pozytywny raport uprawniający do ubiegania się o bezzwrotne wsparcie PARP w wysokości do 600 tys. zł. Projekt będzie realizowany do 31 maja 2027 r.

■ **II edycja FLEX Future Lab Experience**

– to pilotażowy program adresowany do maturzystów oraz uczniów w klasach przedmaturalnych. Celem zajęć programu FLEX jest przegląd interesujących, przyszłościowych i dobrze wynagradzanych kierunków studiów technicznych takich jak: Sztuczna inteligencja, Reżyseria i montaż filmowy, Informatyka, Automatyka, Robotyka, Zarządzanie, Marketing internetowy, Zarządzanie energią, Zarządzanie i Inżynieria Produkcji, Mechanika.

■ **Z PHOTONEM o emocjach**

– to zajęcia programowania z robotem edukacyjnym Photon skierowane dla dzieci z klas 1-3 i 4-6 szkół podstawowych, których celem było poznanie świata własnych emocji. W sumie w zajęciach wzięło udział ok. 1000 uczniów ze szkół podstawowych.

■ **Świąteczna Przygoda z Nauką dla Dzieci i Młodzieży II**

– to wydarzenie, które miało charakter otwarte i było skierowane do najmłodszych mieszkańców Suwałk. W ramach eventu odbyły się pokazy naukowe m.in. wirtualny pokaz stacji kosmicznych w goglach VR, eksperymentowanie z kometami oraz seanse w planetarium. W sumie w wydarzeniu wzięło udział ok. 500 suwał-

■ **Koordynowanie Klastraczan Energetycznego „Nowa Suwalska Energia”**

– 28 marca 2022 r. utworzono klastr energetyczny stworzony przez sześć podmiotów – lokalny samorząd, miejskie spółki – PWiK i PEC, firmę Malow sp. z o.o., Suwalską Kopalnię Surowców Mineralnych sp. z o.o. oraz Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o. Celem powstania klastra jest szeroko pojęta współpraca w zakresie wytwarzania energii odnawialnej.

■ Forum Biznesowe Pogranicza

- to największe wydarzenie kongresowe w północno-wschodniej Polsce. Ósma edycja Forum, odbywająca się pod hasłem „Przedsiębiorstwa Przyszłości”, zgromadziła przedsiębiorców, liderów innowacji oraz przedstawicieli samorządów, stwarzając im przestrzeń do wymiany wiedzy i doświadczeń. Dyskutowano o transformacji cyfrowej, zrównoważonym rozwoju oraz wyzwaniach stojących przed polską gospodarką w nadchodzących latach. Celem wydarzenia było wyposażenie przedsiębiorców w narzędzia i kompetencje niezbędne do adaptacji w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu gospodarczym. Program Forum obejmował wykłady ekspertów, panele dyskusyjne oraz warsztaty. Organizacja Forum w Suwałkach stanowiła jednocześnie doskonałą okazję do promocji lokalnych firm z regionu pogranicza.

■ Konkurs „BizneSÓWKI- ZaPARKuj swój BIZNES”

- Celem konkursu była aktywizacja i pobudzanie rozwoju suwalskiej przedsiębiorczości wśród uczniów szkół ponadpodstawowych mających siedziby na terenie Miasta Suwałki chcących uruchomić i rozwijać własne firmy w Suwałkach. Do końcowego etapu konkursu zostało zakwalifikowanych 12 pomysłów biznesowych. Wręczono 3 nagrody pieniężne o łącznej wartości 15 000 zł.

■ Prowadzenie punktu konsultacyjnego programu Czyste Powietrze

- pierwszego ogólnopolskiego programu dopłat do wymiany starych pieców oraz docieplenia domów jednorodzinnych. Celem Programu jest walka ze smogiem. W sumie w 2024 roku zostało złożonych 138 wniosków o dofinansowanie na kwotę 4 746 415,00 zł.

■ Organizacja spotkań networkingowych dla programistów „Rezerwat IT”

- to inicjatywa ukierunkowana na budowanie sieci kontaktów w branży IT. Celem networkingu jest wymiana informacji, wspólne podejmowanie ciekawych projektów, wzajemna pomoc i wsparcie w świecie programowania. Każde ze spotkań składa się z części merytorycznej i nieformalnej. Podczas spotkań swoją wiedzę i doświadczeniami dzielą się eksperci, specjaliści reprezentujący globalne i lokalne marki związane z IT.

Spotkanie programistów „Rezerwat IT”, fot. z archiwum PNTPW w Suwałkach Sp. z o.o.

■ Raport dotyczący jakości życia w Suwałkach na tle innych miast północno-wschodniej Polski

- opracowanie powstało w ramach Pracy Badawczej Własnej Parku Naukowo-Technologicznego Polska-Wschód w Suwałkach sp. z o.o. Przeanalizowano 10 miast Polski północno-wschodniej pod względem ich jakości życia tj. Białegostoku, Olsztyna, Elbląga, Łomży, Suwałk, Ełku, Giżycka, Augustowa, Olecka i Białej Podlaskiej. Uwzględniono 12 wskaźników, w większości opartych o statystykę krajową, które mówią o jakości życia m.in. dotyczące zdrowia i bezpieczeństwa, gospodarki i rynku pracy, zabezpieczenia socjalnego, mobilności miejskiej oraz zieleni.

■ Funkcjonujące w Parku Nowoczesne centrum konferencyjno-wystawiennicze

idealnie nadaje się do organizacji konferencji, targów, szkoleń, rozmów kwalifikacyjnych, zebrań czy prezentacji biznesowych. To profesjonalnie wyposażone sale konferencyjne oraz szkoleniowe w niezbędny sprzęt multimedialny. Dzięki znakomitej infrastrukturze Park gwarantuje uczestnikom najwyższy poziom realizacji usług.

■ Wirtualna przestrzeń biurowa

umożliwiająca użytkownikom znaczną redukcję kosztów związanych z wynajmem lokalu i zatrudnieniem pracowników biurowych. Wirtualne biuro zapewnia rejestrację przedsiębiorstwa pod adresem Parku.

■ Coworking Zone

to wygodna przestrzeń do pracy w otoczeniu innych startupów i firm parkowych. W przeciwieństwie do tradycyjnego biura, w którym każda firma ma swoje biuro, coworking oferuje wynajem pojedynczych miejsc pracy, wraz z wyposażeniem biurowym.

Park Naukowo – Technologiczny Polska – Wschód w Suwałkach jest wpisany do **Rejestru Instytucji Szkoleniowych** – Rejestr Instytucji Szkoleniowych (RIS) jest bazą danych zawierającą informacje o kilkunastu tysiącach instytucji szkoleniowych i ich ofercie. Dla instytucji szkoleniowych RIS stanowi narzędzie reklamy oferowanych usług. Pracownikom oraz klientom urzędów pracy pomaga zorientować się w ofercie szkoleniowej i dokonać racjonalnego wyboru.

Park to również szereg usług konsultingowo-doradczych, dostosowanych do potrzeb przedsiębiorców: **doradztwo biznesowe, usługi patentowe, doradztwo marketingowe.**

Forum Biznesowe Pogranicza; fot. z archiwum PNTPW w Suwałkach Sp. z o.o.

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach jest prywatną osobą prawną działającą na zasadzie non-profit nieprowadzącą działalności gospodarczej. Fundacja oferuje pełen wachlarz usług ukierunkowanych na wsparcie przedsiębiorczości, rozwój społeczności lokalnej i budowę społeczeństwa obywatelskiego.

Fundacja swoje cele, jako instytucja non-profit realizuje m.in. poprzez:

- Doradztwo konsultacyjno-prawno-ekonomiczne i inne działania promujące działalność gospodarczą i rozwój regionalny.
- Promocję przedsiębiorczości w postaci szkoleń, konferencji, misji gospodarczych, wizyt studyjnych, spotkań biznesowych.
- Wsparcie finansowe poprzez instrumenty zwrotne sektora mikro, - małych i średnich przedsiębiorstw w tym również ekonomii społecznej oraz osób fizycznych chcących podnieść własne kwalifikacje na terenie miasta Suwałk, powiatu suwalskiego, województwa podlaskiego oraz całego kraju.

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach:

- posiada Certyfikat Firmy Wiarygodnej Finansowo, Certyfikat Firmy Równych Szans,
- jest członkiem założycielem Polskiego Związku Funduszy Pożyczkowych z siedzibą w Warszawie oraz Izby Przemysłowo-Gospodarczej w Suwałkach oraz członkiem wspierającym Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce.
- współpracuje z Bankiem Gospodarstwa Krajowego w Warszawie, Urzędem Marszałkowskim województwa podlaskiego, Prezydentem Miasta Suwałk i Starostwem Powiatowym w Suwałkach.
- podpisała porozumienia między innymi z Cechem Rzemieślników i Przedsiębiorców w Suwałkach, Suwalską Specjalną Strefą Ekonomiczną w Suwałkach, Państwową Uczelnią Zawodową im. prof. Edwarda F. Szczepanika

w Suwałkach.

- wyróżniona została w 2005 roku Honorową Statuetką Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz w 2021 roku Włóczęgą Jaćwingów przyznawaną przez Prezydenta Miasta Suwałk za wieloletnie wspieranie i rozwój suwalskiej przedsiębiorczości.

Przedstawiciele Fundacji zasiadają w ciałach doradczych i eksperckich w:

- Zespole do Spraw Instrumentów Finansowych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w Departamencie Europejskiego Funduszu Społecznego Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej,
- Regionalnym Komitecie do Spraw Rozwoju Ekonomii Społecznej województwa podlaskiego,
- Powiatowej Radzie Rynku Pracy.
- Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach w realizuje swoje cele statutowe w ramach obowiązującej struktury organizacyjnej, w skład, której wchodzi:
 - Ośrodek Rozwoju Instrumentów Finansowych;
 - Ośrodek Transferu Wiedzy i Innowacji;
 - Ośrodek Monitoringu i Windykacji;
 - Ośrodek Aktywizacji Społeczno-Zawodowej.

Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach

Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach to najstarsza instytucja wspierająca rozwój regionalny w Polsce, działająca nieprzerwanie od 16 stycznia 1991 roku. Jej misją jest inicjowanie oraz aktywne uczestnictwo w przemianach gospodarczych i społecznych regionu poprzez promocję, wspieranie sektora małych i średnich przedsiębiorstw, realizację programów sprzyjających powstawaniu nowych miejsc pracy oraz organizację systemu edukacji ekonomicznej i zawodowej.

Agencja angażuje się w wielowymiarowy rozwój regionu, koncentrując swoje działania na obszarze Podlasia i Suwalszczyzny. Priorytetem

jest wspieranie inicjatyw gospodarczych poprzez:

- współtworzenie strategii i programów rozwoju regionalnego,
- kreowanie sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, ze szczególnym uwzględnieniem sektora MŚP,
- oferowanie instrumentów wsparcia finansowego, w tym funduszy pożyczkowych i poręczeńowych,
- wspieranie lokalnego biznesu oraz inicjowanie powstawania nowych podmiotów gospodarczych,
- promocję przedsiębiorczości oraz regionu na arenie krajowej i międzynarodowej,
- wdrażanie i realizację programów aktywizacji zawodowej oraz walki z bezrobociem,
- organizację kształcenia zawodowego dla młodzieży i dorosłych,
- gromadzenie i dystrybucję informacji o dostępnych Funduszach Europejskich,
- przygotowywanie i wdrażanie projektów współfinansowanych ze środków unijnych.

W strukturze organizacyjnej Agencji funkcjonują:

Inkubator Przedsiębiorczości, który od 1992 roku działa na terenie Domu Handlowego „ARKADIA” w Suwałkach, przy ulicy T. Noniewicza 42A. Jest to jeden z najstarszych obiektów handlowych w mieście, utworzony z myślą o wspieraniu przedsiębiorczości, ze szczególnym uwzględnieniem działalności handlowej i usługowej. Inkubator zajmuje powierzchnię około 6 tysięcy metrów kwadratowych i stanowi przestrzeń dla 25 podmiotów gospodarczych, które korzystają z dostępnych stoisk handlowo-usługowych.

Fundusze Pożyczkowe działają w Agencji Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach od 1998 roku. Główne cele, na które przeznaczane są pożyczki, obejmują:

- budowę lub nabycie nieruchomości, budynków, budowli, maszyn i urządzeń, zakup środków transportu oraz wyposażenia,

- nabycie wartości niematerialnych i prawnych, w tym oprogramowania oraz licencji,
- zakup rzeczowego majątku obrotowego.

Fundusze Pożyczkowe zapewniają MŚP z województwa podlaskiego dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania na bardzo atrakcyjnych warunkach, mając na uwadze ofertę kredytową dostępną na rynku bankowym. Umożliwiają one rozwój istniejących firm, a także finansowanie przedsięwzięć osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Wsparcie sektora MŚP poprzez Fundusze Pożyczkowe ma bezpośredni wpływ na tworzenie nowych miejsc pracy.

Beneficjentami Funduszy Pożyczkowych mogą być mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, które posiadają siedzibę, (a w przypadku osób fizycznych – adres zamieszkania) lub główne miejsce działalności na terenie województwa podlaskiego, lub prowadzą inwestycje w tym regionie. Dodatkowo, Fundusz Pożyczkowy dla małych przedsiębiorców obejmuje również województwo warmińsko-mazurskie.

Od momentu uruchomienia Funduszy Pożyczkowych, Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach udzieliła pożyczek o łącznej wartości 118,63 miliona złotych, wspierając ponad 621 przedsiębiorstw z województwa podlaskiego.

Tabela 3.1.2 Liczba oraz wartość udzielonych pożyczek w okresie: 1.01. - 31.12.2024 r.

Nazwa Funduszu	Liczba udzielonych pożyczek	Wartość udzielonych pożyczek
Północny Fundusz Pożyczkowy III	16	3 084 050,00 zł
Fundusz Pożyczkowy dla małych przedsiębiorców ARR "ARES" S.A. w Suwałkach	10	1 367 595,00 zł
Fundusz Północny	5	480 000,00 zł
Razem	31	4 931 645,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Agencji Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach.

■ **Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Suwałkach,**

którego misją jest wspieranie beneficjentów w pozyskiwaniu i efektywnym wykorzystaniu środków unijnych. Punkt oferował kompleksowe usługi informacyjne, doradcze skierowane do przedsiębiorców, samorządów, organizacji pozarządowych i mieszkańców regionu.

■ **Dział Projektów i Szkoleń**

w 2024 roku realizował sześć projektów, w tym dwa w partnerstwie, współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021–2027, obejmujące między innymi: „Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Suwałkach”. Celem projektu jest umocnienie ekonomii społecznej jako kluczowego elementu rozwoju społeczno-gospodarczego subregionu suwalskiego. „Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w subregionie bielskim”. Działania analogiczne do wymienionych powyżej. Projekt jest skierowany do mieszkańców subregionu bielskiego, którzy stanowią jego główną grupę docelową. Agencja, jako Partner, ponosi odpowiedzialność za zatrudnienie doradcy kluczowego, animatora oraz radcy prawnego.

■ **„Bony na szkolenie w subregionie suwalskim”**

Celem projektu jest podniesienie kompetencji, zdobycie kwalifikacji lub przekwalifikowanie 2118 osób dorosłych z subregionu suwalskiego, które zgłosiły chęć udziału w usłudze rozwojowej dostępnej w Bazie Usług Rozwojowych. Projekt realizowany jest w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 30 czerwca 2026 r. i skierowany do pełnoletnich mieszkańców Suwałk oraz powiatów: suwalskiego, augustowskiego, sejneńskiego, grajewskiego, monieckiego i sokólskiego. Priorytetowo traktowane są osoby z niskimi kwalifikacjami, osoby powyżej 50. roku życia, pracownicy sektora opieki długoterminowej, obywatele Ukrainy zatrudnieni w województwie podlaskim oraz kobiety biernie zawodowo. W ramach projektu uczestnicy mogą uzyskać dofinansowanie na usługi rozwojowe dostępne w Bazie Usług Rozwojowych, w tym: kwalifikacyjne kursy zawodowe, kursy umiejętności zawodowych, szkolenia językowe, kursy kompetencji cyfrowych oraz studia podyplomowe. Maksymalna kwota dofinansowania wynosi 6000 zł, z wyjątkiem podstawowych szkoleń językowych, TIK oraz kursów kompetencji ogólnych, gdzie wsparcie może sięgać 3500 zł. Uczestnicy zobowiązani są do wniesienia wkła-

du własnego w wysokości co najmniej 10% wartości usługi.

■ „Bony na szkolenie w subregionie łomżyńskim”

- działania analogiczne do wymienionych powyżej. Projekt jest skierowany do mieszkańców subregionu łomżyńskiego, którzy stanowią jego główną grupę docelową.

■ „Bon na badania”

- projekt ma na celu rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczo-innowacyjnych mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) poprzez wsparcie w zakresie dostępu do zaawansowanych technologii i usług badawczych. Dofinansowanie obejmuje zakup usług badawczych, zwłaszcza tych, które dotychczas nie uczestniczyły w procesach podnoszenia innowacyjności. Wsparcie skierowane jest do przedsiębiorstw, które posiadają siedzibę lub prowadzą działalność na terenie województwa podlaskiego. Przewidziano dofinansowanie co najmniej 49 przedsięwzięć badawczo-rozwojowych (B+R) w formie bonów na badania. Maksymalna wartość dofinansowania dla jednego projektu wynosi 150 000,00 zł, przy czym grantobiorca zobowiązany jest do wniesienia wkładu własnego w wysokości minimum 15% wartości usługi rozwojowej. Środki mogą zostać wykorzystane na zakup usług badawczych związanych z opracowaniem nowych lub ulepszonych produktów (wytworów i usług) oraz wdrażaniem innowacji procesowych w przedsiębiorstwach, a także na nabycie wyników prac badawczo-rozwojowych, w tym praw własności intelektualnej (patentów, licencji, know-how) lub innej nieopatentowanej wiedzy technicznej istotnej dla wdrażanych innowacji.

■ „Bon na cyfryzację”

- celem projektu jest wsparcie cyfryzacji mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) poprzez dofinansowanie wdrożenia nowoczesnych technologii cyfrowych. Inicjatywa skierowana jest w szczególności do firm, które dotychczas nie uczestniczyły w procesach zwiększania innowacyjności. W ramach projektu przewidziano dofinansowanie co najmniej 49 przedsięwzięć w formie bonów na cyfryzację, przy maksymalnej wartości dofinansowania wynoszącej 150 000,00 zł na jedno przedsięwzięcie. Wkład własny grantobiorcy wynosi minimum 15% wartości usługi rozwojowej. Dofinansowanie będzie przeznaczone na wdrożenie innowacyjnych procesów biznesowych, a także – w przypadku wybranych projektów – na rozwój innowacyjnych produktów i usług. Ponadto projekt wspiera działania mające na celu podniesienie poziomu cyberbezpieczeństwa przedsiębiorstw.

Izba Przemysłowo-Gospodarcza w Suwałkach

Izba Przemysłowo-Gospodarcza w Suwałkach powołana została na Walnym Zebraniu w dniu 18.12.2014 r. przez grupę założycieli - ponad 70 przedsiębiorców suwalskich. Izba jest regionalną organizacją samorządu gospodarczego działającą na terenie województwa podlaskiego.

Wśród głównych celów statutowych Izby jest: reprezentowanie interesów gospodarczych zrzeszonych w niej członków przede wszystkim wobec organów samorządu terytorialnego, pogłębianie i wzmacnianie więzi gospodarczych pomiędzy przedsiębiorcami, zachęcanie do podejmowania wspólnych przedsięwzięć i wymiany doświadczeń biznesowych, promowanie przedsiębiorców i dobrych praktyk biznesowych.

Poprzez współpracę z wieloma instytucjami i organizacjami skupionymi w obszarze biznesu, w działania na rzecz przedsiębiorców zaangażowana była również Izba Przemysłowo-Gospodarcza w Suwałkach. Współorganizowane były spotkania stacjonarne, warsztaty, seminaria i webinaria mające na celu zapoznanie i zachęcanie przedsiębiorców do skorzystania z różnych form wsparcia ich działalności, m.in. poprzez działania operacyjne i środki pomocowe, umożliwiające utrzymanie i wzmocnienie ich dalszej działalności oraz zmniejszenie negatywnego wpływu koronawirusa na gospodarkę.

Działalność Izby nakierowana była również na przedsięwzięcia wspierające młodzież z suwalskich szkół ponadgimnazjalnych w podejmowaniu dalszych decyzji zawodowych w ramach Światowych Dni Przedsiębiorczości. Organizowane wizyty studyjne do lokalnych przedsiębiorstw, które umożliwiły pozyskanie wiedzy nt. zasad prowadzenia działalności w różnych branżach, wprowadzanych rozwiązaniach innowacyjnych i badaniach produktów oraz technologii dających możliwość dalszego

rozwoju firmy.

Poprawa koniunktury w większości branż gospodarki, w tym lokalnych przedsiębiorstw przełożyła się na wzmocnienie roli instytucji otoczenia biznesu, jaką jest Izba Przemysłowo-Gospodarcza w Suwałkach, w kreowaniu i wspieraniu działalności gospodarczej. W wyniku czego nastąpił kolejny wzrost zainteresowania przystąpieniem do Izby, która na koniec 2024 roku liczyła 100 członków.

Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Suwalska Specjalna Strefa Ekonomicznej S.A. początkowo zarządzała terenami inwestycyjnymi o powierzchni 650 ha, położonymi w 19 podstrefach, w Polsce północno-wschodniej. Akcjonariuszami Spółki są samorządy miast, na terenie których powstały pierwsze Podstrefy SSSE – Gmina Miasto Suwałki, Gmina Miasto Elk i Gmina Miasto Gołdap, a także Skarb Państwa.

Dzięki wsparciu, jakiego udzielała przedsiębiorcom prowadzącym działalność gospodarczą w podstrefach w formie zezwolenia, powstały i rozwinęły się dzienne przemysłowe w głównych miastach regionu, między innymi: w Suwałkach, Elku, Gołdapi, Białymstoku, Łomży, Grajewie i Ostrowi Mazowieckiej.

Obecnie, w oparciu o ustawę o wspieraniu nowych inwestycji, która wprowadziła w 2018 r. nowy instrument wsparcia przedsiębiorców (Polska Strefa Inwestycji), SSSE S.A. zarządza obszarem o powierzchni ponad 26 tys. km², który obejmuje całe województwo podlaskie oraz powiaty: elcki i gołdapski w województwie warmińsko-mazurskiego, a także powiaty województwa mazowieckiego: łosicki, ostrowski, sokołowski i węgrowski.

Ogromnym atutem inwestowania w Suwałkach jest możliwości skorzystania

z regionalnej pomocy publicznej, którą udziela SSSE SA., w postaci zwolnienia z podatku dochodowego: PIT lub CIT przez okres 15 lat. Jest to najwyższa w skali kraju pomoc publiczna, ponieważ kwota niezapłaconego podatku może wynieść nawet 70% wartości wydatków

wartości wydatków kwalifikowanych (koszów inwestycji). Tylko w niewielu regionach Polski przedsiębiorca może osiągnąć tak dużą korzyść finansową w ramach Polskiej Strefy Inwestycji. O wsparcie mogą ubiegać się przedsiębiorcy realizujący inwestycje na terenach własnych, terenach publicznych lub dzierżawionych. Na zwolnienie z podatku dochodowego, w ramach decyzji o wsparciu, mogą liczyć niemal wszystkie przedsiębiorstwa produkcyjne oraz wybrane firmy z sektora nowoczesnych usług dla biznesu (BSS) oferujące np.: specjalistyczne usługi informatyczne, wybrane usługi rachunkowo-księgowe, usługi centrów telefonicznych, architektoniczne i inżynierskie, czy doradztwa w sprawach środowiska.

Każdy inwestor planujący otworzyć nowy zakład produkcyjny w Suwałkach, czy też zwiększyć zdolność produkcyjną już istniejącego zakładu, poprzez jego rozbudowę, wprowadzenie nowego produktu albo zmianę procesu produkcyjnego, może ubiegać się o zwolnienie z podatku dochodowego, składając wniosek o wydanie decyzji o wsparciu do SSSE S.A.

Warunkiem uzyskania decyzji o wsparciu jest spełnienie kryteriów ilościowych, czyli poniesienie minimalnych kosztów kwalifikowanych (związanych z inwestycją) oraz 4 kryteriów jakościowych, które wybiera przedsiębiorca spośród 12 dostępnych (np.: status MŚP, członkostwo w kluczowych klastrach krajowych, współpraca ze szkołami branżowymi, prowadzenie działalności gospodarczej w wybranych branżach strategicznych lub zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami województwa).

Suwalscy przedsiębiorcy, którzy skorzystali i korzystają ze wsparcia udzielonego przez SSSE S.A. to przedstawiciele różnych branż, m.in.: spożywczej, metalowej, drzewnej (w tym meblarskiej i artykułów dekoracyjnych), tworzyw sztucznych, tekstylnej, czy budowlanej. Są to firmy znane w kraju i poza jego granicami. Wśród nich są m.in.: SIDO, GETAK'S, ASPI, MAŁOW, Fabryka Mebli „FORTE”, Fabryka płyt wióro-

wych TANNE, Grupa PADMA, SALAG, AQUAEL, PIKO-BIS, KRUSZBET, Fabryka Kabli ELPAR, PORTA, DECCO, ORTIS, CEZAR-NORD PLAST, IDEA-NORD, RECMAN, VA-VARUSTE, A.G. INSTAL Andrzej Gajewski. PROTASIEWICZ Spółka Komandytowa.

Wysokości nakładów inwestycyjnych, poniesionych przez przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie podstrefy Suwałki, na dzień 31 grudnia 2024 roku, wyniosła łącznie 2 mld 036 mln zł. Zatrudnionych jest łącznie ponad 3 020 osób.

W związku z realizacją nowych inwestycji w Suwałkach, prowadzonych w ramach Polskiej Strefy Inwestycji, korzystający z decyzji o wsparciu przedsiębiorcy, wprowadzając innowacyjne rozwiązania w swoich firmach, zadeklarowali poniesienie nakładów inwestycyjnych łącznie w wysokości co najmniej 248 mln zł oraz utworzenie 19 nowych wyspecjalizowanych miejsc pracy.

Suwska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. wspiera rozwój przedsiębiorczości na całym obszarze przez nią zarządzanym. Dbą o rozwój firm, które wdrażają innowacyjne rozwiązania i wprowadzają do swojej oferty nowoczesne produkty i usługi, odpowiadając na potrzeby zmieniającego się świata. Ważnym elementem w jej działaniach jest też rozwój rynku pracy. Współpracuje ze szkołami branżowymi i uczelniami, które kształcą przyszłych specjalistów w różnych dziedzinach. Jest Partnerem regionalnych i lokalnych Targów Pracy oraz projektów i konferencji powiązanych z nowoczesnym szkolnictwem branżowym. Dodatkowo Suwska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. organizuje szkolenia i warsztaty dla przedsiębiorców SSSE S.A. Wspiera również wiele regionalnych wydarzeń oraz inicjatyw z korzyścią dla lokalnej społeczności.

Tabela 3.1.5 Liczba zezwoleń i decyzji o wsparciu (2020-2024)

Rok	liczba zezwoleń i decyzji o wsparciu
2020	1
2021	5
2022	0
2023	0
2024	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A.

Tabela 3.1.3 Nakłady inwestycyjne w podstrefie Suwałki

Rok	Poniesione nakłady inwestycyjne	
	Podstrefa Suwałki (w zakresie zezwoleń oraz decyzji o wsparciu)	
	wielkość nakładów w danym roku	narastająco
2020	51 030 192	1 629 488 261
2021	79 298 855	1 708 787 116
2022	96 914 258	1 805 701 374
2023	120 442 312	1 926 143 686
2024	109 685 772	2 035 829 458

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A.

Tabela 3.1.4 Miejsca pracy w firmach działających w podstrefie Suwałki SSSE (2020-2024)

Rok	Miejsca pracy
2020	3217
2021	3279
2022	3167
2023	3390
2024	3022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A.

3.2 Rynek pracy

Zatrudnienie i wynagrodzenie (dane będą dostępne lipiec/sierpień 2025)

Tabela 3.2.1 Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto¹ według wybranych sekcji PKD 2007 w zł w mieście Suwałki w 2023 r.

Wyszczególnienie	Przeciętne zatrudnienie	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (zł)
Ogółem	13801	5547,59
Sektor publiczny	5793	6581,31
Sektor prywatny	8009	4799,21
Przetwórstwo przemysłowe	3364	5133,84
Budownictwo	752	4503,48
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	1789	4099,05
Transport i gospodarka magazynowa	716	4918,74
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	140	3749,11
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	245	6391,87
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	234	6301,67
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	121	5876,93
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	264	3650,32
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1280	7838,39
Edukacja	2287	5861,02
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1707	6379,64
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	268	5119,12

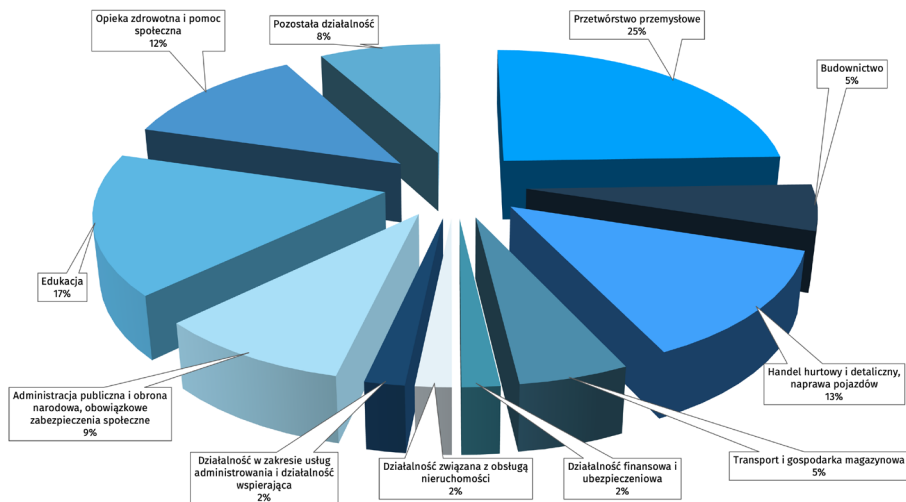
¹Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie; bez zatrudnionych za granicą.
Źródło: Dane na podstawie formularza Z-06 - sprawozdania o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy.

Bezrobocie

Na koniec 2024 roku stopa bezrobocia w Suwałkach wyniosła 5,6% i była wyższa od stopy bezrobocia w kraju (5,1%) i niższa od stopy bezrobocia w województwie podlaskim (6,9%). Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie suwalskim na dzień 31.12.2024 roku wynosiła 2 151 osób bezrobotnych i w stosunku do grudnia 2023 roku była niższa o 23 osoby (grudzień 2023 r. – 2 174 osoby). Liczba bezrobotnych zamieszkałych w mieście Suwałki na koniec grudnia 2024 roku wynosiła 1 553 osoby,

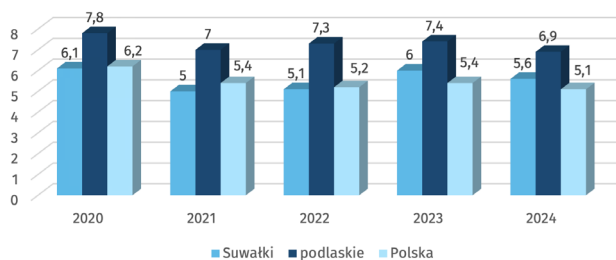
co stanowiło 72,2% ogółu bezrobotnych w powiecie suwalskim. W liczbie osób bezrobotnych zamieszkałych w mieście Suwałki osoby do 30 roku życia stanowiły około 20,8%, a osoby długotrwale bezrobotne 46%. Spośród osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Suwałkach na koniec 2024 roku, kobiety stanowiły 49,2% ogółu bezrobotnych z terenu miasta Suwałki (764 osoby). Prawie 38% bezrobotnych nie posiadało kwalifikacji zawodowych.

Wykres 3.2.1 Struktura zatrudnienia według wybranych sekcji PKD 2007 w mieście Suwałki w 2023 r. (dane będą dostępne lipiec/sierpień 2025)

Źródło: dane na podstawie formularza Z-06.

Wykres 3.2.1 Stopa bezrobocia w latach 2020-2024 (w %)

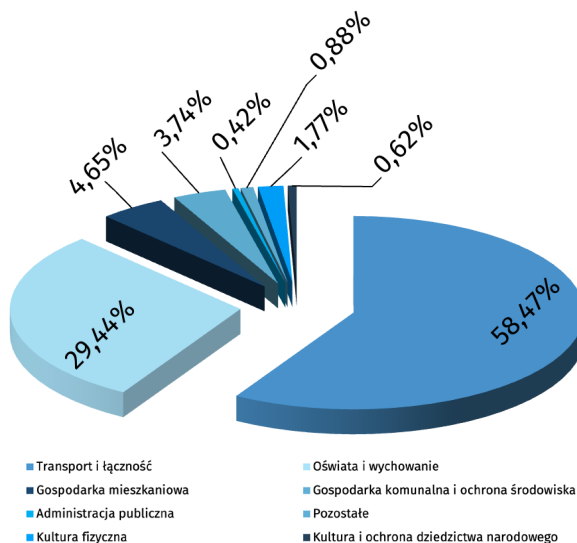

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

3.3 Inwestycje

Struktura wydatków inwestycyjnych Miasta Suwałki

Wykres 3.3.1 Struktura wydatków inwestycyjnych w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu za 2024 rok

Największe zadania inwestycyjne

Największy udział w wydatkach inwestycyjnych miasta miały działania uwzględniające transport i łączność związane z największymi inwestycjami drogowymi w Suwałkach dofinansowanymi w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, takimi jak: budowa ulicy Zbigniewa Herberta, budowa sięgaczy od ul. Mieszka I, kontynuacja - zakończenie budowy DW nr 655 w Suwałkach w ramach Wschodniej Obwodnicy Suwałk – zadanie obwodnicowe, inwestycjami dofinansowanymi w ramach Polskiego Ładu, takimi jak: poprawa atrakcyjności inwestycyjne miasta Suwałki poprzez budowę i przebudowę ulic w południowej strefie przemysłowej mia-

sta.

W 2024 r. również duże nakłady zostały poniesione na gospodarkę mieszkaniową, co związane było z realizacją projektu pn. „Montaż windy hydraulicznej w budynku przy ul. Generała Kazimierza Pułaskiego 72 w Suwałkach”, „Wsparcie z Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa - blok przy ul. Rodziny Ryłskich - COVID – 19” oraz wykupem nieruchomości. Ponadto poniesiono nakłady na oświatę i wychowanie, co było związane z robotami budowlanymi realizowanymi w ramach zadania pn. „Kompleksowa poprawa ogólnodostępnej infrastruktury sportowej Miasta Suwałki, w tym: SP 10, SP 7, SP 5 i SP 2 – Polski Ład”, „Rozbudowa

Szkoły Podstawowej nr 4 w Suwałkach – II etap – Polski Ład” w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, remont pokrycia dachowego wraz z robotami towarzyszącymi w segmencie A I Liceum Ogólnokształcącego w Suwałkach - Polski Ład.

Zrealizowano także zadania inwestycyjne w ramach suwalskiego budżetu obywatelskiego (m.in. „Przebudowa chodnika i parkingu oraz utwardzenie drogi dojazdowej do garaży - BO”, „Strefa sportu i zabawy osiedla Hańcza - BO”,

„Suwałki StreetLAND przy Zalewie Arkadia - BO”, „Utwardzenie nawierzchni żwirowej na ul. Dąbrówka w Suwałkach - BO”, „Utwardzenie terenu w pasie drogowym ul. Andersa - BO”, „Strefa sportu i zabawy osiedla Hańcza - Street Workout i plac zabaw – BO”). Pozostałe kategorie budżetowe uwzględniały utworzenie parku sensorycznego w ramach projektu pn. „Poprawa zielonej infrastruktury na obszarach miejskich w regionie przygranicznym PL-LT” oraz zadania inwestycyjne realizowane z lokalnych inicjatyw inwestycyjnych.

Rozbudowa SP nr 4 w Suwałkach.

Tabela 3.3.1. Wydatki miasta Suwałki na zadania inwestycyjne o wartości powyżej 500 000,00 zł w 2024 roku

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Wartość wydatków w 2024 roku w zł	Zewnętrzne źródła finansowania
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ			
1.	Przebudowa ronda przy ul. W. Sikorskiego i Bulwarowej w Suwałkach	2 245 830,00	w tym środki finansowe w kwocie 1.500.000,00 zł wpłynęły w 2023 r. z samorządu województwa podlaskiego w ramach Funduszu Wsparcia Gmin i Powiatów,
2.	Zakończenie budowy DW nr 655 w Suwałkach w ramach Wschodniej Obwodnicy Suwałk – zadanie obwodnicowe	22 502 161,56	w tym środki finansowe w kwocie 10.981.850,44 zł w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg - Zadanie Obwodnicowe w 2024 r.
3.	Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej miasta Suwałki poprzez budowę i przebudowę ulic w południowej strefie przemysłowej miasta – Polski Ład	36 687 290,13	w tym środki finansowe w kwocie 41.332.001,57 zł w ramach Polskiego Ładu w 2024 r.
4.	Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu na ulicy Zastawie w Suwałkach - RFRD	501 840,00	Zadanie realizowane w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Kwota 372.444,00 zł wpłynęła w 2023r.

5.	Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu na ulicy Północnej w Suwałkach - RFRD	837 908,21	Zadanie realizowane w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Kwota 566.237,36 zł wpłynęła w 2023r.
6.	Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu na ulicy Jagielly w Suwałkach - RFRD	582 036,00	Zadanie realizowane w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Kwota 419.200,00 zł wpłynęła w 2023r.
7.	Budowa ulicy Zbigniewa Herberta w rejonie ulicy Stanisława Staniszewskiego w Suwałkach - RFRD	1 647 346,59	Zadanie realizowane w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Kwota 977.843,31 zł wpłynęła w 2024 r.
8.	Budowa sięgaczy od ulicy Mieszka I w Suwałkach - RFRD	851 160,00	Zadanie realizowane w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Kwota 510.696,00 zł wpłynęła w 2024 r.
9.	Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu na ulicy Teofila Noniewicza w Suwałkach - RFRD - przejścia aktywne	74 722,50	Zadanie realizowane w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Kwota 46.139,76 zł wpłynęła w 2023 r.
10.	Przebudowa chodnika i parkingu oraz utwardzenie drogi dojazdowej do garaży - BO	676 205,16	Środki finansowe Miasta Suwałki
11.	Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu na ulicy Bydgoskiej w Suwałkach - RFRD	334 560,00	Zadanie realizowane w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Kwota 233.700,00 zł wpłynęła w 2023 r.
12.	Przebudowa parkingu przy ul. Nowomiejskiej w Suwałkach	509 268,46	Środki finansowe Miasta Suwałki
13.	Zrównoważona mobilność miejska w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Suwałk	486 576,56	W tym środki finansowe w kwocie 395.590,70 zł w ramach Funduszy Europejskich dla Polski Wschodniej w 2024 r.
GOSPODARKA MIESZKANIOWA			
1.	Wykup nieruchomości	2 953 966,57	Środki finansowe Miasta Suwałki
2.	Montaż windy hydraulicznej w budynku przy ul. Generata Kazimierza Pułaskiego 72 w Suwałkach	560 000,00	Dotacja celowa z zakresu administracji samorządowej w kwocie 560.000,00 zł
3.	Wsparcie z Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa - blok przy ul. Rodziny Rylickich - COVID - 19	1 397 000,00	Środki finansowe w kwocie 1.397.000,00 zł z Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa COVID - 19

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Inwestycji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Trasa Wschodnia Obwodnicy Suwałk, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

3.4 Budżet Obywatelski

W ramach Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego jako części budżetu miasta na 2024 rok przyjęto do realizacji projekty zgodnie z zapisami uchwały nr LVI/732/2023 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 26 kwietnia 2023 r. w sprawie konsultacji społecznych z mieszkańcami Miasta Suwałki dotyczących Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego na 2024 r. W budżecie miasta na 2024 rok przeznaczono na realizację projektów w ramach Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego kwotę 2,8 mln złotych z wyszczególnieniem odpowiednio na realizację: „mikro”

(o wartości nieprzekraczającej 15 tys. zł) - 100 tys. złotych, „małych” (o wartości od 25 do 150 tys. zł) - 600 tys. złotych, „duże” (o wartości od 150 do 900 tys. zł) - 2 100 tys. złotych. Przeprowadzone konsultacje społeczne (głosowanie) w dniach od 18 września do 29 września 2023r. „zdecydowały o kolejności przyjęcia zakwalifikowanych projektów do realizacji.

Mieszkańcy zgłosili 29 projektów, z czego do głosowania zakwalifikowano 24. Oddano na nie 7556 głosów.

Tabela 3.4.1 Informacja o realizacji zadań w ramach Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego w 2024 roku

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Wartość wydatków w 2024 roku w zł brutto	Uwagi
"DUŻE" PROJEKTY		1 565 554,94	
1.	Przebudowa chodnika i parkingu oraz utwardzenie drogi dojazdowej do garaży - BO	676 205,16	
2.	Strefa sportu i zabawy osiedla Hańcza - BO	889 349,78	
3.	Suwałki StreetLAND przy Zalewie Arkadia - BO	0	Kwota 591.630,00 zł pozostaje jako środki niewygasające z 2024 roku. Termin wykonania zadania 30.05.2025 r.
"MAŁE" PROJEKTY		532 370,52	
1.	Utwardzenie nawierzchni żwirowej na ul. Dąbrówka w Suwałkach - BO	190 154,90	
2.	Utwardzenie terenu w pasie drogowym ul. Andersa - BO	55 928,57	
3.	Strefa sportu i zabawy osiedla Hańcza - Street Workout i plac zabaw - BO	137 550,90	
4.	Mobilne Mini Boisko do treningu dzieci i młodzieży - BO	148 736,15	
„MIKRO” PROJEKTY		90 000,00	
1.	Poukładaj sobie raka !	15 000,00	
2.	Piknik rodzinny na osiedlu Hańcza	15 000,00	
3.	Franciszkański Festyn Rodzinny w Parafii pw. Bożego Ciała w Suwałkach	15 000,00	
4.	Książki bez barier	15 000,00	
5.	Zajęcia lekkoatletyczne dla dzieci i młodzieży	15 000,00	
6.	Turniej piłkarski dzikich drużyn	15 000,00	
Razem		2 187 925,46	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Inwestycji Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 3.4.2 Suwalski Budżet Obywatelski w liczbach w latach 2020-2024

Rok realizacji SBO	Liczba projektów zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego	Liczba projektów ogółem dopuszczonych do głosowania	Liczba osób głosujących	Liczba zrealizowanych projektów	Suma wydana na realizację Budżetu Obywatelskiego
2020	34	24	17290	13 (2 duże, 7 małych, 4 społeczno-kulturalne)	1 452 328,77 zł
2021	31	26	8674	14 (2 duże, 7 małych, 5 społeczno-kulturalne)	2 785 668,96 zł
2022	38	27	11119	12 (2 duże, 4 małe, 5 społeczno-kulturalne, 1 zielony)	2 794 278,69 zł
2023	41	36	8831	17 (7 mikro, 8 małych, 2 duże)	2 455 948,99 zł
2024	29	24	7556	13 (6 mikro, 4 małe, 3 duże)	2 187 925,46 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Inwestycji Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

IV. Infrastruktura techniczna

4.1 Infrastruktura drogowa

Kontynuowana jest rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej. W 2024 roku zrealizowano szereg inwestycji, mających na celu poprawę komfortu i bezpieczeństwa mieszkańców oraz rozwój miasta.

■ Nowe ulice i przebudowy:

- Ukończono budowę ulic gen. R. Kuklińskiego, Krzemowej i Z. Herberta,
- Przebudowano ulicę Wojska Polskiego w rejonie Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej,
- Wykonano remont ulicy Dąbrówka oraz drogi do firmy STOLLAR.

■ Infrastruktura dla pieszych i rowerzystów:

- Wybudowano nowe chodniki i ścieżki rowerowe przy ulicach: Bydgoskiej, Północnej, W. Jagiełły, Papiernia oraz Wojska Polskiego.

■ Parkingi:

- Zbudowano nowe parkingi przy ulicach: Wojska Polskiego (na terenie strefy przemysłowej), gen. W. Andersa i T. Lutostańskiego.

Łącznie w 2024 roku w Suwałkach powstało lub zostało zmodernizowanych około 8,5 km dróg. W granicach miasta Suwałki znajduje się 207,05 km dróg publicznych, z czego 81% stanowią drogi gminne i powiatowe, a 19% drogi wojewódzkie.

Drogi rowerowe

- W Suwałkach przybyło ponad 5 km ścieżek pieszo-rowerowych i prawie 1 km nowych dróg dla rowerów.
- Łącznie miasto ma już ponad 65 km dróg rowerowych i ponad 42 km ścieżek pieszo-rowerowych.
- System rowerów miejskich „SUWER” działał od wiosny do jesieni. Mieszkańcy i turyści wypożyczyli rowery 69 tys. razy i przejechali ponad 241 tys. km.

Zarządzanie drogami

W 2024 roku Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach (ZDiZ) pełnił kluczową rolę w utrzymaniu i rozwoju miejskiej infrastruktury. Działania jednostki skupiały się na zarządzaniu drogami publicznymi, co obejmowało realizację około 4,6 tysiąca zadań związanych z uzgadnianiem dokumentacji projektowych, tras i warunków przejazdu pojazdów nienormatywnych, pracami koncepcyjnymi, uzgodnieniami projektów organizacji ruchu drogowego oraz wydawaniem zezwoleń na zajęcie pasów drogowych.

Pracownicy ZDiZ prowadzili systematyczne przeglądy terenów miejskich, zwracając szczególną uwagę na stan oznakowania, czystość, stan techniczny nawierzchni ulic i chodników, oświetlenie uliczne, sygnalizację świetlną, wiaty przystankowe, place zabaw i siłownie zewnętrzne oraz obiekty mostowe i kładki dla pieszych.

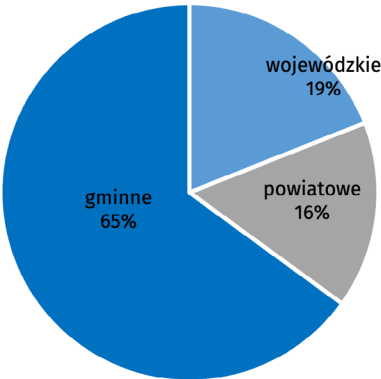
Tabela 4.1.1 Struktura, koszty utrzymania wraz z inwestycjami sieci drogowej w Suwałkach w latach 2023-2024

Klasyfikacja dróg	Długość drogi w 2023 roku [km]	Poniesione nakłady w 2023 roku [tys. zł]*	Długość drogi w 2024 roku [km]	Poniesione nakłady w 2024 roku [tys. zł]*
Krajowe	-	-	-	-
Wojewódzkie	39,06	7 310,77	39,06	8 406,10
Powiatowe	32,42	3 708,18	33,35	4 863,28
Gminne	127,86	46 441,26	134,64	61 111,84
Razem	199,34	57 460,22	207,05	74 381,22

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach.

*Na koszty ogółem składają się oprócz kosztów inwestycyjnych, poniesionych przez Urząd Miejski w Suwałkach, również koszty utrzymania sieci drogowej poniesione przez Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach.

Wykres 4.1.1 Struktura długości sieci drogowej w Suwałkach w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach.

Na bieżąco uzupełniano ubytki w jezdniach, profilowano drogi gruntowe, wymieniano znaki drogowe, naprawiano elementy małej architektury oraz dokonywano przeglądu oznakowania przy placówkach szkolnych i przedszkolnych.

Oznakowanie strefy „Kiss and Ride” na ul. Wojska Polskiego; fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

ZDiZ reagował na zgłoszenia mieszkańców i służb porządkowych, naprawiając około 56 usterek zgłoszonych przez mieszkańców. Prowadzono również kontrolę i naprawę sygnalizacji świetlnej. W ramach prac utrzymaniowych i modernizacyjnych realizowano remonty nawierzchni ulic i chodników, konserwację oznakowania drogowego, modernizację oświetlenia ulicznego oraz organizację ruchu i zabezpieczenie imprez masowych. Przeprowadzono naprawy nawierzchni bitumicznych na powierzchni około 11 000 m² oraz naprawy nawierzchni gruntowych na długości około 65 000 metrów bieżących.

W 2024 roku Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach przeprowadził działania mające na celu poprawę infrastruktury miejskiej. Skupiono się na remontach chodników i ścieżek rowerowych, gdzie wymieniono zniszczone płyty i kostkę na tącznej powierzchni około 4500 m². Zmodernizowano również przystanki autobu-

sowe, aby podnieść komfort pasażerów.

Istotnym obszarem działań była modernizacja oznakowania drogowego. Wymieniono znaki pionowe, odnowiono 16 000 m² oznakowania poziomego oraz zamontowano lustra drogowe, co wpłynęło na poprawę bezpieczeństwa. Wprowadzono ograniczenia prędkości i tonażu na wybranych odcinkach dróg.

W zakresie oświetlenia ulicznego przeprowadzono modernizację i naprawy, a także dostosowano system sterowania do koncepcji Smart City. Zadbano również o świąteczny wystrój miasta.

ZDiZ aktywnie uczestniczył w zabezpieczeniu imprez miejskich, takich jak Suwałki Blues Festival i Dni Suwałk, wprowadzając tymczasowe zmiany w organizacji ruchu. Ponadto Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach w ramach zadań własnych w 2024 r. wykonał zadania:

- budowa ogrodzenia na „Bike park” przy ul. Moniuszki,
- wymiana nawierzchni chodników i zjazdów na ul. Małej, ul. Pogodnej, ul. Krasickiego, ul. Powstańców Śląskich, ul. Utrata, ul. Przytorowej, ul. Kowalskiego
- budowa przejścia dla pieszych na ul. Nowomiejskiej, ul. Krasickiego
- budowa wyniesionego przejścia na ul. Franciszkańskiej, ul. Legionów
- remont peronu zatoki autobusowej na ul. Daszyńskiego, zatoki nawrotowej na ul. Iławskiej, przebudowa zatoki parkingowej oraz drogi manewrowej na ul. Klonowej
- rozbiórka zniszczonych opasek przyulicznych na ul. Sikorskiego, ul. Dwernickiego i ul. Kolejowej
- wykonanie fundamentów pod garaż na terenie ZDiZ w Suwałkach
- poprawa bezpieczeństwa poprzez montaż luster drogowych: ul. Świerkowa, Kowalskiego, Nowomiejska, Legionów, Emilii Plater
- ustawienie oznakowania stałych organizacji ruchu: ul. Sopocka, ul. Batalionów Chłopskich, ul. Reja, ul. Nowomiejska, ul. Bakalarzewska – Zarzecze – Staszica, ul. Wojska Polskiego przy

ul. Reja, ul. Nowomiejska, ul. Bakalarzewska – Zarzecze – Staszica, ul. Wojska Polskiego przy SP nr 4, ul. Franciszkańska, ul. Warszawska – Poznańska – Krakowska, ul. Sikorskiego, ul. Kolejowa, ul. Jagiełły, Oznakowanie strefy „Kiss and Ride” na ul. Wojska Polskiego przy SP 4,

- wykonanie prac związanych z budową pomnika samolotu szkolno-treningowego PZL TS-11 Iskra,

- oznakowanie farbą z posypywaniem mikrokulami szklanymi – 9 500 m²

- odnowienie elementów bezpieczeństwa ruchu na terenie miasta – mycie, malowanie barier typu „Olsztyńskiego”, malowanie płotków szczeblinkowych, poręczy schodowych, poręczy mostowych, obiektów mostowych,

- przywrócono pełne oświetlenie nocne na terenie miasta – wyłączono ograniczenia świecenia lamp.

ZDiZ dbał również o czystość miasta, prowadząc codzienne zmiatanie ulic i odśnieżanie w sezonie zimowym. Administrowano strefą płatnego parkowania i uczestniczo w przygotowaniu uroczystości miejskich.

4.2 Infrastruktura komunalna

Jednostki organizacyjne miasta Suwałki

Infrastrukturę techniczną w Suwałkach obsługują jednostki organizacyjne miasta.

To one świadczą mieszkańcom usługi:

- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Sp. z o.o. – zaopatrzenia w wodę i odbioru ścieków oraz zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych z terenu miasta;

- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Suwałkach Sp. z o.o. – zaopatrzenia w ciepło;

- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o. w zakresie:

- » prowadzenia miejskiej komunikacji;
- » odbioru odpadów komunalnych od mieszkańców;
- » prowadzenia na terenie miasta targowisk i hal targowych;
- » prowadzenia cmentarza komunalnego

w Suwałkach.

- Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Suwałkach w zakresie:

- » zagospodarowania odpadów komunalnych w ramach RIPOK (z wykorzystaniem funkcjonującego składowiska odpadów, sortowni odpadów komunalnych, biostabilizatorów, bioreaktorów do zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji);

- » prowadzenia Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) przeznaczonego do odbioru odpadów zebranych w sposób selektywny, bezpośrednio od mieszkańców Suwałk.

- Zarząd Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Spółka z o.o. w zakresie:

- » tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej;

- » zapewnienia lokali socjalnych, lokali zamiennych i zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach;

- » gospodarowania nieruchomościami należącymi do gminnego zasobu nieruchomości;

- » budowy i eksploatacji domów mieszkalnych, zarządzania nieruchomościami mieszkalnymi i niemieszkalnymi.

- Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach Spółka z o.o., poprzez realizację swojej misji, tj.:

- » propagowanie postaw przedsiębiorczych, proinnowacyjnych;

- » wspieranie tworzenia i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, prowadzących innowacyjny, etyczny, oparty na wiedzy biznes;

- Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach. Komunalna – jednostka budżetowa odpowiedzialna za zarządzanie:

- » drogami publicznymi usytuowanymi w granicach administracyjnych Suwałk;

- » drogami publicznymi usytuowanymi w granicach administracyjnych Suwałk;
- » ruchem na drogach publicznych, w tym wykonywanie i konserwację oznakowania dróg, sygnalizacji świetlnej ulic;
- » zielenią miejską;
- » oświetleniem dróg, parków i innych terenów miejskich;
- » szaletami miejskimi;
- » lotniskiem.

Ponadto miasto jest udziałowcem i akcjonariuszem w 3 spółkach:

- Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. – 24710 akcji;
- „Wigry” Suwałki S.A. – 200 akcji;
- MKS Ślepsk Małow Suwałki sp. z o.o. – 30 udziałów.

Wodociągi i kanalizacja

Suwałki mogą poszczycić się zaawansowaną infrastrukturą wodno-ściekową, której pieczę sprawuje Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Sp.zo.o. (PWik). Źródłem wody dla miasta są 23 studnie głębinowe, a dodatkowe 9 studni pełni funkcję rezerwową. Są gotowe do użycia w sytuacjach awaryjnych lub przy zwiększonym zapotrzebowaniu.

Woda, zanim trafi do miejskich kranów, przechodzi proces uzdatniania. Naturalnie zawiera bowiem zbyt dużo żelaza i manganu, co uniemożliwia jej bezpośrednie spożycie. Stacja uzdatniania, wybudowana w 2005 roku, częściowo dzięki funduszom unijnym, zapewnia mieszkańcom wodę spełniającą normy jakości.

Tabela 4.2.1 Spółki z udziałem Miasta Suwałki

Spółka	Wartość udziałów/akcji Miasta w kapitale podstawowym (zł)		Udział Miasta
	2023	2024	
PWIK w Suwałkach Sp. z o.o.	67 052 000,00	74 889 000,00	100%
PEC w Suwałkach Sp. z o.o.	31 043 000,00	31 043 000,00	100%
PGK w Suwałkach Sp. z o.o.	28 841 500,00	30 264 000,00	100%
PGO w Suwałkach Sp. z o.o.	9 585 000,00	9 585 000,00	100%
ZBM w Suwałkach TBS Sp. z o.o.	30 593 150,00	31 990 150,00	100%
Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.	10 150 000,00	10 150 000,00	100%
Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A w Suwałkach	2 471 000,00	2 471 000,00	12,37%
Miejski Klub Sportowy Ślepsk Małow Suwałki	30 000,00	30 000,00	30%
Wigry Suwałki S.A.	200 000,00	200 000,00	18,52%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej i Nadzoru Właściwieckiego Urzędu Miejskiego w Suwałkach oraz Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

W 2023 roku PWiK podłączyło do sieci dwie nowe studnie, a w 2024 roku zregenerowało dwie istniejące, przywracając im około 80% pierwotnej wydajności. Decyzje o uruchomieniu kolejnych studni będą podejmowane w zależności od wzrostu zapotrzebowania na wodę lub zużycia obecnych zasobów.

Rozwój budownictwa w Suwałkach idzie w parze z rozbudową sieci wodociągowej. Obecnie ponad 99% mieszkańców korzysta z miejskiego systemu, a dalsza rozbudowa jest realizowana zgodnie z Wieloletnim planem rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych PWiK na lata 2023-2026.

W 2024 roku, oprócz prac związanych z rozbudową sieci, PWiK zainwestowało w nowoczesny system zabezpieczeń elektronicznych na ujęciu wody. System ten, obejmujący monitoring i kontrolę dostępu, ma na celu zwiększenie bezpieczeństwa obiektów Spółki. Dodatkowo odnowiono elewacje budynków stacji ujęcia wody.

Budynek pomp II stopnia, ZWiK; fot. z archiwum PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.

Tabela 4.2.2 Długość miejskiej sieci wodociągowej w Suwałkach [km]

	2022	2023	2024
Długość sieci	174,9	176,8	177,5
Długość przyłączy	82,6	83,2	84,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp. z o. o.

Tabela 4.2.3 Liczba przyłączy do miejskiej sieci wodociągowej w Suwałkach [szt.]

	2022	2023	2024
Liczba przyłączy wodociągowych	6 157	6214	6281

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp. z o. o.

Tabela 4.2.4 Długość miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej w Suwałkach [km]

	2022	2023	2024
Długość sieci	130,7	132,1	133
Długość przyłączy	44,5	45,4	46,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp. z o. o.

Oczyszczalnia ścieków w Suwałkach przetwarza ścieki z miejskiej sieci kanalizacyjnej, spełniając normy prawne i wymagania pozwolenia wodno-prawnego. Dzienny dopływ ścieków wynosi 11-12 tys. m³, przy maksymalnej przepustowości oczyszczalni 25 600 m³.

W związku ze zmiennym dopływem ścieków i wzrostem stężenia zanieczyszczeń, planowana jest modernizacja części obiektów oczyszczalni. W 2024 roku rozpoczęto modernizację przepompowni pośredniej, w tym montaż nowej stacji zlewczej i przebudowę placu zlewni. Trwa także wymiana systemu sterowania i agregatów prądotwórczych. Na terenie oczyszczalni uruchomiono dwie instalacje fotowoltaiczne o łącznej mocy 99,9 kW.

Instalacje fotowoltaiczne na OŚ w Suwałkach; fot. z archiwum PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.

W 2024 roku Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Sp. zo.o., (PWik) rozpoczęło budowę nowej tłoczni ścieków przy ulicy Wigierskiej, która zastąpi starą i wyeksploatowaną przepompownię. W największej miejskiej przepompowni przy ulicy Zastawie zakończono montaż dwóch pomp awaryjnych, co zwiększyło jej przepustowość.

Suwałki są skanalizowane w około 97%, co jest efektem wieloletnich inwestycji, w tym tych współfinansowanych ze środków zewnętrznych, takich jak Ekofundusz, NFOŚiGW, WFOŚiGW oraz funduszy unijnych (ISPA, POIiŚ). W związku z rozwojem miasta, planowana jest dalsza rozbudowa systemu kanalizacyjnego, szczególnie na terenach nowo powstających osiedli mieszkaniowych i przemysłowych. Ze względu na ukształtowanie terenu, nowe odcinki sieci będą miały charakter tłoczno-grawitacyjny.

Tabela 4.2.5 Liczba przyłączy do miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej w Suwałkach [szt.]

	2022	2023	2024
Liczba przyłączy kanalizacji sanitarnej	5 351	5 418	5488

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp. z o. o.

Fundusze Europejskie

Przez ostatnie dwadzieścia lat suwalskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Sp.zo.o. (PWik) zrealizowało inwestycje o łącznej wartości ponad 108,5 miliona złotych, wykorzystując środki zewnętrzne,

z czego ponad 65 milionów pochodziło z funduszy Unii Europejskiej. Dzięki tym projektom PWiK unowocześniło infrastrukturę, co przyniosło korzyści zarówno spółce, jak i mieszkańcom Suwałk. Instalacje fotowoltaiczne i kogenera-

cyjne, zasilane biogazem, umożliwiły produkcję własnej energii elektrycznej, wykorzystywanej w procesach uzdatniania wody i oczyszczania ścieków. Stacja uzdatniania wody dostarcza wodę o wysokiej jakości, a hermetyzacja obiektów oczyszczalni ścieków zmniejszyła uciążliwość zapachową. Budowa nowych odcinków sieci wodociągowej i kanalizacyjnej umożliwiła przyłączenie większej liczby mieszkańców do miejskiego systemu. Od 2023 roku PWiK uczestniczy w projekcie „Wzmocnienie współpracy między krajami i prowadzenie wspólnych działań na rzecz zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska oraz wdrażanie działań zapobiegawczych w zakresie ochrony środowiska (LT-PL)” w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg VI-A Litwa-Polska 2021-2027. Partnerem projektu jest spółka wodociągowa z Olity. Projekt obejmuje modernizację systemu monitoringu oczyszczalni ścieków, dostawę i montaż nowej stacji zlewnej, stacji polimerów do odwadniania osadów oraz zakup sprzętu laboratoryjnego.

Stacja zlewna; fot. z archiwum PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.

W 2024 roku PWiK pozyskało kolejne fundusze unijne, tym razem z Programu Interreg NEXT Polska-Ukraina 2021-2027, w wysokości prawie 0,5 miliona euro. Środki te zostaną przeznaczone na modernizację wyeksploatowanych

odcinków kanalizacji sanitarnej przy ulicy M. Reja oraz na odcinku od ulicy Majora Hubala do ulicy Leśnej. Renowacja kanalizacji zostanie przeprowadzona metodą bezwykopową, z wykorzystaniem specjalnej wykładziny z włókna szklanego i żywicy epoksydowej, utwardzanej wysoką temperaturą lub promieniami ultrafioletowymi. Prace zakończą się w 2025 roku.

Kanalizacja deszczowa

PWiK w Suwałkach od września 2012 roku zarządza siecią kanalizacji deszczowej, która na koniec 2024 roku osiągnęła długość 170,1 km i obejmuje 29 separatorów substancji ropopochodnych. Spółka dba zarówno o sieć należącą do Miasta Suwałki, jak i o infrastrukturę wybudowaną ze środków własnych.

W latach 2013-2024 PWiK zainwestowało 9 620 000 złotych w rozbudowę kanalizacji deszczowej, co pozwoliło na budowę 13,6 km sieci oraz zbiornika retencyjno-rozsączającego przy ulicy Krakowskiej o pojemności 4 323 m³. W 2024 roku, w wyniku aportu o wartości 7 838 000 złotych oraz zakupu sieci za 4 046 000 złotych, łączna wartość kanalizacji deszczowej będącej własnością Spółki wzrosła do 27 010 000 złotych.

W celu usprawnienia odbioru wód opadowych i roztopowych w południowej części miasta, szczególnie podczas intensywnych opadów, w 2024 roku zaprojektowano zbiornik retencyjno-rozsączający pod boiskiem przy ulicy Olsztyńskiej, wraz z przebudową kanalizacji deszczowej na odcinku od ulicy Olsztyńskiej, przez ulice Raczkowską, Kawalerską i Zastawie, do ujścia do rzeki Czarna Hańcza przy hali sportowej OSiR. Zaplanowano również budowę zbiornika retencyjno-rozsączającego przy ulicy Grunwaldzkiej (pod parkingiem przy cmentarzu parafialnym). Spółka planuje także przebudowę sieci kanalizacji deszczowej w ulicy Ułanów Grochowskich, w rejonie ulicy A. W. Kowalskiego oraz w rejonie ulic A. Mickiewicza i W. Gałaja, co ma na celu poprawę funkcjonowania sieci i ograniczenie lokalnych podtopień podczas

deszczy nawałnych.

Tabela 4.2.6 Długość miejskiej sieci kanalizacji deszczowej w Suwałkach [km]

	2022	2023	2024
Długość sieci	170,1	170,1	170,1
W tym wybudowana ze środków PWiK	13,6	13,6	13,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp. z o. o.

Fontanny miejskie

Spółka zajmuje się również eksploatacją miejskich fontann. Zlokalizowane są one przy: ul. A. Wierusza-Kowalskiego, w Parku Konstytucji 3 Maja, przy budynku Suwalskiego Ośrodka Kultury oraz na placu im. Marii Konopnickiej.

Edukacja ekologiczna

Przedsiębiorstwo od lat wdraża działania, które mają na celu ochronę środowiska naturalnego i propagowanie postaw proekologicznych. W 2019 roku rozpoczęto kampanię informacyjną o zaletach wody wodociągowej oraz promocję zachowań prozdrowotnych wśród dzieci i młodzieży. Przedsiębiorstwo aktywnie uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych i sportowych w naszym mieście, zapewniając uczestnikom punkt nawadniający i promujący picie wody z kranu.

• **Montaż źródełek wody pitnej:** Kampania propagująca picie wody z kranu. Spółka kontynuuje akcję montażu ogólnodostępnych źródełek wody pitnej w miejscach szczególnie odwiedzanych i uczęszczanych przez mieszkańców i turystów.

W 2024 roku zostało zainstalowane źródełko z wodą pitną na bulwarach nad Czarną Hańczą, tuż przy Galerii Sztuki Stara Łaźnia. Wcześniej zainstalowane zostały źródełka przy kawiarence, obok placu zabaw nad Zalewem Arkadia oraz przy fontannie przy ulicy A.W. Kowalskiego.

PWiK w 2025 roku zamierza kontynuować działania promujące picie wody z kranu oraz finansować z własnych środków montaż kolejnego ogólnodostępnego źródełka wody pitnej.

Źródełko wody pitnej przy Galerii Sztuki Stara Łaźnia; fot. z archiwum PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.

• Obchody Światowego Dnia Wody w PWiK organizowane cyklicznie 22 marca

W 2024 r. z uwagi na wyjątkowo duże zainteresowanie obchody Światowego Dnia Wody zostały wydłużone do 4 dni. Spółkę odwiedziło ponad 500 osób, w tym uczniowie szkół podstawowych i przedszkoli. Dzieci miały okazję zwiedzić obiekty stacji uzdatniania wody oraz uczestniczyć w zajęciach edukacyjnych. Jak co roku, z okazji tego święta przypominano, że w Suwałkach wodę można pić prosto z kranu.

• I konkurs plastyczny w historii wodociągów pn.: „Pijmy kranówkę”

Po raz pierwszy w historii suwalskich wodociągów zorganizowany został konkurs plastyczny pt. „Pijmy kranówkę” dla dzieci z suwalskich przedszkoli i szkół podstawowych. W konkursie udział wzięło 137 dzieci. Szkoła Podstawowa nr 4 im. ks. Kazimierza Hamerszmity w Suwałkach, w której uczęszczała największa liczba uczestników konkursu otrzymała nagrodę w postaci

źródłka wody pitnej.

• Nowy numer alarmowy - 994

Na początku 2024 r. został uruchomiony numer alarmowy pogotowia wodno-kanalizacyjnego 994, który służy do zgłaszania awarii na sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Połączenie z numerem jest bezpłatne i czynne 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu.

Gospodarka odpadami

W 2024 r. odbiorem odpadów komunalnych od mieszkańców Suwałk zajmowało się Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o. System odbioru odpadów komunalnych obejmował również wszystkie nieruchomości użyteczności publicznej i działalności gospodarczej.

Odpady odebrane od właścicieli nieruchomości z terenu Suwałk kierowane są do zagospodarowania do Instalacji Komunalnej prowadzonej przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o.

Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami w Suwałkach (PGO) uzyskało w sierpniu 2023 roku decyzję Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na wprowadzenie do obrotu organicznego środka poprawiającego właściwości gleby, „Suwałski Polepszacz Glebowy”, produkowanego

z bioodpadów kuchennych i zielonych. W październiku 2024 roku Spółka otrzymała kolejną decyzję na „Suwałski Użyźniacz Gleby”, wytwarzany wyłącznie z odpadów zielonych.

Główne inwestycje PGO w 2024 roku:

8 listopada 2024 roku PGO podpisało umowę z firmą INSTAL WARSZAWA S.A. na budowę Instalacji Termicznego Przekształcania Wstępnie Przetworzonych Odpadów Komunalnych (preR-DF/RDF) w Suwałkach. Wartość umowy to 216 293 040,00 zł brutto, a termin realizacji to 31 grudnia 2026 roku. 12 listopada 2024 roku PGO podpisało aneksy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) w Warszawie, zwiększając dofinansowanie projektu:

- Całkowity koszt inwestycji wzrósł z 157 602 235,00 zł brutto do 220 169 877,00 zł brutto.

- Kwota pożyczki z NFOŚiGW wzrosła z 64 053 500,00 zł netto do 114 921 500,00 zł netto.

Ostatecznie planowany termin realizacji inwestycji to: pierwszy kwartał 2024 roku – 30 czerwca 2027 roku. Całkowity koszt inwestycji wynosi 178 975 000,00 zł netto, w tym dotacja z NFOŚiGW w kwocie 64 053 500,00 zł i pożyczka w kwocie 114 921 500,00 zł.

Tabela: 4.2.7 Gospodarka odpadami komunalnymi wytworzonymi przez mieszkańców Suwałk w latach 2020-2024 (w tonach)

	2020	2021	2022	2023	2024
Dostarczone	27 880,92	27 238,56	26 318,36	25 950,99	27 496,76
Odzyskane surowce wtórne	4 923,97	3 455,83	2 959,27	3 396,16	3 398,66
Odpady złożone na składowisku odpadów	7 249,79	7 115,60	7 478,75	8 528,88	10 527,26
Kompost (produkcja)	3 632,61	4 562,99	5 115,37	2 307,76	1 963,96
Suwałski Polepszacz Glebowy (produkcja)	-	-	-	150,98	465,19
Suwałski Użyźniacz Gleby (produkcja)	-	-	-	-	75,37

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGO w Suwałkach Sp. z o.o.

Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o.; fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Miejski system ciepłowniczy

System ciepłowniczy zarządzany przez PEC w Suwałkach Sp. z o.o. wyposażony jest w:

- źródło ciepła – Ciepłownia przy ul. Przemysłowej 4 o łącznej mocy zainstalowanej 133,81MW;

- sieci ciepłownicze o długości 104,1 km;
- węzły ciepłownicze w ilości 1226 szt. oraz zewnętrzna instalację odbiorczą o długości 4,0 km.

W źródle ciepła zainstalowane są:

- trzy kotły wodne o łącznej mocy 87,225 MW;
- kocioł parowy o wydajności 35 t/h tworzący z turbiną parową blok kogeneracyjny, opalane miałem węglowym;
- dwa kotły wodne opalane biomasą o łącznej mocy 25,000 MW;
- instalacja solarna o mocy ok. 0,0659 MW.

Turbozespół kogeneracyjny; fot. z archiwum PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

Instalacja biomasy; fot. z archiwum PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

Proces produkcji ciepła w suwalskiej ciepłowni opiera się na spalaniu miału węglowego oraz biomasy w postaci zrębków drzewnych. W 2024 roku wyprodukowano 961 001 GJ ciepła, z czego 494 933 GJ pochodziło z kotłów biomasowych. Spółka wytwarza również energię elektryczną w procesie wysokosprawnej kogeneracji, co jest zgodne z trendami promowanymi przez Unię Europejską. Wyprodukowana energia elektryczna jest wykorzystywana na potrzeby własne, a od lipca 2022 roku także do zasilania węzłów ciepłych w ramach autokonsumpcji, co obniża koszty zakupu energii. Nadwyżka energii jest sprzedawana do krajowego systemu elektroenergetycznego.

W 2024 roku wyprodukowano 21 878 MWh energii elektrycznej. Sprzedaż ciepła wyniosła 857 194 GJ, co stanowi spadek o 3,0% w porównaniu do 2023 roku. Wykorzystanie biomasy pozwala na ograniczenie zużycia węgla i tym samym obniżenie opłat za emisję dwutlenku węgla.

Ciepłownia jest wyposażona w systemy automatycznego sterowania i kontroli procesów technologicznych, ciągły monitoring emisji spalin oraz własne ujęcie wody przemysłowej i stację uzdatniania wody.

Biomasą używaną do produkcji ciepła spełnia kryteria zrównoważonego rozwoju i pochodzi od certyfikowanych dostawców.

Tabela 4.2.8 Długość miejskiej sieci ciepłowniczej w Suwałkach w latach 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Długość sieci ciepłowniczej (km)	99,6	101,6	102,3	103,3	104,1
w tym: sieci preizolowanej (km)	78,6	81	81,7	82,8	83,7
Sieć przebudowana (termomodernizacja i preizolacja) w km	2,1	2	0,07	0,02	0,08
w tym: w ramach projektu unijnego	2,1	1,4	x	x	x
Sieć nowo wybudowana (km)	2,9	2	0,7	1,2	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

Tabela 4.2.9 Budynki podłączone do miejskiego systemu ciepłowniczego w latach 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba podłączonych budynków w danym roku	50	28	30	18	20
w tym: budynki jednorodzinne	31	13	19	8	11
Liczba ogrzewanych budynków	1 546	1 569	1 599	1 616	1 634
Ogrzewana powierzchnia (m ²)	1 865 287	1 907 989	1 989 439	1 966 699	2 015 155

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

Tabela 4.2.10 Liczba węzłów ciepłych w latach 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba węzłów ciepłych (szt.)	1 119	1 165	1 190	1 201	1 226
w tym: podłączonych do monitoringu	710	733	762	750	743
Węzły nowo wybudowane	52	40	25	12	24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

Zamówiona przez odbiorców moc ciepła na koniec 2024 roku wynosiła 131,8 MW i zmniejszyła się o 5,9 MW w stosunku do roku 2023, co jest wynikiem redukcji mocy zamówionej przez odbiorców ciepła.

PEC w Suwałkach Sp. z o.o. obsługuje 1226 szt. węzłów ciepłowniczych, zlokalizowanych w obiektach na terenie miasta, z czego 743 szt. objętych jest stałym monitoringiem. W ostatnich pięciu latach zlikwidowanych zostało 14 węzłów grupowych, które zastąpiono 53 węzłami indywidualnymi.

Ochrona środowiska

Ochrona środowiska, a w szczególności dbałość o jakość powietrza jest jednym z priorytetów działalności Spółki. Decyzje inwestycyjne dotyczące źródła ciepła podejmowane są w oparciu o najnowsze technologie, ograniczające emisję zanieczyszczeń pochodzących z procesu spalania.

Zrealizowane w poprzednich latach duże inwestycje miały na celu dostosowanie istniejącej instalacji wytwarzania do nowych granicznych wielkości emisji według Konkluzji BAT dla dużych źródeł spalania paliw. Instalacja oczyszczania spalin na kotle WR-25 K4 przynosi efekty w postaci znacznie niższych wartości emisji do powietrza w porównaniu do okresu przed uruchomieniem tej instalacji.

Instalacja spalania biomasy zastępuje część produkcji ciepła z kotłów węglowych kotłami na biomasę (zrębki drzewne) i pozwala na mniejsze zużycie paliw kopalnych o około 25 000 Mg rocznie. Efektem zastosowania odnawialnego źródła energii w procesie produkcji ciepła jest zmniejszenie opłat za emisję CO₂ (objętych opłatami z tytułu zużycia paliwa nieodnawialnego) o około 50 000 Mg.

Tabela 4.2.11 Efekt ekologiczny uzyskany z instalacji oczyszczania spalin w 2024 roku

Zanieczyszczenie	Stężenie w spalinach kociot WR-25 K4 [mg/m ³ _u]	
	Dopuszczalne	Osiągnięte
Pył	14	0,01
Dwutlenek siarki	200	175,79
Dwutlenek azotu	180	175,98

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z monitoringu spalin w PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

Tabela 4.2.12 Efekt ekologiczny uzyskany z instalacji spalania biomasy w 2024 roku

Zanieczyszczenie	Stężenie w spalinach [mg/m ³ _u]	
	Dopuszczalne	Uzyskane
Pył	20	4,79
Dwutlenek siarki	400	3,1
Dwutlenek azotu	300	260,6
Dwutlenek węgla	Ograniczenie zakupu uprawnień do emisji dwutlenku węgla [Mg]	
	53 509	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z monitoringu spalin w PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

Przeprowadzona modernizacja układu oczyszczania spalin nowo wydzielonej części szczytowej instalacji Ciepłowni Głównej, w której baterie cyklonów zastąpiono wysokosprawnymi filtrami workowymi, pozwoliła na znaczne ograniczenie emisji pyłu, w tym zawieszzonego. Osiągnięte średnie stężenie pyłu w spalinach po oczyszczeniu wynosi 6,82 mg/m³ przy wartości dopuszczalnej wynoszącej 20 mg/m³/. Uniknięta emisja pyłu z kotłów WR-25 K2 i K3 za 2024 r. to 8 333,64 kg przy rocznej produkcji wynoszącej około 67 000 GJ.

Wartości stężeń zanieczyszczeń do powietrza są kontrolowane za pomocą systemu ciągłego monitoringu, zlokalizowanego na kominie ciepłowni. Odczyty są monitorowane i prowadzone na bieżąco.

Inwestycje zrealizowane w 2024 roku

- przegląd oraz remont turbozespołu, tj. turbiny parowej oraz urządzeń i instalacji towarzyszących w Ciepłowni Głównej,
- termomodernizacja sieci, polegająca na przebudowie sieci ciepłowniczej tradycyjnej kanatowej na sieć preizolowaną na odcinku 155,8 m oraz na wymianie starej izolacji termicznej na odcinku 633,5 m na ulicach Sikorskiego i Żeromskiego w Suwałkach,
- rozbudowa sieci ciepłowniczej o około 1,0 km na terenie miasta, wynikająca z realizacji nowych podłączeń do m.s.c.,
- budowa i montaż 20 szt. nowych węzłów cieplnych,
- podłączenie wybudowanych węzły do zdalnego systemu nadzoru i monitoringu.

Planowanie

Istotną częścią planu jest:

- inwestycja polegająca na budowie dwóch nowych kotłów biomasowych do istniejącego turbozespołu. Nowe kotły biomasowe przejmą produkcję kotła parowego węglowego K1;
- wykonanie wjazdu/zjazdu z drogi publicznej Dąbrówka od strony północnej z dowiązaniem do istniejących dróg wewnętrznych.

Ponadto zaplanowane zostały inwestycje, które w głównej mierze obejmują:

- dostosowanie przedsiębiorstwa do dyrektywy NIS2, które realnie zwiększy odporność firmy na cyberzagrożenia i zadba o bezpieczeństwo cyfrowe wszystkich jej usług i danych;
- analizę pracy sieci - koszty badawczo rozwojowe;
- zakup, montaż i automatyzację nowej wagi samochodowej wraz ze zmianą lokalizacji i dostosowaniem istniejącej wagi do automatycznego systemu ważenia;
- wykonanie nowego ogrodzenia zewnętrznego przedsiębiorstwa od bramy wjazdowej nr 2 do placu składowania paliwa stałego oraz rozbudowa miejsc postojowych na parkingu zakładowym;
- przebudowę odcinków sieci ciepłowniczej;
- budowę sieci i przyłączy, związanych z realizacją nowych podłączeń;
- budowę i montaż węzłów cieplnych w nowych obiektach;
- modernizację systemu łączności i monitoringu sieci i węzłów;
- budowę wewnętrznej instalacji zasilającej do węzłów cieplnych w celu rozliczania za energię elektryczną w obrocie PEC Suwałki;
- remonty i konserwacje maszyn, urządzeń oraz środków transportu i sprzętu ciężkiego.

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej (PEC) w Suwałkach planuje kontynuację budowy dwóch nowych kotłów biomasowych, które zostaną podłączone do istniejącego turbozespołu. Dzięki tej inwestycji, produkcja energii cieplnej i elektrycznej z odnawialnych źródeł energii znacząco wzrośnie. Zmniejszy to zależność od paliw kopalnych i ograniczy emisję szkodliwych substancji do środowiska, co pozwoli utrzymać status efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego.

Zrealizowane w 2024 roku inwestycje oraz prace remontowo-konserwacyjne zapewniają bezpieczną realizację zadań w zakresie wytwarzania, przesyłania i dystrybucji ciepła oraz produkcji energii elektrycznej.

PEC w Suwałkach wygrał przetarg na dostawę energii elektrycznej dla Miasta Suwałki i innych lokalnych podmiotów w 2025 roku. Spółka będzie dostarczać energię do 41 odbiorców w 392 punktach poboru, w szacowanej ilości 16 tys. MWh rocznie. PEC będzie prowadził działalność w zakresie obrotu energią elektryczną, uzupełniając produkcję własną w okresach niedoboru.

Gazownictwo

Gazownia w Suwałkach, współpracując z oddziałem w Białymstoku, zajmuje się budową i eksploatacją sieci gazowych oraz zapewnia ciągłe i bezpieczne dostawy gazu LNG.

Polska Spółka Gazownictwa (PSG) prowadzi rozmowy z operatorem gazociągów przesyłowych GAZ-SYSTEM w sprawie możliwości przyłączenia Suwałk do sieci wysokiego ciśnienia.

Nowe sieci gazowe w mieście uwzględniają obecne potrzeby odbiorców i planują dalszą gazyfikację Suwałk.

Rozbudowa sieci gazowej jest priorytetem PSG, umożliwiając mieszkańcom ekologiczne ogrzewanie.

Władze miasta wspierają rozbudowę sieci gazowej, aby dotrzeć do istniejących obszarów przemysłowych i nowych terenów inwestycyjnych.

Zainteresowanie gazem ziemnym wzrasta zarówno wśród mieszkańców miasta, jak i gminy Suwałki. Na koniec 2024 roku PSG eksploatowało w Suwałkach 190,73 km sieci gazowych, w tym 165,54 km gazociągów i 2356 przyłączy o łącznej długości 25,19 km.

PSG wprowadziła elektroniczny system załatwiania spraw związanych z przyłączeniem do sieci gazowej. Informacje o ofercie i możliwościach przyłączenia są dostępne na stronie internetowej www.psgaz.pl.

Portal przyłączeniowy umożliwia składanie dokumentów online, 24 godziny na dobę, oraz monitorowanie procesu przyłączenia za pomocą powiadomień SMS lub e-mail.

Portal zapewnia bezpieczeństwo, oszczędność czasu i wygodę. Dokumenty są akceptowane elektronicznie, a portal jest dostępny pod adresem: www.przylaczenie.psgaz.pl

4.3 Transport

Komunikacja miejska

W 2024 roku suwalska komunikacja miejska, obejmująca 27 linii autobusowych, obsłużyła 1 320 784 km. Dzienny przebieg autobusów wynosił 4 975 km w dni robocze, 1 851 km w soboty oraz 981 km w niedziele i święta. Operatorem jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej (PGK), które realizuje zadania z zakresu lokalnego transportu zbiorowego.

PGK dysponowało 47 autobusami, z czego 19 to pojazdy niskoemisyjne na gaz CNG. Wszystkie autobusy są przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych, wyposażone w niską podłogę, rampę inwalidzką, oznakowane miejsca dla wózków inwalidzkich, odpowiednio umieszczone przyciski i kasowniki, elektroniczne wyświetlacze informacyjne oraz antypoślizgową podłogę.

Łącznie w mieście znajduje się 281 przystanków autobusowych.

W sezonie wiosenno-jesiennym kursowały autobusy do największych ogrodów działkowych: ROD „Malinka”, ROD im. Jaćwingów, ROD „Borówka” (linia 22), ROD Malwa (linia 14) i ROD im. Marii Konopnickiej (linia 11).

W okresie letnim zwiększono częstotliwość kursów do miejscowości turystycznych: linii 25 do Płociczna (soboty), linii 2 do Starego Folwarku (codziennie) oraz dodatkowe kursy do Krzywego (codziennie wieczorem).

Od 2 grudnia 2024 roku uruchomiono nową linię 27P, zapewniającą szybki dojazd do zakładów pracy na trasie Krzywółka – Brylantowa/Padma i Krzywółka – Sejneńska/PGK.

Na mocy porozumień międzygminnych, komunikacja miejska obsługuje także okoliczne miejscowości: Białą Wodę, Krzywe, Sobolewo,

Okuniowiec, Nową Wieś, Lipniak, Małą Hutę, Płociczno, Poddubówek, Zielone Kamedulskie, Zielone Królewskie i Wychodne. Część kosztów linii 10 jest współfinansowana przez gminy Suwałki i Szypliszki.

Bilety można kupić w 43 punktach sprzedaży oraz za pomocą aplikacji SkyCash, GoPay, mPay i moBilet. Sprzedaż biletów mobilnych wzrosła o 20% w porównaniu do 2023 roku.

Liczba podanych pasażerów stanowi sumę sprzedanych biletów jednorazowych, okresowych, dekadowych oraz przejazdów bezpłatnych (przejazdy bezpłatne stanowią 45% ogółu).

W wyniku pandemii liczba pasażerów komunikacji miejskiej znacząco spadła. Samorząd realizuje działania mające na celu ponowny wzrost zainteresowania pasażerów podróżami transportem publicznym.

Tabela 4.3.1 Ilość kilometrów rozkładowych oraz liczba pasażerów w suwalskiej komunikacji miejskiej w latach 2020 – 2024

Rok	Ilość kilometrów rozkładowych	Liczba pasażerów
2020	1 257 561	1 855 400
2021	1 373 406	1 764 900
2022	1 352 031	2 055 800
2023	1 294 770	2 503 200
2024	1 320 784	2 335 499

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGK w Suwałkach Sp. z o.o.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

System roweru miejskiego SUWER

SUWER został wykonany w ramach 2 projektów z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 pn. “Poprawa jakości systemu transportu publicznego w mieście Suwałki – III etap” i “Poprawa jakości systemu transportu publicznego w mieście Suwałki – IV etap”.

Przez 4 lata funkcjonowania systemu SUWER zostało przejechanych **880 668 km**.

Tabela 4.3.2 System roweru miejskiego SUWER w liczbach (2021-2024)

	2021	2022	2023	2024
Łączny czas wypożyczeń (godz.)	19 329	40 729	35 074	36 819
Łączna liczba wypożyczeń	40 286	82 127	74 595	68 774
Liczba użytkowników systemu	5 109	8 927	11 378	13 818
Liczba przejechanych kilometrów	132 296	267 792	239 337	241 243

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów z systemu SUWER

System roweru miejskiego SUWER, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Transport indywidualny

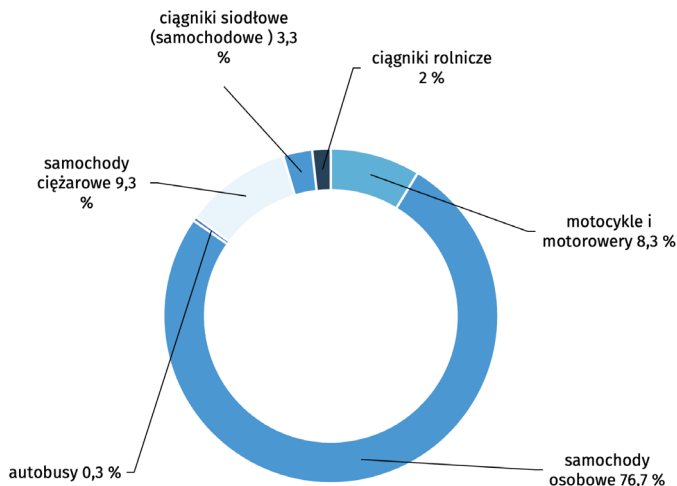
W 2024 r. w Suwałkach spadła ogół na liczbą zarejestrowanych pojazdów w związku z urealnieniem danych w Centralnej Ewidencji Pojazdów. W związku z powyższym na dzień 31.12.2024 r. w Suwałkach było zarejestrowanych 45323 pojazdów, tj. o 12,8 % mniej w stosunku do roku poprzedniego.

Tabela 4.3.3 Liczba pojazdów zarejestrowanych w Suwałkach w latach 2021-2024 (bez uwzględnienia naczep, przyczep, pojazdów specjalnych i sanitarnych)

Rodzaj pojazdu	2020	2021	2022	2023	2024
Motocykle i motorowery	4077	4270	4400	4584	3778
Samochody osobowe	36376	37628	38427	39395	34767
Autobusy	210	226	207	198	156
Samochody ciężarowe	5009	5161	5225	5364	4202
Ciągniki siodłowe (samochodowe)	1158	1324	1432	1513	1514
Ciągniki rolnicze	848	880	910	956	906
Razem	47678	49489	50601	52010	45323

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Komunikacji Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wykres 4.3.1 Struktura zarejestrowanych pojazdów w roku 2024 (bez uwzględnienia naczep, przyczep, pojazdów specjalnych i sanitarnych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Komunikacji Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

4.4 Zasoby mieszkaniowe

Budownictwo mieszkaniowe

Rok 2024 to rok, w którym liczba wydanych pozwoleń na budowę, jest najmniejsza, w ostatnich 5 latach. Wynika to ze zmian ustawowych, ograniczających rodzaje obiektów wymagających uzyskania pozwolenia na budowę oraz osłabienia gospodarczego w kraju.

Niewielka liczba decyzji o warunkach zabudowy wynika z faktu objęcia planami miejscowymi ok. 92,40 % powierzchni miasta.

Jak wynika z danych Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego, w 2024 roku na terenie miasta oddano do użytku ogółem mieszkania o łącznej powierzchni 25 459 m², w tym:

- 53 mieszkania w budownictwie indywidualnym (o łącznej pow. 9 980 m²),
- 306 mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (o łącznej pow. 15 479 m²).

Komunalny zasób mieszkaniowy

Do realizacji zadań Miasta Suwałki m.in. należy tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej oraz zapewniania lokali w ramach najmu socjalnego gospodarstwom domowym o niskich dochodach.

Gminny zasób obejmuje 1765 lokali, w 189 budynkach będących własnością i współwłasnością Miasta.

Tabela 4.4.1 Liczba wydanych wszystkich ogółem pozwoleń na budowę w latach 2020-2024

Rok	Warunki zabudowy i zagospodarowania terenu	Pozwolenia na budowę
2020	29	490
2021	20	365
2022	18	240
2023	4	196
2024	7	179

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 4.4.2 Liczba mieszkań, na które wydano w Suwałkach pozwolenia na budowę w latach 2020-2024

Rok	Indywidualne	Wielomieszkaniowe	Razem
2020	102	195	297
2021	64	891	955
2022	53	78	131
2023	32	574	606
2024	32	166	198

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 4.4.3 Komunalne lokale mieszkalne i użytkowe w latach 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba mieszkań komunalnych	1884	1844	1813	1792	1765
w tym lokale socjalne	210	192	195	173	173
Liczba lokali użytkowych	126	129	129	125	123

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS sp. z o.o.

W 2024 r. liczba lokali komunalnych zmniejszyła się łącznie o 27 lokali, w tym: 22 lokale zostały sprzedane najemcom, 4 lokale zostały zlikwidowane w wyniku rozbiórki oficyny budynku przy ul. Kościuszki 65, 1 lokal został sprzedany w budynku przy ul. Kościuszki 92 oraz 1 lokal w wyniku sprzedaży budynku mieszkalnego przy ul. Pułaskiego 57 D. Dodatkowo w 2024 r. Gmina Miasto Suwałki przejęła 1 lokal przy ul. Klonowej 43 A, znajdujący się w administracji Suwalskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Suwałkach.

Zarządzanie gminnym zasobem mieszkaniowym

Gminnym zasobem mieszkaniowym zarządza Zarząd Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS sp. z o.o.

Zawieranie umów na wolne lokale komunalne realizowano na podstawie Uchwały nr XII/154/2019 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 września 2019 r. w sprawie ustalenia zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Suwałki z późn. zm. z zachowaniem społecznej kontroli, którą w tym zakresie sprawowała Społeczna Komisja Mieszkaniowa.

W 2024 r. rozpatrzone wnioski 95 osób spełniających kryteria formalne do wynajęcia lokalu, z czego 24 rodziny ujęto na liście rocznej osób zakwalifikowanych przez Społeczną Komisję Mieszkaniową do zawarcia umowy najmu w roku 2025, a 1 rodzinę umieszczono na liście rezerwowej.

Tabela 4.4.4 Zaawansowanie prac nad złożonymi wnioskami o sprzedaż lokali mieszkalnych należących do zasobu mieszkaniowego Gminy Miasto Suwałki

Liczba złożonych wniosków w okresie od 2018 r. do 2024 r.	606
Wnioski nie kwalifikujące się do sprzedaży	18
Rezygnacja Wnioskodawcy	116
Sporządzone Operaty szacunkowe, w tym:	544
Lokale mieszkalne przeznaczone do sprzedaży umieszczone na wykazach	536
Najemcy deklarujący przyjęcie warunków wykupu	423
Zawarte /podpisane /protokoły z rokowań	410
Sprzedane lokale mieszkalne w okresie od 2019 r. do 2024 r.	389
w tym w roku 2024 r.	22

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS sp. z o.o.

Tabela 4.4.5 Gminny zasób mieszkaniowy

Lp.	Liczba budynków	Powierzchnia w m ²	Liczba lokali mieszkalnych	Liczba lokali socjalnych	Liczba pomieszczeń tymczasowych
I	Lokale mieszkalne i socjalne w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych				
	109	52 866,41	1 007	83	-
II	Lokale mieszkalne i socjalne w budynkach Gminnych				
	63	28 565,89	548	90	-
III	Lokale mieszkalne i socjalne w budynkach Spółdzielni Mieszkaniowych				
	16	1 775,61	37	-	-
IV	Pomieszczenia tymczasowe w budynku Gminy				
	1	102,7	-	-	6
Razem	189	83 310,61	1 592	173	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS sp. z o.o.

Tabela 4.4.6 Wynajem komunalnych lokali mieszkalnych w latach 2020 – 2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba złożonych wniosków	102	136	135	135	123
Liczba wniosków spełniających kryteria	67	98	90	101	95
Liczba gospodarstw domowych zakwalifikowanych do wynajęcia lokalu	15	23	37	37	25

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS sp. z o.o.

Tabela 4.4.7 Remonty i budowa budynków i lokali komunalnych w 2024 r.

Wyszczególnienie	Liczba budynków	Wartość prac w zł (brutto)
Budynki będące własnością Miasta Suwałki		
Remonty bieżące, w tym wymiana stolarki budowlanej, remonty wolnych lokali, opracowanie dokumentacji technicznych	26	755 097
Konserwacja bieżąca	Zasoby GMS	402 919
Inwestycje (wykonanie instalacji co, c.w.u. w lokalach komunalnych, dokumentacja projektowa przebudowy budynku przy ul. Kościuszki 71)	2	466 097
Roboty remontowe i inwestycyjne w budynkach stanowiących własność Skarbu Państwa	2	771 020
Budynki Wspólnot Mieszkaniowych		
Remonty elewacji budynków	1	41 420
Remont pokryć dachowych	5	67 063
Remont instalacji c.o. i c.w.u.	17	74 454
Remont instalacji elektrycznej (w tym wykonanie i wymiana instalacji domofonowej, monitoring)	14	120 934
Remonty bieżące, zagospodarowanie terenu	38	254 777
Remont klatek schodowych	3	97 579
Opracowanie dokumentacji projektowych (w tym audyty remontowe)	11	182 294
Wykonanie instalacji c.o. (zakontraktowane z terminem zakończenia w 2025 r.)	1	549 134

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS sp. z o.o.

Realizacja budownictwa mieszkaniowego (społecznego)

W styczniu 2024 roku oddano do użytku pierwszy wielorodzinny budynek mieszkalny „A” przy ulicy Rodziny Rylskich 2A. Mieszkania wykończono dzięki kredytowi z BGK, bezzwrotnemu grantowi z BGK i KZN pozyskanemu przez Miasto Suwałki oraz wpłatom 53 przyszłych najemców.

Spółka planuje budowę kolejnego budynku wielorodzinnego „B” przy tej samej ulicy. W 2024 roku złożono wniosek o dofinansowanie inwestycji z Funduszu Dopłat Banku Gospodarstwa Krajowego. Wniosek został pozytywnie rozpatrzony i oczekuje się na wypłatę środków. Przyznano także wsparcie z Krajowego Zasobu Nieruchomości z Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa. We wrześniu 2024 roku złożono wniosek do Banku Gospodarstwa Krajowego o kredyt, który przeszedł wstępną weryfikację. Obecnie trwa kompletowanie dokumentów do decyzji kredytowej. Inwestycja zostanie zrealizowana przy wykorzystaniu tych środków oraz wpłat zainteresowanych najemców.

Kolejnym działaniem inwestycyjnym było przygotowanie projektu budowy budynku mieszkalnego „C” przy ulicy Rodziny Rylskich.

W 2024 roku zmodernizowano również budynek usługowy przy ulicy Utrata 1B. Przebudowano część parteru, tworząc dwa lokale o łącznej powierzchni około 90 m² w miejscu dawnych kas biletowych. Wyremontowano toalety i utworzono oddzielną toaletę dla osób na wózkach inwalidzkich oraz pomieszczenie do przewijania dzieci.

Fot. z archiwum Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach
TBS sp. z o.o

Zasady polityki czynszowej

Polityka czynszowa Suwałk ustala różne stawki za mieszkania komunalne i socjalne. W 2024 roku wysokość czynszu za 1 m² zależała od lokalizacji budynku, wyposażenia mieszkania i stanu technicznego. Podstawą do wyliczenia czynszu był wskaźnik kosztu odtworzenia 1 m² powierzchni użytkowej, ogłaszany przez Wojewodę Podlaskiego.

Wieloletni program gospodarowania zasobem mieszkaniowym na lata 2021-2025

zakłada, że czynsze powinny pokrywać koszty utrzymania budynków, w tym bieżące naprawy, konserwację, remonty, zarządzanie oraz utrzymanie czystości i zieleni.

Szczegóły:

https://bip.um.suwalki.pl/uchwala_s/uchwala-rady-nr-xxviii-357-2020-z-dnia-2020-12-23.html

Gospodarowanie lokalami użytkowymi Gminy

Zarząd Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS sp. z o.o. zarządza 123 lokalami użytkowymi stanowiącymi własność Miasta Suwałki, znajdującymi się w budynkach mieszkalno-użytkowych i 12 użytkowych. Liczba lokali użytkowych zmniejszyła się o 2 lokale w stosunku do roku 2023, w związku ze sprzedażą nieruchomości zabudowanej przy ul. Młynarskiej 1. Działania podejmowane przez Spółkę miały na celu zagospodarowanie wszystkich lokali, które znajdują się w jej zarządzie. Informacja o wolnych lokalach dostępna była na stronie internetowej Spółki, witrynach okiennych lokali, portalu internetowym i na stronie: www.monitorurzedowy.pl

V. Przestrzeń miejska

5.1 Środowisko przyrodnicze

Suwałki charakteryzują się cennymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, będąc w większości pozostałością po zlodowaceniu bałtyckim oraz działalności Czarnej Hańczy. Dzięki różnorodnym siedliskom i stosunkowo niewielkiej urbanizacji, zwłaszcza na obrzeżach i wzdłuż rzeki, miasto posiada bogatą florę i faunę oraz liczne obszary i obiekty chronione, takie jak rezerwat przyrody, obszar chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, stanowisko dokumentacyjne i pomniki przyrody.

W północnej części miasta znajduje się obszar chronionego krajobrazu „Pojezierze Północnej Suwalszczyzny” (1 154,42 ha), chroniący polodowcowy krajobraz. W granicach Suwałk leżą fragmenty trzech obszarów Natura 2000: „Puszcza Augustowska” (373,74 ha) oraz „Ostoja Wigierska” (15,7 ha). Rezerwat „Cmentarysko Jaćwingów” (3,39 ha) chroni fragment boru świeżego z kurhanami z II-IV wieku n.e. Przy ulicy Czarnoziem znajduje się stanowisko dokumentacyjne, unikatowe odślonięcie geologiczne z osadami z interglacjatu emskiego.

W 2024 roku kontynuowano inwentaryzację drzew kwalifikujących się na pomniki przyrody oraz przeprowadzano pielęgnację istniejących. Na koniec 2024 roku w Suwałkach było 35 pomników przyrody.

Ochrona Środowiska i Działania Proekologiczne:

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Suwałki na lata 2021-2024, zgodny z prawem ochrony środowiska, obejmuje poprawę jakości powietrza, redukcję hałasu i promieniowania elektromagnetycznego, ochronę wód oraz zapewnienie dostępu do czystej wody. Program kładzie nacisk na edukację ekologiczną i kształtowanie proekologicznych postaw mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami, ochrony bioróżnorodności i minimalizacji skutków awarii.

W 2024 roku zrealizowano akcje edukacyj-

ne, takie jak konkurs „Gdzie te piękne ogrody i kwieciste balkony” i „Europejski Dzień Bez Samochodu”. Przeprowadzono akcję „Sprzątanie świata” z udziałem uczniów, dofinansowano działania edukacyjne w szkołach, przekazano mieszkańcom budki i karmniki dla ptaków oraz zorganizowano zajęcia o bezpieczeństwie drogowym w ramach Europejskiego Tygodnia Mobilności.

W ramach otwartego konkursu wsparto inicjatywę z zakresu ekologii i ochrony zwierząt, m.in. „Wymień elektrośmieci”, „Festiwal Ekologiczny Eko Wizja 4”, „Kieszonkowy ogród społeczny” i wystawy zwierząt.

Kontynuowano także pomoc mieszkańcom w usuwaniu wyrobów zawierających azbest. W 2024 roku odebrano i wywieziono 51,85 ton eternitu, a w latach 2006-2024 łącznie 2 814,3 ton.

Dzień bez Samochodu i Dzień Ziemi, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 5.1.1 Ilość usuniętych wyrobów azbestowych (w tonach) w latach 2006 – 2024

Lata realizacji Programu	Waga usuniętych wyrobów azbestowych (w tonach)	Poniesiony koszt (zł)
2006-2024	2 814,30	1 737 345 zł
w tym za lata 2020-2024		
2020	103,36	72 558,72
2021	101,29	71 105,58
2022	77,73	79 750,98
2023	50,18	91 597,66
2024	51,85	139 995,00
Razem	2 814,30	1 736 345 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Zieleń Miejska

Powierzchnia terenów zielni miejskiej w 2024 r. wyniosła około 319 ha, w tym 117,5 ha zielni zorganizowanej. Tereny te przedstawiają różne formy funkcjonalne: parki, skwery, bulwary nadrzeczne, zieleń przyuliczną, kwietniki, łąki kwietne i nieużytki.

Utrzymaniem terenów zielni miejskiej zajmuje się jednostka budżetowa Miasta Suwałki – Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach. Kompleksowa obsługa terenów zielni miejskiej wymaga całorocznych nakładów pracy. Poczynając od okresu zimowego i wczesnowiosennego, w którym są wykonywane prace porządkowe, wycinki i przycinki drzew, sadzenie drzew i krze-

wów oraz przygotowanie rozsady kwiatowych, aby latem móc realizować zadania związane z utrzymaniem zieleni, obejmujące między innymi: koszenie trawników, sadzenie kwiatów na kwietnikach i w gazonach, pielniecie kwietników, przycinanie żywopłotów i cięcia pielęgnacyjne drzew i krzewów. W okresie jesiennym oprócz prac porządkowych związanych z grabieniem liści wykonywane jest sadzenie drzew, krzewów i cebul kwiatów wieloletnich oraz przygotowanie kwietników do okresu zimowego.

Tabela 5.1.2 Prace wykonane przez Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach na miejskich terenach zielonych w latach 2020-2024

Rodzaj prac	2020	2021	2022	2023	2024
Wykonanie i renowacja zieleńców [ha]	1,2	1,6	0,96	1,05	0,68
Nasadzenia drzew [szt.]	623	189	142	154	352
Nasadzenia krzewów [szt.]	76	1 479	7 155	1069	635
Sadzonki roślin jednorocznych, bylin, roślin cebulowych [szt.]	42 000	50 794	40 846	47 229	34 935

*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ZDiZ w Suwałkach.
Powyższe dane uwzględniają tylko nasadzenia drzew i krzewów wykonanych przez ZDiZ w Suwałkach.*

5.2 Planowanie przestrzenne

Na terenie miasta Suwałk, zgodnie ze stanem na 31 grudnia 2024 roku, obowiązywało 126 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które łącznie zajmowały powierzchnię 6050 ha, co stanowiło ok. 92,40 % ogólnej powierzchni miasta.

W grudniu 2024 roku w trakcie opracowania było 16 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (w tym 14 dotyczących w części lub całości terenów zawierających się w granicach obowiązujących już planów), obejmujących łącznie ok. 693 ha. Ponadto w trakcie opracowania był plan ogólny.

Z ogólnej powierzchni miasta ok. 23% tereny stanowią tereny zurbanizowane jest to ok. 1 500 ha. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego pokrywają ok. 94,98 % powierzchni terenów zurbanizowanych w granicach miasta.

W okresie od stycznia do końca grudnia 2024 roku uchwalono 10, obecnie obowiązujących już miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego o łącznej powierzchni ok. 840,36 ha (z czego ok. 770,36 ha powierzchni opracowań obejmowało tereny zawierające się w granicach obowiązujących już planów).

Tabela 5.2.1 Pokrycie terenu miasta aktualnymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w latach 2020-2024

Koniec roku	Powierzchnia pokryta planami (ha)	Powierzchnia w stosunku do powierzchni całego miasta (%)	Powierzchnia planów w obejmujących tereny zurbanizowane (%)
2020	4 959	75,69	92,48
2021	5010	76,42	92,48
2022	5467	83,45	92,48
2023	5980	91,30	94,37
2024	6050	92,40	94,98

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Suwałk uchwalone zostało uchwałą Nr XLV/575/2022 Rady Miejskiej w Suwałkach w dniu 27 marca 2022 r. i nadal jest podstawowym aktem polityki przestrzennej miasta.

Z dniem 24 września 2023 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U z 2023 r. poz. 1688). Dokonana tą ustawą reforma planowania przestrzennego nałożyła na gminy

obowiązek opracowania nowego dokumentu jakim jest plan ogólny, który zastąpić ma studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Obowiązujące studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowają moc do dnia wejścia w życie w danej gminie planu ogólnego, lecz nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2025 r.

Na podstawie uchwały Nr LXVIII/898/2024 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 27 marca 2024 r. przystąpiono do sporządzenia planu ogólnego Miasta Suwałk. Zakończenie prac nad tym dokumentem i jego uchwalenie planowane są do końca grudnia 2025 r.

Tabela 5.2.2 Obszary miasta, dla których w roku 2024 uchwalono miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Obszar planu	Powierzchnia (ha)	Powierzchnia w stosunku do powierzchni całego miasta (%)
Teren obejmujący działki o nr ewid.: 20476, 20478, 20477/1, 20477/2 przy ul. Szwajcaria (zmiana części obowiązującego planu)	3,22*	0,05
Fragment Osiedla Emilii Plater położony przy ulicy T. Kościuszki nr 85 w Suwałkach (zmiana części obowiązującego planu)	0,07*	0,00
Teren obejmujący działki o numerach ewid.: 10962/1 i 12369/2 (zmiana części obowiązującego planu)	0,19*	0,00
Południowo – zachodni rejon ulicy Zastawie (zmiana części obowiązującego planu)	52,30*	0,80
Teren ograniczony ulicami: Stanisława Moniuszki, Fryderyka Chopina, Rotmistrza Witolda Pileckiego i granicami działek ewidencyjnych o numerach: 23987/3, 23988, 23989 (zmiana części obowiązującego planu)	7,19*	0,11
Obszar Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A. i terenów przyległych w granicach miasta Suwałk (zmiana części obowiązującego planu)	21,60 479,00*	7.64
Rejon osiedla Hańcza w części ograniczonej ulicami: Leśną, Raczkowską, Bydgoską, Wojska Polskiego oraz terenem wojskowym zamkniętym (zmiana części obowiązującego planu)	91,80*	1.40
Rejon osiedla przy ulicy Stanisława Staniszeńskiego w Suwałkach (zmiana części obowiązującego planu)	103,00*	1.57
Rejon ulicy Ogrodowej (zmiana części obowiązującego planu)	24,44* (-3,95**)	0.31
Rejon Osiedla Kolejowego (zmiana części obowiązującego planu)	38,54 22,96*	0.93

1,44* - powierzchnie planów pokrywające się z obowiązującymi planami
- 3,95** - powierzchnia planu uchylona rozstrzygnięciem nadzorczym
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

5.3 Gospodarka nieruchomościami

Informacja o zasobie nieruchomości gminy
Miasta Suwałki i Skarbu Państwa

Zasób nieruchomości Gminy Miasta Suwałki zgodnie z art. 24 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami obejmuje nieruchomości, które stanowią przedmiot własności Gminy Miasta Suwałki i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego Gminy Miasta Suwałki.

Zasób nieruchomości Skarbu Państwa zgodnie z art. 21 ustawy o gospodarce nieruchomościami obejmuje nieruchomości, które stanowią przedmiot własności Skarbu Państwa i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste, oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego Skarbu Państwa.

Stan zasobu gminy Miasta Suwałki i Skarbu Państwa

W zasobie nieruchomości gminy Miasta Suwałki na dzień 31.12.2024 r. znajdowało się 5 116 działek lub udziałów do działek o łącznej powierzchni 1 174 ha, w tym 28 działek lub udziałów do działek o łącznej powierzchni 48 ha, których właścicielem jest Skarb Państwa, a prawo użytkowania wieczystego przysługuje Gminie Miasto Suwałki.

Ponadto w użytkowaniu wieczystym pozostaje 1 593 działki lub udziały do działek o łącznej powierzchni 182 ha. Należność z tytułu opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste gruntów wynosi 1 827 181 zł.

Ponadto w użytkowaniu wieczystym pozostaje 1 601 działek o łącznej powierzchni 183,7033 ha. Należność z tytułu opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste gruntów wynosi 1 580 724,87 zł.

W zasobie nieruchomości Skarbu Państwa, położonych na terenie miasta Suwałki na dzień 31.12.2024 r., którym gospodaruje Prezydent Miasta Suwałk, znajdowały się 573 działki lub udziały do działek o łącznej powierzchni 347 ha.

Ponadto w użytkowaniu wieczystym pozostają 424 działki lub udziały do działek o łącznej powierzchni 335 ha. Należność z tytułu opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste gruntów wynosi 2 393 001 zł.

Sposób zarządzania nieruchomościami gminy i Skarbu Państwa

Zasobami nieruchomości gminy i Skarbu Państwa na terenie miasta Suwałki gospodaruje Prezydent Miasta Suwałk.

Gospodarowanie zasobem polega na ewi-

dencjonowaniu nieruchomości, ich wycenie, zabezpieczaniu nieruchomości przed uszkodzeniem lub zniszczeniem, sporządzaniu planu wykorzystania zasobu, regulowaniu stanu prawnego nieruchomości w zasobie, naliczaniu należności za nieruchomości udostępnione z zasobu oraz windykacji tych należności, współpracy z innymi organami gospodarującymi nieruchomościami gminy i Skarbu Państwa, zbywaniu i nabywaniu nieruchomości, a także ich wydzierżawianiu, wynajmowaniu i użyczeniu. Na część nieruchomości, będących w bezpośredniej dyspozycji Prezydenta Miasta Suwałk (tereny towarzyszące budownictwu mieszkaniowemu, zabudowane, lokalowe i wydzierżawiane pod działalność inną niż rolnicza) zawarto umowę o gospodarowanie z Zarządem Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS sp. z o.o.

Struktura użytkowania gruntów miejskich

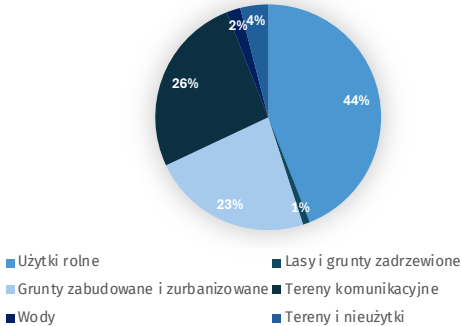
W roku 2024 nastąpiły zmiany w strukturze własnościowej użytkowanych terenów spowodowane zbywaniem gruntów pod zabudowę mieszkaniową, przemysłową i usługową.

Tabela 5.3.1 Wartość transakcji obrotu nieruchomościami dokonywanych przez Miasto Suwałki w latach 2020-2024 (w zł)

	2020	2021	2022	2023	2024
Transakcja zbycia	11 033 022	8 551 934	8 177 604	13 317 756	9 366 553
Transakcja nabycia	3 462 997	3 547 036	2 864 629	2 868 298	2 953 967
Wartość obrotu nieruchomościami	14 496 019	12 098 970	11 042 233	16 186 054	12 320 520

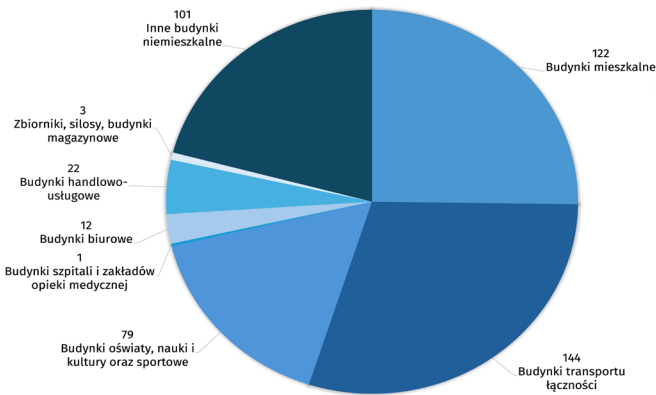
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wykres 5.3.2 Struktura użytkowania gruntów miejskich w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wykres 5.3.3. Rodzaje budynków miejskich w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

VI. Finanse Miasta

6.1 Finanse Miasta

W 2024 roku dochody miasta Suwałki wyniosły 735 401 135,93 zł, a wydatki 729 041 038,93 zł, co oznacza zamknięcie budżetu nadwyżką w wysokości 6 360 097,00 zł.

Dochody

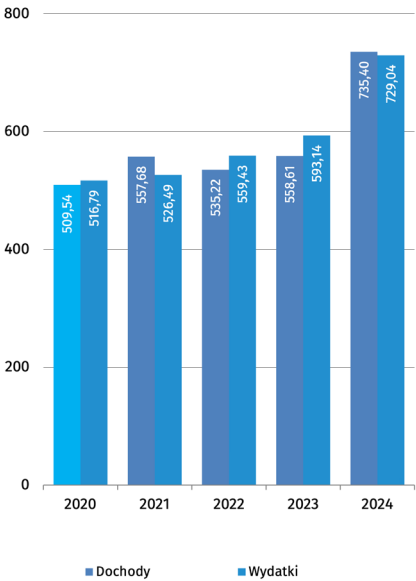
Dochody miasta Suwałki za 2024 r. wyniosły 735 401 135,93 zł, co stanowi 100,12% założonego i uchwalonego przez Radę Miejską rocznego planu dochodów.

Tabela 6.1.1 Wielkość i dynamika budżetu miasta Suwałki w latach 2020-2024 (w mln zł)

Budżet	2020	2021	2022	2023	2024
Dochody	509,54	557,68	535,22	558,61	735,4
Dynamika dochodów	97,22%	109,45%	95,97%	104,37%	131,65%
Wydatki	516,79	526,49	559,43	593,14	729,04
Dynamika wydatków	91,27%	101,88%	106,26%	106,03%	122,91%
Wynik	-7,25	31,19	-24,21	-34,53	6,36

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2020-2024.

Wykres 6.1.1 Budżet miasta Suwałki w latach 2020-2024 (w mln zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2020-2024.

W 2024 r. dochody budżetowe zostały wykonane w następujących kwotach:

1. dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące i inwestycje w kwocie 199 649 048,60 zł – co stanowi 99,38% planu rocznego,
2. subwencje w kwocie 227 952 164,00 zł – co stanowi 100,00% planu rocznego,
3. dochody własne w kwocie 307 799 923,33 zł – co stanowi 100,70% planu rocznego.

Wykres 6.1.2 Struktura dochodów budżetu miasta Suwałki w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu za 2024 rok.

Tabela 6.1.2 Struktura i dynamika dochodów budżetu miasta Suwałki w latach 2020-2024 (w tys. zł)

Dochody	2020	2021	2022	2023	2024	Dynamika 2024/2023
Dochody własne, w tym:	210 341	234 914	249 895	255 395	307 800	120,52%
wpływy z podatków i opłat lokalnych	82 066	94 379	102 249	109 489	117 308	107,14%
dochody z mienia komunalnego	27 533	28 943	27 169	31 838	30 007	94,25%
udziały w podatkach	82 574	95 937	97 775	83 357	127 895	153,43%
inne dochody	31 070	28 581	22 702	30 711	32 590	106,12%
Subwencje	126 624	145 532	141 225	195 052	227 952	116,87%
Dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące i inwestycyjne	172 572	177 237	144 092	108 165	199 649	184,58%
Dochody ogółem	509 537	557 683	535 212	558 612	735 401	131,65%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2020-2024.

Wpływy z podatków i opłat lokalnych

Wpływy z podatków i opłat lokalnych wyniosły w 2024 r. 117 308 tys. zł, co stanowiło wzrost o 7,14% w stosunku do roku 2023. Udział podatków i opłat lokalnych w ogólnej kwocie dochodów Suwałk wyniósł 15,95%.

Tabela 6.1.3 Wielkość i dynamika wpływów z podatków i opłat lokalnych miasta Suwałki w latach 2020-2024 (w tys. zł)

Rodzaj podatku lub opłaty	2020	2021	2022	2023	2024	Dynamika 2024/2023
Ogółem, w tym m.in:	82 066	94 379	102 249	109489	117 308	107,14%
podatek od nieruchomości	53 338	59 757	62 537	67 795	73 804	108,86%
opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi	11 103	12 837	16 266	16 540	16 821	101,70%
podatek od środków transportowych	3 060	3 325	3 664	4 173	4 725	113,23%
Podatek od czynności cywilno-prawnych	3 364	5 113	4 852	4 185	4 620	110,39%
opłata za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	2 365	2 284	3 268	4 362	3 989	91,45%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2020-2024.

W grupie podatków i opłat lokalnych największy udział miał podatek od nieruchomości (62,91%), a następnie wpływy z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi (14,34%) oraz podatek od środków transportowych (4,03%).

Dochody z mienia komunalnego

Wpływy z gospodarowania mieniem komunalnym (sprzedaż, dzierżawa, użytkowanie) wykonano w kwocie 30 007 tys. zł, co stanowi 101,18% planu rocznego. W stosunku do 2023 roku wpływy z tego tytułu uległy zmniejszeniu o 5,75%.

Tabela 6.1.4 Wielkość i dynamika dochodów z mienia komunalnego w latach 2020-2024 (w tys. zł)

Dochody z mienia komunalnego	2020	2021	2022	2023	2024	Dynamika 2024/2023
Ogółem, w tym:	27 533	28 943	27 169	31 838	30 007	94,25%
sprzedaż składników majątkowych, w tym działek i lokali	11 479	11 243	8 962	11 643	8 438	72,47%
zarząd i użytkowanie wieczyste nieruchomości	1 681	1 826	1 873	1 935	2 130	110,08%
najem i dzierżawa składników majątkowych	12 494	12 399	13 721	15 623	17 459	111,75%
inne	1 879	3 475	2 613	2 637	1 980	75,09%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2020-2024.

Udziały w podatkach

Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych wykonano w kwocie 120 368 tys. zł, zaś udziały w podatku dochodowym od osób prawnych wykonano w kwocie 7 527 tys. zł. W 2024 roku wykonanie ww. kategorii dochodów było o 53,43% większe niż w roku 2023.

Tabela 6.1.5 Udziały miasta Suwałki w podatkach PIT i CIT w latach 2020-2024 (w tys. zł)

Podatki	2020	2021	2022	2023	2024	Dynamika 2024/2023
Ogółem, w tym:	82 574	95 937	97 775	83 357	127 895	153,43%
dochodowe od osób fizycznych	80 314	91 449	93 846	76 880	120 368	156,57%
dochodowe od osób prawnych	2 260	4 488	3 929	6 477	7 527	116,21%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2020-2024.

Wydatki

Wydatki miasta Suwałki w 2024 r. wyniosły 729 041 038,93 zł. W porównaniu do 2023 roku wydatki uległy zwiększeniu o 22,91%.

Tabela 6.1.6 Wydatki miasta Suwałki w latach 2020-2024 (w mln zł)

Wydatki	2020	2021	2022	2023	2024	Dynamika 2024/2023
Bieżące	443,65	466,6	501,93	515,45	609,36	118,22%
bieżące - udział w wydatkach ogółem (w %)	85,85%	88,62%	89,72%	86,90%	83,58%	-
Majątkowe	73,14	59,89	57,5	77,69	119,68	154,05%
majątkowe - udział w wydatkach ogółem (w %)	14,15	11,38%	10,28%	13,10%	16,42%	-
Ogółem	516,79	526,49	559,43	593,14	729,04	122,91%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2020-2024.

Tabela 6.1.7 Wydatki miasta Suwałki w latach 2020-2024 (w mln zł)

Wydatki (w tys. zł) według działów klasyfikacji budżetowej	2020	2021	2022	2023	2024
Rolnictwo i łowiectwo	56,86	149,7	154,5	184,01	202,96
Leśnictwo	0,63	1,19	1,19	1,29	1,29
Transport i łączność	49 199,79	62 667,27	29 617,13	60 359,12	91 871,79
Turystyka	2 410,53	365,99	287,56	589,24	357,84
Gospodarka mieszkaniowa	19 024,17	18 249,45	27 452,41	22 456,13	23 743,00
Działalność usługowa	1 274,34	1 642,52	1 717,16	2 058,39	2 191,40
Administracja publiczna	23 498,66	26 023,67	44 583,65	44 317,32	48 389,17
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	405,96	18,29	13,3	392,3	1 040,32
Obrona narodowa	66,94	9,38	26,03	60,46	59,28
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona	10 382,48	10 649,95	19 898,10	17 238,14	16 241,59
Wymiar sprawiedliwości	193,38	196,76	197,98	196,8	210,3
Obsługa długu publicznego	3 643,09	2 950,06	13 495,78	16 696,26	17 318,91
Oświata i wychowanie	181 419,31	171 836,73	208 971,58	242 266,81	312 331,06
Ochrona zdrowia	4 026,17	3 725,72	3 196,78	3 665,36	4 841,72
Pomoc społeczna	31 492,64	31 797,41	40 302,80	42 276,72	49 824,06
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3 183,07	3 835,25	13 377,67	5 707,20	4 330,70
Edukacyjna opieka wychowawcza	9 207,72	9 511,01	8 335,16	10 027,03	13 486,08
Rodzina	118 373,39	118 984,06	76 260,46	49 837,04	60 798,23
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	26 207,28	27 964,45	31 236,40	31 384,30	33 190,73
Kultura i ochrona dziedzictwa	14 159,68	14 390,34	16 455,29	18 143,17	21 531,70
Kultura fizyczna	18 564,01	21 519,07	23 845,61	25 283,54	27 078,91
Razem	516 790,11	526 488,30	559 426,54	593 140,61	729 041,04

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2020-2024.

Transport i łączność

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 91 871 792,61 zł, co stanowi 98,13% planu rocznego.

W ramach powyższych środków finansowane były zadania związane z:

- zakupem usług od Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w zakresie lokalnego transportu

- zbiorowego w kwocie 12 768 209,95 zł,
- bieżącym funkcjonowaniem Zarządu Dróg i Zieleni w kwocie 7 856 844,83 zł,
- realizacją zadań inwestycyjnych w kwocie 69 974 343,72 zł.

Gospodarka mieszkaniowa

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 23 743 003,32 zł, co stanowi 95,43% planu rocznego.

Ze środków tych sfinansowano m.in.:

- zadania z zakresu gospodarki gruntami i nieruchomościami w kwocie 4 211 651,94 zł, w tym wykup nieruchomości na kwotę 2 868 297,80 zł,

- zadania z zakresu gospodarki gruntami i nieruchomościami w kwocie 4 416 905,39 zł, w tym wykup nieruchomości na kwotę 2 953 966,57 zł oraz montaż windy hydraulicznej w budynku przy ulicy Generała Kazimierza Pułaskiego 73 na kwotę 560 000,00 zł,

- zadania dot. gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy w kwocie 15 793 644,22 zł, w tym m.in.: wykonanie instalacji co i cwu w lokalach komunalnych oraz realizację zadania pn. Dokumentacja projektowa przebudowy budynku przy ul. T. Kościuszki 71,

- zadanie dot. realizacji budowy wielorodzinnego budynku mieszkalnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy ul. Rodziny Rylskich, na które miasto otrzymało wsparcie z Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa,

- zadania w ramach Lokalnych Inicjatyw Inwestycyjnych w kwocie 188 582,25 zł („Modernizacja ciągu pieszego poprzez utwardzenie kostką betonową przy ul. T. Kościuszki 91B”, „Modernizacja ciągu pieszego poprzez utwar-

dzenie kostką betonową na Osiedlu II bl. 7, 8” i „Montaż siłowni zewnętrznej czterostanowiskowej na powietrzu przy ul. Reja 68”).

Administracja publiczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 48 389 167,81 zł, co stanowi 97,47% planu rocznego. W ramach powyższych środków finansowane były wydatki związane z:

- realizacją zadań zleconych z zakresu administracji rządowej – 2 546 940,84 zł,
- funkcjonowaniem Rady Miejskiej w Suwałkach – 822 041,49 zł,
- funkcjonowaniem Urzędu Miejskiego oraz Zarządu Dróg i Zieleni w ramach zadań własnych – 35 552 648,59 zł,
- promocją miasta – 1 876 447,16 zł (w tym poprzez sport – 1 357 842,51 zł),
- funkcjonowaniem Centrum Usług Wspólnych – 5 224 362,01 zł,
- pozostałą działalnością – 2 366 727,72 zł.

Oświata i wychowanie

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 312 331 057,96 zł, co stanowi 99,11% planu rocznego. Wydatki dotyczą w szczególności:

- szkół podstawowych – 114 629 826,08 zł,
- szkół podstawowych specjalnych – 13 727 145,44 zł,
- oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych – 5 014 348,70 zł,
- przedszkoli – 45 233 329,93 zł,
- przedszkoli specjalnych – 5 037 727,79 zł,
- świetlic szkolnych – 3 484 053,97 zł,
- techników – 28 927 079,15 zł,
- szkół policealnych – 4 485 235,65 zł,
- branżowych szkół I i II stopnia – 8 584 333,84 zł,
- liceów ogólnokształcących – 32 485 138,16 zł,
- szkół zawodowych specjalnych – 4 262 760,02 zł,
- kształcenia i doskonalenia nauczycieli – 1 262 468,27 zł
- stołówek szkolnych i przedszkolnych

- 18 173 284,03 zł,
- realizacji zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego
 - 12 150 502,17 zł,
- realizacji zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych
 - 8 160 142,98 zł,
- zapewnienia uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych – 854 065,45 zł,
- pozostałej działalności – 3 051 614,17 zł.

Edukacyjna opieka wychowawcza

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 13 486 083,70 zł, co stanowi 98,62% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in.:

- specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze
 - 1 352 487,35 zł,
- wczesne wspomaganie rozwoju dziecka
 - 3 824 332,86 zł,
- poradnie psychologiczno-pedagogiczne
 - 3 571 910,26 zł,
- internaty i bursy szkolne – 2 168 099,68 zł,
- pomoc materialną dla uczniów o charakterze socjalnym i motywacyjnym – 612 005,62 zł,
- ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze
 - 1 731 831,90 zł.

Pomoc społeczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 49 824 056,02 zł, co stanowi 98,29% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in.:

- domy pomocy społecznej – 18 621 005,65 zł,
- ośrodki wsparcia – 2 917 342,11 zł,
- zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze – 1 306 207,45 zł,
- dodatki mieszkaniowe – 5 651 056,52 zł,
- zasiłki state – 3 554 150,56 zł,

- ośrodki pomocy społecznej
 - 9 260 887,77 zł,
- usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze – 3 174 546,34 zł,
- pomoc w zakresie żywienia
 - 2 211 009,74 zł,
- pozostałe działania – 2 625 666,96 zł.

Rodzina

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 60 798 228,26 zł, co stanowi 98,37% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in.:

- świadczenia wychowawcze – 49 316,92 zł,
- świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego – 40 186 590,89 zł,
- wspieranie rodziny – 439 339,92 zł,
- rodziny zastępcze – 6 311 793,97 zł,
- działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych – 3 772 062,99 zł,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów – 1 002 784,14 zł
- system opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 – 8 884 260,18 zł.

Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 33 190 726,25 zł, co stanowi 90,09% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in.:

- wydatki związane z gospodarką ściekową i ochroną wód w kwocie 2 999 596,33 zł,
- wydatki związane z gospodarką odpadami w kwocie 18 565 843,71 zł,
- oczyszczanie miasta w kwocie 3 187 358,21 zł,
- utrzymanie zieleni w kwocie 2 213 641,27 zł,
- ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu w kwocie 291 257,67 zł,
- funkcjonowanie schroniska dla zwierząt w kwocie 882 370,86 zł,

- oświetlenie ulic, placów i dróg w kwocie 2 601 494,23 zł,
- pozostałe działania w kwocie 2 272 773,62 zł.

Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 21 531 700,38 zł, co stanowi 99,00% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in. dotacją wydatki bieżące oraz koszty realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych:

- Suwalskiego Ośrodka Kultury – kwota 10 873 823,21 zł,
- Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej – 5 105 281,96 zł,
- Muzeum Okręgowego – kwota 4 642 861,55 zł.

Kultura fizyczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 27 078 912,12 zł, co stanowi 97,43% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano:

- funkcjonowanie obiektów sportowych – 9 571 677,94 zł,
- funkcjonowanie instytucji kultury fizycznej – 13 401 351,24 zł,
- zadania w zakresie kultury fizycznej – 1 973 508,42 zł,
- pozostałą działalność – 2 132 374,52 zł.

Tabela 6.1.8 Największe inwestycje w 2024 roku (w tys. zł)

Inwestycja	2024
Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej miasta Suwałki poprzez budowę i przebudowę ulic w południowej strefie przemysłowej miasta - Polski Ład	36 687,29
Kontynuacja zakończenia budowy DW nr 655 w Suwałkach w ramach Wschodniej Obwodnicy Suwałk - zadanie obwodnicowe	22 502,16
Rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 4 w Suwałkach - II etap - Polski Ład	17 097,97
Kompleksowa poprawa ogólnodostępnej infrastruktury sportowej Miasta Suwałki, w tym: SP 10, SP 7, SP 5 i SP 2 - Polski Ład	16 220,87
Wykupy nieruchomości	2 953,97
Przebudowa ronda przy ul. W. Sikorskiego i Bulwarowej w Suwałkach	2 245,83
Wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego oraz na uzupełnienie funduszy	1 422,50
Wsparcie z Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa – blok przy ul. Rodziny Rylskich - COVID - 19	1 397,00
Poprawa zielonej infrastruktury na obszarach miejskich w regionie przygranicznym PL-LT	1 219,92
Remont pokrycia dachowego wraz z robotami towarzyszącymi w segmencie A	1 183,74
I Liceum Ogólnokształcącego w Suwałkach - Polski Ład	
Zakup sprzętu do utrzymania dróg w mieście Suwałki	1 038,69
Strefa sportu i zabawy osiedla Hańcza - BO	889,35
Budowa sięgaczy od ulicy Mieszka I w Suwałkach - RFRD	851,16
Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu na ulicy Północnej w Suwałkach - RFRD	837,91
Przebudowa chodnika i parkingu oraz utwardzenie drogi dojazdowej do garaży - BO	676,21
Przebudowa parkingu przy ul. Nowomiejskiej w Suwałkach	586,71
Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu na ulicy Jagiełły w Suwałkach - RFRD	582,04
Montaż windy hydraulicznej w budynku przy ulicy Generała Kazimierza Pułaskiego 73 w Suwałkach	560
Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu na ulicy Zastawie w Suwałkach - RFRD	501,84

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu za 2024 rok.

**Deficyt budżetowy, poziom zadłużenia
i obsługa długu**

W roku 2024 budżet miasta Suwałki zano-
tował nadwyżkę dochodów nad wydatkami
w kwocie 6,36 mln zł.

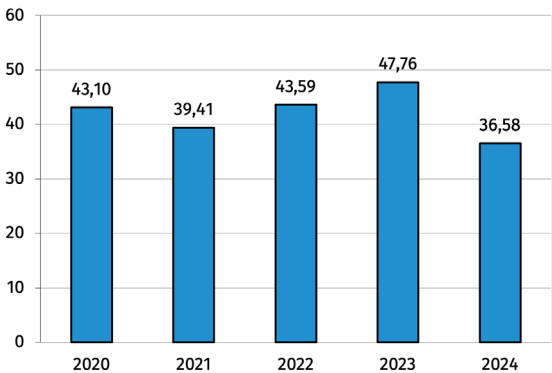
Tabela 6.1.9 Dynamika zadłużenia miasta Suwałki w latach 2020-2024 (w tys. zł)

	2020	2021	2022	2023	2024
Dochody wykonane ogółem	509 537	557 683	535 212	558 612	735 401
Kredyty i pożyczki	219 629	219 806	233 305	266 820	268 999
Wskaźnik zadłużenia w stosunku do dochodów	43,10%	39,41%	43,59%	47,76%	36,58%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2020-2024.

Na dzień 31 grudnia 2024 roku kwota zadłu-
żenia miasta Suwałki z tytułu zaciągniętych
kredytów i pożyczek oraz zobowiązań wyma-
galnych z uwzględnieniem wyłączeń wyniosła
kwotę 268 999 999,31 zł, tj. 36,58% zrealizowa-
nych dochodów. Wskaźnik zadłużenia w sto-
sunku do roku 2023 zmniejszył się o 11,18%. Na
obsługę zadłużenia, spłatę kapitału i odsetek,
przeznaczono 29 879 817,19 zł, co stanowi 4,06%
wykonanych dochodów miasta.

Wykres 6.1.2 Wskaźnik zadłużenia miasta Suwałki w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2020-2024.

VII. Zarządzanie miastem

7.1 Władze Suwałk

VIII kadencja 2018-2024

Prezydentem Miasta Suwałk wybranym 21 października 2018 roku, a następnie zaprzysiężonym 22 listopada 2018 roku, został Czesław Renkiewicz. Na stanowiska zastępcy powołani zostali: Łukasz Kurzyna – do 31.11.2022 r.; Ewa Beata Sidorek – do 31.08.2020 r.; Roman Rynkowski – od 1.01.2021 r.; Grzegorz Krysa – od 1.04.2023 r. do 31.12.2024 r.

- 2018 r. – 32 uchwały
- 2019 r. – 189 uchwał
- 2020 r. – 146 uchwał
- 2021 r. – 152 uchwały
- 2022 r. – 167 uchwał
- 2023 r. – 172 uchwały
- 2024 r. – 49 uchwał

Rada Miejska VIII kadencji

W wyborach samorządowych w dniu 21 października 2018 roku mieszkańcy Suwałk wybrali nową Radę Miejską VIII kadencji. Mandaty radnych uzyskało 12 przedstawicieli KWW „Łączą nas Suwałki – Czesław Renkiewicz”, 7 przedstawicieli KW „Prawo i Sprawiedliwość”, 2 przedstawicieli KW „Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska”, 2 przedstawicieli KWW „Mieszkańcy Suwałk”. W dniu 22 listopada odbyła się pierwsza sesja nowej kadencji Rady Miejskiej w Suwałkach. W dniu 8 lutego 2023 r. został utworzony nowy Klub liczący 8 radnych – „Suwałki Przyszłości”, który został utworzony z 6 przedstawicieli Klubu „Łączą nas Suwałki – Czesław Renkiewicz” i 2 członków ugrupowania „Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska”.

Przewodniczącym Rady Miejskiej w Suwałkach w kadencji 2018-2024 został wybrany Zdzisław Przełomieć. Wiceprzewodniczącymi Rady Miejskiej zostali wybrani: radny Jacek Juszkiewicz; radny Jacek Niedźwiedzki – do 15.10.2023 r.; radny Wojciech Pająk – do 22.10.2021 r.; radny Marek Lech Zborowski-Weychman – od 27.10.2021 r. do 6.11.2023 r.; radny Karol Korneluk – od 6.11. 2023 r.

Radni zaprzysiężeni zostali 22 listopada 2018 roku, podczas I sesji Rady Miejskiej w Suwałkach.

Tabela 7.1.1 Skład Rady Miejskiej w Suwałkach w kadencji 2018-2024

Klub Radnych „Łączą nas Suwałki”	1. Zbigniew Roman De-Mezer
	2. Krystyna Gwiazdowska
	3. Stanisław Kulikowski
	4. Zdzisław Przetomic
	5. Andrzej Turowski
	6. Marek Lech Zborowski-Weychman
Klub Radnych „Suwałki Przyszłości” Utworzony w dniu 8 lutego 2023 r.	1. Sylwester Cimochoowski
	2. Kamil Klimek
	3. Kamil Lauryn
	4. Adam Ołowniuk
	5. Wojciech Pająk
	6. Anna Ruszewska
	7. Karol Korneluk
	8. Jacek Niedźwiedzki – do dnia 15.10.2023 r.
	9. Monika Lipińska – od dnia 6.11.2023 r.
Klub Radnych „Prawo i Sprawiedliwość”	1. Bogdan Bezdziecki
	2. Tadeusz Czerwiecki
	3. Jacek Juskiewicz
	4. Mariola Brygida Karpińska
	5. Jarosław Józef Kowalewski
	6. Jacek Roszkowski
	7. Jarosław Schabieński
Przedstawiciele ugrupowania „Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska”	1. Karol Korneluk
	2. Jacek Niedźwiedzki
Przedstawiciele ugrupowania „Mieszkańcy Suwałk”	1. Anna Maria Gawlińska
	2. Łukasz Wojno

Stałe Komisje Rady Miejskiej w Suwałkach
Składy osobowe komisji Rady Miejskiej
w Suwałkach w kadencji 2018-2024.

Stan na dzień 30.04.2024 r.

Komisja Rewizyjna:

1. Zbigniew Roman De-Mezer – przewodniczący Komisji
2. Stanisław Kulikowski – wiceprzewodniczący Komisji
3. Kamil Klimek
4. Jarosław Schabieński

Komisja Finansowo-Budżetowa:

1. Andrzej Turowski – przewodniczący Komisji
2. Jacek Roszkowski – wiceprzewodniczący Komisji
3. Bogdan Bezdziecki
4. Sylwester Cimochoowski
5. Jacek Niedźwiedzki - do dnia 15.10.2023 r.
6. Monika Lipińska – od dnia 6.11.2023 r.
7. Anna Ruszewska
8. Łukasz Wojno

Rada Miejska w Suwałkach VIII kadencji i goście, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Komisja Strategii i Rozwoju Gospodarczego:

1. Tadeusz Czerwiecki – przewodniczący Komisji
2. Łukasz Wojno – wiceprzewodniczący Komisji
3. Sylwester Cimochoński
4. Jarosław Józef Kowalewski
5. Karol Korneluk
6. Wojciech Pająk
7. Andrzej Turowski

Komisja Spraw Społecznych i Bezpieczeństwa:

1. Kamil Lauryn – przewodniczący Komisji
2. Adam Ołowniuk – wiceprzewodniczący Komisji
3. Krystyna Gwiazdowska
4. Jacek Juskiewicz
5. Jarosław Józef Kowalewski
6. Karol Korneluk
7. Stanisław Kulikowski

Komisja Ekologii, Kultury, Sportu i Turystyki:

1. Bogdan Bezdziecki – przewodniczący Komisji
2. Wojciech Pająk – wiceprzewodniczący Komisji
3. Tadeusz Czerwiecki
4. Anna Maria Gawlińska
5. Jacek Juskiewicz
6. Kamil Lauryn
7. Jacek Niedźwiedzi – do dnia 15.10.2023 r.
8. Monika Lipińska – od dnia 6.11.2023 r.
9. Marek Lech Zborowski-Weychman

Komisja Oświaty i Wychowania:

1. Anna Ruszewska – przewodnicząca Komisji
2. Jarosław Schabieński – wiceprzewodniczący Komisji
3. Anna Maria Gawlińska
4. Mariola Brygida Karpińska
5. Adam Ołowniuk
6. Marek Lech Zborowski-Weychman

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji:

1. Kamil Klimek – przewodniczący Komisji
2. Krystyna Gwiazdowska – wiceprzewodnicząca Komisji
3. Zbigniew Roman De-Mezer
4. Mariola Brygida Karpińska
5. Jacek Roszkowski

Komisja Statutowa:

1. Marek Lech Zborowski-Weychman – przewodniczący Komisji
2. Jacek Juskiewicz – wiceprzewodniczący Komisji
3. Zbigniew Roman De-Mezer
4. Anna Maria Gawlińska
5. Kamil Klimek
6. Karol Korneluk
7. Jarosław Schabieński

IX kadencja 2024-2029

Prezydentem Miasta Suwałk wybranym 21 kwietnia 2024 roku, a następnie zaprzysiężonym 7 maja 2024 r., został Czesław Renkiewicz. Na stanowiska zastępców powołani zostali: Roman Rynkowski – od 1 stycznia 2021 r.; Grzegorz Krysa – od 1 kwietnia 2023 r. do 31.12.2024 r.; Marcin Bonisławski – od 1 stycznia 2025 r.

Rada Miejska w Suwałkach IX kadencji, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Rada Miejska IX kadencji

W wyborach samorządowych w dniu 7 kwietnia 2024 roku mieszkańcy Suwałk wybrali nową Radę Miejską IX kadencji. Mandaty radnych uzyskało 12 przedstawicieli KWW „Razem dla Suwałk – Czesław Renkiewicz”, 8 przedstawicieli KW „Prawo i Sprawiedliwość”, 3 przedstawicieli KWW „Wspólne Suwałki”.

W dniu 7 maja 2024 r. odbyła się pierwsza sesja nowej kadencji Rady Miejskiej w Suwałkach. Przewodniczącym Rady Miejskiej w Suwałkach w kadencji 2024-2029 został wybrany Zdzisław Przełomieć. Wiceprzewodniczącymi Rady Miejskiej zostali wybrani: radna Anna Ruszewska, radny Jacek Juszkievicz oraz radny Karol Korneluk.

Liczba podjętych uchwał w 2024 r. – 109 uchwał (stan na dzień 31.12.2024 r.).

Tabela 71.2 Skład Rady Miejskiej w Suwałkach w kadencji 2024-2029

Klub Radnych „Razem dla Suwałk”	1. Sylwester Cimochoński
	2. Zbigniew De Mezer
	3. Wojciech Fałtynowicz
	4. Grzegorz Gorlo
	5. Mariola Brygida Karpińska
	6. Kamil Klimek
	7. Kamil Lauryn
	8. Zdzisław Przełomieć
	9. Anna Ruszewska
	10. Przemysław Turowski
	11. Wioletta Wawrukiewicz
	12. Marek Zborowski – Weychman
Klub Radnych „Prawo i Sprawiedliwość”	1. Bogdan Bezdziecki
	2. Tadeusz Czerwiecki
	3. Grzegorz Przemysław Izbicki
	4. Jacek Juszkievicz
	5. Jarosław Józef Kowalewski
	6. Andrzej Łuczaj
	7. Piotr Rydzewski
	8. Jarosław Schabieński
Klub Radnych „Wspólne Suwałki” od 29 stycznia 2025 r. zmiana nazwy na Klub Radnych „Koalicja Obywatelska”	1. Karol Korneluk
	2. Filip Olszewski
	3. Adam Ołowniuk

**Stałe Komisje Rady Miejskiej w Suwałkach.
Składy osobowe komisji Rady Miejskiej
w Suwałkach w kadencji 2024-2029.**

Stan na dzień 31.12.2024 rok

Komisja Rewizyjna:

1. Zbigniew Roman De-Mezer – Przewodniczący Komisji
2. Filip Olszewski – Wiceprzewodniczący
3. Sylwester Cimochoński
4. Kamil Klimek
5. Kamil Lauryn
6. Andrzej Łuczaj
7. Piotr Rydzewski

Komisja Finansowo-Budżetowa:

1. Kamil Lauryn – Przewodniczący Komisji
2. Sylwester Cimochoński – Wiceprzewodniczący
3. Bogdan Bezdziecki
4. Zbigniew Roman De-Mezer
5. Karol Korneluk
6. Anna Ruszewska
7. Piotr Rydzewski

**Komisja Strategii, Gospodarki i Ochrony
Środowiska:**

1. Jarosław Schabieński – Przewodniczący Komisji
2. Grzegorz Gorlo – Wiceprzewodniczący
3. Tadeusz Czerwiecki
4. Karol Korneluk
5. Przemysław Turowski
6. Wioletta Wawrukiewicz

**Komisja Spraw Społecznych, Zdrowia i Bez-
pieczeństwa:**

1. Anna Ruszewska – Przewodnicząca Komisji
2. Jarosław Józef Kowalewski – Wiceprzewodniczący
3. Wojciech Fątynowicz
4. Jacek Juskiewicz
5. Adam Ołowniuk
6. Jarosław Schabieński
7. Wioletta Wawrukiewicz

Komisja Kultury, Sportu i Turystyki:

1. Bogdan Bezdziecki – Przewodniczący Komisji
2. Marek Lech Zborowski – Weychman – Wiceprzewodniczący
3. Grzegorz Gorlo
4. Grzegorz Przemysław Izbiński
5. Jacek Juskiewicz
6. Filip Olszewski

Komisja Oświaty i Wychowania:

1. Mariola Brygida Karpińska – Przewodnicząca Komisji
2. Andrzej Łuczaj – Wiceprzewodniczący
3. Wojciech Fątynowicz
4. Grzegorz Przemysław Izbiński
5. Adam Ołowniuk
6. Marek Lech Zborowski- Weychman

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji:

1. Kamil Klimek – Przewodniczący Komisji
2. Tadeusz Czerwiecki – Wiceprzewodniczący
3. Mariola Brygida Karpińska
4. Jarosław Józef Kowalewski
5. Przemysław Turowski

7.2. Urząd Miejski

Struktura organizacyjna Urzędu Miejskiego w Suwałkach

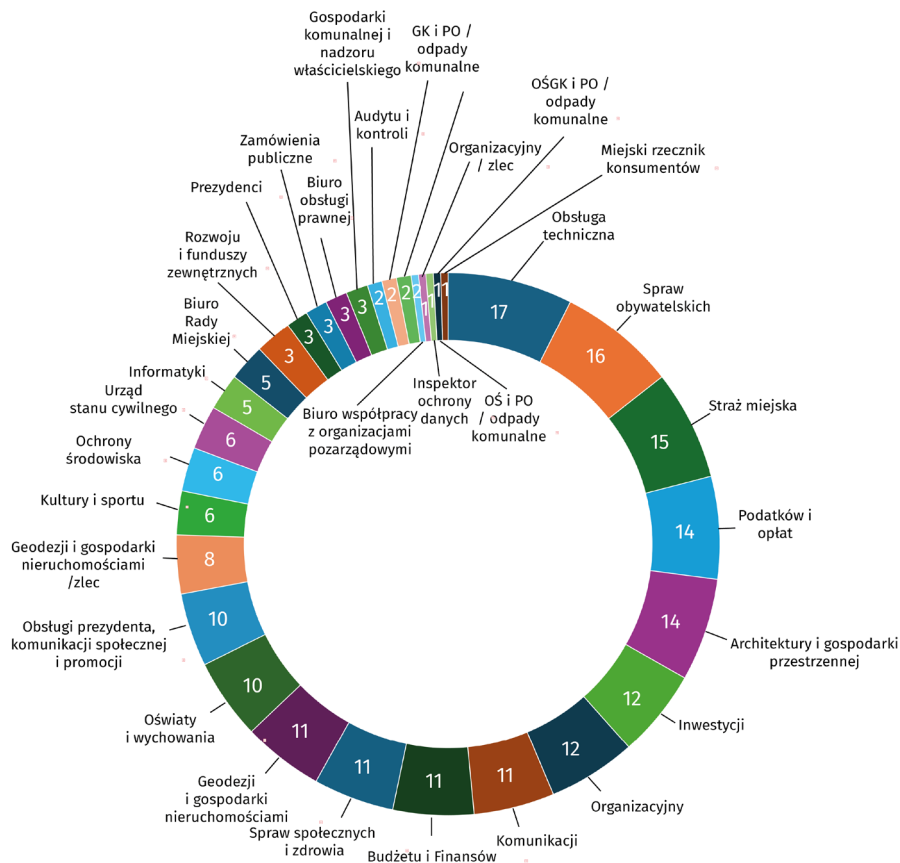
Organizację i zasady funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach określa Regulamin Organizacyjny nadany Zarządzeniem nr 67/2023 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 20 lutego 2023 r. z późn. zm. Strukturę urzędu tworzą wydziały i równoważne komórki organizacyjne. Kierują nimi naczelnicy i kierownicy, na których spoczywa odpowiedzialność za właściwą organizację pracy, ustalanie zasad funkcjonowania oraz nadawania zakresów obowiązków nadzorowanym pracownikom.

Struktura zatrudnienia w Urzędzie Miejskim w Suwałkach ze względu na staż pracy w 2024 roku przedstawiała się następująco:

- Biuro Rady Miejskiej
- Biuro Obsługi Prawnej
- Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi
- Wydział Architektury i Gospodarki Przestrzennej
- Wydział Audytu i Kontroli
- Wydział Budżetu i Finansów
- Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami
- Wydział Gospodarki Komunalnej i Nadzoru Właścicielskiego
- Wydział Informatyki
- Wydział Inwestycji
- Wydział Komunikacji
- Wydział Kultury i Sportu
- Wydział Obsługi Prezydenta, Komunikacji Społecznej i Promocji
- Wydział Ochrony Środowiska
- Wydział Organizacyjny
- Wydział Oświaty i Wychowania
- Wydział Podatków i Opłat
- Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych
- Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia
- Wydział Spraw Obywatelskich

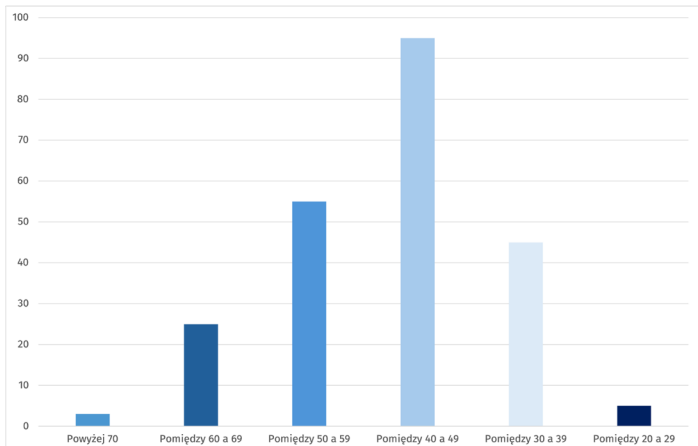
- Wydział Zamówień Publicznych
 - Straż Miejska
 - Urząd Stanu Cywilnego
- oraz 2 samodzielne stanowiska:
- Inspektor Ochrony Danych
 - Miejski Rzecznik Konsumentów

Wykres 7.2.1 Liczba pracowników Urzędu Miejskiego w Suwałkach wg wydziałów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wykres 7.2.2 Liczba pracowników Urzędu Miejskiego w Suwałkach wg grup wiekowych

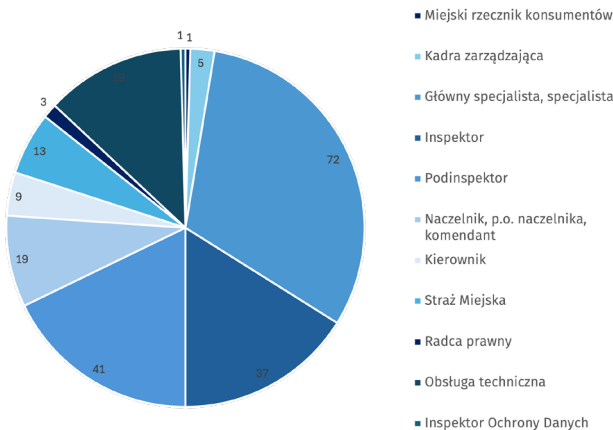

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Liczba zatrudnionych na dzień 31 grudnia 2024 r. wynosiła 228 osób.

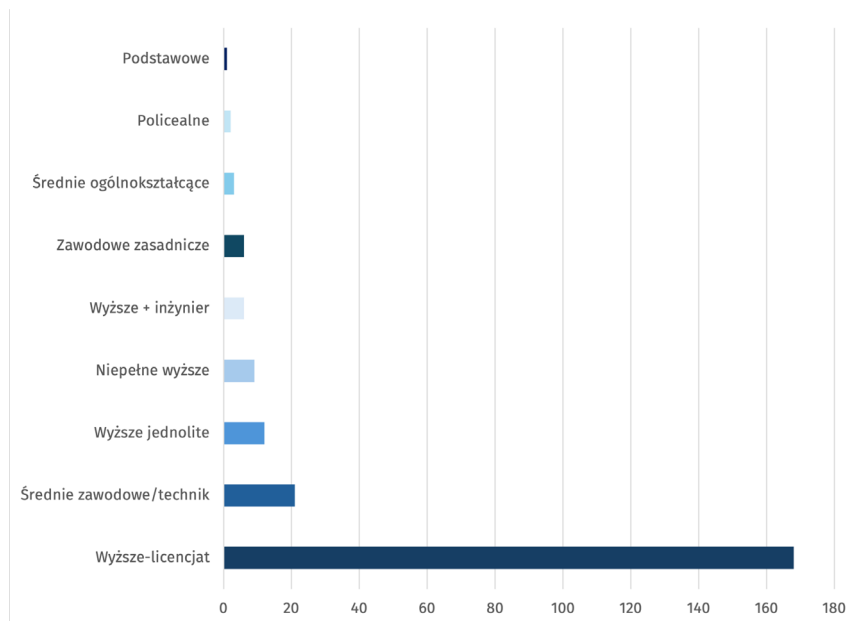
Struktura zatrudnienia w 2024 roku przedstawiała się następująco:

Wykres 7.2.3 Liczba pracowników Urzędu Miejskiego w Suwałkach wg stanowisk

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wykres 7.2.4 Liczba pracowników Urzędu Miejskiego w Suwałkach wg wykształcenia

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Kierownikiem Urzędu jest Prezydent Miasta, który kieruje jego pracą przy pomocy dwóch Zastępców Prezydenta, Sekretarza i Skarbnika.

Zastępcy Prezydenta zapewniają w powierzonym zakresie kompleksową merytoryczną realizację zadań oraz nadzorują wydziały i inne jednostki organizacyjne realizujące te zadania.

Sekretarz Miasta nadzoruje i koordynuje działania w zakresie organizacji pracy Urzędu i zarządzania jego zasobami ludzkimi, zapewnia zgodności działania Urzędu z obowiązującymi przepisami prawa oraz sprawną obsługę interesantów, nadzoruje czynności związane z organizacją na terenie miasta wyborów i referendum, z upoważnienia Prezydenta pełni określone funkcje pracodawcy w stosunku do pracowników Urzędu.

Skarbnik Miasta zapewnia prawidłową gospodarkę finansową miasta i jako główny księgowy budżetu realizuje wynikające z tego tytułu zadania określone w odrębnych przepisach. Koordynuje i nadzoruje prace dotyczące opracowania projektu budżetu miasta oraz czuwa nad prawidłową jego realizacją, opracowuje określone analizy i sprawozdania w tym zakresie, udziela kontrasygnaty dokumentom, w których ustala się zobowiązania finansowe miasta i Urzędu Miejskiego.

Inne dane o pracy Urzędu Miejskiego w Suwałkach

W Urzędzie Miejskim w Suwałkach obsługą bezpośrednią klienta zajmuje się znacząca większość wydziałów i komórek organizacyjnych. Najczęstszym sposobem załatwienia sprawy w Urzędzie jest obsługa bezpośrednio w komórkach organizacyjnych. Znacząco wzrosła liczba spraw kierowanych do urzędu i realizowanych z wykorzystaniem elektronicznych środków komunikacji w tym głównie przez: e-PUAP, profil zaufany oraz uruchomioną w 2024 r. elektroniczną skrzynkę doręczeń (e-doręczenia).

W Wydziale Komunikacji, Urzędzie Stanu Cy-

wilnego, Wydziale Podatków i Opłat oraz Spraw Społecznych i Zdrowia, działają systemy kolejkowe. Usprawniają one bieżącą obsługę petentów, umożliwiają również zdalną rejestrację wizyt na wybrane przez petenta terminy i godziny.

Na oficjalnej stronie Urzędu Miejskiego w Suwałkach znajdują się między innymi informacje dotyczące miasta, samorządu, gospodarki, kultury i turystyki, oświaty i sportu. Dodatkowo, mieszkańcy mogą uzyskać informacje dotyczące funkcjonowania miasta oraz Urzędu Miejskiego poprzez stronę Biuletynu Informacji Publicznej (BIP).

Szkolenia pracowników samorządowych

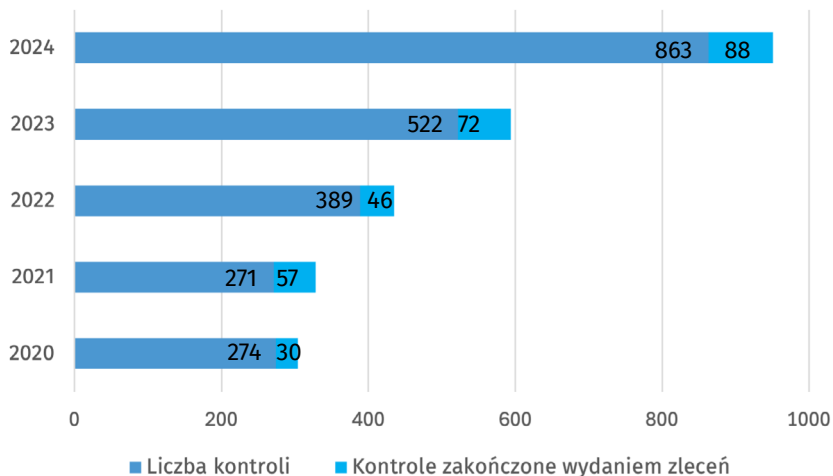
W 2024 r. zrealizowano 145 jednostek osobowo-szkoleniowych za łączną kwotę 43.597 zł. Dodatkowo pracownicy korzystają z nieodpłatnych form szkoleniowych organizowanych przez ogólnopolskie platformy szkoleniowe takich jak: Wolters Kluwer, Lex, Verte, Portal Samorządowy, Akademia PARP. Największa potrzeba szkoleniowa pracowników wynika z wprowadzanych zmian w obowiązujących przepisach prawnych w różnych dziedzinach. Szkolenia opłacane są ze środków Wydziału Organizacyjnego i większość z nich prowadzona jest w formie on-line.

System kontroli zarządczej w Urzędzie Miejskim w Suwałkach

Procedury kontroli zarządczej zostały określone zarządzeniem Nr 129/2017 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 25 kwietnia 2017 roku w sprawie organizacji i funkcjonowania kontroli zarządczej w Mieście Suwałki.

W latach 2020 – 2024 wydziały Urzędu Miejskiego w ramach systemu kontroli zarządczej przeprowadziły kontrole funkcjonalne.

Wykres 7.2.5 Liczba kontroli przeprowadzonych w latach 2020–2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Audytu i Kontroli Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wyniki kontroli pozwoliły na identyfikację obszarów wymagających usprawnień oraz podjęcie działań naprawczych. Liczba przeprowadzonych kontroli wykazywała tendencję wzrostową z niewielkim spadkiem w 2021 roku. Odsetek kontroli zakończonych wydaniem zleceń mieścił się w przedziale 10 – 21%.

7.3 Rady i kolegialne organy opiniodawczo - doradcze

Efekty działań ciał konsultacyjnych działających w Mieście

W mieście działa kilka gremiów o charakterze konsultacyjnym, reprezentujących różne środowiska, które uczestniczą w podejmowaniu kluczowych decyzji na poziomie miejskim. Na podstawie ustawy o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r., poz. 506) działają dwie rady: Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki oraz Suwalska Rada Seniorów.

Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki

Działalność MRMS ma charakter konsultacyjny. Kadencja Rady trwa 3 lata. Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki reprezentuje interesy całej suwalskiej młodzieży. W skład Młodzieżowej Rady Miasta Suwałki wchodzi jeden przedstawiciel każdego typu szkoły ponadpodstawowej znajdującej się na terenie Miasta Suwałki.

Przedstawiciele są wybierani spośród członków społeczności uczniowskiej zgodnie z obowiązującą w szkole ordynacją wyborczą. Za przeprowadzenie wyborów odpowiadają szkolne Samorządy Uczniowskie.

Szczegóły dotyczące zasad działalności MRMS zawarte są w statucie:

Uchwała nr VI/67/2024 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 września 2024 r.

w sprawie zmiany uchwały Rady Miejskiej w Suwałkach w sprawie powołania Młodzieżowej Rady Miasta Suwałki.

Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki jest reprezentacją młodzieży uczącej się na terenie Miasta Suwałk. Celem działania Młodzieżowej

Rady jest kształtowanie postaw patriotycznych, obywatelskich, społecznych i demokratycznych poprzez:

- 1) rozwijanie, wspieranie i upowszechnianie idei samorządności wśród młodzieży;
- 2) promowanie idei społeczeństwa obywatelskiego;
- 3) upowszechnianie zasad działania samorządu terytorialnego wśród młodzieży;
- 4) inicjowanie, wspieranie i koordynowanie samorządowej działalności młodzieży;
- 5) rozpoznawanie i reprezentowanie interesów młodzieży wobec instytucji publicznych i pozarządowych;
- 6) organizację aktywnego uczestnictwa młodzieży w życiu lokalnej społeczności;
- 7) integrację i współpracę środowisk młodzieżowych;
- 8) reprezentowanie młodzieży na uroczystościach związanych z obchodami świąt narodowych;
- 9) wspieranie działalności wolontariackiej i charytatywnej młodzieży;
- 10) promocję kultury, zwłaszcza tej skierowanej i tworzonej przez młodzież;
- 11) obronę godności ucznia i jego praw.

Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki z opiekunem – Anną Szulc, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

**Skład Młodzieżowej Rady Miasta Suwałki
w kadencji od 12 grudnia 2024 do 12 grudnia
2027 r.**

1. Kamil Zyskowski – Zespół Szkół nr 1 w Suwałkach. III Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Alfreda Lityńskiego w Suwałkach – Przewodniczący Młodzieżowej Rady Miasta Suwałki.

2. Maciej Jarmułowicz – Zespół Szkół nr 2 w Suwałkach. II Liceum Ogólnokształcące im. gen. Zygmunta Podhorskiego w Suwałkach – Wiceprzewodniczący Młodzieżowej Rady Miasta Suwałki.

3. Zuzanna Buraczewska – I Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Marii Konopnickiej w Suwałkach – Sekretarz Młodzieżowej Rady Miasta Suwałki.

4. Jakub Abramowicz – Liceum Ogólnokształcące Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku z siedzibą w Suwałkach i Technikum ZDZ w Białymstoku z siedzibą w Suwałkach.

5. Karolina Chmielewska – Zespół Szkół nr 4 w Suwałkach.

6. Adam Dąbrowski – Zespół Szkół nr 6 im. Karola Brzostowskiego w Suwałkach.

7. Jan Dzik – Zespół Szkół Sióstr Salezjanek im. Jana Pawła II w Suwałkach

8. Krzysztof Nalbach – Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Wincentego Witosa w Suwałkach.

9. Zuzanna Skibowska – Zespół Szkół Technicznych.

Działania Młodzieżowej Rady Miasta Suwałk:

- wyrażanie opinii o działaniach organów samorządu terytorialnego w zakresie dotyczącym młodzieży,
- reprezentowanie suwalskiej młodzieży na obchodach świąt państwowych,
- współpraca z innymi młodzieżowymi radami w Polsce,
- współpraca z Młodzieżową Radą z Grande-Synthe we Francji
- promocja Suwałk w mediach społecznościowych i organizowanie wydarzeń kulturalnych wśród młodzieży,
- organizowanie konkursów i ankiet,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi,
- wspieranie suwalskich seniorów,
- wspieranie inicjatyw młodzieżowych,
- uczestnictwo w warsztatach i szkoleniach,
- współpraca z miejskimi instytucjami,
- udział w komisjach konkursowych,
- rozpowszechnianie idei wolontariatu,
- aktywizacja suwalskiej młodzieży.

Zarządzeniem Prezydenta Miasta Suwałk nr 376/ 2024 z dnia 23 października 2024 r. powołano **Pełnomocnika Prezydenta Miasta Suwałk ds. Młodzieży – Annę Szulc**.

Suwalska Rada Seniorów

Suwalska Rada Seniorów czwartej kadencji (2022-2024) została powołana Zarządzeniem nr 7/2022 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 5 stycznia 2022 r. w sprawie powołania Suwalskiej Rady Seniorów. Radę tworzy dziewięć osób, co najmniej pięcioro z nich musi mieć powyżej 60 lat. Siedmioro członków Rady zgłaszają i wybierają suwalskie organizacje pozarządowe i instytucje działające na rzecz seniorów, dwoje to przedstawiciele Prezydenta Miasta Suwałk. Rada działa społecznie, członkowie nie otrzymują wynagrodzeń.

Przewodniczącym Rady jest Andrzej Soroka, Wiceprzewodniczącą Danuta Kożuchowska, Sekretarzem Elżbieta Olejnik.

W 2024 roku Suwalska Rada Seniorów czwartej kadencji spotkała się na sześciu posiedzeniach. Rada współpracowała przy organizacji, wraz z Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, V Suwalskiej Olimpiady Seniorów (w tym turnieju strzeleckiego z udziałem młodzieży II LO) oraz Europejskiego Dnia Seniora w Suwalskim Ośrodku Kultury. Była inicjatorem projektu „Pełni życia w sile wieku”, obejmującego zajęcia aquafitness, taneczne w plenerze, plenerowe wydarzenie integracyjne „Party Kicz” oraz usługę podologa dla osób powyżej 80 roku życia, z dofinansowaniem z budżetu Województwa Podlaskiego.

Inne rady działające w Suwałkach

Suwalska Rada Działalności Pożytku Publicznego

Suwalska Rada Działalności Pożytku Publicznego piątej kadencji (2023-2025) została powołana Zarządzeniem nr 455/2022 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie powołania Suwalskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego. Radę tworzy 12 osób: sześcioro przedstawicieli organizacji pozarządowych, trzech radnych Miasta Suwałki i trzech przedstawicieli Prezydenta Miasta Suwałk. Rada działa społecznie, członkowie nie otrzymują wynagrodzeń.

Przewodniczącym Rady jest Jarosław Ruszewski, Wiceprzewodniczącym Karol Świerzbini, Sekretarzem Agnieszka Szyszko.

W 2024 roku Suwalska Rada Działalności Pożytku Publicznego piątej kadencji spotkała się na pięciu posiedzeniach. Zaopiniowała łącznie 7 dokumentów regulujących współpracę Miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi, a także dokumentów miejskich o znaczeniu strategicznym dla wszystkich mieszkańców. SRDPP zgłosiła w nich łącznie 34 uwagi, z czego przyjęto 26, czyli 75 procent.

Miejska Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Suwałk

Zarządzeniem nr 356/2023 z dnia 29 września 2023 r. Prezydent Miasta Suwałk powołał, na 4 – letnią kadencję, 5 – osobową Miejską Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Suwałk na lata 2023 – 2026. Przewodniczącą Rady jest Urszula Duda, Wiceprzewodniczącym Józef Grzeszkiewicz.

Rada jest organem opiniodawczo-doradczym powołanych spośród przedstawicieli działających na terenie miasta organizacji pozarządowych, fundacji oraz jednego przedstawiciela jednostki samorządu terytorialnego.

Obsługę administracyjno-techniczną Rady prowadzi Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach.

Zakres działalności Rady:

1. Inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:

a) integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,

b) realizacji praw osób niepełnosprawnych.

2. Opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

3. Ocena realizacji programów.

4. Opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Miasta pod kątem ich skutków dla osób z niepełnosprawnościami.

W 2024 r. odbyło się 6 posiedzeń Rady.

W czerwcu członkowie Rady uczestniczyli w spotkaniu z przedstawicielami Podlaskiego Oddziału PFRON, którego tematem były przyczyny skarg na brak dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przez podmioty publiczne oraz rozstrzygnięcia Prezesa Zarządu PFRON dotyczące rozwiązań ważnych dla osób z różnymi niepełnosprawnościami.

Zespół ds. Zdrowia Publicznego

Zespół ds. Zdrowia Publicznego, będący organem doradczo-wspierającym, został powołany Zarządzeniem nr 269/2021 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 15 lipca 2021 r., a następnie w zmienionym składzie powołany Zarządzeniem nr 242/2024 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 12 lipca 2024 r.

W jego skład wchodzi obecnie 14 osób, w tym przedstawiciele Państwowej Uczelni Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach, Szpitala Wojewódzkiego im. dr Ludwika Rydygiera w Suwałkach, radni Rady Miejskiej w Suwałkach oraz przedstawiciele Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Suwałkach. Przewodniczącym Zespołu jest Roman Rynkowski.

2024 roku odbyły się dwa spotkania Zespołu, podczas których poruszono tematy dotyczące m.in. dyżurów aptek ogólnodostępnych w świetle nowelizacji ustawy Prawo Farmaceutyczne, programu profilaktyki otyłości pn. „Program polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki nadwagi i otyłości wśród uczniów klas IV szkół podstawowych w Mieście Suwałki na lata 2025-2028”, wypracowanych działań priorytetowych na rzecz zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2023/2024.

Rada Gospodarcza przy Prezydencie Miasta Suwałk

Rada Gospodarcza przy Prezydencie Miasta Suwałk (aktualna kadencja na lata 2024-2029) jest niezależnym organem opiniodawczo-doradczym, działającym od kilkunastu lat na rzecz integracji środowiska przedsiębiorców i instytucji około biznesowych w Suwałkach. Obecna Rada Gospodarcza przy Prezydencie Miasta Suwałk w kadencji na lata 2024-2029 została powołana Zarządzeniem nr 214/2024 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 27 czerwca 2024 r. Rada liczy 14 członków. Przewodniczącym Rady jest Adam Otów, Wiceprzewodniczącym Tomasz Szyszko.

Celem Rady jest inicjowanie i wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego oraz opiniowanie głównych zamierzeń inwestycyjnych i kierunków rozwojowych Suwałk. Rada Gospodarcza składa się z przedstawicieli suwalskiego środowiska biznesu i przedsiębiorców.

W 2024 r. odbyły się 3 posiedzenia Rady Gospodarczej, na których omawiano m.in. tematy dot. planowanych zadań miasta w ramach ZIT MOF Suwałk, inwestycji miejskich w 2024 r. i latach następnych, programu pomocy de minimis w zakresie zwolnień od podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców. Zaprezentowano też Klaster Energii „Nowa Suwalska Energia”, organizację VIII edycji Forum Biznesowego Pogranicza 2024 oraz główne założenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego północnego rejonu ul. Ogrodowej w Suwałkach. Przedstawiono też propozycję zmiany wysokości podatków i opłat na 2025 r., niektóre zagadnienia związane z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Suwałk do roku 2030 czy założenia nowego programu stypendialnego dla studentów tzw. Suwalski Starter Kariery – stypendia zamawiane i realizowanego programu tzw. „Ośrodek Karier Suwalskich Absolwentów” (OKSA). Omówiono też kwestię pomocy dla powodzian ze strony miasta i suwalskich firm oraz sprawę budowy Mediateki, która stanowić będzie nowoczesne centrum książki, nauki, edukacji i technologii.

Posiedzenie Rady Gospodarczej przy Prezydencie Miasta Suwałk, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Rada Sportu przy Prezydencie Miasta Suwałk

Ósma kadencja została powołana Zarządzeniem nr 212/2024 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 26 czerwca 2024 r. w sprawie zasad powołania Rady Sportu przy Prezydencie Miasta Suwałk i ustalenia Regulaminu działania tej Rady. Skład osobowy Rady został ustalony zarządzeniem nr 218/2024 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 28 czerwca 2024 r. w sprawie ustalenia składu osobowego Rady Sportu przy Prezydencie Miasta Suwałk.

Rada Sportu przy Prezydencie Miasta Suwałk jest społecznym organem opiniotwórczym i ma służyć rozwojowi sportu i kultury fizycznej na terenie Miasta Suwałk. Liczy 13 członków. Przewodniczącym Rady jest Edward Dec, Wiceprzewodniczącym Bartosz Jasiński.

Do jej zadań należy opiniowanie:

- strategii rozwoju Miasta Suwałk w zakresie kultury fizycznej;
- projektu budżetu Miasta Suwałk w części dotyczącej kultury fizycznej;
- programów dotyczących rozwoju bazy sportowej na terenie miasta Suwałk, w tym w szczególności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie dotyczącym terenów wykorzystywanych na cele kultury fizycznej;
- projektów uchwał, określających warunki i tryb finansowania zadań własnych Miasta w zakresie rozwoju sportu.

W 2024 r. odbyły się cztery spotkania Rady Sportu, na których omawiano m.in.:

- propozycję osób rekomendowanych przez Radę Sportu do opiniowania wniosków złożonych w naborze wniosków na szkolenie sportowe dzieci i młodzieży w sportach wiodących,
- propozycję osób rekomendowanych przez Radę Sportu do składu zespołu opiniującego wnioski o przyznanie nagród, stypendiów i wyróżnień sportowych,
- projekt uchwały w sprawie określenia zasad, trybu przyznawania oraz rodzaju i wysokości stypendiów sportowych oraz nagród i wyróżnień w Mieście Suwałki,

- projekt budżetu Miasta Suwałk w części dotyczącej kultury fizycznej na 2025 r.,
- analizę sportów wiodących w Mieście Suwałki,
- propozycję wprowadzenia bonu sportowego.

W 2024 r. Rada Sportu pozytywnie zaopiniowała:

- projekt uchwały w sprawie określenia zasad, trybu przyznawania oraz rodzaju i wysokości stypendiów sportowych oraz nagród i wyróżnień w Mieście Suwałki,
- projekt budżetu Miasta Suwałk w części dotyczącej kultury fizycznej na 2025 r.

Posiedzenie Rady Sportu przy Prezydencie Miasta Suwałk, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Rada Kultury przy Prezydencie Miasta Suwałk

W 2024 roku powołany został nowy skład osobowy Rady ds. Kultury na kadencję prezydencką 2024-2029. Obecnie Rada liczy 14 osób i funkcjonuje w oparciu o zarządzenie nr 199/2024 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 13 czerwca 2024 roku. Przewodniczącą Rady jest Alicja Andrulewicz.

Rada jest organem opiniodawczym Prezydenta Miasta Suwałk i ma służyć zintegrowaniu środowiska podmiotów działających w sferze kultury i sztuki poprzez stworzenie płaszczyzny dla współdziałania i wymiany doświadczeń.

Główne cele Rady to:

- inicjowanie i wspieranie rozwoju kultury i sztuki z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju,
- wymiana doświadczeń w zakresie działań oraz zadań problemowych dotyczących funkcjonowania kultury i sztuki w mieście,
- kreowanie i promowanie kultury i sztuki,
- stworzenie przyjaznego środowiska dla rozwoju kultury i sztuki pod względem proceduralnym, formalnym oraz infrastrukturalnym.

W 2024 roku Rada Kultury spotkała się trzy razy. W trakcie posiedzeń podejmowane były różnorodne tematy. Wybrane z nich to: budowa Mediateki i wyniki konsultacji społecznych przeprowadzonych w tej sprawie, prace nad Strategią Rozwoju Kultury Miasta Suwałki do roku 2030 oraz kalendarz wydarzeń kulturalnych, zarówno w kontekście ich organizacji, jak i promocji.

Rada Kobiet w Mieście Suwałki

Rada Kobiet jest organem konsultacyjno-opiniodawczym i inicjatywnym przy Prezydencie Miasta Suwałk w zakresie spraw kobiet, powoływanym w drodze zarządzenia na okres odpowiadający kadencji Prezydenta Miasta Suwałk.

Wspiera działania Prezydenta Miasta Suwałk poprzez wiedzę, doświadczenie, propozycje i inicjatywy oraz znajomość zagadnień dotyczących kobiet – mające na celu pobudzenie aktywności obywatelskiej mieszkańców Suwałk.

Rada Kobiet funkcjonuje w oparciu o Zarządzenie Prezydenta Miasta Suwałk Nr 342/2024 z dnia 10 września 2024 w sprawie zasad naboru i powołania członkiń do Rady Kobiet w Mieście Suwałki oraz określenia zasad i trybu jej działania, zmienione Zarządzeniem Prezydenta Miasta Suwałk Nr 394/2024 z dnia 7 listopada 2024 w sprawie zmiany Zarządzenia Nr 342/2024 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 10 września 2024 r. w sprawie zasad naboru i powołania członkiń do Rady Kobiet w Mieście Suwałki oraz określenia zasad i trybu jej działania.

Rada liczy 19 członkiń. Skład osobowy Rady

Kobiet określa Zarządzenie Nr 397/ 2024 z dnia 12 listopada 2024 roku w sprawie powołania Rady Kobiet. Przewodniczącą Rady jest Alicja Węsierska-Kwiecień, Wiceprzewodniczącą Sylwia Ciszewska.

W roku 2024 odbyły się dwa posiedzenia Rady, podczas których poruszano tematy związane ze zdrowiem mieszkańców, a także dotyczące funkcjonowania oświaty w Suwałkach, ze szczególnym uwzględnieniem opieki pielęgniarskiej w szkołach.

Rada Kobiet w Mieście Suwałki, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Udział Prezydenta w różnych ciałach lokalnych (powiatowych) i regionalnych

W 2024 r. Prezydent Miasta Suwałk uczestniczył w pracach następujących ciał doradczych:

- **Komitet Monitorujący program Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027**

Komitet Monitorujący (KM) ustanowiony przez Instytucję Zarządzającą (IZ) programem działa jako niezależne ciało opiniotwórczo-doradcze w kwestii zarządzania i wdrażania programu FEoP 2021-2027. W jego skład wchodzi przedstawiciele strony rządowej, samorządowej oraz organizacji związkowych, organizacji pracodawców, izb gospodarczych oraz organizacji pozarządowych i środowiska naukowego. W pracach Komitetu Monitorującego mogą uczestniczyć przedstawiciele innych instytucji, w tym europejskich, a także osoby zaproszone przez przewodniczącego KM;

- **Rada Rozwoju Obszaru Gospodarczego, zarządzanego przez Suwalską Specjalną Strefę Ekonomiczną S. A.**

7.4. Współpraca międzynarodowa

W 2024 roku delegacje zagraniczne z miast partnerskich uczestniczyły w obchodach Dni Miasta, podczas których podkreślono 25. lecie współpracy miast partnerskich: Suwałki-Waren/ Müritz i Suwałki-Vöru.

Delegacje z Suwałk uczestniczyły w obchodach Dni Mariampola: Dni Alytusa na Litwie oraz Święta Muzyki „Warener Musik Tage” w Niemczech.

Miasta partnerskie

Alytus (Litwa) – od 1996 roku

Suwałki wraz z Alytusem od 28 lat realizują wspólne projekty współfinansowane z funduszy Unii Europejskiej w dziedzinie: gospodarki, edukacji, kultury, sportu i zdrowia. Mieszkańcy biorą udział w imprezach tj.: Dni Miasta, Suwalski Jarmark Folkloru, Suwałki Blues Festival, w zawodach sportowych i innych.

W 2024 r. realizowano projekty:

- „Sportowe pogranicze – promocja sportu i zdrowego stylu życia regionu transgranicznego”. Partnerzy: Miasto Suwałki (lider projektu), Centrum Sportu i Rekreacji w Alytusie oraz Centrum Sportowe w Druskiennikach. Okres realizacji:

1 stycznia 2024 r. – 31 grudnia 2025 r. Całkowita wartość projektu 2024-2025: 131.613,75 EUR. Dofinansowanie z UE: 105.291,00 EUR.

- » W Alytusie w dniach: 21-25 lipca 2024 r., 28 lipca - 1 sierpnia 2024 r., 30 czerwca - 4 lipca 2024 r. i w Druskiennikach na Litwie w dniach: 1-5 lipca 2024 r. odbyły się obozy sportowe, w których uczestniczyli zawodnicy sekcji bokserskiej OSiR Suwałki.

» 30-31 sierpnia 2024 r., w ramach ww. projektu, 8 osób z Alytusa i 10 osób z Druskiennik wzięło udział w Miejskim Świątce Biegania „Rozbiegane Suwałki”.

• „Poprawa stanu zielonej infrastruktury na obszarach miejskich w regionie transgranicznym”. Partnerzy: Miasto Suwałki (lider projektu), Administracja Miasta Alytus. Okres realizacji: 1 lutego 2024 – 31 stycznia 2026 r.

• „Green Minded Cooperation” /(Współpraca proekologiczna), LTPL00041. Partnerzy: Administracja Miasta Alytus (lider projektu), JSC Alytus Regionalne Centrum Gospodarki Odpadami i Miasto Suwałki. Okres realizacji: 1 marca 2024 r. - 31 sierpnia 2025 r.

• „Transgraniczna droga do nieskończoności wspomnień”, realizowany przez Muzeum im. Marii Konopnickiej w Suwałkach we współpracy z Muzeum Krajoznawczym w Alytusie i Muzeum Krajoznawczym w Łódździejach. Wartość projektu (2024-2025): 465 117,75 Euro.

- » Rozpoczęto realizację drugiego etapu wystawy stałej w Muzeum im. M. Konopnickiej pt. „W drodze”. Rozstrzygnięto przetarg na realizację contentu multimedialnego do w/w wystawy;
- » odbyła się prezentacja wystawy plenerowej „Kobiety i mężczyźni ponad granicami” w Suwałkach i Łódździejach,
- » realizowano wydarzenia pod nazwą „Modowy Weekend”.

• 9 kwietnia 2024 r. Zespół Szkół Technicznych w Suwałkach zorganizował XXII Międzynarodowy Turniej Koszykówki Chłopców, z udziałem uczniów Adolfo Romanausko – Vanago gimnazja w Alytusie.

• 14-15 czerwca 2024 oficjalna delegacja z Suwałk wzięła udział w programie Dni Alytusa.

• 10-11 sierpnia 2024 oficjalna delegacja z Alytusa uczestniczyła w programie Dni Suwałk.

• 22 listopada 2024 Uczniowie Zespołu Szkół Technicznych w Suwałkach uczestniczyli w Międzynarodowym Turnieju im. Tomasa Pačėsasa, brązowego medalisty Igrzysk Olim-

pijskich w Atlancie, organizowanym w Alytusie.

Przygotowano i złożono projekty do programu Interreg LT-PL pn:

• „Tajemnicza kraina plemienia Jaćwingów”. Partnerem wiodącym jest Miasto Alytus, pozostałymi partnerami projektu – Rejon Alytus i Muzeum Krajoznawcze w Alytusie oraz Muzeum Okręgowe w Suwałkach.

• „Kiedy otwierasz drzwi muzeów transgranicznych”. Partnerem wiodącym jest Muzeum Okręgowe w Suwałkach w partnerstwie z Muzeum Krajoznawczym w Alytusie.

Cēsis (Łotwa) – od 2009 roku

W 2009 roku Miasto Suwałki podpisało list intencyjny z Rejonem Cēsis na Łotwie.

28 września 2022 roku Rada Miejska w Suwałkach podjęła uchwałę nr XLIX/621/2022 w sprawie współpracy Miasta Suwałk z Powiatem Cēsis na Łotwie. Umowę o współpracy podpisano w dniu 5 sierpnia 2023 r. w Suwałkach.

W 2024 roku Powiat Cēsis zaprosił do współpracy Miasto Suwałki i Rokiškis na Litwie. Opracowano i złożono projekt pn. „Cultural Archery / łucznictwo kulturowe” w ramach programu CERV (Citizenship, Equality, Rules, Values/ Obywatele, Równość, Prawa, Wartości). Projekt przewiduje udział w 3 wydarzeniach kulturalnych latem 2025 roku, po jednym u każdego partnera.

Grande-Synthe (Francja) – od 1978 roku

Współpraca Suwałk z Grande-Synthe rozpoczęła się w latach 70-tych ubiegłego wieku. Powstało wtedy Towarzystwo Przyjaciół Grande-Synthe. W 1978 roku podpisano pierwszą umowę o współpracy. Rozpoczęły się wymiany turystyczne i kulturalne. Do Francji wyjeżdżały zespoły artystyczne, między innymi Zespół Pieśni i Tańca „Suwalszczyzna”, grupy młodzieży, w tym Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki, sportowcy i inni.

- 19-22 kwietnia 2024 r. dwoje lekkoatletów z Suwałk (zwycięzcy biegów: „Suwałki Miss Run” oraz „Suwałski Bieg z Wąsem”), wzięło udział w biegach miejskich Les Foulées du Stadium organizowanym w Grande-Synthe.

- 27-31 maja 2024 r. 31-os. grupa uczniów z opiekunami z Grande-Synthe i Dunkierki odwiedziła Suwałki w ramach swojego projektu „Discovering Europe’s Ecological Transition”. Nawiązała ona kontakt i część programu spędziła z uczniami i nauczycielami Szkoły Podstawowej nr 7 im. Św. Jana Pawła II w Suwałkach.

- 12 lipca 2024 r. w ramach Suwałki Blues Festival wystąpiły dwa zespoły z Francji: LITTLE DEVILS i MAZINGO.

- 9-12 sierpnia 2024 r. 4-osobowa delegacja z Grande-Synthe uczestniczyła w programie Dni Suwałk.

- 25 sierpnia – 1 września 2024 r. 11 artystów z Suwałk uczestniczyło w delegacji do Grande-Synthe. Byli to: DJs, raperzy, artyści graffiti, video operator i producent muzyczny. Artyści wzięli udział w dwóch koncertach, warsztatach graficznych i warsztatach mikśowania muzyki. Ponadto, wspólnie z artystami z Grande-Synthe nagrali pięć utworów muzycznych.

- 30 sierpnia – 1 września 2024 r. dwoje lekkoatletów z Grande-Synthe uczestniczyło w biegach miejskich „Rozbiegane Suwałki”.

- 8-9 listopada 2024 r. w ramach festiwalu bluesowego Bay Car Blues Festival w Grande-Synthe, odbył się koncert zespołu Vanesa Harbek & Suwałki Band (PL/ARG).

- 3-4 grudnia 2024 r. 2-os. delegacja oficjalna z Suwałk oraz 2-os. delegacja z Tarnopola na Ukrainie wzięły udział w Krajowym Forum Programu INSPIRE (Instensify Networking to Strengthen Peacebuilding Institutions and Relations in Europe/ Tworzenie sieci kontaktów w celu wzmocnienia instytucji i stosunków na rzecz budowania pokoju w Europie), pn. „Europejska współpraca w służbie większej solidarności i sprawiedliwości w Europie”, organizowanym w Lille. Było to podsumowanie projektu realizowanego w Grande-Synthe w 2023 r.,

w którym uczestniczyły nauczycielki z Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia w Suwałkach (2 osoby) oraz ze Szkoły Muzycznej w Tarnopolu (2 osoby).

Mariampol (Litwa) – od 1995 roku

Współpraca w dziedzinie kultury, nauki, sportu, edukacji, turystyki i promocji. Suwałki wraz z Mariampolem realizują wspólne projekty współfinansowane z funduszy Unii Europejskiej. W tym m.in. w ramach programu Współpracy Interreg V-A Litwa-Polska 2014-2020, Muzeum Okręgowe w Suwałkach we współpracy z Miastem Mariampol i Muzeum Regionalnym w Mariampolu realizowały projekt pn. „Forma połączenia – sztuka i literatura”. W Suwałkach ukazało się drukiem wydawnictwo pokonferencyjne, a po stronie litewskiej uruchomiono ścieżkę artystyczną. Muzeum Okręgowe w Suwałkach zaprezentowało wystawę „Jaćwieskie eldorado” w 5 muzeach litewskich, w tym w: Muzeum Regionalnym w Mariampolu. Do Suwałk przyjeżdżają zespoły folklorystyczne oraz wystawcy rękodzieła i produktów regionalnych z Mariampola, którzy uczestniczą w Suwalskim Jarmarku Folkloru i innych miejskich wydarzeniach.

- 31 maja 2024 r. 2-os. oficjalna delegacja z Suwałk uczestniczyła w obchodach Dni Mariampola.

- 10 sierpnia 2024 r. 4-os. oficjalna delegacja z Mariampola uczestniczyła w programie Dni Suwałk.

Notodden (Norwegia) – od 2008 roku

Dzięki współpracy miast w ramach projektu „Innovation Circle”, INTERREG IIIB, Miasto Suwałki podjęło inicjatywę organizacji Suwałki Blues Festival. W latach 2009-2012 Suwałki i Notodden wraz z innymi partnerami z państw Regionu Morza Bałtyckiego 2007-2013 realizowały projekt pt.: „TRANS-IN-FORM”. W 2016 r. przyznano tytuł Honorowego Obywatela Miasta Suwałk Bjørn’owi Frode Moen, doradcy ds.

międzynarodowych w Notodden w latach 2007-2015. Współpraca z Miastem Notodden została zawieszona na kilka lat. W 2022 roku Suwałki Ośrodek Kultury we współpracy z Fundacją Notodden Blues Festival realizował projekt pn. „Suwałki Blues Festival – czynnik rozwoju społecznego i gospodarczego miasta Suwałk”, współfinansowany z Mechanizmu Finansowego EOG. W Suwałkach wystąpiło kilkunastu artystów z Norwegii. Dwa zespoły z Polski wystąpiły w Notodden Blues Festival – Gary Moore Tribute Band oraz Trip Blues Duo. Realizacja tego projektu przyczyniła się do odnowienia kontaktów samorządowych i wymiany delegacji oficjalnych.

- 9-12 sierpnia w Dniach Suwałk uczestniczył Honorowy Obywatel Miasta Suwałk – Bjørn Frode Moen z małżonką.

Tarnopol, (Ukraina) – od 2017 roku

List intencyjny dotyczący współpracy partnerskiej z Miastem Tarnopol, (Ukraina) podpisano w 2017 roku aby umożliwić realizację wspólnych przedsięwzięć, głównie w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina.

24 lutego 2022 roku miała miejsce zbrojna agresja Rosji na Ukrainę. 26 lutego 2022 roku Rada Miejska w Tarnopolu wystosowała apel o pomoc humanitarną. W Suwałkach uruchomiono punkt zbiórki darów w hali Suwałki Arena. Pracowali tam pracownicy OSIR, wolontariusze oraz sami Ukraińcy.

7 marca 2022 r. Rada Miejska w Suwałkach opublikowała swoje Stanowisko w sprawie potępienia agresji Rosji na Ukrainę oraz wyrażenia solidarności z Narodem Ukraińskim.

W pomoc uchodźcom zaangażował się też Związek Ukraińców w Suwałkach. Od rozpoczęcia wojny, Ukraińcy, którzy trafili do Suwałk są obejmowani pomocą społeczną świadczoną przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, psychologiczną przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, a dzieciom organizowane są zajęcia w przedszkolach i szkołach. Miasto Su-

wałki zabezpiecza i koordynuje zbiórkę darów. W dalszym ciągu utrzymuje punkt zbiorowego zakwaterowania (miejscza noclegowe, wyżywienie), a także opiekę nad dziećmi i wsparcie psychologiczne. Obywatele z Ukrainy, którzy przekroczyli granicę Polski po 24 lutego 2022 r. mogli na terenie Suwałk korzystać za darmo z komunikacji miejskiej do 31.12.2022 r.

Miasto Suwałki sfinansowało, m.in.:

- opracowanie i druk ulotek dla Centrum Informacji i Pomocy Cudzoziemcom w Suwałkach;
- wykonanie portalu z darmowymi ogłoszeniami, mającego na celu pomoc w znalezieniu pracy lub dóbr uchodźcom z Ukrainy;
- zakup artykułów spożywczych, materacy, agregatów prądotwórczych; które przekazano w ramach pomocy humanitarnej do Tarnopola na Ukrainie;
- organizację transportów osób przyjeżdżających z Ukrainy, którzy udawali się do innych krajów: m.in. na Litwę i dalej;

28 września 2022 roku zgodnie z uchwałą Sejmu RP z dnia 5 sierpnia 2022 r. w sprawie nawiązania i wzmocnienia współpracy między samorządami terytorialnymi Polski i Ukrainy, Rada Miejska w Suwałkach podjęła uchwałę nr XLIX/620/2022 w sprawie współpracy Miasta Suwałk z Miastem Tarnopol na Ukrainie. 28 października 2022 r., w czasie wizyty delegacji oficjalnej z Suwałk w Tarnopolu, podpisano Umowę o współpracy partnerskiej pomiędzy Miastem Suwałki i Miastem Tarnopol. W ramach pomocy humanitarnej, delegacja przekazała artykuły spożywcze i chemiczne zebrane przez pracowników Urzędu Miejskiego w Suwałkach i jednostek miejskich.

We wrześniu 2022 roku zakończyła się realizacja projektu pn.: „Spotkajmy się: Ukraińcy w Suwałkach, Polacy w Tarnopolu”, realizowanego przez Bibliotekę Publiczną im. M. Konopnickiej w Suwałkach.

W 2024 roku:

- 9-12 sierpnia 2024 r. 3-os. delegacja z Tarnopola uczestniczyła w programie Dni Suwałk.

- Delegacja z Suwałk, ze względów bezpieczeństwa nie skorzystała z zaproszenia na wizytę w Tarnopolu na Ukrainie.

Waren/ Müritz (Niemcy) – od 1999 roku

Współpraca dotyczy działań w dziedzinie edukacji, sportu, kultury i turystyki. Kilukrotnie organizowano wystawy malarskie i fotograficzne. Zespoły z Waren/(Müritz) brały udział w konkursie kulinarnym „Śąsiedzi przy stole” w Suwałkach. Od 2009 r. realizowano współpracę edukacyjną i wymianę młodzieży Zespołu Szkół nr 3 w Suwałkach i Friedrich-Dethloff-Schule, współfinansowaną z Programu Polsko-Niemieckiej Wymiany Młodzieży.

- 17 – 20 maja 2024 r. drużyna piłkarska chłopców ze Szkoły Podstawowej nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi im. gen. bryg. pil. Witolda Urbanowicza w Suwałkach (12 zawodników) z dwoma opiekunami uczestniczyła w Międzynarodowym Turnieju Piłkarskim Miast Partnerskich w Waren/ Müritz.

- 30-24 czerwca 2024 r. 3-os. oficjalna delegacja z Suwałk uczestniczyła w Dniach Muzyki w Waren/Müritz/ Warener Musik Tage. Suwalskie środowisko muzyczne reprezentowali soliści: Karolina Chomicz i Damian Balcer oraz pianistka pani Małgorzata Ołownia, którzy zaprezentowali swoje umiejętności podczas dwóch koncertów: w Szkole Muzycznej i w starym Ratuszu w Waren.

Podczas wizyty podkreślono jubileusz 25. lecia współpracy miast partnerskich Waren/ Müritz – Suwałki. Z tej okazji zaproszono też do Waren grupę wolontariuszy wraz z opiekunem/nauczycielką j. niemieckiego z Zespołu Szkół nr 6 im. Karola Brzostowskiego w Suwałkach i zaprezentowano przygotowaną przez nich w j. niemieckim i polskim wystawę pn. „Moje Waren ABC. 25. lat partnerstwa miast”. Wcześniej, wystawa została zaprezentowana w budynku ZS6 w Suwałkach.

- 9-12 sierpnia 2024 r. 4-os. delegacja oficjalna z Waren/Müritz uczestniczyła w obchodach Dni Suwałk. Wizyta była okazją do podkreślenia

25. lecia współpracy obu miast partnerskich w ramach projektu: „Dni Suwałk’25 – Srebrna Przyjaźń”, realizowanego przy wsparciu dotacji celowej w ramach konkursu „Wsparcie współpracy z zagranicą jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim w 2024 roku”.

- W 2024 roku Szkoła Podstawowa nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi prowadziła współpracę ze szkołą w Waren/. Była to wymiana korespondencji, nawiązywanie znajomości między uczniami, doskonalenie znajomości języka niemieckiego. W działaniach brali udział uczniowie klas VII i VIII SP11 (ok. 30 osób) oraz 38 osób ze strony Waren/Müritz.

Võru (Estonia) – 1999 roku

Współpraca Suwałk i Võru dotyczy głównie sportu i kultury. W 2018 r. chór dziecięcy ze szkoły muzycznej oraz chór żeński z Võru wystąpiły z koncertami w Suwałkach. Realizowano wizyty studyjne z zakresu edukacji, opieki społecznej, gospodarki komunalnej. W 2019 r. odbyła się wymiana fotografików i prezentacja Võru na wystawie fotograficznej w Suwałkach. Prowadzono wymianę kulturalną. Delegacje samorządowe obu miast uczestniczą w Dniach Suwałk i w Dniach Võru.

- 14 czerwca 2024 r. Burmistrz Miasta Võru odwiedził Suwałki.

- 27-28 lipca 2024 r. zespół ludowy KAMMLE z Võru wystąpił w programie Suwalskiego Jarmarku Folkloru.

- 9-12 sierpnia 2024 r. 3-os. delegacja z Võru uczestniczyła w obchodach Dni Suwałk. Wizyta była okazją do podkreślenia 25. lecia współpracy obu miast partnerskich w ramach projektu: „Dni Suwałk’25 – Srebrna Przyjaźń”, realizowanego przy wsparciu dotacji celowej w ramach konkursu „Wsparcie współpracy z zagranicą jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim w 2024 roku”.

- 23-25 sierpnia 2024 roku 2-os. delegacja oficjalna z Suwałk uczestniczyła w obchodach

240. rocznicy Miasta Võru. Na głównym placu miejskim odbyła się wystawa, na której zaprezentowano plakaty z miast partnerskich, potwierdzające ich działania przyjazne rodzinom.

• 29-30 grudnia 2024 r. Przewodniczący Rady Miejskiej z Võru odwiedził Suwałki wraz z grupą kibiców siatkówki z Võru. Spotkał się z władzami Suwałk oraz przedstawicielami środowiska sportowego w celu wymiany doświadczeń.

Miasta współpracujące (na podstawie listów intencyjnych o współpracy)

Poti (Gruzja) – od 2017 roku

List intencyjny podpisano w lipcu 2017 r. pomiędzy zaprzyjaźnionymi miastami Suwałki i Poti r. Postanowiły one sprzyjać nawiązywaniu i rozszerzeniu współpracy międzynarodowej: gospodarczo-przemysłowej, sportowej, kulturalnej, edukacyjnej oraz relacji obu samorządów w celu wspierania stabilnego rozwoju Suwałk i Poti z uwzględnieniem interesów obu partnerów.

Rysunek 7.4.1 Miasta partnerskie i współpracujące

Źródło: z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

7.5 Współpraca miasta Suwałki z Organizacjami pozarządowymi

W 2024 roku kontynuowano współpracę miasta Suwałki z Organizacjami pozarządowymi. Dobra współpraca samorządu z Organizacjami to jeden z fundamentów społeczeństwa obywatelskiego, mający wpływ także na aktywność mieszkańców i odpowiedzialność za lokalną wspólnotę. Współpraca miała zarówno charakter finansowy - w postaci dofinansowania przez miasto Suwałki zadań publicznych realizowanych przez Organizacje na rzecz mieszkańców Suwałk, jak i pozafinansowy, w ramach której między innymi użyczano lub wynajmowano na preferencyjnych warunkach lokale i obiekty miejskie na potrzeby działań prowadzonych przez Organizacje, konsultowano miejskie strategie, współpracowano przy organizacji miejskich wydarzeń.

Współpraca finansowa

Zasady współpracy finansowej miasta Suwałki z Organizacjami reguluje roczny Program współpracy miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz dodatkowo uchwała Rady Miejskiej w Suwałkach w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu w Mieście Suwałki. Program współpracy jest każdorazowo konsultowany z Suwalską Radą Działalności Pożytku Publicznego i z Organizacjami. Określa on między innymi zadania priorytetowe współpracy i minimalną sumę, jaka będzie przyznana na wsparcie realizacji tych zadań. W wyniku tej współpracy w 2024 roku miasto przekazało Organizacjom dotacje w łącznej kwocie 3.026.581,96 zł (plan 3.200.000 zł).

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Po dziewięciu latach wrócili do Suwałk Teatr-Akcje, organizowane przez SASA Nie Po Drodze. Odbyło się 40 wydarzeń artystycznych, w tym spektakle na Kaczym Dołku i w dawnym kinie Bałtyk.

W 2024 r. kontynuowano umowy wieloletnie na prowadzenie czterech świetlic środowiskowych i Centrum Informacji Turystycznej. Podpisano dwuletnie umowy na prowadzenie pięciu klubów seniora.

W ramach otwartego konkursu ofert w zakresie działalności na rzecz integracji cudzoziemców dofinansowano Centrum Informacji i Pomocy dla Cudzoziemców w udostępnionym lokalu przy ul. T. Kościuszki 71, które było prowadzone przez Stowarzyszenie Związków Ukraińców w Suwałkach. Od 2022 roku jest to najważniejszy punkt pomocowy, zwłaszcza dla uchodźców z Ukrainy, którzy przyjechali do Suwałk po agresji rosyjskiej na ten kraj.

7.5.1 Dotacje na realizację zadań publicznych w latach 2020-2024

Priorytetowe zadania publiczne	2020	2021	2022	2023	2024
rozwój sportu oraz wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	1.447.931,33 (plan 1.200.000)	1.185.940,86 (plan 1.100.000)	1.076.213,75 (plan 1.100.000)	1.082.688,01	1.156.525,60
przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym (w tym dofinansowanie świetlic środowiskowych oraz Ośrodka Profilaktyki i Wsparcia dla Osób Nietrzeźwych, Uzależnionych i Bezdomnych)	472.573,46 (w tym 358.393,46 – dofinansowanie świetlic)	546.500 (w tym 401.000 – dofinansowanie świetlic)	679.242,95 (w tym 486.000 – dofinansowanie świetlic)	745.785 (w tym 528.000 – dofinansowanie świetlic)	782.170 (w tym 572.000 – dofinansowanie świetlic)
działania na rzecz osób w wieku emerytalnym, w tym działalność klubów seniora	887.421,52 (plan 1.530.000)	970.000 (plan 1.570.000)	671.481,46 umowa rozwiązana 31.08.2022 (plan 1.706.000)		
turystyka, krajoznawstwo oraz wypoczynek dzieci i młodzieży, w tym Centrum Informacji Turystycznej	204.655,11 (plan 270.000)	166.770,45 (w tym Kluby Seniora 159.997,06) (plan 177.500)	256.645,21 (w tym kluby seniora 187.845,21, Złota Rączka dla seniora 60.000) (plan 240.000)	247.321,12 (w tym kluby seniora 187.921,12, Złota Rączka dla seniora 59.400)	257.999,11 (w tym kluby seniora 187.999,11, Złota Rączka dla seniora 60.000)
ratownictwo i ochrona ludności	141.985,27 (w tym Centrum Informacji Turystycznej 100.000) (plan 159.000)	159.491,50 (w tym Centrum Informacji Turystycznej 100.000) (plan 159.000)	242.238 (w tym Centrum Informacji Turystycznej 130.000) (plan 230.000)	200.000 (w tym Centrum Informacji Turystycznej 150.000)	200.000
ochrona i promocja zdrowia oraz działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	0	0	0	0	30.000
kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	73.658,04 (plan 95.000)	90.400,51 (plan 95.000)	138.894,05 (plan 170.000)	145.450	179.467,62
pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób	99.080,70 (plan 200.000)	195.760,16 (plan 200.000)	225.650,69 (plan 220.000)	134.425,06	90.390
	64.999,99 (plan 65.000)	136.000 (plan 140.000)	73.048 (plan 100.000)	80.000	130.000

dofinansowanie wkładów własnych do projektów dofinansowanych z innych źródeł niż budżet Miasta Suwałk	0 (plan 50.000)	38.219,98 (plan 45.000)	42.850 (plan 50.000)	66.096	74.529,63
w zakresie działalności na rzecz integracji cudzoziemców (Centrum Informacji i Pomocy dla Cudzoziemców)	-	-	50.000	60.000	60.000
rewitalizacja	0 (plan 120.000)	30.055,43 (plan 100.000)	14.660 (plan 100.000)	29.580	5.500
ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego	17.333,09 (plan 20.000)	19.630,74 (plan 20.000)	25.500 (plan 30.000)	26.000	40.000
na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka	15.000 (plan 15.000)	15.000 (plan 15.000)	17.000 (plan 17.000)	17.000	20.000
Razem	3.508.593,59 (plan 3.814.000)	3.626.672,50 (plan 3.716.500)	3.513.424,11 (plan 4.093.000)	2.834.345,19 (plan 3.106.000)	3.026.581,96 (plan 3.200.000)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

Współpraca pozafinansowa

W 2024 r. Biuro Współpracy z Organizacjami Urzędu Miejskiego w Suwałkach prowadziło Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych przy ul. T. Kościuszki 71. Codziennie w godzinach 7.30-15.30, a we wtorki do godziny 18, świadczyło usługi doradcze i udostępniało sale suwalskim organizacjom.

Bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach udostępniano też inne lokale oraz obiekty miejskie na siedziby i działania organizacji.

Udzielano patronatu honorowego Prezydenta Miasta Suwałk wydarzeniom społecznym, sportowym, turystycznym i kulturalnym, przygotowanym przez Organizację. Udzielano też wsparcia rzeczowego w postaci nagród, pucharów, statuetek itp.

We współpracy z samorządem działały społeczne ciała opiniodawczo-konsultacyjne jak:

Suwalska Rada Seniorów, Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki, Suwalska Rada Działalności Pożytku Publicznego, Rada Sportu, Rada ds. Kultury, Miejska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych i powołana w 2024 r. Rada Kobiet.

Na stronie internetowej miasta Suwałki prowadzono podstronę poświęconą Organizacjom pozarządowym. Publikowano tam informacje o działaniach podejmowanych przez Organizację, konkursach dotacyjnych, szkoleniach oraz inne, mające znaczenie dla funkcjonowania i rozwoju Organizacji. Na podstronie funkcjonowała także baza suwalskich organizacji pozarządowych.

Po raz szósty na bulwarach nad Czarną Hańczą, przy Starej łaźni odbyła się Suwalska Majówka Społeczna z udziałem suwalskich organizacji i społeczników, przygotowana ich siłami, przy współpracy z Suwalskim Ośrodkiem Kultury.

Realizacja Wieloletniego programu współpracy Miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi na lata 2021-2025

Głównym celem wieloletniego programu na lata 2021-2025 jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zaspokajanie ich potrzeb. Osiągnięciu celu służy współpraca Miasta Suwałki i organizacji w realizacji zadań publicznych i wprowadzaniu nowych rozwiązań. Program zawiera wytyczne dla tej współpracy. Termin obowiązywania dokumentu i jego założenia są spójne ze Strategią Suwałki 2030, a zwłaszcza z jednym z trzech jego celów: „Silni mieszkańcy”. Program był realizowany zgodnie z założeniami.

Stoisko Stowarzyszenia Zdrowy Uśmiech; fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

VIII. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi

8.1 Porozumienia międzygminne

Tabela 8.1.1 Porozumienia międzygminne zawarte przez Miasto Suwałki w 2024 r.

Lp.	Przedmiot porozumienia	Samorząd
1.	Udzielanie dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom z terenu powiatu suwalskiego pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz uczniom – w wyborze kierunku kształcenia i zawodu	Powiat Suwalski
2.	✓ Realizacja rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych	Gmina Szypliszki
	✓ Realizacja obowiązku szkolnego w szkołach podstawowych	Gmina Suwałki
	✓ Organizacja zajęć świetlicowych w szkołach podstawowych	Gmina Puńsk
3.	Lekcje religii w punkcie katechetycznym przy Parafii Wschodniego Kościoła Staroobrzędowego w Suwałkach	Miasto Olecko
		Miasto Sejny
		Gmina Jeleniewo
4.	Lekcje religii Kościoła Zielonoświątkowego w punkcie katechetycznym w Suwałkach	Gmina Nowinka
		Gmina Suwałki
		Gmina Krasnopol
5.	Lekcje religii Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w pozaszkolnym punkcie katechetycznym Suwałkach	Gmina Dubeninki
6.	Prowadzenie zajęć z zakresu udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z kształceniem, wychowaniem i opieką nad dziećmi i uczniami będącymi obywatelami Ukrainy, zamieszkujących na terenie powiatu suwalskiego, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie ustawy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa realizowanych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Suwałkach	Powiat Suwalski
7.	Lekcje religii Kościoła Prawosławnego w punkcie katechetycznym w Suwałkach	Gmina Filipów
8.	Organizacja zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 1 Suwałkach	Gmina Dubeninki
		Gmina Suwałki
		Gmina Puńsk
		Gmina Przeróż
9.	Wykonywanie zadań powiatowej biblioteki publicznej Powiatu Suwalskiego przez Bibliotekę Publiczną im. Marii Konopnickiej w Suwałkach	Gmina Szypliszki
10.	Współfinansowanie kosztów Powiatowego Urzędu Pracy w Suwałkach	Powiat Suwalski
11.	Wspólna realizacja zadań w zakresie lokalnego transportu zbiorowego	Gmina Suwałki

Źródło: Opracowanie własne Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach oraz Wydziału Obsługi Prezydenta, Komunikacji Społecznej i Promocji.

W 2024 roku Miasto Suwałki podpisało również aneksy do wcześniejszych porozumień z:

- Powiatem Suwalskim – dot. współfinansowania kosztów Powiatowego Urzędu Pracy w Suwałkach, na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 3 i art. 9a ust. 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1100 z późn. zm.);
- Powiatem Suwalskim - dotyczące wykonywania zadań powiatowej biblioteki publicznej Powiatu Suwalskiego przez Bibliotekę Publiczną im. Marii Konopnickiej w Suwałkach;
- Gminą Suwałki - dotyczące wspólnej realizacji zadań w zakresie lokalnego transportu zbiorowego na obszarze Gminy Suwałki;
- Gminą Szypliszki - w sprawie wspólnej realizacji zadania w zakresie lokalnego transportu zbiorowego.

8.2 Udział miasta w stowarzyszeniach krajowych i zagranicznych

Związek Miast Polskich

Miasto Suwałki jest członkiem Związku Miast Polskich od 8 marca 1995 r. (zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Suwałkach nr IX/77/95).

Związek Miast Polskich jest organizacją zrzeszającą samorządy miejskie, powołaną do opracowywania wspólnego stanowiska wobec rządu i promocji miast członkowskich w Polsce i za granicą. Organizacja skupia 379 miast. Szczegóły: <https://www.miasta.pl>

Korzyści z przynależności do ZMP, to m.in.:

- udział samorządów w lobbingu legislacyjnym;
- wymiana doświadczeń samorządowych w ramach kongresów, seminariów tematycznych, warsztatów, spotkań organizowanych i współfinansowanych przez ZMP;
- promocja osiągnięć samorządowych poprzez konkursy, wystawy, budowanie baz danych, publikacje i projekty realizowane przez ZMP;
- wsparcie eksperckie poprzez udział w badaniach ankietowych i projektach badawczych prowadzonych przez ZMP oraz udostępnianie miastom członkowskim ekspertyz prawnych;
- współpraca zagraniczna w ramach organizacji, w których ZMP jest członkiem (Rada Gmin i Regionów Europy) lub ma swoich przedstawicieli (Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Europy, Komitet Regionów UE, Stała Konferencja Współpracy Władz Lokalnych w Basenie Morze Śródziemnego, Światowy Związek Miast i Władz Lokalnych);
- możliwość udziału w prestiżowych, krajowych i zagranicznych targach inwestycyjnych i gospodarczych na stoisku organizowanym przez ZMP oraz promocja w mediach samorządowych, publikacjach, na stronie internetowej ZMP.

- reprezentowanie przez ZMP interesów miast członkowskich w organizacjach europejskich zrzeszających samorządy w Komitecie Regionów UE, Radzie Gmin i Regionów Europy (CEMR), Kongresie Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (CLRAE);
- udział w projektach realizowanych przez ZMP we współpracy ze stowarzyszeniami skupiającymi samorządy w Europie (konferencje, wizyty studyjne, platformy wymiany doświadczeń);

Członkowska składka roczna za 2024 r. wynosiła: 27 421,50 zł.

Stowarzyszenie Samorządów Polskich „EUROREGIONU NIEMEN”

Miasto Suwałki jest członkiem Stowarzyszenia Samorządów Polskich „Euroregionu Niemen” od 1997 r.

Celem Stowarzyszenia jest wszechstronna działalność na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego części polskiej Euroregionu Niemen, w tym wspieranie trwałego rozwoju, w zgodzie z prawami natury, poprawianie warunków życia mieszkańców, rozkwit wszelkich prawem dozwolonych form współpracy przygranicznej i transgranicznej z regionami sąsiednich krajów oraz promocja uczestnictwa Polski w strukturach Wspólnoty Europejskiej.

Do Stowarzyszenia należy 35 gmin z terenu województw: podlaskiego i warmińsko-mazurskiego. Szczegóły: <https://niemen.org.pl/>

Cele Stowarzyszenia realizowane są w szczególności z uwzględnieniem specyfiki położenia regionu w obszarze styku granic Polski, Litwy, Białorusi, Rosji oraz szans, jakie to położenie stwarza dla wszystkich czterech stron.

Stowarzyszenie realizuje cele statutowe poprzez:

- organizowanie i koordynowanie całokształtu współpracy transgranicznej podmiotów strony polskiej z podmiotami regionu innych krajów w ramach Euroregionu Niemen;
- zarządzanie środkami UE w ramach popierania współpracy przygranicznej;

- prowadzenie Punktu Informacji Europejskiej Euroregionu Niemen;
- prowadzenie Sekretariatu Strony Polskiej Rady Euroregionu Niemen;
- realizacja projektów własnych w ramach programów pomocowych;
- prowadzenie działalności szkoleniowej i edukacyjnej.

Członkowska składka roczna za 2024 r. wynosiła: 7 500 zł.

Podlaska Regionalna Organizacja Turystyczna w Białymstoku

Miasto Suwałki jest członkiem zwyczajnym Podlaskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej w Białymstoku od dnia 8 lutego 2017 r.

Podlaska Regionalna Organizacja Turystyczna (PROT) jest stowarzyszeniem, które zostało powołane w 2002 roku w celu kreowania pozytywnego wizerunku regionu na krajowych i zagranicznych rynkach turystycznych. Współpracuje z organami administracji rządowej i samorządowej oraz podmiotami gospodarczymi działającymi w zakresie turystyki. Prowadzi akcje promocyjne regionu poprzez udział w największych międzynarodowych imprezach targowych w kraju i zagranicą. Koordynuje działania w zakresie Systemu Informacji Turystycznej w regionie, prowadzi Regionalne Centrum Informacji Turystycznej w Białymstoku, wspiera Regionalne Centra Informacji Turystycznej (CIT), współpracuje na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym, wspólnie z Polską Organizacją Turystyczną certyfikuje punkty „IT”. Prowadzi działalność edukacyjną, szkoleniową oraz wydawniczą. Szkoli informatorów turystycznych z zakresu obsługi ruchu turystycznego oraz branżę turystyczną i kwaterodawców z zakresu współpracy sieciowej oraz tworzenia i rozwoju produktów turystycznych. PROT współpracuje z mediami oraz organizuje study press dla dziennikarzy krajowych i zagranicz-

nych, efektem których są liczne reportaże, materiały, zdjęcia oraz filmy promujące województwo podlaskie. Istotnym działaniem w procesie tworzenia i promocji produktów turystycznych jest koordynowanie konkursu „Najlepszy produkt turystyczny – CERTYFIKAT Polskiej Organizacji Turystycznej”.

Promocja oferty turystycznej Suwałk w publikacjach:

- w magazynie „Rynek Turystyczny” nr 03 (455) marzec 2024 (str. 28), a w magazynie „Travel Polska” nr 65 listopad/grudzień 2024 (str. 56) zaprezentowane zostało wydarzenie „Odlotowe Suwałki Air Show”, jako laureat II miejsca w Konkursie na Najlepszy Produkt Turystyczny Województwa Podlaskiego 2024 r.

- w wydawnictwie „Czas na Podlaskie - Suwalszczyzna”, pod kątem atrakcji turystycznych (str. 18-33), udostępnianym turystom w Regionalnym Centrum Informacji Turystycznej w Białymstoku, a także przekazanym pozostałym certyfikowanym punktom informacji turystycznej z terenu województwa podlaskiego.

- w folderze „Czas na Podlaskie - Suwalszczyzna”, jak i materiały promocyjne Miasta Suwałki rozdawane były na stoisku Podlaskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej i Województwa Podlaskiego turystom odwiedzającym targi turystyczne i imprezy.

W 2024 r. PROT uczestniczył w następujących wydarzeniach:

- Międzynarodowe Targi Turystyki i Czasu Wolnego we Wrocławiu,
- XII Targi Turystyczne „Atrakcje Regionów”,
- Łódź Summer Festiwal,
- Światowe Mistrzostwa w Pieczeniu Babki i Kiszki Ziemniaczanej w Supraślu,
- Dla Ciebie Festiwal 2024,
- ITTF Warsaw Międzynarodowe Targi Turystyczne.

W ramach wizyt studyjnych organizowanych przez PROT, Suwałki odwiedziła włoska ekipa telewizyjna Alma Tv Travel (23.06.2024 r.) oraz litewska influencerka Edita Kalesinskaite (29.07, 16.08.2024 r.).

Branża turystyczna z woj. podlaskiego miała okazję brać udział w organizowanych przez PROT w grudniu 2024 r. dwudniowych szkoleniach w zakresie świadczenia usług turystycznych z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Członkowska składka roczna Miasta Suwałki za 2024 r. wynosiła: 20 000 zł.

Innovation Circle Network

Miasto Suwałki przystąpiło do Innovation Circle Network zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Suwałkach nr XVI/134/07 z dnia 31 października 2007 r.

Innovation Circle Network (ICN) jest międzynarodowym stowarzyszeniem działającym na rzecz rozwoju i współpracy małych i średnich miejscowości w północnej Europie. Przyczynia się do podnoszenia świadomości nt. różnorodności kulturowej, politycznej i tradycji. W ramach projektów i działań skupia polityków, specjalistów, ludzi biznesu, wolontariuszy oraz młodzież z różnych krajów.

Korzyści wynikające z członkostwa w IC Network:

- promocja obszarów wiejskich i peryferyjnych Europy Północnej;
- realizacja wspólnych projektów finansowanych z funduszy europejskich;
- dostęp do nowatorskich pomysłów, doświadczeń, opinii eksperckich;
- udział w konferencjach, letnich obozach, seminariach i targach organizowanych przez IC Network;
- możliwość bezpłatnego zamieszczania ofert pracy w języku angielskim na stronie internetowej IC Network;
- wzajemny marketing miejsc lub organizacji (co-branding).

Miasto Suwałki uczestniczy w projektach realizowanych przez partnerów Innovation Circle Network. Najważniejsze z nich to:

- „Innovation Circle”, Interreg III B BSR 2004-2006;
- „Trans-In-Form”, Baltic Sea Region Program 2007-2013;
- Projekty wymiany młodzieży w ramach programu „Młodzież w działaniu” 2007-2013;
- „Rock in democracy”, w ramach programu „Europa dla Obywateli”, (2013-2014) we współpracy z Miastem Robertsfors ze Szwecji (liderem) i Miastem Türii z Estonii;
- „Young Eyes”, w ramach program Erasmus + 2014-2020, (Okres realizacji: 2014-2016),
- „Healthy Boost”, Interreg BSR Program 2014-2020 we współpracy z samorządem Jelgava z Łotwy, lider projektu: Miasto Turku, Finlandia (okres realizacji: 2019-2021);

W ramach projektów Miasto Suwałki sfinansowało, m.in.:

- program funkcjonalno-użytkowy zagospodarowania Placu Marii Konopnickiej w Suwałkach;
- „Scenariusz rozwoju i poprawy sieci drogowej w Suwałkach”;
- logo promocyjne „Pogodne Suwałki” wraz z Systemem Identyfikacji Wizualnej;
- publikację: „Suwałki wczoraj i dziś. Transformacja Miasta”;
- kampanię informacyjno-promocyjną Miasta Suwałki w TVP1, TVP2 i TVP Info;
- 500 zestawów materiałów informacyjno-promocyjnych miasta promujących logo „Pogodne Suwałki” w ramach „Trans-In-Form”;
- udział w międzynarodowym badaniu porównawczym pn.: „Barometr Atrakcyjności”, realizowanym przez Instytut Badawczy Telemark;
- zakup 300 szt. zestawów promocyjnych dla jednostek oświatowych (13 – przedszkoli i szkół podstawowych z oddziałami zerowymi) w ramach „Healthy Boost”;
- zakup urządzeń VR, 2 magicznych podłóg i 1 magicznej ściany, przeznaczonych na zajęcia edukacyjne dla dzieci w wieku przedszkolnym;

Członkowska składka roczna Miasta Suwałki za 2024 r. wynosiła: 2 974,03 zł.

8.3 Miasto w rankingach, konkursach

Rankingi, konkursy i uzyskane tytuły

- Tytuł „Złotej Gminy” uzyskały w raporcie „Gmina na 5! 2024/2025”, przygotowanym przez Szkołę Główną Handlową w Warszawie. Publikacja analizuje dobre praktyki w obsłudze przedsiębiorców przez polskie samorządy.

https://um.suwalki.pl/storage/uzytownicy/esienko@um.suwalki.pl/!%20PLIKI%20KALENDARZ%20i%20www/!!!2025/5.maj/gmian%20na%205/Raport%202025%20Gmina%20na%205!%202024-2025%20K_compressed.pdf

- **4. miejsce** Suwałki zajęły w kategorii Ludność i pokolenia.

<https://zdrowemiasta.pl/wp-content/uploads/2024/09/Indeks-Zdrowych-Miast-2024.pdf>

- **55. miejsce** w Rankingu Samorządów „Rzeczpospolitej” 2024 – TOP 10. Miasto Suwałki zdobyło łącznie 50,65 punktu, w tym w poszczególnych kategoriach:

- » Finanse i rozwój: 17,43 punktu – ocenie podlegały m.in. zdolność do zwiększania dochodów własnych, efektywne zarządzanie budżetem oraz pozyskiwanie funduszy zewnętrznych.
- » Dbłość o mieszkańców: 22,72 punktu – uwzględniono wydatki na edukację, kulturę, transport oraz dostępność usług społecznych.
- » Dbłość o środowisko: 10,50 punktu – analizowano działania w zakresie ochrony środowiska, gospodarki odpadami i rozwoju zielonej infrastruktury.

Wynik ten odzwierciedla zaangażowanie Suwałk w zrównoważony rozwój, zarówno pod względem gospodarczym, społecznym, jak i ekologicznym.

<https://rankingi.rp.pl/rankingsamorzadow/2024/mnp>

- **305. miejsce** (wśród 2477 samorządów) Miasta Suwałki w rankingu „Gmina Dobra do Życia” z wartością Wskaźnika Jakości Życia Serwisu Samorządowego PAP.

<https://radio5.com.pl/2024/01/gmina-i-miasto-suwalki-dobre-do-zycia/>

- Wyróżnienie w rankingu „Gmina na piątkę!”, corocznych badaniach prowadzonych w Instytucie Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej, poświęconych zachowaniom przedsiębiorczym gmin w zakresie obsługi przedsiębiorców.

<https://akceleracjasgh.wixsite.com/forum-gmin>

- Ranking „Jakość życia w Suwałkach na tle innych miast północno-wschodniej Polski Suwałki, 2023-2024”, opracowany przez Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.

<https://www.niebywalesuwalki.pl/wp-content/uploads/2024/06/20240614-Raport-final-Suwalki-na-tle-srednich-miast.pdf>

IX. Wyniki badań, analiz i konsultacji

Konsultacje społeczne prowadzone na podstawie Uchwały nr LIV/704/2023 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 22 lutego 2023 r. w sprawie określania zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Miasta Suwałk.

• Konsultacje społeczne ws. dotyczącej projektu Biblioteka – Mediateka – Kreatywne Centrum Książki, Nauki, Edukacji i Technologii w Suwałkach (Zarządzenie Prezydenta Miasta Suwałk, nr 190/ 2024 z dnia 10 czerwca 2024 r.).

W czasie konsultacji trwających od 12 czerwca do 31 lipca 2024 roku wpłynęło 1586 wypełnionych formularzy: 1093 w wersji papierowej i 493 internetowo.

- » 1379 respondentów (86,9%) wskazało, że w Suwałkach powinna powstać Mediateka – Kreatywne Centrum Książki, Nauki, Edukacji i Technologii,
- » 149 osób (9,4%) nie widzi potrzeby powstania Mediateki,
- » 589 (3,7%) nie ma zdania.

Większość ankietowanych (89,3%) wskazała, że lokalizacja jest:

- » właściwa (45,7% - znakomita, 43,6% - dobra),
- » 10,7% twierdzi, że jest nietrafiona.

Według respondentów najważniejszymi funkcjami nowej Mediateki powinny być:

- » biblioteka z książkami, audiobookami, e-bookami (1211 odpowiedzi),
- » miejsce spędzania wolnego czasu – gamesroom, harcówka, Małe Centrum Kopernika SOWA, Midicentrum (923 odp.),
- » prowadzenie działań rozwijających kreatywność i zainteresowania oraz sale do kursów i warsztatów, a także zajęć z edukacji (850 odp.),
- » nowoczesne rozwiązania – biblioboxy, książkomaty, komputery, ekrany dotykowe, bazy danych, itp. (781 odp.),
- » miejsce imprez bibliotecznych, spotkań z komfortowym udziałem seniorów i osób niepełnosprawnych, organizacji

pozarządowych, harcerzy, grup nieformalnych i klubów (619).

Działania konsultacyjne dotyczące zamiaru budowy Mediateki – Kreatywnego Centrum Książki, Nauki, Edukacji i Technologii w Suwałkach przeprowadziła Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej zgodnie z Zarządzeniem Prezydenta Suwałk z dnia 10 czerwca 2024 r. Informacje o konsultacjach były rozsyłane e-mailem, umieszczone na stronie Biblioteki, na stronie Urzędu Miasta oraz w mediach lokalnych i społecznościowych. Prezentowane były także w czasie „Nocy Bibliotek” oraz na rajdzie „Odjazdowy Bibliotekarz”. Ponadto konkurs „Suwalskie Limeryki Latem” zachęcał do wypowiedzi na temat przyszłości Biblioteki.

W maju 2024 roku, jeszcze przed ogłoszeniem oficjalnych konsultacji, zorganizowano 6 spotkań informacyjno-konsultacyjnych w suwalskich szkołach średnich (I LO, II LO, III LO, ZST, ZS 4, ZS 6), w których uczestniczyło blisko 500 uczniów, którzy wypełnili 457 ankiet. Wyniki uzyskane od uczniów: 428 osób (93,6%) popiera budowę Mediateki, 20 osób (4,4%) uważa, że nie jest potrzebna, a 9 osób (2%) nie ma zdania.

W czerwcu i lipcu 2024 roku odbyły się 4 otwarte spotkania w Aquaparku, SP 11, SP 4 i w plenerze – na terenie planowanym pod budowę Mediateki.

W sumie w maju, czerwcu i lipcu zorganizowano 10 spotkań informacyjnych, w których wzięło udział 600 osób. Do Biblioteki wpłynęły łącznie 2043 wypełnione ankiety.

9 sierpnia 2024 roku w Urzędzie Miejskim w Suwałkach odbyła się konferencja prasowa podsumowująca wyniki konsultacji społecznych w sprawie budowy Mediateki w Suwałkach.

https://bip.um.suwalki.pl/Menu_tematyczne/organizacje-pozarzadowe-sek/OP_konsultacje_spoeczne_sek/wyniki-konsultacji-spoecznych-dotyczacych-projektu-biblioteka--mediateka--kreatywne-centrum-ksiazki-nauki

· Konsultacje społeczne dotyczące propozycji systemu identyfikacji wizualnej Gminy Miasta Suwałki (Zarządzenie Prezydenta Miasta Suwałk, nr 337/2024 z dnia 9 września 2024 r.)

Konsultacje były przeprowadzone w dniach 9 – 23 września 2024 r.

Do konsultacji przedstawione były 4 propozycje Systemu Identyfikacji Wizualnej Miasta Suwałki.

Formy prowadzenia konsultacji:

1. Głosowanie w wersji pisemnej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego (urna w holu ratusza miejskiego);

2. Głosowanie internetowe poprzez stronę internetową Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Liczba otrzymanych głosów wg. ww. formy: głosowanie pisemne – 3 głosy, głosowanie internetowe – 204 głosów.

Wyniki konsultacji społecznych:

Propozycja 1 – 153 głosów

Propozycja 2 – 29 głosów

Propozycja 3 – 9 głosów

Propozycja 4 – 16 głosów

https://bip.um.suwalki.pl/Menu_tematyczne/organizacje-pozarzadowe-sek/OP_konsultacje_spoleczne_sek/informacja-dot-przeprowadzonych-konsultacji-spolecznych-dotyczacych-propozycji-systemu-identyfikacji-wizualnej-gminy-miasta-suwalki.html

· Konsultacje społeczne ws. projektu dokumentu pn. „Analiza kosztów i korzyści związanych z wykorzystaniem przy świadczeniu usług komunikacji miejskiej autobusów zeroemisyjnych dla Miasta Suwałk” (Zarządzenie Prezydenta Miasta Suwałk, nr 365/ 2024 z dnia 4 października 2024 r.)

Analiza kosztów i korzyści związanych z wykorzystaniem przy świadczeniu usług komunikacji miejskiej autobusów zeroemisyjnych dla Miasta Suwałk poddana została konsultacjom społecznym, które trwały od 8.10.2024 r. do 22.10.2024 r.

Uwagi należało składać na piśmie skierowanym do Prezydenta Miasta Suwałk w jednej

z 3 możliwych form pisemnych lub poprzez ankietę internetową. Link do ankiety został umieszczony w informacji o konsultacjach społecznych na stronie internetowej Miasta: www.um.suwalki.pl.

W ramach konsultacji społecznych wpłynęło 16 uwag do projektu dokumentu, z czego 8 zostało pozytywnie rozpatrzonych, a dwie częściowo.

https://bip.um.suwalki.pl/Menu_tematyczne/organizacje-pozarzadowe-sek/OP_konsultacje_spoleczne_sek/wyniki-konsultacji-spolecznych-ws-projektu-dokumentu-pn-analiza-kosztow-i-korzysci-zwiazanych-z-wykorzystaniem-przy-swiadczeniu-uslug-komunikacji-miejskiej-

· Konsultacje z Suwalską Radą Działalności Pożytku Publicznego, (SRDPP) projektu uchwały Rady Miejskiej w Suwałkach w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Miasta Suwałk na 2024 rok

https://bip.um.suwalki.pl/Menu_tematyczne/organizacje-pozarzadowe-sek/OP_konsultacje_spoleczne_sek/wyniki-konsultacji-z-srdpp-projektu-uchwaly-rady-miejskiej-w-suwalkach-w-sprawie-przyjecia-programu-opieki-nad-zwierzetami-bezdomnymi-oraz-zapobiegania-bezdomnosci-zwierzat-na-terenie-miasta-suwalk-na-2024-rok.html

· Konsultacje z Suwalską Radą Działalności Pożytku Publicznego (SRDPP) i z organizacjami pozarządowymi projektu uchwały Rady Miejskiej w Suwałkach w sprawie konsultacji społecznych z mieszkańcami Miasta Suwałk dotyczących Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego

https://bip.um.suwalki.pl/Menu_tematyczne/organizacje-pozarzadowe-sek/OP_konsultacje_spoleczne_sek/ogloszenie-ogkonsultacjach-z-suwalkska-rada-dzialalnosci-pozytku-publicznego-i-z-organizacjami-pozarzadowymi-projektu-uchwaly-rady-miejskiej-w-suwalkach-w-sprawie-konsultacji-spolecznych-z-mieszkancami-miasta-suwalk-dotyczacych-suwalkskiego-b.html

· Konsultacje projektu Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach na lata 2025-2028

https://bip.um.suwalki.pl/Menu_tematyczne/organizacje-pozarządowe-sek/OP_konsultacje_spoeczne_sek/wyniki-konsultacji-projektu-miejskiego-programu-profilaktyki-i-rozwiazywania-problemow-alkoholowych-i-przeciwdzialania-narko-

· Konsultacje projektu uchwały RM w Suwałkach w sprawie zmiany uchwały w sprawie powołania Suwalskiej Rady Seniorów

https://bip.um.suwalki.pl/Menu_tematyczne/organizacje-pozarządowe-sek/OP_konsultacje_spoeczne_sek/ogloszenie-o-konsultacjach-projektu-uchwaly-rm-w-suwalkach-w-sprawie-zmiany-uchwaly-w-sprawie-powolania-suwalskiej-rady-seniorow.html

· Konsultacje projektu Programu współpracy Miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2025

https://bip.um.suwalki.pl/Menu_tematyczne/organizacje-pozarządowe-sek/OP_konsultacje_spoeczne_sek/wyniki-konsultacji-projektu-programu-wspolpracy-miasta-suwalk-z-organizacjami-pozarządowymi-oraz-podmiotami-o-ktorych-mowa-w-art-3-ust-3-ustawy-o-dzialalnosci-pozytku-publicznego-i-o-wolontariacie-na-rok-2025.html

· Konsultacje społeczne projektu uchwały Rady Miejskiej w Suwałkach w sprawie określenia zasad, trybu przyznawania i pozabawiania oraz rodzaju i wysokości stypendiów sportowych oraz nagród i wyróżnień w Mieście Suwałki

https://bip.um.suwalki.pl/Menu_tematyczne/organizacje-pozarządowe-sek/OP_konsultacje_spoeczne_sek/wyniki-konsultacji-spoecznych-projektu-uchwaly-rady-miejskiej-w-suwalkach-w-sprawie-okreslenia-zasad-trybu-przyznawania-i-pozbawiania-oraz-rodzaju-i-wysokosci-stypendiow-sportowych-oraz-nagrod-i-wyroznien-w-miescie-suwalki-1.html

· Konsultacje z Suwalską Radą Działalności Pożytku Publicznego i z organizacjami pozarządowymi projektu Trzyletniego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Suwałki na lata 2025-2027

https://bip.um.suwalki.pl/Menu_tematyczne/organizacje-pozarządowe-sek/OP_konsultacje_spoeczne_sek/ogloszenie-o-konsultacjach-z-suwalkska-rada-dzialalnosci-pozytku-publicznego-i-z-organizacjami-pozarządowymi-projektu-trzyletniego-programu-wspierania-rodziny-i-rozwoju-pieczy-zastepczej-w-miescie-suwalki-na-lata-2025-2027.html

· Konsultacje społeczne projektu Trzyletniego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Suwałki na lata 2025-2027

https://bip.um.suwalki.pl/Menu_tematyczne/organizacje-pozarządowe-sek/OP_konsultacje_spoeczne_sek/informacja-z-konsultacji-spoecznych-projektu-trzyletniego-programu-wspierania-rodziny-i-rozwoju-pieczy-zastepczej-w-miescie-suwalki-na-lata-2025-2027.html

• **Konsultacje społeczne z mieszkańcami Miasta Suwałki dotyczące Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego na 2024 r.**

W ramach Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego, jako części budżetu miasta na 2024 rok przyjęto do realizacji projekty zgodnie z zapisami uchwały nr LVI/732/2023 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 26 kwietnia 2023 r. w sprawie konsultacji społecznych z mieszkańcami Miasta Suwałki dotyczących Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego na 2024 r.

W budżecie miasta na 2024 rok przeznaczono na realizację projektów w ramach Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego kwotę 2,8 mln złotych z wyszczególnieniem odpowiednio na realizację: „mikro” (o wartości nieprzekraczającej 15 tys. zł) - 100 tys. złotych, „małych” (o wartości od 25 do 150 tys. zł) - 600 tys. złotych, „duże” (o wartości od 150 do 900 tys. zł) - 2 100 tys. złotych. Przeprowadzone konsultacje społeczne (głosowanie) w dniach od 18 września do 29 września 2023 r., zdecydowały o kolejności przyjęcia zakwalifikowanych projektów do realizacji.

Mieszkańcy zgłosili 29 projektów, z czego do głosowania zakwalifikowano 24. Oddano na nie 7556 głosów.

<https://um.suwalki.pl/mieszkaniac/aktualnosci,4002/na-co-wydac-2-8-mln-zl,2586576>

• **Konsultacje społeczne dotyczące sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie miasta Suwałk**

W okresie od stycznia do grudnia 2024 r. konsultacjom społecznym poddanych było 7 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Poniżej link do ogłoszeń z datami konsultacji i materiałów, które były konsultowane, wyniki są częścią dokumentacji planistycznej i były publikowane.

https://bip.um.suwalki.pl/Menu_tematyczne/Zagospodarowanie_przestrzenne/rok-2024-ogloszenia-o-wylozeniu-miejscowych-planow-zagospodarowania-przestrzennego/

Badania i analizy

Badanie www za 2024 r. (Google Analytics)

Sesje: 369 911

Najważniejsze wydarzenia: 1 564 647

Całkowita liczba użytkowników: 215 530

Mobile: Całkowita liczba użytkowników: 114 677 (53,21% całości)

Desktop: Całkowita liczba użytkowników: 99 567 (46,2% całości)

Reszta (tablety, TV etc.) Całkowita liczba użytkowników: 1 286 (0,59%)

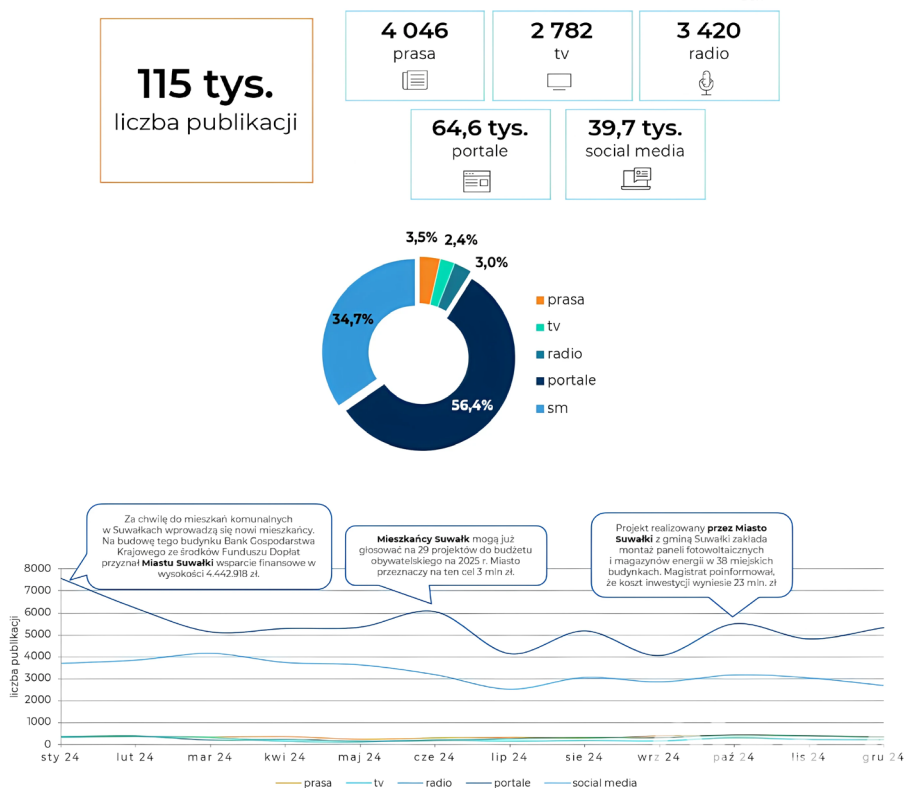
Analiza działań promocyjnych

Przeprowadzony został audyt działań promocyjnych w formie analizy obecności w mediach w okresie 1.01.2024 – 31.12.2024 r. Poniżej najważniejsze informacje z raportu.

Wykres 2.5.1 Podsumowanie liczby publikacji w 2024 r.

PODSUMOWANIE LICZBY PUBLIKACJI

W okresie 01.01-31.12.2024 liczba publikacji dotyczących **Miasta Suwałki** w wybranym kontekście wyniosła 114 502. Maksymalna liczba publikacji (12,2 tys.) przypadła na styczeń. Dominującym medium w tym okresie były portale (64,6 tys. publikacji, co stanowi 56,4% ogółu materiałów).

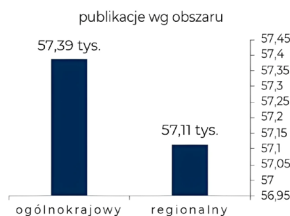
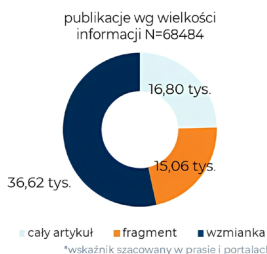
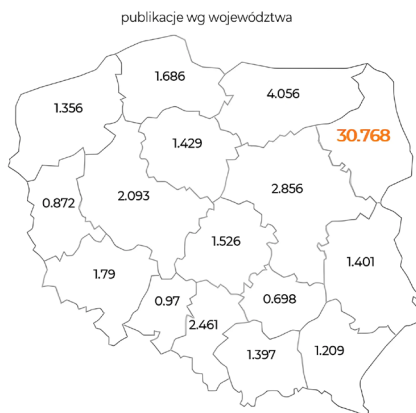
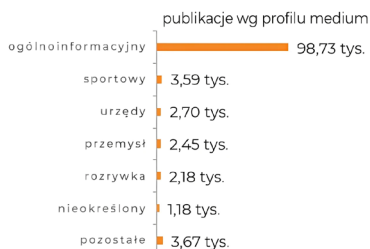

Źródło: Raport „Analiza obecności w mediach Pogodne Suwałki” Instytut Monitorowania Mediów S.A.

Wykres 2.5.2 Liczba publikacji: analizy przekrojowe

LICZBA PUBLIKACJI: ANALIZY PRZEKROJOWE

W analizowanym okresie informacje najczęściej pojawiały się w mediach o **profilu ogólnoinformacyjnym** (98,7 tys. publikacji, co stanowi 86,2% wszystkich materiałów) i **zasiegu ogólnokrajowym** (57,4 tys. publikacji, co stanowi 50,1%). Najwięcej publikacji o **obszarze regionalnym** (30,8 tys.) ukazało się w **województwie podlaskim**.

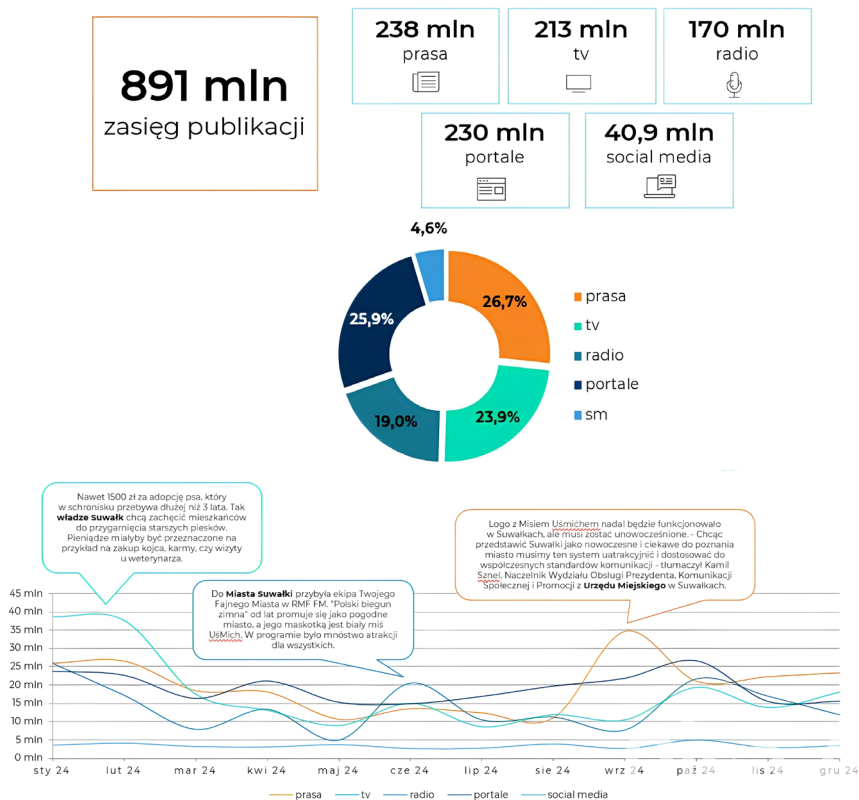

Źródło: Raport „Analiza obecności w mediach Pogodne Suwałki” Instytut Monitorowania Mediów S.A

Wykres 2.5.3 Podsumowanie zasięgu publikacji

PODSUMOWANIE ZASIĘGU PUBLIKACJI

W okresie 01.01-31.12.2024 liczba potencjalnych kontaktów z publikacjami wyniosła 891 mln. Największy zasięg (238 mln kontaktów) osiągnęły publikacje w prasie (26,7% całkowitej wartości), a szczyt zasięgu przypadł na styczeń.

Zródło: Raport „Analiza obecności w mediach Pogodne Suwałki” Instytut Monitorowania Mediów S.A

Miasto
Suwałki

